

موضوع: **تجمیع و تلخیص بخشنامه ها،
دستورالعمل ها و دستورهای اداری
حوزه بازنشستگی**

بخشنامه تسیح
و تلخیص بازنشستگی

حوزه معاونت
بیمه ای

معاونین محترم .....
ادارات و دفاتر مستقل ستادی .....
اداره کل تأمین اجتماعی استان.....

با سلام

در راستای تسهیل مقررات سازمانی، ایجاد وحدت رویه و بهبود مستمر و روزآمد در اصلاح، روان سازی و تلخیص کلیه بخشنامه ها و دستورالعمل های مربوط به بازنشستگی، با لحاظ چشم انداز سازمان تأمین اجتماعی در افق برنامه ۱۴۰۴ به عنوان سازمانی پایدار، پویا، با فرآیندهای هوشمند ارائه خدمات کیفی و بهنگام و رضایت‌مندی ذینفعان، توجه ادارات کل استانها و واحدهای تابعه را به رعایت و اجرای دقیق مفاد این بخشنامه که شامل فصل های ذیل می باشد، جلب می نماید.

- فصل اول: تعاریف
- فصل دوم: قوانین عام بازنشستگی
- فصل سوم: نحوه محاسبه مستمری
- فصل چهارم: مدارک و مستندات لازم
- فصل پنجم: فرآیند برقراری مستمری بازنشستگی
- فصل ششم: بازنشستگی متقاضیان مشاغل سخت و زیان آور
- فصل هفتم: قوانین خاص بازنشستگی
- فصل هشتم: موارد مرتبط با بازنشستگی
- فصل نهم: فهرست بخشنامه ها و دستورهای اداری بازنشستگی شده

فصل اول: تعاریف

۱) تعاریف مرتبط در حوزه بازنشستگی به شرح زیر می باشد:

- ۱-۱- قانون: قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ با آخرین اصلاحات و الحاقات می باشد.
- ۱-۲- بازنشستگی: عبارت است از عدم اشتغال بیمه شده به کار به سبب رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در قانون (بند ۱۵ ماده ۲ قانون)
- ۱-۳- بیمه شده: شخصی است که رسماً مشمول مقررات تأمین اجتماعی بوده و با پرداخت مبالغی به عنوان حق بیمه حق استفاده از مزایای مقرر در این قانون را دارد. (بند ۱ ماده ۲ قانون)
- ۱-۴- کارگاه: محلی است که بیمه شده به دستور کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می کند. (بند ۳ ماده ۲ قانون)
- ۱-۵- کارفرما: شخص حقیقی یا حقوقی است که بیمه شده به دستور یا به حساب او کار می کند. کلیه کسانی که به عنوان مدیر یا مسئول عهده دار اداره کارگاه هستند، نماینده کارفرما محسوب می شوند و کارفرما مسئول انجام کلیه تعهداتی است که نمایندگان مزبور در قبال بیمه شده به عهده می گیرند. (بند ۴ ماده ۲ قانون)
- ۱-۶- مزد یا حقوق: شامل هر گونه وجوه و مزایای نقدی یا غیرنقدی مستمر است که در مقابل کار به بیمه شده داده می شود. (بند ۵ ماده ۲ قانون)
- ۱-۷- حق بیمه: عبارت از وجوهی است که به حکم این قانون و برای استفاده از مزایای موضوع آن به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می گردد. (بند ۶ ماده ۲ قانون)
- ۱-۸- مستمری: عبارت از وجهی است که طبق شرایط مقرر در این قانون به منظور جبران قطع تمام یا قسمتی از درآمد به بیمه شده و در صورت فوت او برای تأمین معیشت بازماندگان وی به آنان پرداخت می شود. (بند ۱۶ ماده ۲ قانون)

فصل دوم: قوانین عام بازنشستگی

۲) مشمولین قانون در صورت احراز شرایط زیر حق استفاده از مستمری بازنشستگی را خواهند داشت:

- ۲-۱- بیمه شدگانی که حداقل ۲۰ سال حق بیمه مقرر را قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی پرداخته و سن مرد به ۶۰ سال تمام و سن زن به ۵۵ سال تمام رسیده باشد. (اصلاحیه ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴)
- توضیح اینکه به موجب جزء ۳ بند (ب) قانون اصلاح تبصره «۲» الحاقی به ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام، حداقل سابقه پرداخت حق بیمه مقرر در ماده ۷۶ قانون (۱۰ سال) بصورت پلکانی افزایش و به ازاء هر سال از تاریخ تصویب یکسال اضافه گردیده، به نحوی که در یک فرآیند ده ساله، حداقل مزبور به ۲۰ سال ارتقاء یافته است. در طول این ایام هر زمان که بیمه شده حداقل شرایط مقرر در ماده ۷۶ قانون

(۱۰ سال سابقه و ۶۰ سال سن برای مردان و ۵۵ سال برای زنان) را احراز نماید، سابقه مقرر در جزء «۳» بند «ب» ماده واحده مذکور در آن زمان جایگزین ۱۰ سال سابقه مورد نظر در ماده ۷۶ قانون شده و از تاریخ مزبور به بعد زمانی که بیمه شده درخواست بازنشستگی نماید، علاوه بر داشتن شرط سنی مقرر در قانون فوق حداقل سابقه مندرج در جدول زیر را نیز باید داشته باشد.

از تاریخ	نهایت	حداقل سابقه
۸۱/۷/۱۴	۸۲/۷/۱۳	۱۱ سال
۸۲/۷/۱۴	۸۳/۷/۱۳	۱۲ سال
۸۳/۷/۱۴	۸۴/۷/۱۳	۱۳ سال
۸۴/۷/۱۴	۸۵/۷/۱۳	۱۴ سال
۸۵/۷/۱۴	۸۶/۷/۱۳	۱۵ سال
۸۶/۷/۱۴	۸۷/۷/۱۳	۱۶ سال
۸۷/۷/۱۴	۸۸/۷/۱۳	۱۷ سال
۸۸/۷/۱۴	۸۹/۷/۱۳	۱۸ سال
۸۹/۷/۱۴	۹۰/۷/۱۳	۱۹ سال
۹۰/۷/۱۴ به بعد		۲۰ سال

۲-۲- افرادی که ۳۰ سال تمام کار کرده و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان تامین اجتماعی پرداخته باشند در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد می توانند تقاضای بازنشستگی نمایند. (تبصره ۱ ماده ۷۶ قانون)

۲-۳- بیمه شدگانی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور (مخل سلامت) اشتغال داشته و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان تامین اجتماعی پرداخته باشند، می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه اشتغال و پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد. (قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ قانون مصوب ۱۳۷۱ - مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴)

افرادی که فاقد شرط سابقه مقرر در این بند بوده لیکن متقاضی استفاده از سایر ضوابط بازنشستگی مقرر در ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و تبصره‌های (۱)، (۳) و (۴) آن هستند، هر سال سابقه اشتغال و بیمه پردازی آنان در کارهای سخت و زیان آور، یک و نیم سال محاسبه خواهد شد. (قانون تفسیر جز (۱) بند "ب" تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون ... مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۹ مجلس شورای اسلامی) در صورتی که بیمه شدگان مذکور قبل از رسیدن به سابقه مقرر در این قانون دچار فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور گردند، با تایید کمیسیون های پزشکی (موضوع ماده ۹۱ قانون تامین اجتماعی) با هر میزان سابقه خدمت از مزایای مندرج در این قانون برخوردار خواهند شد. (قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ قانون مصوب ۱۳۷۱ - مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴)

با توجه به گستردگی مطالب در بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور، این مبحث بصورت جداگانه و با توضیحات کامل در فصل ششم همین بخشنامه به تفصیل بیان خواهد شد.

۲-۴- بیمه شدگانی که دارای ۳۵ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه باشند می توانند بدون در نظر گرفتن شرط سنی مقرر در قانون تقاضای بازنشستگی نمایند. (تبصره ۳ ماده ۷۶ قانون)

۲-۵- زنان کارگر با داشتن ۲۰ سال سابقه کار و ۴۲ سال سن به شرط پرداخت حق بیمه با ۲۰ روز حقوق می توانند بازنشسته شوند. (تبصره ۴ ماده ۷۶ قانون)

۲-۶- کارفرما می تواند بازنشستگی بیمه شدگانی را که حداقل پنج سال پس از رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در این قانون به کار خود ادامه داده اند از سازمان تامین اجتماعی تقاضا نماید. (ماده ۷۸ قانون) منظور از سن بازنشستگی مقرر برای مردان ۶۰ سال تمام و برای زنان ۵۵ سال تمام می باشد که **دادنامه شماره ۳۱۰ مورخ ۱۳۷۸/۸/۲۳ هیات عمومی دیوان عدالت اداری نیز مؤید همین امر است.**

۲-۷- سازمان تامین اجتماعی موظف است با درخواست کارفرمایان واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره برداری بیمه شدگانی را که حائز شرایط مقرر در ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ باشند، بازنشسته نماید. چگونگی تامین منابع مربوط به هزینه های احتمالی ناشی از اجرای این تبصره به تصویب دولت خواهد رسید. (ماده ۱۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور مصوب ۱۳۸۲/۲/۲۶)

فصل سوم: نحوه محاسبه مستمری

۳) نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی و نکات قابل توجه آن به شرح ذیل می باشد:

۳-۱- میزان مستمری بازنشستگی عبارت است از یک سی ام متوسط مزد یا حقوق بیمه شده ضرب در سنوات پرداخت حق بیمه مشروط بر آنکه از (۳۵ / ۳۰) سی و پنج، سی ام متوسط مزد یا حقوق تجاوز نماید. (ماده ۷۷ قانون)

۳-۲ - متوسط مزد یا حقوق برای محاسبه مستمری بازنشستگی عبارت است از مجموع مزد یا حقوق بیمه شده که بر اساس آن حق بیمه پرداخت گردیده ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه تقسیم بر بیست و چهار (تبصره ماده ۷۷ قانون)

۳-۳ - طبق بند (ب) ماده ۳۹ قانون برنامه پنج ساله سوم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ «در صورتی که نرخ رشد دستمزد اعلام شده کارگران در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی دستمزد کارگران بوده و با سالهای قبل سازگار نباشد، مشروط بر آن که این افزایش دستمزد به دلیل ارتقای شغل نباشد، سازمان تأمین اجتماعی علاوه بر دریافت مابه‌التفاوت میزان کسور سهم کارگر و کارفرما به نسبت دستمزد واقعی و دستمزد اعلام شده سالهای قبل از کارفرمای ذی‌ربط، خسارات وارده بر سازمان تأمین اجتماعی را براساس آیین‌نامه‌ای که توسط وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از کارفرمایان اخذ خواهد کرد.»

۳-۴ - طبق بند (ح) ماده ۹۶ قانون برنامه پنج ساله چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱: «در صورتی که نرخ رشد دستمزد اعلام شده کارگران در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی حقوق و دستمزد کارگران بوده و با سالهای قبل سازگار نباشد، مشروط بر آنکه این افزایش دستمزد به دلیل ارتقاء شغلی نباشد، سازمان تأمین اجتماعی علاوه بر دریافت مابه‌التفاوت میزان کسور سهم کارگران و کارفرما به نسبت دستمزد واقعی و دستمزد اعلام شده سالهای قبل از کارفرمای ذی‌ربط، خسارت وارده بر اساس لایحه‌ای خواهد بود که توسط هیأت وزیران تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود.»

۳-۵ - طبق ماده ۳۱ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵: «در صورتی که نرخ رشد حقوق و دستمزد اعلام شده بیمه‌شدگان در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی حقوق و دستمزد بیمه‌شدگان باشد و با سالهای قبل سازگار نباشد، مشروط بر آن که این افزایش دستمزد به دلیل ارتقاء شغلی نباشد صندوق بیمه‌ای مکلف است برقراری حقوق بازنشستگی بیمه‌شده را بر مبنای میانگین حقوق و دستمزد پنج سال آخر خدمت محاسبه و پرداخت نماید.»

۳-۶ - تأثیر مستمری از کارافتادگی جزئی در محاسبات تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون:

بر اساس مصوبات مورخ ۱۳۷۲/۸/۱ و ۱۳۷۳/۲/۲۶ شورای عالی سازمان تأمین اجتماعی، مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار به عنوان قسمتی از دستمزد محسوب شده و در تعیین میزان مستمری بازنشستگی مؤثر خواهد بود.

بنابراین هر گاه بیمه شده مشمول دریافت مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار، حائز شرایط بازنشستگی گردد میزان مستمری متعلقه باید همانند یکی از عناوین حقوق و مزایای بیمه شده در محاسبات تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون عیناً حسب مورد به دستمزد ماهها و روزهای کارکرد بیمه شده افزوده شود. بدین معنا که مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار به تنهایی قابل احتساب نبوده و در ایامی که بیمه شده فاقد کارکرد می باشد مؤثر نخواهد بود. همچنین از آنجا که مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار مشمول کسر حق بیمه نمی باشد، لذا به هنگام احتساب آن به عنوان بخشی از دستمزد بیمه شده رعایت حداکثر حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه الزامی نیست، بنابراین مبلغ مذکور می تواند مازاد بر حداکثر حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه شده در زمان محاسبه متوسط دستمزد منظور گردد.

۷-۳- ماده ۳۴ قانون تامین اجتماعی :

«در صورتی که بیمه شده برای دو یا چند کارفرما کار کند، هر یک از کارفرمایان مکلف اند به نسبت مزد یا حقوقی که می پردازند حق بیمه سهم بیمه شده را از مزد یا حقوق او کسر و به انضمام سهم خود به سازمان تامین اجتماعی پرداخت نمایند.» و بیمه شده در حالات مختلفی می تواند به صورت پاره وقت، خارج از ساعات انجام کار موظف و یا ایامی در طول هر ماه را برای کارفرمایان مختلف کار کرده و بیمه پردازی داشته باشد، لذا به منظور یکسان سازی رویه در مورد تمامی بیمه شدگان و در راستای جلوگیری از تضییع حقوق افرادی که در پرداخت حق بیمه مشارکت بیشتری داشته اند و همچنین مشکلات و ابهامات قانونی موجود جهت احتساب دستمزد در زمان برقراری مستمری برای برخی از افرادی که شاغل در حوزه های دولتی و غیردولتی (اعم از دستگاههای دولتی، نهادهای عمومی غیر دولتی و یا بخش خصوصی) می باشند، با استناد به ماده ۷۷ قانون و تبصره ذیل آن نحوه محاسبه مستمری بیمه شدگانی که در زمان احراز شرایط و در طول مدت محاسبه متوسط مزد یا حقوق در دو یا بیش از دو کارگاه بطور همزمان بیمه پرداز می باشند به شرح زیر تعیین می گردد:

۱-۷-۳ - ابتدا دستمزد هر یک از کارگاه های مشمول کسر حق بیمه در طول ایام مربوط به محاسبه متوسط دستمزد به صورت ماه به ماه باهم و با رعایت سقف پرداخت حق بیمه جمع گردد.

۲-۷-۳ - میانگین دستمزد مشمول کسر حق بیمه هر کارگاه جداگانه و با رعایت بند فوق محاسبه شود.

۳-۷-۳ - میانگین های بدست آمده در خصوص هر کارگاه در میزان سابقه اشتغال در همان کارگاه ضرب گردیده و بر عدد ۳۰ تقسیم شده و مجموع اعداد بدست آمده به عنوان مستمری استحقاقی بیمه شده خواهد بود. تأیید مراتب حسب دادنامه شماره ۱۴۰ الی ۱۶۲ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۸-۳- محاسبه مستمری اشتغال بکار مجدد:

به منظور تعیین مستمری در صورت اشتغال بکار مجدد بازنشسته، مبلغ مستمری را از تاریخ برقراری اولیه لغایت ترک کار ثانویه با رعایت کلیه مقررات و اعمال ماده ۹۶ قانون ترمیم نموده و سپس نسبت به پرداخت مستمری با احتساب مدت اشتغال جدید اقدام میگردد. در اشتغال بکار مجدد تقاضای بازنشستگی جدید ملاک نمی باشد و فقط

ترک کار می بایست از کارفرما استعلام گردد. (دادنامه شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۹ هیأت تخصصی بیمه، کار و تامین اجتماعی دیوان عدالت اداری)

مستمری قابل پرداخت اولیه = افزایشهای موضوع ماده ۹۶ (تا تاریخ ترک کار ثانویه) + مستمری قبل از اشتغال مجدد

$$\text{مستمری استحقاقی ثانویه} = \frac{\text{مدت زمان اشتغال مجدد} \times \text{متوسط دستمزد دوران اشتغال به کار مجدد حداکثر در آخرین ۲ سال پرداخت حق بیمه}}{۳۰}$$

مستمری استحقاقی ثانویه + مستمری قابل پرداخت اولیه = مستمری قابل پرداخت جدید

۹-۳- تجدید محاسبه مستمری مشمولین قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت:

بند (ت) ماده ۲۸ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی مقرر نموده «دولت مکلف است سنوات ارفاقی را به عنوان سنوات خدمت قابل قبول تلقی و مطابق تبصره (۲) قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ توسط سازمان تامین اجتماعی به برقراری مستمری بازنشستگان مشمول و بر اساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی از تاریخ بازنشستگی آنان اقدام کند. شرکتهای دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع تبصره (۳) قانون مذکور نیز با استفاده از منابع خود مشمول این حکم می باشند».

۱-۹-۳- طبق تبصره ماده قانونی فوق الذکر که مقرر می دارد «سهم صندوقهای بازنشستگی بابت پرداخت حقوق بازنشستگی و نیز کسور بازنشستگی و یا حق بیمه سهم مستخدم و کارفرما نسبت به سنوات ارفاقی از محل اعتبارات سالانه دستگاههای اجرائی مشمول تأمین و به صندوقهای مذکور پرداخت می شود». لذا لازم است شعب سازمان تامین اجتماعی به نکات زیر توجه نموده و اقداماتی به شرح ذیل انجام دهند:

۲-۹-۳- طبق قانون دولت مکلف شده است توسط سازمان تامین اجتماعی مستمری بازنشستگان را بر اساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی پرداخت نماید، لذا دستگاههای اجرایی ذیربط باید ضمن احتساب سنوات مذکور به عنوان سنوات خدمت قابل قبول، افراد مشمول را به شعبه محل پرداخت حق بیمه معرفی نمایند.

۳-۹-۳- شعب برقرار کننده مستمری مطابق اسامی دریافت شده نسبت به تجدید محاسبه مستمری بر مبنای میانگین دستمزد آخرین ۲۴ ماه پرداخت حق بیمه ایام سنوات ارفاقی اقدام و هزینه سنوات ارفاقی و مابه التفاوت آن را تعیین و به صورت سیستمی به واحد وصول حق بیمه اعلام و جهت پرداخت به دستگاه متقاضی ابلاغ نمایند.

۳-۹-۴- پس از وصول هزینه ها امکان صدور حکم تغییرات مستمری و پرداخت مابه التفاوت متعلقه از تاریخ برقراری مستمری مهیا خواهد بود.

۳-۱۰- نحوه احتساب اضافه کار در تعیین مستمری بازنشستگی کارکنان دستگاههای اجرایی:

در اجرای تصویب نامه شماره ۱۲۲۲۹۰/ت/۵۱۱۲۸ هـ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۵ هیأت وزیران موضوع آئین نامه اجرایی ماده ۵۹ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مراتب را به شرح ذیل اعلام می دارد:

۳-۱۰-۱- مشمولین

آن دسته از کارکنان دستگاههای اجرایی که از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ تا زمان لازم الاجراء بودن قانون مدیریت خدمات کشوری بازنشسته شده و یا می شوند و حق بیمه مربوطه از اضافه کار آنان کسر نشده باشد، باید براساس تصویب نامه فوق الاشاره از تأثیر حق بیمه های مکسوره بابت اضافه کار در طول دوره خدمت بهره مند گردند.

شایان ذکر است براساس ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکتهای دولتی و کلیه دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانکها و بیمه های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می شوند.

۳-۱۰-۲- افراد زیر از شمول این مصوبه خارج می باشند:

الف) کارکنان مشمول قانون کار دستگاههای اجرایی و شرکتهایی که بعد از ۱۳۸۸/۱/۱ در اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به بخش غیر دولتی واگذار گردیده و در زمان بازنشستگی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری نبوده اند.

ب) آن دسته از بیمه شدگانی که مبالغ حقوق و دستمزد مبنای کسر حق بیمه آنان در تمامی ایام دو سال آخر پرداخت حق بیمه منتهی به بازنشستگی همراه با اضافه کار بوده و یا سقف دستمزد حق بیمه را پرداخت نموده باشند.

پ) بیمه شدگانی که با ارائه دادخواست و اخذ دادنامه از دیوان عدالت اداری به طرفیت دستگاه مربوطه و یا سازمان تامین اجتماعی و به خواسته اعمال مبلغ اضافه کار در میزان مستمری از مزایای مربوطه برخوردار شده اند.

۳-۱۰-۳- فرآیند اجرایی

الف) واحد امور فنی مستمریهای شعب برقرارکننده مستمری براساس اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعات مستمری بگیران، فهرست اولیه بازنشستگان و دستگاههای مشمول را جهت برآورد حجم کار استخراج نموده و اطلاعات مربوط به چگونگی پرداخت اضافه کار به کارکنان و پرداخت حق بیمه به سازمان تامین اجتماعی را مطابق فرم شماره «۱» (پیوست ۱ ضمیمه) و اطلاعات تکمیلی کارکنان مشمول را طبق فرم شماره «۲» (پیوست ۲ ضمیمه) باید به همراه فایل اطلاعاتی مربوط به کسورات مالیات از دستگاههای اجرایی اخذ نمایند. فرمهایی قابل دریافت و رسیدگی هستند که کاملاً تکمیل شده و دارای تائیدیه و امضاء ذیحساب، مدیر امور مالی، بالاترین مقام دستگاه و مأمور به مهر شرکت یا سازمان مربوطه باشند. اطلاعات دریافتی از دستگاهها حتی المقدور بصورت گروهی اخذ و لازم است در آن حقوق و مزایای پرداختی، مبلغ اضافه کار و تمامی اطلاعات مورد نیاز مندرج در آن به تفکیک هر ماه قید شده باشد.

ب) فهرست دریافت شده به منظور رسیدگی و مطابقت با لیستهای پرداخت حق بیمه و مقررات جاری به واحد وصول حق بیمه ارسال و پس از بررسی و مقایسه هر یک از اقلام مشمول کسر حق بیمه با لیستهای ارسال شده از سوی کارفرما (دستگاه) در صورت وجود هرگونه ایراد، مغایرت و یا ابهام در مورد اطلاعات ارائه شده باید مراتب از سوی واحد امور فنی مستمریها به دستگاه مربوطه جهت بررسی مجدد و رفع مغایرت اعاده گردد.

پ) پس از تأیید موضوع از سوی واحد وصول حق بیمه، واحد امور فنی مستمری ها ضمن ورود اطلاعات لازم و انجام محاسبه مجدد مستمری افراد ذینفع، باید فرم شماره «۳» (پیوست ۳ ضمیمه) را از سیستم مکانیزه اخذ نماید.

ت) نتایج بررسی موضوع همراه با مستندات و فرمهای شماره «۲» و «۳» (پیوست های ۲ و ۳ ضمیمه) باید در کارگروهی مشتمل بر مسئول امور فنی مستمریها، مسئول نامنویسی و حسابهای انفرادی و مسئول وصول حق بیمه مطرح و نتیجه ذیل فرم شماره «۳» (پیوست ۳) ضمیمه صورتجلسه شده و سپس بر اساس سطوح دسترسی تعیین شده برای افراد کارگروه، مراتب در سیستم مکانیزه ثبت و پس از تائید مسئولین یاد شده امکان صدور حکم تغییرات و اصلاح مبلغ مستمری ایجاد می گردد.

ث) به منظور جلوگیری از بروز هر گونه وقفه در پرداخت مستمری ماهانه، لازم است واحدهای اجرایی ذیربط ضمن تعامل و هماهنگی، اقدامات فوق را به انجام رسانند.

ج) کلیه واحدهای اجرایی مکلفند نسبت به محاسبه، صدور حکم تغییرات و اصلاح میزان مستمری در خصوص پرونده های بازنشستگی فعال و یا تبدیل شده به بازمانگان و پرداخت مابه التفاوت آن از تاریخ برقراری با رعایت ماده ۹۶ قانون تأمین اجتماعی اقدام نمایند.

۴-۱۰-۳ نحوه محاسبه

الف) مجموع مبلغ اضافه کار ماهانه اعلام شده توسط دستگاه اجرائی طی آخرین دو سالی که حق بیمه از اضافه کار کسر گردیده بر جمع سایر مبالغ حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه همان دوره (بدون احتساب اضافه کار) تقسیم می گردد.

ب) نسبت به دست آمده در مبلغ میانگین حقوق و مزایای آخرین دو سال پرداخت حق بیمه منتهی به بازنشستگی فرد (بدون احتساب اضافه کار) ضرب می گردد.

پ) عدد حاصله در مجموع سنواتی که از اضافه کار بیمه شده کسر شده است ضرب و بر عدد ۳۰ تقسیم می گردد تا مبلغ افزایش بدست آید.

ت) مبلغ مستمری استحقاقی زمان برقراری بدون احتساب اضافه کار مجدداً محاسبه و با عدد بدست آمده از بند "پ" فوق الذکر جمع می گردد تا مبلغ مستمری زمان برقراری پس از افزایش به دست آید.

فصل چهارم: مدارک و مستندات لازم

۴) مدارک لازم جهت رسیدگی به تقاضای بازنشستگی افراد متقاضی به شرح ذیل می باشد:

- ارائه اصل و تصویر شناسنامه (در صورت داشتن توضیحات، اخذ تصویر کلیه صفحات شناسنامه ضروری است)
- ارائه اصل و تصویر کارت ملی
- ارائه دفترچه بیمه
- اصل مدارک پس از رویت مسئولین ذیربط و مهور نمودن تصاویر اخذ شده به مهر برابر با اصل باید به متقاضی اعاده گردد.

نکته ۱: در صورت ارائه تقاضای بازنشستگی از سوی کارفرمای مربوطه و عدم دسترسی به مدارک پیشگفت، مراتب می بایست از سازمان ثبت احوال استعلام و سپس نسبت به رسیدگی به تقاضای مطروحه اقدام گردد.

نکته ۲: وفق مفاد قانون الحاق یک تبصره به عنوان تبصره ۲ به ماده ۳ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۹/۸/۸ و رأی وحدت رویه شماره ۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۳/۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ملاک برخورداری از مزایای تعهدات

بلند مدت سازمان تامین اجتماعی، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه بدو بیمه شدن می باشد، لیکن در مواردیکه به موجب آراء صادره از سوی مراجع ذیصلاح قضایی شناسنامه افراد ابطال می گردد از آنجا که اصل سند اولیه به لحاظ ماهوی ضمانت اجرایی و اعتبار قانونی خود را از دست خواهد داد لذا شناسنامه ثانویه که پس از ابطال شناسنامه اولیه اصدار می یابد و بعنوان تنها سند سجلی افراد قابلیت اجرایی خواهد داشت معتبر بوده و صرف نظر از تاریخ ابطال شناسنامه در مقایسه با تاریخ تصویب قانون فوق و یا تاریخ اولین بیمه پردازی به منظور ارائه حمایت ها و مزایای قانونی مقرر در قانون تأمین اجتماعی قابل استناد و بهره برداری می باشد.

نکته ۳: طبق نظریه شورای حقوقی بشماره ۷۱۰۰/۹۶/۸۴۰۲ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۴: « در خصوص تعدادی از اتباع خارجی که در گذشته بدون رعایت شرایط مواد ۱۲۱ الی ۱۲۹ قانون کار از جمله فقدان روادید ورود با حق کار مشخص و یا پروانه کار در کشور مشغول به کار گردیده اند لیکن برای ایشان حق بیمه مربوط به ایام اشتغال پرداخت گردیده است، در حال حاضر پذیرش سوابق بیمه ای گذشته این دسته از افراد باتوجه به پرداخت سالها حق بیمه و ایجاد حقوق مکتسبه در برخورداری از حمایت های قانون تأمین اجتماعی در صورت تأیید اشتغال از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بلامانع خواهد بود.»

فصل پنجم: فرآیند برقراری مستمری بازنشستگی

۵) به منظور تسهیل و تسریع در رسیدگی به درخواست برقراری مستمری بازنشستگی بیمه شدگان (وفق ماده ۷۶، تبصره های یک، سه، چهار و ماده ۷۸ قانون) واحدهای اجرایی باید به شرح ذیل اقدام نمایند:

۵-۱- پس از مراجعه متقاضی و اخذ مدارک مربوطه نسبت به بررسی شرایط سنی بر اساس شناسنامه اقدام و در صورت احراز شرایط سنی نسبت به ارائه فرم تقاضای بازنشستگی مطابق (پیوست ۴ ضمیمه) حسب مورد به متقاضی اقدام نمایند.
۵-۲- پس از تکمیل فرم مربوطه و درج اظهارات از سوی متقاضی و ثبت فرم مذکور در دفتر شعبه و ضبط آن در پرونده فنی، واحد امور فنی مستمریها باید نسبت به درخواست اعلام سابقه به واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی اقدام نماید، ضمناً موارد مطروحه در فرم تقاضای بازنشستگی از قبیل مشخصات هویتی و کارگاههای محل اشتغال بیمه شده در دوران بیمه پردازی با ثبت بازه زمانی هر کارگاه باید توسط شخص متقاضی به صورت کامل در جدول مربوطه تکمیل و ثبت گردد.

۵-۳- واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی مکلف است در اسرع وقت نسبت به بررسی و اعلام سوابق و عنداللزوم مکاتبه جهت جمع آوری سوابق پرداخت حق بیمه اقدام نماید. برای اطلاع سایر شعب و تسریع آنان در پاسخگویی عنوان «جهت بررسی شرایط بازنشستگی» در مکاتبات قید شود.

۵-۴- سایر شعب سازمان تامین اجتماعی نیز باید رسیدگی به اینگونه مکاتبات را با اولویت انجام دهند.

۵-۵- واحد امور فنی مستمریها بلافاصله پس از وصول سوابق پرداخت حق بیمه، شرایط بیمه شده را دقیقاً با قوانین و مقررات موجود تطبیق داده و در صورت احراز شرایط (سن و سابقه در تاریخ درخواست)، مراتب مطابق با فرم تعبیه شده در سیستم مکانیزه مستمریها اعلام و تاریخ ترک کار بیمه شده استعلام گردد. واحدهای اجرایی مکلفند نتیجه احراز یا عدم احراز شرایط بازنشستگی را مطابق با فرم مکانیزه در سیستم به متقاضی اعلام نمایند.

۵-۶- واحد امور فنی مستمریها به محض وصول نامه ترک کار بیمه شده باید نسبت به اخذ ریزدستمزد و مزایای مشمول کسرحق بیمه از سیستم مکانیزه اقدام نماید.

۵-۷- به منظور اطمینان از عدم اشتغال بکار متقاضیان بازنشستگی که آخرین بیمه پردازی آنان در اجرای قانون بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، بیمه اختیاری و بیمه های خاص می باشد، باید فرم مربوطه (پیوست ۵ ضمیمه) توسط بیمه شده طبق مندرجات تکمیل و ثبت دبیرخانه شعبه مربوطه گردد.

۵-۸- واحد امور فنی مستمریها پس از دریافت ریزدستمزد و مجموع سوابق پرداخت حق بیمه از واحدهای ذیربط در کوتاهترین زمان ممکن باید نسبت به صدور حکم برقراری مستمری بازنشستگی بیمه شده مربوطه اقدام نماید.

فصل ششم: بازنشستگی متقاضیان مشاغل سخت و زیان آور

۶) تعریف مشاغل سخت و زیان آور:

وفق قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون تامین اجتماعی «کارهای سخت و زیان آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار، غیر استاندارد بوده و در اثر اشتغال کارگر تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیت های طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد می شود که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن بوده و بتوان با بکارگیری تمهیدات فنی، مهندسی، بهداشتی و ایمنی و غیره صفت سخت و زیان آور بودن را از آن مشاغل کاهش یا حذف نمود.»

۶-۱) دسته بندی مشاغل سخت و زیان آور:

مشاغل سخت و زیان آور حسب مفاد ماده (۱) آیین نامه اجرایی مربوطه به دو گروه تقسیم می شوند:
گروه الف) مشاغلی که صفت سخت و زیان آور با ماهیت شغلی وابستگی دارد اما می توان با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی مناسب توسط کارفرما سختی و زیان آوری آنها را حذف نمود.

گروه ب) مشاغلی که ماهیتاً سخت و زیان آور بوده و با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی توسط کارفرما، صفت سخت و زیان آوری آنها کاهش یافته ولی کماکان سخت و زیان آوری آنها حفظ می گردد.

«در راستای سیاستگذاری ماده (۷) آئین نامه اجرایی موضوع تصویب نامه شماره ۱۵۳۶۵/ت ۳۶۰۰۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۲/۵ هیأت وزیران و به استناد ماده ۱۱ آئین نامه مذکور، مشاغل گروه (ب) موضوع بند (ب) ماده (۱) آئین نامه فوق الذکر حسب مصوبه جلسه مورخ ۹۴/۱۲/۱۷ توسط شورایی عالی حفاظت فنی به شرح ذیل تصویب و ابلاغ گردید:

۱- کار در معادن اعم از تحت الارضی یا سطح الارضی که ایجاب می نماید کارگر در تونل ها و راهرو های سرپوشیده به استخراج پردازد.

کار استخراج شامل جدا کردن یا منفجر ساختن مواد از سطح کار، حمل مواد عملیات مربوط به انفجار، اداره تأسیسات آب و برق در داخل معدن و به طور کلی هر گونه مباشرت و نظارتی که ایجاب نماید کارگر در تونل ها، راهروها یا میله های معدن انجام وظیفه نماید، می باشد.

۲- کار در حفر قنات، چاه ها، فاضلاب ها، تونل های زیر زمینی و مخازن سرپشته.

۳- تخلیه و حمل مواد مذاب از کوره های مشغول به کار و کار مستمر در مجاورت کوره های ذوب به نحوی که کارگر در معرض مستقیم حرارت یا بخارات زیان آور متصاعد از کوره باشد.

۴- کارگری که مستقیماً و مستمراً در امر تولید در کارگاه های دباغی، سالامبورسازی و روده پاک کنی اشتغال دارد و کار مستمر در گند آبروها، جمع آوری، حمل و دفن و بازیافت زباله به صورت غیر مکانیزه.

۵- کارگری که مستمراً به امر جمع آوری و انتقال و انبار کردن کود (نظافت مستمر طویله، اصطبل، سالن های پرورش طیور) در واحدهای دامداری و طیور اشتغال دارد.

۶- کار مستمر و مداوم در فضای باز و در ارتفاع بیش از پنج متر از سطح مبنا بر روی دکلها، اتاقک های متحرک، داربست ها و اسکلت ها.

۷- کار مداوم بر روی خطوط و پست های انتقال برق با فشار شصت و سه کیلوولت و بالاتر.

۸- مشاغل شن پاشی، پخت آسفالت دستی، قیر پاشی و مالچ پاشی.

۹- کار در محل های با فشار محیط غیر معمول از قبیل غواصی.

۱۰- کار مستمر در محیط هایی با فشار صوتی بسیار بالا که امکان کنترل یا حذف آن در محیط یا حفاظت از دستگاه شنوایی با وسایل حفاظت فردی امکان پذیر نمی باشد.

۱۱- کار در امور سمپاشی باغات و اشجار و مزارع و ضد عفونی اماکن و طویله ها و آشیانه های مرغداری در زمان سمپاشی.

۱۲- کارگری که مستقیماً در امر تولید و ترکیب سموم و حشره کش ها در زمان انجام کار اشتغال دارد.

۱۳- کار با وسایل دارای ارتعاش که با وجود رعایت مقررات حفاظت فنی و ایمنی در حد غیر معمول باشد و برای سلامتی کارگر زیان آور باشد.

الف- فعالیت های فوق الذکر ماهیتاً سخت و زیان آور بوده و با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی توسط کارفرما، اگر چه صفت سخت و زیان آوری آنها کاهش می یابد ولی قابل حذف نمی باشد.

ب- در تطبیق و تشخیص مشاغل گروه (ب) توسط کمیته های استانی ماهیت شغل و عدم امکان رفع صفت سخت و زیان آوری مطابق بند (الف) ملاک عمل می باشد و خارج از موارد ذیل پس از رعایت ماده ۲ آئین نامه اجرایی و تبصره آن و با تأیید کمیته های استانی برابر مقررات می تواند جزو گروه (الف) محسوب گردد.

ج- مشاغل مدیریتی، سرپرستی، پشتیبانی، خدماتی، اداری، کارشناسی، نظارتی و نظایر آنها که استمرار فعالیت فرد در خارج از محل فعالیت و شرح شغل مشمولین گروه (ب) مشاغل سخت و زیان آور می باشد، از شمول گروه مذکور خارج است.

د- به جز کارهای در معرض پرتوهای یونساز و مواد رادیواکتیو به تشخیص سازمان انرژی اتمی که مشمول قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب مورخ بیستم فروردین ماه ۱۳۶۸ مجلس شورای اسلامی و اصلاحات بعدی آن و سایر قوانین و مقررات مربوطه قرار می گیرند.

ه- با توجه به ظرفیت مذکور در بند (الف) در صورت ضرورت و پیشنهاد کمیته های استانی هر شش ماه یکبار فعالیت های مصوب فوق قابل طرح در شورای عالی حفاظت فنی خواهد بود.

۲-۶) مشمولین قانون مشاغل سخت و زیان آور:

کلیه بیمه شدگان مشمول قانون کار در صورت احراز یکی از شرایط ذیل می توانند درخواست بازنشستگی خود را به منظور بهره مندی از مزایای مستمری بازنشستگی وفق قانون یاد شده به سازمان تامین اجتماعی تسلیم نمایند:

۲-۶-۱- بیمه شدگانی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند، می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه اشتغال و پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد.

۲-۲-۶- در صورتی که بیمه شدگان مذکور قبل از رسیدن به سابقه مقرر در این قانون دچار فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور گردند با تایید کمیسیون های پزشکی (موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی) به هر میزان سابقه خدمت از مزایای مندرج در این قانون برخوردار خواهند شد. در این راستا چنانچه شغل بیمه شده توسط کمیته استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور، بعنوان سخت و زیان آور شناخته شده باشد، بیمه شده مکلف است نظر قطعی پزشک معالج در مورد فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور (از کارافتادگی کلی ناشی از کار) را به شعبه ارائه و شعبه پس از بررسی صحت و سقم ادعای بیمه شده اقدامات بعدی را همانند سایر بیمه شدگان متقاضی از کارافتاده کلی انجام و موضوع را به کمیسیون های پزشکی احاله و کمیسیون های مذکور با توجه به شغل یا مشاغل بیمه شده و همچنین بیماری های وی اظهار نظر نمایند. شایان ذکر است نحوه اعتراض این قبیل بیمه شدگان به نظر کمیسیون پزشکی بدوی ، طبق آئین نامه کمیسیون های پزشکی خواهد بود.

۲-۲-۳-۶- کسانی که متقاضی استفاده از سایر ضوابط بازنشستگی مقرر در ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی و تبصره های (۱) ، (۳) و (۴) آن هستند به موجب قانون تفسیر جز (۱) بند "ب" تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون ... مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۹ مجلس شورای اسلامی ، هر سال سابقه اشتغال و بیمه پردازی آنان در کارهای سخت و زیان آور ، یک و نیم سال محاسبه خواهد شد.

۲-۲-۴- ۶- با عنایت به مفاد بند (۱) تصویب نامه شماره ۱۲۴۶۱۰/ت/۴۴۵۴۷ مورخ ۱۳۸۹/۶/۶ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی، موضوع اصلاح تبصره ماده (۱) آیین نامه اجرایی، مشاغل مورد ادعای کلیه کارگران شاغل در دستگاه های اجرایی (وزارتخانه ها، موسسات و شرکتهای دولتی، شهرداری ها، بانک ها و سازمان هایی که شمول حکم بر آنها مستلزم ذکر نام است) قابل طرح در کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی بوده و در مورد بازنشستگی پیش از موعد در مشاغل سخت و زیان آور مشمول همین مقررات می باشند . اجرای این تبصره در مورد کارگران شاغل در نیروهای مسلح منوط به اذن مقام معظم فرماندهی کل قوا میباشد.

۲-۲-۵- ۶- در اجرای بند (۱) تصویب نامه شماره ۱۲۴۶۱۰/ت/۴۴۵۴۷ ک مورخ ۱۳۸۹/۶/۶ هیات وزیران مبنی بر اصلاح تبصره ماده (۱) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور ، در خصوص بهره مندی بیمه شدگان مشمول شاغل در مشاغل سخت و زیان آور شرکت های تابعه نیروهای مسلح ، حسب مصوبه یکصد و هشتاد و هفتمین جلسه شورای حقوقی مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۵ ، توجه واحدهای اجرایی را به نکات ذیل جلب می نماید :

الف- رعایت دقیق مفاد ماده (۲) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور و تبصره ذیل آن ، مبنی بر لزوم بازدید و تهیه گزارشات آلاینده محیط کار توسط کارشناسان بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و بازرسان کار وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی در خصوص مشمولین موصوف مورد تاکید می باشد .

ب- آرائی که در سنوات گذشته از سوی کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی در خصوص سخت و زیان آوری مشاغل کارگران شرکت های تابعه نیروی مسلح صادر گردیده و فاقد گزارش کارشناسان مربوطه می باشد، باید به مرجع صادر کننده رای اعاده و درخواست ارائه گزارشات مذکور به کمیته های استانی گردد.

۶-۲-۶- حسب مفاد بند (۲) تصویب نامه مذکور، موضوع " اضافه نمودن یک تبصره با عنوان تبصره (۱) ماده (۳) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور"، طرح مشاغل کارگاه هایی که پس از تصویب قانون تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی ایجاد گردیده اند در کمیته های استانی موضوعیت ندارد.

۶-۲-۷- درخواست بازنشستگی کارمندان و سایر کارکنان دستگاههای اجرایی که دارای آئین نامه استخدامی خاص می باشند بر مبنای تبصره (۲) ماده (۱) آئین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و حوادث ناشی از کار و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۸۵ هیات وزیران مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت. مفاد دادنامه های شماره ۵۱۵ مورخ ۱۳۸۷/۸/۵ و ۹۴۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری، موید این موضوع می باشد.

۶-۲-۸- مطابق ماده ۱۸۸ قانون کار، کارگاه های خانوادگی از شمول قانون کار مستثنی می باشند، لذا بهره مندی آنان از مزایای بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور میسر نخواهد بود. این مهم طی دادنامه های شماره ۵۱۵ مورخ ۱۳۸۷/۸/۵ و شماره ۹۴۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری مورد تأیید قرار گرفته است.

۶-۲-۹- با توجه به تصویب نامه شماره ۵۷۳۴۸/ت/۵۰۵۸۱-هـ مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۵ هیات وزیران، مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه از شمول تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون خارج بوده و کمیته های استانی صلاحیت رسیدگی به این دسته از مشاغل را ندارند.

۶-۳- فرآیند اجرائی:

۶-۳-۱- بیمه شدگان شاغل در کارهای سخت و زیان آور باید تقاضای خود را طبق فرم شماره (۱) و کارفرمایان کارگاه ها یا سایر مراجع مدعی سخت و زیان آور بودن شغل یا مشاغل کارگاه، تقاضای خود را طبق فرم شماره (۲) به اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان یا شهرستان محل اشتغال خود تحویل و یا با مراجعه به سایت اداره مزبور نسبت به ثبت نام اینترنتی اقدام و رسید دریافت نمایند.

۶-۳-۲- کمیته استانی موظف است با توجه به شغل یا مشاغل مندرج در فرمهای شماره «۱» (پیوست ۶ ضمیمه) و شماره «۲» (پیوست ۷ ضمیمه) و گزارش کارشناسان موضوع ماده (۲) آیین نامه اجرایی، در مورد سخت و زیان آور بودن یا نبودن هر یک از مشاغل ذکر شده در فرم تقاضا و همچنین نوع آن (گروه "الف" یا گروه "ب") اظهار نظر نموده و نظر اعضای کمیته را در ذیل فرم مذکور و در محل تعیین شده درج و پس از امضاء کلیه اعضا حاضر در جلسه، جهت

بررسی سایر شرایط و اقدامات بعدی طی نامه به اداره کل تامین اجتماعی استان مربوطه ارسال و رونوشت نامه نیز جهت اطلاع بیمه شده یا سایر افراد متقاضی فرستاده شود.

۳-۳-۶- به موجب تبصره «۵» بند «الف» و تبصره «۱» بند «ب» ماده (۸) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور، آرای کمیته های بدوی در صورت عدم اعتراض در مهلت قانونی (۱۵ روز) و آرای کمیته های تجدیدنظر از تاریخ ابلاغ قطعی و لازم الاجرا می باشند. با توجه به لزوم درج عبارت زیر در ذیل فرمها و آراء کمیته های استانی لازم است نماینده و یا نمایندگان سازمان تامین اجتماعی در کمیته های بررسی مشاغل سخت و زیان آور، در رابطه با حسن اجرای آن دقت کافی مبذول نموده و در صورت عدم رعایت موضوع مراتب را به کمیته مربوطه یادآوری و در صورت نیاز به هر گونه هماهنگی با مرجع یادشده نسبت به ارسال تصویر آرای صادره، به اداره کل مستمری ها اقدام نمایند.

توجه ۱: رأی کمیته بدوی حداکثر ظرف مدت پانزده روز اداری پس از ابلاغ در قالب فرم شماره «۴» (پیوست ۸ ضمیمه) قابل تجدیدنظرخواهی در کمیته تجدیدنظر همان استان می باشد و در غیر این صورت رای صادره برای اشخاص داخل کشور سه ماه و برای افراد مقیم خارج از کشور، شش ماه از تاریخ ابلاغ رای، مطابق قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی، در دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

توجه ۲: رأی صادره در کمیته تجدیدنظر برای اشخاص داخل کشور سه ماه و برای افراد مقیم خارج از کشور، شش ماه از تاریخ ابلاغ رای، مطابق قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی، در دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

توجه ۳: با عنایت به مفاد بند (۶) صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ شورای عالی حفاظت فنی، آراء بدوی و تجدیدنظر که تا قبل از تاریخ مذکور توسط کمیته های استانی به سازمان تامین اجتماعی ارسال شده اند، قطعی و لازم الاجراء تلقی می گردند.

۴-۳-۶- در آرای صادره از سوی کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی که جهت اقدام به ادارات کل استان ها ابلاغ می گردد، قید نوع سخت و زیان آوری مشاغل (گروه "الف" یا گروه "ب") الزامی بوده و در صورتی که آرای صادره فاقد ذکر نوع سخت و زیان آوری شغل باشد، ادارات کل استان ها مکلف می باشند قبل از ارجاع آرای صادره به شعب تابعه، آرای مذکور را جهت تعیین نوع سخت و زیان آوری و نیز سایر نواقص احتمالی (عدم ارسال اصل رأی کمیته استانی، مخدوش بودن آراء، نقص امضاء، عدم اعلام نظر در خصوص برخی مشاغل مطروحه و...) به کمیته های مذکور اعاده نمایند. بدیهی است آرای که از هر حیث مورد تایید ادارات کل استانها می باشد باید جهت اجرا به شعب تابعه ارسال گردد.

۴-۶) تکالیف نمایندگان سازمان تامین اجتماعی در کمیته های استانی:

۱-۴-۶- مطابق مفاد تبصره ماده (۲) آئین نامه مشاغل سخت و زیان آور ، در موارد مشمول بند "الف" ماده (۱) آیین نامه مذکور که حدود تماس مجاز مواجهه شغلی عوامل بیماری زا و سخت و زیان آور وجود دارد، اتخاذ تصمیم قطعی در کمیته ها مستلزم اندازه گیری و اظهار نظر کارشناسان بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سایر مراکز دارای مجوز از وزارتخانه یاد شده خواهد بود. بنابراین گزارش مذکور با ذکر میزان و مستند قانونی می بایست در زمان صدور رأی در اختیار اعضای کمیته قرار گیرد. در مواقعی که حدود تماس شغلی عوامل بیماری زا در خصوص مشاغل مطرح شده حسب اعلام کارشناسان مذکور وجود نداشته باشد، ارائه گزارش کارشناسان موضوع ماده (۲) آیین نامه فوق الذکر کافی خواهد بود. **دادنامه شماره ۹۲۲۳۱/ب/۴۲ مورخ ۱۳۹۴/۷/۸ هیات تخصصی بیمه و کار و کارگری موید این امر است.** بنابراین چنانچه در موردی کمیته های استانی بدون ارائه گزارش آلاینده سنجی و خارج از ضوابط و مقررات قانونی نسبت به صدور رأی جهت تعیین سخت و زیان آور بودن مشاغل گروه "الف" و "ب" اظهار نظر نمایند، امضاء باید ضمن اعلام نظر مخالف، موارد عدم انطباق را در ذیل امضاء خود ذکر نمایند و اداره کل استان بصورت ماهانه، آمار مربوطه را به اداره کل امور فنی مستمریها ارسال تا تصمیمات لازم در زمینه رفع اشکال از طریق شورای عالی حفاظت فنی مهیا گردد.

۲-۴-۶- وفق تبصره (۵) بند "الف" ماده (۸) آئین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور، رأی کمیته های بدوی حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز اداری پس از ابلاغ ، طبق فرم شماره «۴» (پیوست ۸ ضمیمه) قابل اعتراض در کمیته تجدید نظر همان استان می باشد. امضاء حاضر در کمیته تجدید نظر ضمن توجه به تاریخ ابلاغ رأی و مهلت تعیین شده جهت اعتراض، در صورت عدم رعایت مهلت مقرر ، ضمن اعلام نظر مخالف، علت عدم انطباق را در ذیل امضاء خود ذکر نموده و نماینده سازمان تامین اجتماعی موضوع را از طریق اداره کل تامین اجتماعی استان به همراه رأی صادره به اداره کل امور فنی مستمریها ارسال نماید.

۳-۴-۶- امضاء کمیته های رسیدگی به مشاغل سخت و زیان آور توجه داشته باشند که امکان تغییر مشاغل گروه "الف" به "ب" وجود نداشته و موارد استثناء با ذکر دلایل و مستندات باید بدواً در کمیته های تجدید نظر استانی و عنداللزوم در شورای عالی حفاظت فنی مورد رسیدگی قرار گیرد.

۴-۴-۶- به منظور اعمال وحدت رویه و جلوگیری از تفاسیر مختلف و بروز اشتباهات احتمالی توسط کمیته شعب، امضاء کمیته های استانی بررسی مشاغل سخت و زیان آور ، تمهیداتی اتخاذ نمایند تا از ذکر عناوین کلی و عام مشاغل در فرم های مربوطه خودداری شود .

۵-۴-۶- باعنایت به اینکه مطابق بند (۸) دستورالعمل اداری مشاغل سخت و زیان آور موضوع نامه شماره ۱۸۲۱۱۴ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱ وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی مقرر گردیده تا قبل از برگزاری جلسات ، دستور کار جلسه مورد نظر با جزئیات آن شامل مشخصات متقاضی، کارگاه ، مشاغل و ... به همراه دعوتنامه مربوطه به امضاء اعلام

گردد، بنابراین نمایندگان سازمان تامین اجتماعی به منظور جلوگیری از خطاهای احتمالی باید وضعیت بیمه‌پردازی متقاضی، تطبیق مشاغل مورد ادعای فرد با مشاغل ثبت شده در لیست ها و... را بررسی و با اطلاعات کامل در جلسه حضور یابند.

۴-۶- نماینده سازمان تامین اجتماعی در کمیته‌های بدوی، معاونت امور بیمه‌ای استان و در غیاب وی رئیس و کارشناس ارشد امور فنی مستمریها بعنوان نماینده وی و در کمیته‌های تجدیدنظر مدیرکل استان خواهد بود.

۵-۶) تکالیف واحدهای اجرایی :

۱-۵-۶- واحد امور فنی مستمری ها بعنوان مسئول هماهنگی اقدامات واحدهای ذیربط مکلف است پس از دریافت رأی قطعی کمیته های استانی نسبت به ثبت فرم کمیته مذکور در پایگاه اطلاعات مستمری بگیران از طریق منوی تعهدات بلند مدت ، صدور احکام مستمری ، فرم کمیته استانی اقدام و سپس نسبت به اخذ درخواست بازنشستگی طی (پیوست ۴ ضمیمه) از متقاضی و تکمیل قسمت "الف" و بندهای (۱) و (۹) قسمت (ج) فرم شماره «۵» (پیوست ۹ ضمیمه) و ارسال آن به واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی اقدام نماید.

تذکره: در صورت وجود نواقص احتمالی در متن و محتوای رأی (ذکر شده در بند ۱-۴-۶) واحد امور فنی مستمریها مکلف است طبق فرم مربوطه (پیوست ۱۰) رأی مذکور را به اداره کل استان اعاده نماید.

۲-۵-۶- واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی مکلف است نسبت به تکمیل قسمت "ب" و بند (۶) قسمت "ج" فرم شماره «۵» (پیوست ۹ ضمیمه) ، (ثبت سوابق قطعی و استخراج عناوین شغلی بیمه شده طبق لیستهای ارسالی کارفرما در طول دوره اشتغال به صورت ماه به ماه) اقدام نماید.

۳-۵-۶- واحد امور فنی بیمه‌شدگان موظف است نسبت به بررسی ، کنترل و تکمیل قسمت "ب" و بندهای (۲) الی (۵) فرم شماره «۵» (پیوست ۹ ضمیمه) ، (از حیث سوابق مربوط به غرامت دستمزد ایام بیماری، مدت دریافت مقرری بیکاری، حرف و مشاغل آزاد، اختیاری، سوابق منتقله، سربازی، ایام حضور داوطلبانه در جبهه و ...) اقدام نماید .

۴-۵-۶- واحد وصول حق بیمه ضمن اخذ تصویر فرمهای شماره (۱) ، (۲) و یا (۴) (پیوست های شماره ۶ ، ۷ و ۸ ضمیمه) بررسی مشاغل کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی ، حسب مورد به همراه فرم شماره «۵» (پیوست ۹ ضمیمه) می‌بایست بشرح ذیل عمل نماید : الف) تکمیل قسمت "ب" فرم شماره «۵» (پیوست ۹ ضمیمه) ، استخراج عناوین شغلی بیمه‌شده منحصراً در ماه‌هایی که طبق لیست فاقد عنوان شغلی و نامنویسی بوده ، براساس گزارشات بازرسی کارگاهی و بازرسی از دفاتر قانونی به عمل آمده از کارگاه وفق محتویات پرونده مطالباتی).
ب) بررسی و کنترل پرداخت حق بیمه سوابق اشتغال بیمه شده در کارهای سخت و زیان آور و درج نتیجه آن به طور مشروح در بندهای (۷) و (۸) قسمت "ج" فرم شماره «۵» (پیوست ۹ ضمیمه).

ج) در صورتی که در کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی مشاغل از نوع گروه "الف" تشخیص داده شود، واحدهای وصول حق بیمه مکلفند بلافاصله کارفرمایان مربوطه را از آخرین مهلت تعیین شده در قانون و آئین نامه اجرایی (دو سال از تاریخ ابلاغ تصمیم قطعی کمیته) جهت ایمن سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در ماده (۳) آیین نامه و همچنین تبصره (۳) ماده (۴) آئین نامه اجرایی، مطلع و حداقل هر شش ماه یکبار مراتب اتمام مهلت قانونی را طبق (پیوست ۱۱ ضمیمه) به کارفرمایان مذکور یادآوری و رونوشت نامه مزبور را به اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی، معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان و امور فنی مستمری های شعبه جهت ضبط در پرونده ارسال نمایند.

۵-۵-۶- مطابق تبصره (۲) ماده (۳) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور، واحد امور فنی مستمری ها باید بلافاصله پس از اتمام مهلت مقرر در ماده مذکور، نام و مشخصات کارگاه هایی که کمیته های استانی بخشی از مشاغل آنها را به عنوان سخت و زیان آور از نوع "الف" تعیین نموده اند را جهت درخواست بررسی مجدد در خصوص حذف و یا کاهش صفت سخت و زیان آوری مشاغل توسط کمیته بدوی استانی، به ادارات کل استانها منعکس نمایند. ادارات کل مذکور نیز به منظور بازدید نمایندگان وزارتخانه های تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت و درمان آموزش پزشکی فهرست کارگاه ها را به کمیته های بدوی ارسال و تا حصول نتیجه موضوع را پیگیری نمایند. ضمناً باید نسخه ای از فهرست کارگاه های مذکور در پایان هر ماه توسط ادارات کل استانها به اداره کل امور فنی مستمریها ارسال گردد.

۶-۵-۶- پس از تکمیل و انجام اقدامات فوق توسط واحدهای ذیربط، فرم شماره «۵» (پیوست ۹ ضمیمه) به واحد امور فنی مستمریها ارسال و واحد مذکور باید نسبت به کنترل و تطبیق عناوین شغلی بیمه شده با مشاغل سخت و زیان آور مورد تأیید کمیته های استانی در کل دوره اشتغال به صورت ماه به ماه و نیز احتساب سابقه اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور و دوره آن و انطباق با مفاد قانون و آئین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور خصوصاً احراز شرایط (توالی و تناوب اشتغال و پرداخت حق بیمه) و تکمیل قسمت «د» فرم مذکور اقدام نماید و سپس نسبت به اخذ امضاء مسئولین واحدهای ذیربط در گروه بررسی کننده مشاغل که اعضای آن عبارت است از:

رئیس شعبه یا معاون بیمه ای به عنوان رئیس گروه، مسئول امور فنی مستمریها، مسئول وصول حق بیمه، مسئول امور فنی بیمه شدگان و مسئول نامنویسی و حسابهای انفرادی طی (پیوست ۱۲ ضمیمه) اقدام نموده و فرم مذکور را در پرونده مستمری بایگانی و یا حسب مورد اسکن نمایند.

۷-۵-۶- اعضاء گروه بررسی کننده مشاغل و احراز شرایط بیمه شدگان شعب، مسئولیت مشترک داشته و مکلف می باشند قبل از تشکیل هر جلسه با تقسیم کار بین اعضاء، شغل و یا مشاغل مورد ادعای بیمه شده را که توسط کمیته استانی سخت و زیان آور شناخته شده باشند و یا مشاغل مندرج در لیست ها، بازرسی ها، حسابرسی ها و پرونده فنی

تطبیق داده و از انطباق آن با شغل سخت و زیان آور تأیید شده در کمیته های استانی اطمینان حاصل نمایند. چنانچه استثنائاً در ماهها و دوره هایی مستندات فوق فاقد عناوین شغلی بوده و یا در لیست های ارسالی، کارفرما از عناوین عام و کلی (کارگر و کارمند) استفاده نموده باشد واحد اجرایی می تواند پس از اخذ مجوز از سوی اداره کل استان، از مدارک و مستندات موجود در پرونده های پرسنلی و احکام کارگزینی که در همان دوره صادر شده باشند، استفاده نماید.

۸-۵-۶- پس از بررسی و تطبیق مشاغل مورد تأیید کمیته های استانی با مشاغل مورد تصدی متقاضی و اعلام نظر توسط گروه بررسی کننده مشاغل شعبه، مسئول امور فنی مستمریهای شعبه بعنوان دبیر کمیته مسئول تغییر ماهیت سابقه از عادی به سخت و زیان آور در سیستم مکانیزه می باشد.

۹-۵-۶- با توجه به برنامه ریزیهای به عمل آمده در خصوص رسیدگی به تقاضای بازنشستگی مشمولین این قانون، واحدهای اجرایی مکلفند در صورت وجود هر گونه ابهام در نحوه اقدام، موضوع را جهت بررسی و اعلام نظر قطعی به اداره کل استان منعکس نمایند.

۱۰-۵-۶- در صورت سپری شدن مهلت مقرر در بند (۱) جزء "الف" ماده واحده قانون و ماده (۳) آیین نامه اجرائی مربوطه و عدم ایمن سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیین نامه های مربوطه (مصوب شورای عالی حفاظت فنی) و سایر قوانین موضوعه در این زمینه و همچنین عدم حذف یا کاهش صفت سخت و زیان آوری مشاغل و عدم تأیید آن توسط کمیته بدوی استان توسط کارفرمای کارگاه و احراز شرایط بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان آور توسط بیمه شده پس از تاریخ مذکور، واحد اجرائی مکلف است ضمن انجام تعهدات قانونی در قبال بیمه شده، نسبت به وصول خسارات وارده به سازمان تامین اجتماعی برابر ماده (۹۰) قانون تامین اجتماعی از کارفرمای مربوطه اقدام نماید. دادنامه شماره ۲۱۹ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۸ هیأت تخصصی بیمه، کار و تامین اجتماعی مبنی بر تأیید و تنفیذ تبصره (۳) ماده (۴) تصویب نامه شماره ۱۵۳۶۵/ت/۳۶۰۰۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۲/۵ هیأت وزیران با موضوع "لزوم اجرای حکم ماده ۹۰ قانون تامین اجتماعی توسط کارفرما و در صورت عدم رعایت آن توسط کارفرما هزینه های مربوطه طبق ماده ۵۰ این قانون قابل مطالبه و وصول خواهد بود" موید این موضوع می باشد.

۱۱-۵-۶- به منظور تسریع در امور و تکریم ارباب رجوع و جلوگیری از سرگردانی و بلا تکلیفی متقاضیان بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور و نیز ایجاد وحدت رویه، با توجه به اینکه گزارش کارشناسان موضوع ماده (۲) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور در زمان صدور رأی توسط اعضای کمیته مورد بررسی قرار خواهد گرفت لذا لزومی به اخذ گزارش کارشناسان ذیربط و سایر مدارک غیر ضروری توسط واحدهای اجرایی نخواهد بود.

۶-۶) نحوه بررسی و احراز شرایط :

۱-۶-۶- ایام زیرچنانچه در فواصل اشتغال بیمه شده به کارهای سخت و زیان آور واقع شود بعنوان سابقه اشتغال در کارهای سخت و زیان آور محسوب می گردد :

الف) تعطیلات هفتگی.

ب) تعطیلات رسمی.

ج) ایام استفاده از مرخصی استحقاقی.

د) ایام استفاده از مرخصی بابت ازدواج یا فوت همسر، پدر، مادر و فرزندان به مدت (۳) روز بادریافت دستمزد در مورد مشمولان قانون کار.

ه) ایام استفاده از مرخصی استعلاجی یا استراحت پزشکی اعم از اینکه حقوق ایام مزبور توسط کارفرما پرداخت شود و یا اینکه بیمه شده از غرامت دستمزد ایام بیماری استفاده کرده باشد.

و) تمام یا قسمتی از خدمت نظام وظیفه در جبهه های نبرد حق علیه باطل یا حضور داوطلبانه در جبهه.

ز) دوران اسارت یا محکومیت سیاسی که بیمه شده بر اساس آن بعنوان آزاده شناخته شده باشد حسب تقاضای وی.

توجه: ایام استراحت پزشکی اسرای آزاد شده تا مدت یک دهم زمان اسارت (حداقل دو ماه و حداکثر شش ماه) که به تأیید کمیسیون پزشکی سازمان تأمین اجتماعی و یا کمیسیون پزشکی بنیاد شهید رسیده باشد نیز موجب زایل شدن توالی اشتغال در کارهای سخت و زیان آور نگردیده و ایام اسارت متصل به اشتغال در نظر گرفته می شود. (فوق ماده "۸" قانون حمایت از آزادگان «اسرای آزاد شده» بعد از ورود به کشور مصوب ۱۳۶۸/۹/۱۳ مجلس شورای اسلامی).

۲-۶-۶- ایام و موارد زیر چنانچه در فواصل اشتغال بیمه شده به کارهای سخت و زیان آور واقع شود موجب زایل شدن توالی اشتغال وی در کارهای سخت و زیان آور نمی گردد:

الف) ایام خدمت وظیفه سربازی (دوران ضرورت و احتیاط) مشروط بر اینکه بیمه شده حداکثر تا دو ماه پس از پایان خدمت به کار سابق خود برگشته و یا اینکه در کار دیگری که سخت و زیان آور شناخته شده مشغول به کار شده باشد.

ب) دوران توقیف بیمه شده در صورتی که منتهی به محکومیت وی نگردد و یا اینکه کارفرما بر اساس تکلیف قانونی حقوق دوران مزبور را به بیمه شده پرداخت نماید.

ج) ایام حالت تعلیق که به واسطه عوامل قهریه طبیعی و یا حوادث و مخاطرات اجتماعی (مانند سیل، زلزله، جنگ و آتش سوزی) که خارج از اراده کارفرما و بیمه شده بوده و در نتیجه آن کارگاه به طور موقت تعطیل می گردد.

د) ایام استفاده از مقرری بیمه بیکاری مشروط بر اینکه بیمه شده قبل از برقراری بیمه بیکاری در مشاغل سخت و زیان آور اشتغال به کار داشته و در حین مقرری بگیری و یا حداکثر تا دو ماه پس از اتمام دوره مزبور در مشاغل که

سخت و زیان آور شناخته شده مشغول به کار شده یا طبق آئین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور بتواند بازنشسته شود.

ه) ایام خدمت در جبهه که به تأیید مراجع ذیصلاح رسیده باشد.

و) دوران اسارت یا محکومیت سیاسی که بیمه شده براساس آن به موجب قانون آزاده شناخته شده باشد.

ز) ایام بلا تکلیفی بیمه شده که مستند به آرای صادره از سوی مراجع حل اختلاف و یا سایر مراجع قانونی در همان دوره گردیده و منجر به صدور رأی بازگشت به کار یا پرداخت حقوق ایام مزبور شده باشد.

ح) ایام استفاده از غرامت دستمزد ایام بیماری که در فاصله زمانی ۱۳۵۴/۵/۱۰ تا ۱۳۵۹/۴/۱ واقع شده باشد.

ط) مدت یک ماه استفاده از مرخصی بدون حقوق جهت ادای فریضه حج واجب مطابق ماده (۶۷) قانون کار و فقط برای یک بار در طول دوره اشتغال.

توجه: ایام استفاده از غرامت دستمزد دوران بارداری بعنوان سابقه اشتغال در کارهای سخت و زیان آور محسوب نشده لیکن موجب زایل شدن توالی اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور نخواهد گردید.

۳-۶-۳- به موجب مفاد جزء (۳) بند "ب" تصویب نامه شماره ۷۹۱۰۲/ت/۵۰۵۲۵-هـ مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۴ هیأت وزیران، علاوه بر موارد مذکور در بند (۲-۶-۶) عدم اشتغال به کارسخت و زیان آور در طول دوره اشتغال به مشاغل مزبور تحت هر عنوان برای مدت یک سال و کمتر از آن موجب برهم خوردن توالی نمی شود. موارد و مدت های موضوع بند (۱-۶-۶) تابع حکم همان بند خواهد بود.

۴-۶-۴- به موجب مفاد جزء (۴) بند "ب" تصویب نامه فوق الذکر، عدم اشتغال به کار سخت و زیان آور در طول دوره اشتغال به مشاغل مزبور تحت هر عنوان (به جزء موارد مذکور در بندهای "۱-۶-۶" و "۲-۶-۶") برای مدت بیشتر از یک سال (۳۶۵ روز)، موجب برهم خوردن توالی می شود و بیمه شده برای استفاده از مزایای این قانون باید حداقل (۲۵) سال تمام در مشاغل یاد شده اشتغال به کار داشته باشد.

۵-۶-۶- علاوه بر کارهای سخت و زیان آور مشخص شده طبق مصوبات شورای عالی حفاظت فنی و موارد تأیید شده توسط کمیته های استانی، موارد زیر نیز سخت و زیان آور شناخته می شوند:

الف) مشاغلی که در ندامتگاه ها و زندان ها مستقیماً با زندانی ارتباط دارند.

ب) مشاغلی که مستقیماً در مراکز روان درمانی با بیماران روانی مرتبط هستند.

ج) خبرنگاری.

د) مشاغل مرتبط با انرژی اتمی به شرط تأیید سازمان انرژی اتمی ایران و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. (تصویب نامه شماره ۹۰۸۶۳/ت/۴۹۳۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۸ هیأت وزیران).

تبصره: مصادیق خبرنگاری با تایید کمیته بدوی موضوع ماده (۸) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور تعیین می شود.

۶-۶-۶- پس از انجام بررسی های لازم، واحد امور فنی مستمریها مکلف است چنانچه متقاضی شرایط مقرر در قانون را به منظور بهره مندی از مزایای مستمری بازنشستگی مربوطه احراز ننماید موضوع را کتباً به نامبرده ابلاغ و در صورت احراز شرایط نسبت به محاسبه بدهی حق بیمه و مستمری وفق مفاد ماده ۱۴ آیین نامه (جزء "۴" و "۶" بند "ب" قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون ...) و اعلام آن به واحد وصول حق بیمه جهت ابلاغ به کارفرمای مربوطه اقدام نماید.

۷-۶) نحوه محاسبه و وصول حق بیمه و مستمری:

در اجرای مفاد تصویب نامه شماره ۷۹۱۰۲/ت/۵۰۵۲۵ هـ مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۴ هیأت وزیران مبنی بر اصلاح آیین نامه اجرائی جزء (۵) بند "ب" ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون ... که مقرر داشته «کارفرما مکلف است پس از تقاضای بیمه شده و با احراز شرایط بازنشستگی وی، حسب مورد مبالغ مقرر در جزء های (۴) و (۶) بند "ب" ماده واحده قانون یاد شده را با شرایط ذیل به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید.» لذا در صورت احراز صحت ادعای بیمه شده به لحاظ سابقه پرداخت حق بیمه و شغل، چنانچه مجموع سوابق وی در مشاغل سخت و زیان آور (۲۰) سال متوالی یا (۲۵) سال متناوب باشد و یا وفق قانون تفسیر جزء (۱) بند "ب" تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون شرایط بازنشستگی را احراز نماید، واحد اجرائی موظف است هزینه های برقراری مستمری مربوطه را به ترتیب ذیل محاسبه (دادنامه شماره ۲۹۸ الی ۳۰۷ مورخ ۱۳۹۵/۵/۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری نیز مؤید این امر می باشد) و از کارفرما ذیربط حسب مورد وصول نماید.

۱-۷-۶- محاسبه چهاردرصد میزان حق بیمه بر مبنای آخرین حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه به نسبت سنوات اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور مربوط به ایام قبل از تصویب قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام (موضوع جزء ۶ بند "ب" قانون) و بعد از آن (موضوع جزء ۴ بند "ب" قانون) که به طور یکجایا اقساط (حداکثر تا ۹ قسط) با اخذ تضامین کافی از سوی واحد وصول حق بیمه قابل دریافت می باشد. کارفرمایانی که متقاضی تقسیط بدهی خود می باشند باید تقاضای کتبی خود را تنظیم و به شعبه ارائه نمایند.

۲-۷-۶- چهاردرصد میزان مستمری برقراری به نسبت سنوات اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور مربوط به ایام قبل از تصویب قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام محاسبه و حسب بند «یک» مصوبه یک هزار و پانصد و هفتاد و سومین جلسه هیئت مدیره مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۲۷ در صورت ارائه

تضامین معتبر از سوی کارفرما تا مرحله وصول مبلغ مذکور به صورت یکجا و با فرصت حداکثر (۹) ماهه امکان پذیر خواهد بود.

۳-۷-۶- واحدهای اجرایی تابعه باید ترتیبی اتخاذ نمایند تا در صورت عدم توانایی کارفرما در پرداخت مبلغ مزبور، با اخذ تضامین کافی اقدامات لازم جهت صدور حکم بازنشستگی و برقراری مستمری را انجام و نسبت به پیگیری و وصول ضمانت ارائه شده در سررسید مربوطه اقدام نمایند.

۴-۷-۶- تضامین کارفرما بابت تقسیط بدهی ۴٪ حق بیمه به ترتیب ذیل است:

الف) کارگاه های زیر ۵ نفر پرسنل تا یکصد میلیون ریال با اخذ سفته.

ب) کارگاه های بیش از ۵ تا ۲۰ نفر پرسنل تا دویست میلیون ریال با اخذ سفته.

ج) کارگاه های دارای بیش از ۲۰ نفر پرسنل تا چهارصد میلیون ریال با اخذ سفته.

توضیح اینکه مبالغ بیش از حد نصاب هر یک از گروه های فوق صرفاً با اخذ ضمانت نامه بانکی یا وثیقه ملکی بلامعارض قابل تقسیط خواهد بود. بدیهی است اخذ سفته در مواردی امکان پذیر است که منجر به صدور اجرائیه نشده باشد. دادنامه شماره ۹۳۲۴۲/ب/۳۹ مورخ ۱۳۹۴/۷/۸ هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری اقدامات سازمان

تأمین اجتماعی در این راستا را مورد تأیید قرار داده است.

۵-۷-۶- وصول بدهی فوق باید از طریق سیستم مکانیزه واحد امور فنی مستمریهای شعبه رسیدگی کننده به تقاضای بازنشستگی محاسبه و جهت وصول به واحد وصول حق بیمه شعبه ارسال و واحد مزبور نیز پس از وصول یا تعیین تکلیف مبالغ یاد شده مراتب را به واحد امور فنی مستمری اعلام نماید. صدور برگ اعلام ترک کار بیمه شده پس از تأیید وصول و یا تعیین تکلیف مبلغ بدهی حق بیمه و مستمری توسط واحد وصول حق بیمه امکان پذیر می باشد.

۶-۷-۶- نظر به اینکه تأخیر در ترک کار بیمه شده و یا سایر عوامل می تواند تاریخ برقراری مستمری را تحت تأثیر قرار دهد، لذا سیستم به گونه ای عمل می نماید که قبل از تخصیص شماره مستمری، ابتدا نسبت به محاسبه مجدد هزینه ها در سیستم اقدام و پس از تعیین مبلغ نهائی اجازه تخصیص شماره مستمری داده شود. بدیهی است پس از انجام محاسبه مجدد، مابه التفاوت حاصله حسب مورد قابل استرداد به کارفرما و یا وصول از وی خواهد بود.

۸-۶ نکات مهم و قابل توجه:

۱-۸-۶- مطابق مفاد ماده (۲) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور، تعیین سخت و زیان آور بودن مشاغل در کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی با بررسی سوابق، انجام بازدید و بررسی شرایط کار توسط کارشناسان بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بازرسان کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی انجام میگردد و مطابق ماده (۱۵) همان آیین نامه آثار محدودیتها و مزایای مندرج در قانون منحصر به همان شغل در همان کارگاه خاص بوده و قابل تسری و تعمیم به دیگر شغل های مشابه در سایر کارگاه ها نمی باشد.

سازمان تامین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پیوست: وارو

در اجرای مفاد دادنامه شماره ۹۲۲۳۱/ب/۴۲ مورخ ۱۳۹۴/۷/۸ هیأت تخصصی بیمه، کار و کارگری دیوان عدالت اداری، مصوبه یکصد و بیست و هشتمین جلسه شورای عالی حفاظت فنی مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۵ تصویب و مقرر نمود: «آن دسته از مشاغل کارگاه های تعطیل که با توجه به مصوبات شورای عالی حفاظت فنی در زمره مشاغل گروه "ب" قرار دارند و همچنین مشاغلی که در زمان دایر بودن کارگاه توسط کارشناسان موضوع ماده "۲" آیین نامه اجرایی قانون اصلاح ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و تبصره آن، بررسی کارشناسی انجام شده است کماکان در کمیته های استانی مورد رسیدگی قرار گیرند» به عبارت دیگر از آنجایی که وفق ماده ۲ آئین نامه اجرایی کارهای سخت و زیان آور، بررسی محیط کار و حدود آلاینده ها به منظور انطباق با استانداردهای آن از ضروریات طرح موضوع در کمیته های استانی است، لذا آن دسته از مشاغل گروه «الف» کارگاه های تعطیل و فاقد فعالیت که تاکنون جهت بررسی سخت و زیان آوری آنها اقدامی صورت پذیرفته و غیر استاندارد بودن عوامل محیطی کارگاه نیز مورد رسیدگی قرار نگرفته، قابل طرح در کمیته های استانی نمی باشند. لازم بذکر می باشد تبصره (۴) ماده (۳) بند "ب" «دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور و نظارت بر آنها» که به تائید وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تامین اجتماعی رسیده نیز دلالت بر این موضوع دارد.

۲-۸-۶- مطابق مفاد تبصره (۱) بند "الف" ماده (۸) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور، تصمیمات کمیته های بدوی استانی با اکثریت آراء حاضرین و پس از طی مراحل قانونی از جمله ابلاغ به کارفرمای مربوطه معتبر و لازم الاجرا بوده و وفق تبصره (۱) بند "ب" ماده مذکور، رأی کمیته های تجدید نظر استان نیز از تاریخ ابلاغ قطعی و لازم الاجرا می باشد (بند ۶ مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ شورای عالی حفاظت فنی نیز مؤید همین موضوع می باشد) بنابراین طرح مجدد مشاغلی که در سنوات قبل پس از بررسی های لازم، سخت و زیان آور شناخته نشده اند در صورت ارائه طی فرم شماره «۱» (پیوست ۶) در کمیته بدوی طرح و در صورت تائید از تاریخ طرح مجدد قابل پذیرش به عنوان شغل سخت و زیان آور خواهد بود. (دادنامه شماره ۸۰۰-۷۸۰-۷۸۷ مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۳ هیأت عمومی دیوان عدالت

اداری

۳-۸-۶- با توجه به بند (۲) مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۶/۱۴ شورای عالی حفاظت فنی که مقرر می دارد «در خصوص بررسی مشاغل افرادی که قبلا مشاغل آنان طی فرم های شماره «۲» (پیوست ۷) ضمیمه از طرف کارفرما درخواست شده و در کمیته های استانی تائید نشده اند، در صورت ارائه مدارک و مستندات مبنی بر سخت و زیان آور بودن شغل مورد تقاضا، ارائه درخواست های فردی به کمیته های استانی بلامانع و قابل بررسی مجدد می باشد» چنانچه تمام و یا برخی از مشاغل مطروحه از سوی کارفرمای مربوطه برای بیمه شدگان متقاضی بهره مندی از مزایای بازنشستگی وفق قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام در کمیته های استانی و یا شورای عالی حفاظت فنی مطرح و مورد تأیید قرار نگرفته باشد، طرح موضوع از سوی بیمه شده متقاضی با درخواست و

مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

ارائه مدارک جدید، جهت بررسی مجدد محیط کار از سوی کارشناسان ذیربط بلامانع خواهد بود، در این راستا در صورت تأیید مشاغل از سوی اعضای کمیته، احتساب سوابق بیمه شده به عنوان سخت و زیان آور و محاسبه سنوات ارفاقی از تاریخ صدور رای جدید کمیته استانی در آن کارگاه ملاک عمل خواهد بود. (دادنامه شماره ۸۰۰ - ۷۸۰ - ۷۸۷

۴-۸-۶- تکالیف قانونی سازمان تامین اجتماعی جهت بررسی احراز شرایط بیمه شدگان متقاضی از مزایای این بازنشستگی پس از دریافت رأی قطعی کمیته های استانی امکان پذیر می باشد. این مهم در یکصد و نوزدهمین جلسه شورای عالی حفاظت فنی مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ مطرح و حسب مفاد بند (۵) آن مقرر گردید « کمیته های استانی در اجرای بند (۱) قسمت (الف) ماده (۹) آئین نامه اجرایی و قسمت (ب) همین ماده و تبصره (۵) ماده (۳) دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی، آراء و نظر کمیته های استانی را طی فرم های عملکردی جهت اطلاع بیمه شده، کارفرمای مربوطه و یا سایر افراد متقاضی ابلاغ و در صورت عدم اعتراض ظرف مدت مقرر در خصوص آراء بدوی پس از تاریخ ابلاغ و آراء تجدید نظر، آرای مذکور جهت اجراء به تامین اجتماعی ارسال شود...» و مطابق بند (۶) آن نیز «آراء بدوی و تجدید نظر که در گذشته توسط کمیته های استانی به سازمان تامین اجتماعی ارسال شده همچنین آرائی که منبعا ارسال شود بمنزله قطعی و لازم الاجرا بودن این آراء تلقی گردد.» بنابراین نظر به ضرورت امر، این مهم باید همواره مد نظر باشد.

۵-۸-۶- با توجه به تبصره (۵) بند "الف" ماده (۸) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور حق اعتراض به آراء صادره از سوی کمیته های استانی جهت سازمان تامین اجتماعی پیش بینی نشده لیکن به موجب تبصره (۲) ماده (۱) دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته های بدوی و تجدید نظر که مقرر نموده "در صورت وجود هرگونه ابهام یا اختلاف و یا لزوم استفسار در موضوع تشخیص و تطبیق مشاغل سخت و زیان آور، کمیته های استانی موظف به کسب تکلیف از شورای عالی حفاظت فنی خواهند بود." بنابراین سازمان تامین اجتماعی می تواند عنداللزوم و در صورت وجود هرگونه ابهام، ضمن ارائه دلایل و مستندات از کمیته استانی درخواست نموده تا مراتب از شورای عالی حفاظت فنی استعلام شود.

۶-۸-۶- مطابق تبصره (۵) ماده (۳) بند "ب" «دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور و نظارت بر آنها» امکان ارسال مستقیم آراء کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی از دبیر خانه کمیته به شعب سازمان تامین اجتماعی وجود نداشته و می بایست به ادارات کل تامین اجتماعی استان مربوطه ارسال گردد.

۷-۸-۶- در صورت تساوی آراء در کمیته های استانی، باید موضوع در جلسه دیگری با حضور کلیه اعضاء مطرح و مجدداً رای گیری شود.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پیوست: وارو

پیوست: وارو

۸-۸-۶- با عنایت به بند (۱) صورتجلسه مورخ ۱۳۹۰/۶/۱۴ شورای عالی حفاظت فنی، در صورت نقض آراء کمیته های استانی در دیوان عدالت اداری و حکم به طرح مجدد مشاغل متقاضی در کمیته های مطروحه، طرح مجدد مشاغل باید در کمیته تجدیدنظر استان همجوار (با تشخیص رئیس کمیته تجدیدنظر) صورت پذیرد. مفاد آرای کمیته همعرض عیناً جایگزین رای کمیته تجدیدنظر اولیه خواهد شد.

۹-۸-۶- درخصوص ایام خدمت نظام وظیفه موضوع بند (و) جزء (۱) ماده (۱۲) آیین نامه اجرایی قانون سخت و زیان آور، چنانچه بیمه شده در دستگاه اجرایی شاغل باشد، وفق تبصره ماده (۶) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱ که مقرر می دارد: دستگاه اجرایی مکلف به پرداخت کسور بازنشستگی سهم مستخدم و کارفرما بابت ایام مذکور خواهد بود، پرداخت (۴٪) حق بیمه و مستمری مربوطه، به عهده دستگاه اجرایی است. در سایر موارد به موجب تبصره (۲) ماده (۳) آیین نامه اجرایی قانون اصلاح تبصره ماده (۱۴) قانون کار و الحاق یک تبصره به آن، تامین بار مالی ناشی از اجرای آیین نامه مذکور از جمله احتساب خدمت نظام وظیفه شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به عنوان سوابق اشتغال در کارهای سخت و زیان آور (موضوع ماده «۴» آیین نامه) بر عهده دولت است که باید هر ساله توسط سازمان تأمین اجتماعی، محاسبه و در لایحه بودجه سال بعد منظور گردد. ضمناً دولت مکلف به پرداخت چهار درصد حق بیمه و مستمری دوران ایام حضور داوطلبانه در جبهه بیمه شدگان مشمول نسبت به سنوات مربوطه می باشد.

۱۰-۸-۶- به موجب نامه شماره ۱۳۹۳/۶/۲۲ مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۲ معاونت نیروی انسانی معاون ارکان و امور مشترک ستاد کل نیروهای مسلح که طی نامه شماره ۲۲۵/۹۳/۱۲۶۳۹ مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۹ معاونت نوسازی اداری، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور ابلاغ گردیده، جهت یکسان سازی گواهی های جبهه رزمندگان از تاریخ ۱۳۹۳/۷/۱، مقامات و افراد مجاز صادرکننده گواهی های مذکور به مراکز دولتی و غیردولتی به شرح ذیل تعیین شده است:

الف) در ارتش جمهوری اسلامی ایران گواهی جبهه در سطح ستاد آجا و نیروهای چهارگانه (نزا-پدا-نجا-نها-ندا) صرفاً با امضای معاون نیروی انسانی نیروها.

تبصره: به موجب نامه شماره ۲۲۱۳/۱/۱۲/۹۶/۸۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۷ معاونت نیروی انسانی ستاد کل نیروهای مسلح سازمان های مجاز صادرکننده گواهی جبهه به مراکز دولتی و غیر دولتی در نزا-پدا-نجا-نها-ندا هماینگ کننده و معاون نیروی انسانی و جانشین معاونت و فرماندهان قرارگاه منطقه ای نزا-پدا-نجا و ارشد نظامی منطقه مجاز به امضاء گواهی های جبهه می باشند.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

شماره: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

ب) در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گواهی جبهه در سطح ستاد سپاه، نیروهای ۵ گانه (نرسا-ندسا-هوافضا-نیروی قدس - سازمان بسیج) با امضای معاون نیروی انسانی نیروها و در سطح سپاه های استانی صرفاً با امضای فرمانده سپاه استان.

پ) در وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح گواهی جبهه به صورت متمرکز صرفاً با امضای معاون نیروی انسانی وزارت مذکور.

ت) در ناجا گواهی جبهه به صورت متمرکز صرفاً با امضای معاون نیروی انسانی ناجا.

توجه ۱: گواهی های حضور در جبهه صادره از سوی مراجع یاد شده منحصرأ در ارتباط با نیروهای مسلح بوده، بنابراین گواهی های حضور در جبهه های نبرد حق علیه باطل صادره از سوی وزارت جهاد کشاورزی برای جهادگران وزارت جهاد سازندگی سابق و همچنین گواهی های حضور در جبهه صادره از سوی تیپ مستقل ۸۳ امام جعفر صادق(ع) برای طلاب و روحانیون کماکان معتبر خواهد بود.

لازم به ذکر است مراجع صادر کننده مجاز گواهی جبهه در وزارت جهاد کشاورزی برای جهادگران سابق "مدیر کل امور ایثارگران وزارت" و در استان ها "مدیر امور سازمان جهاد کشاورزی استان" می باشند.

توجه ۲: مراجع مجاز در خصوص صدور گواهی حضور در جبهه های نبرد حق علیه باطل در راستای مفاد دادنامه شماره ۴۱۲ مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تبیین گردیده است.

توجه ۳: گواهی حضور داوطلبانه در جبهه های نبرد حق علیه باطل در فاصله زمانی ۱۳۵۹/۶/۳۱ تا ۱۳۶۷/۵/۲۷ (تاریخ شروع و خاتمه جنگ تحمیلی) قابل قبول خواهد بود که لازم است دوره فوق مبنای بررسی و اقدام واحدهای اجرایی قرار گیرد. ضمناً، با توجه به اینکه در حقوق اداری اصل عدم صلاحیت و اصل عدم توکیل و تفویض اختیار به دیگری حاکم می باشد مگر اینکه خلاف آن اثبات گردد، لذا هرگونه امضاء غیر از امضاء این مقامات مادام که به ایشان تفویض اختیار نشده باشد قابل پذیرش نیست.

۱۱-۸-۶- پذیرش سوابق اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور آن دسته از بیمه شدگان که در سنوات گذشته مشمول دیگر صندوق ها بوده و سپس بیمه پرداز سازمان تأمین اجتماعی و مشمول قانون کار قرار گرفته اند منحصرأ در دوران بیمه پردازی نزد این سازمان تأمین اجتماعی و پس از طرح و تایید مشاغل در کمیته های استانی با رعایت ضوابط و مقررات جاری میسر خواهد بود.

۱۲-۸-۶- از آنجایی که وفق مفاد جزء (۱) بند "ب" قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون مشاغل سخت و زیان آور که مقرر داشته "افرادی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان تأمین اجتماعی پرداخته باشند می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند... " و همچنین وفق مفاد بند (۱) ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور که مقرر داشته "بیمه شدگانی که حداقل (۲۰) سال سابقه کار متوالی یا بیست و پنج سال سابقه کار

متناوب و پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور را داشته باشند بدون شرط سنی می توانند درخواست بازنشستگی از سازمان تامین اجتماعی نمایند. " لذا احراز دو شرط اشتغال و بیمه پردازی در کارهای سخت و زیان آور بطور همزمان از الزامات بهره مندی از مزایای سنوات ارفاقی قانون فوق الذکر می باشد. این مهم طی دادنامه شماره ۹۱ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورد تأیید قرار گرفته است.

۱۳-۸-۶- مطابق مفاد بند (۳) ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور، احراز شرایط و استحقاق بیمه شدگان متقاضی بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان آور به عهده سازمان تامین اجتماعی می باشد. دادنامه شماره ۹۰ مورخ ۸۹/۳/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز موید همین امر است.

۱۴-۸-۶- چنانچه بیمه شده قبل از فوت جهت برقراری مستمری بازنشستگی وفق قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام و یا قانون استفساریه مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۹ حسب مورد اقدام به طرح مشاغل خود نموده و مشاغل وی نیز مورد تأیید کمیته مربوطه قرار گرفته و کلیه شرایط لازم جهت بازنشستگی را احراز نموده باشد، واحد اجرائی باید با رعایت دقیق مقررات مربوطه ابتدا نسبت به برقراری مستمری بازنشستگی و سپس تبدیل به مستمری بازماندگان اقدام نماید.

۱۵-۸-۶- سابقه ارفاقی ناشی از اجرای قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ در حداقل سابقه پرداخت حق بیمه بصورت پلکانی جهت احراز شرایط حد نصاب بیست (۲۰) سال وفق جزء (۳) بند (ب) قانون مذکور قابل احتساب می باشد.

۱۶-۸-۶- سابقه ارفاقی ناشی از اجرای قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ در احراز شرایط متقاضیان بهره مندی از مزایای «قانون تعیین تکلیف تامین اجتماعی اشخاصی که ۱۰ سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند» (مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۷) قابل احتساب نبوده و صرفاً در تعیین میزان مستمری بازنشستگی تأثیر گذار می باشد.

۱۷-۸-۶- چنانچه دریافت کننده مقرری بیکاری، متقاضی بهره مندی از سنوات ارفاقی ناشی از اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور وفق قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون و یا قانون استفساریه باشد، در صورت احراز شرایط، برقراری مستمری از تاریخ ثبت درخواست بازنشستگی وفق قوانین و مقررات جاری بلامانع خواهد بود.

۱۸-۸-۶- بیمه شدگانی که بر اساس این قانون بازنشسته گردیده و مجدداً نسبت به اشتغال در کارهای عادی یا سخت و زیان آور اقدام می نمایند (اشتغال مجدد) صدور حکم تغییرات مستمری آنان پس از ترک کار، بر مبنای اساس برقراری قبلی و احتساب سوابق نیز تا سقف (۳۵) سال امکان پذیر خواهد بود.

۱۹-۸-۶- چنانچه یک یا چند شغل از مشاغل تأیید شده در فرم کمیته استانی، در کارگاه های محدوده شعب دیگر باشند، آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه باید جهت بررسی مشاغل بیمه شده، تصویر رای کمیته استانی را به شعب ذیربط ارسال و شعب نیز پس از بررسی مشاغل نسبت به اعلام تأیید و یا عدم تأیید مشاغل به شعبه مبدا اقدام نمایند.

توجه: بدهی مورد نظر باید از طریق سیستم مکانیزه واحد امور فنی مستمریهای شعبه رسیدگی کننده به تقاضای بازنشستگی شعبه مبدأ محاسبه و به واحد وصول حق بیمه همان شعبه اعلام، واحد مزبور نیز نسبت به ارسال برگ اعلام بدهی به دیگر شعب (شعبه مقصد) اقدام و پس از وصول یا تعیین تکلیف مبالغ یاد شده مراتب را جهت ادامه مراحل به واحد امور فنی مستمریها اعلام نماید.

۲۰-۸-۶- در صورتی که بیمه شده در دوره اشتغال خود در مشاغل سخت و زیان آور، در بیش از یک کارگاه کار کرده باشد باید مبلغ بدهی های مورد نظر به نسبت سنوات اشتغال متقاضی برای هر کارفرما جداگانه محاسبه و جهت وصول به کارفرمای مربوطه ابلاغ گردد.

۲۱-۸-۶- با عنایت به مفاد دستور اداری شماره ۵۰۲۰/۹۵/۶۸۴ مورخ ۱۳۹۵/۲/۴ در خصوص آرای صادره مراجع قضائی مبنی بر ایجاد سابقه و یا تغییر نوع شغل، واحد وصول حق بیمه شعبه ذیربط باید در صورت قطعیت سابقه، نسبت به اصلاح سابقه یا عنوان شغلی و سپس واحد امور فنی مستمریها در خصوص تغییر ماهیت آن اقدام نماید. در این راستا چنانچه رأی مرجع قضائی مبنی بر صدور حکم بازنشستگی باشد، با عنایت به قطعی و لازم الاجراء بودن دادنامه های صادره از شعب دیوان عدالت اداری و حسب مفاد بند (۳) ماده (۱۳) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور که مقرر داشته «این قبیل بیمه شدگان به صرف ارائه درخواست بازنشستگی مجاز به ترک کار نبوده و می باید احراز شرایط و استحقاق آنها جهت بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان آور رسماً از سوی سازمان تامین اجتماعی به آنها ابلاغ و سپس ترک کار نماید» واحد اجرائی مکلف است با رعایت دقیق مقررات مربوطه و پس از تطبیق کامل مشاغل مورد تأیید کمیته استانی با مشاغل ثبت شده در لیست های پرداخت حق بیمه، بازرسی ها و حسابرسی های انجام شده از کارگاه، در صورتی که متقاضی در سنوات قبل بازنشسته سازمان تامین اجتماعی بوده باشد وفق نگارش پائیزه سال ۱۳۹۲ با اختصاص کد رمز از سوی اداره کل استان و در غیر اینصورت (بیمه پرداز بودن متقاضی) نسبت به تغییر ماهیت سوابق و بررسی احراز شرایط بازنشستگی و در صورت احراز شرایط نسبت به صدور حکم بازنشستگی اقدام و در غیر اینصورت (عدم احراز شرایط بازنشستگی) پس از صدور رمز توسط اداره کل استان و اختصاص کد اساس برقراری ۱۰۸۵۰ (آرای مراجع قضائی) و تعیین تکلیف (۴٪) بدهی حق بیمه و مستمری نسبت به صدور حکم بازنشستگی و اعلام نتیجه به مرجع قضائی اقدام نماید.

۲۲-۸-۶- در راستای توافقات انجام شده با دیوان عدالت اداری به منظور ارتقاء رضایتمندی مخاطبین و کاهش طرح شکایات در زمینه اجرای آرای کمیته های تشخیص مشاغل سخت و زیان آور مقرر گردیده دادخواست های ارائه شده

به مرجع مذکور ابتدا به اداره کل تامین اجتماعی استان مربوطه منعکس و براساس مفاد بند (۳) ماده (۱۳) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور و مفاد دادنامه های شماره ۹۰ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۰ و شماره ۹۵ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۷ هیات عمومی دیوان عدالت اداری، موضوع دادخواست با قید فوریت بررسی و در صورت عدم احراز شرایط قانونی (از جمله عدم تطبیق مشاغل مورد تأیید کمیته استانی با مشاغل مورد تصدی، عدم درج عناوین شغلی در لیست های پرداخت حق بیمه، عدم احراز سابقه مورد نیاز و ...) مراتب سریعاً با ذکر مستند قانونی و علت عدم احراز شرایط به مرجع قضائی اعلام گردد.

۲۳-۸-۶- بهره مندی از سنوات ارفاقی ناشی از اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور وفق تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و یا استفساریه جزء (۱) بند (ب) تبصره مذکور صرفاً در دوران شمولیت قانون کار و بیمه پردازی افراد نزد سازمان تامین اجتماعی امکان پذیر خواهد بود، لذا به منظور جلوگیری از هر گونه خطاهای احتمالی مجدداً تأکید می گردد، آندسته از کارگران متقاضی بازنشستگی مشمول قانون کار که در سنوات گذشته تابع قوانین استخدامی خاص بوده و یا بیمه پرداز سایر صندوقهای بازنشستگی بوده اند، بهره مندی آنان از مزایای قانون پیشگفت و سنوات ارفاقی ناشی از آن، صرفاً در دوران شمولیت قانون کار و بیمه پردازی آنان نزد سازمان امکانپذیر خواهد بود.

۲۴-۸-۶- با عنایت به تبصره (۱) بند "الف" ماده (۸) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور، تصمیمات کمیته های بدوی استانی با اکثریت آراء حاضرین و پس از طی مراحل قانونی از جمله ابلاغ به کارفرمای مربوطه معتبر و لازم الاجرا بوده و مطابق تبصره (۱) بند "ب" ماده مذکور، رأی کمیته های تجدید نظر استان نیز از تاریخ ابلاغ قطعی و لازم الاجرا می باشد. (وفق بند ۵ و ۶ صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ شورای عالی حفاظت فنی) از طرفی بند (۱) ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و همچنین بند (۵) ماده (۱۳) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور موید این موضوع است که بازنشستگی بیمه شده در مشاغل سخت و زیان آور منوط به ارائه درخواست از سوی بیمه شده می باشد. لیکن اعلام رسمی و کتبی بیمه شده نزد یکی از دفاتر اسناد رسمی در قالب سندی از جمله اقرارنامه مبنی بر انصراف از بازنشستگی در این مشاغل، حاکی از آن خواهد بود که وی نه تنها درخواست و ادعایی در این مورد ندارد، بلکه این حق را نیز از خود سلب می نماید، لذا واحد امور فنی مستمریهای شعبه مکلف است در صورت ارائه درخواست انصراف فرد پیشگفت، نسبت به اخذ تعهد طبق (پیوست ۱۳ ضمیمه) و ثبت آن در دبیرخانه شعبه و پس از هماهنگی با شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تامین، نسبت به اصلاح ماهیت سوابق از سخت و زیان آور به عادی و عنداللزوم اعلام به واحد وصول حق بیمه طبق (پیوست ۱۴ ضمیمه) جهت حذف بدهی محاسبه شده برای کارفرمای محل اشتغال بیمه شده اقدام نمایند.

۲۵-۸-۶- جهت دسترسی بهنگام به آمار عملکرد کمیته های استانی بررسی مشاغل سخت و زیان آور، ادارات کل استانها مکلفند نسبت به ارسال آمار در هر دوره سه ماهه به اداره کل امور فنی مستمریها اقدام نمایند.

۲۶-۸-۶- چنانچه کمیته های استانی افراد مشمول بندهای (۶-۲-۶)، (۶-۲-۷)، (۶-۲-۸) و (۶-۲-۹) این بخشنامه را در ردیف مشمولین آیین نامه قید نموده و در خصوص مشاغل مطروحه آنها اظهار نظر نمایند، واحدهای اجرائی مکلفند نسبت به اعاده رأی مذکور به کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی طی (پیوست ۱۵ ضمیمه) اقدام و طی رونوشت همان نامه، اداره کل استان را مطلع نماید.

(دادنامه شماره ۹۲۲۳۱/ب/۴۲ مورخ ۱۳۹۴/۷/۸ هیات تخصصی بیمه و کار و کارگری)

۲۷-۸-۶- چنانچه پس از رعایت کلیه مقررات، بخشنامه ها و دستورالعمل های مربوطه، بررسی درخواست متقاضیان بازنشستگی وفق تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون و یا قانون استفساریه جزء (۱) بند (ب) تبصره (۲) ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۹ مجلس شورای اسلامی انجام و در نهایت منجر به احراز شرایط آنان گردید واحد اجرائی موظف می باشد پس از محاسبه و تعیین تکلیف (۴٪) حق بیمه و مستمری (حسب مورد) نسبت به صدور حکم بازنشستگی وفق مقررات مربوطه اقدام نماید.

فصل هفتم: قوانین خاص بازنشستگی

۷) بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی، آزادگان، معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ و اصلاحات بعدی آن

۷-۱-۷- مشمولین

۷-۱-۱- جانبازان، آزادگان، معلولین عادی و حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از شرایط خاص و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور که مشمول قانون تامین اجتماعی بوده و در کلیه وزارتخانه ها، شرکت ها، موسسات دولتی، شهرداریها، بانک ها، موسسات و شرکت ها و سازمان هایی که مشمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است شاغل می باشند.

۷-۱-۲- جانبازان، آزادگان، معلولین عادی و حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از شرایط خاص و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور که مشمول قانون تامین اجتماعی بوده و در بخش غیر دولتی یا موسسات مشمول قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی - مصوب ۱۳۷۳ و اصلاحات بعدی آن از جمله کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران وفق قانون تسری مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۵ مجلس شورای اسلامی یا دستگاههای دارای استخدامی خاص شاغل می باشند.

۷-۱-۳- کارگران جانباز و آزاده شاغل در بخش خصوصی.

۷-۲- شرایط بهره مندی جانبازان و آزادگان از قانون

۱-۲-۷- دارا بودن حداقل ۲۰ درصد جانبازی و ۲۰ سال سابقه خدمت قابل قبول از لحاظ بازنشستگی یا بیمه پردازی با افزودن سنوات خدمت ارفاقی.

۲-۲-۷- اشتغال فرد متقاضی در زمان تقاضای بازنشستگی.

۳-۲-۷- دارا بودن حداقل شرط سنی (۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان).

۴-۲-۷- ارائه درخواست کتبی متقاضی جهت بهره مندی از مزایای بازنشستگی (پیوست ۴ ضمیمه).

• درخواست کتبی توسط شخص جانباز یا آزاده شاغل در کارگاه های غیر دولتی و خصوصی.

• اعلام درخواست بازنشستگی جانبازان یا آزادگان متقاضی شاغل در دستگاههای دولتی و یا وابسته به دولت از طرف دستگاههای ذیربط به شعب سازمان تامین اجتماعی .

۵-۲-۷- مدارک مورد نیاز مشمولین بند "۱-۱-۷"

الف) موافقت نامه سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با بازنشستگی متقاضیان شاغل در دستگاههای دولتی و یا وابسته به دولت و نیز تعیین مدت سنوات ارفاقی آنان.

ب) گواهی مربوط به میزان سنوات ارفاقی جانبازان و آزادگان شاغل در کلیه دستگاه های دولتی یا وابسته به دولت توسط دستگاه مربوطه از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اخذ و سپس به همراه مدارک زیر باید به سازمان تامین اجتماعی ارائه گردد:

- تصویر تمام صفحات شناسنامه متقاضیان ممهور به مهر برابر اصل توسط مراجع ذیصلاح

- تصویر آخرین حکم کارگزینی جانبازان یا آزادگان شاغل در دستگاه های دولتی یا وابسته به دولت و دستگاه های دارای مقررات استخدامی خاص که دارای احکام استخدام رسمی هستند، ممهور به مهر برابر با اصل توسط دستگاه ذیربط.

- ارائه حکم انشائی بازنشستگی پس از اعلام احراز شرایط بازنشستگی از سوی سازمان تامین اجتماعی در خصوص جانبازان و آزادگان شاغل در دستگاه های دولتی و یا وابسته به دولت و دستگاه های دارای مقررات استخدامی خاص که دارای احکام استخدام رسمی ، ثابت یا دارای عناوین مشابه هستند.

۶-۲-۷- مدارک مورد نیاز مشمولین بند "۲-۱-۷" و "۳-۱-۷"

در خصوص جانبازان و آزادگان شاغل در بندهای مذکور با عنایت به مفاد تبصره ۴ ماده ۱ آئین نامه اجرائی قانون اصلاح قانون مذکور مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران و نیز به موجب هماهنگی های به عمل آمده با بنیاد شهید و امور ایثارگران، کلیه واحدهای اجرایی موظفند در صورت مراجعه بیمه شدگان جانباز یا آزاده متقاضی، نسبت به اخذ درخواست بازنشستگی از آنها طبق ضوابط و مقررات عام سازمان تامین اجتماعی در زمینه بازنشستگی اقدام نمایند.

نکته: جانبازان و آزادگان مشمول در صورتی که مدت سابقه مبنای بازنشستگی آنها با احتساب مجموع سابقه خدمت یا بیمه پردازی (حداقل ۲۰ سال) و سنوات ارفاقی (حداکثر ۱۰ سال)، ۳۰ سال تمام باشد از احراز حداقل شرط سنی بازنشستگی معاف خواهند بود.

۷-۳- فرآیند شناسایی جانبازان و آزادگان

۷-۳-۱- با توجه به توافقات بعمل آمده با بنیاد شهید و امور ایثارگران و به منظور تسریع در فرآیند رسیدگی به درخواست بازنشستگی جانبازان شاغل و جلوگیری از مکاتبات فیمابین واحدهای اجرائی سازمان تأمین اجتماعی و بنیاد شهید و امور ایثارگران و نیز تسهیل در امر شناسائی جانبازان و تعیین درصد جانبازی ایشان، پایگاهی تحت عنوان پایگاه هویتی جانبازان که حاوی آخرین اطلاعات هویتی جانبازان تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران می باشد در سیستم مکانیزه مستمریها تعبیه گردیده است، بنابراین پس از اخذ تصویر کارت جانبازی متقاضی در صورت وجود مشخصات بیمه شدگان جانباز شاغل در پایگاه مذکور، سیستم مکانیزه مستمریها ضمن تأیید جانباز بودن، میزان و درصد جانبازی متقاضی را به صورت هوشمند مشخص و اعلام می دارد.

۷-۳-۲- در صورت عدم وجود مشخصات بیمه شده متقاضی و یا مغایرت هر یک از اطلاعات وی با پایگاه هویتی جانبازان، لازم است واحد اجرایی ذیربط پس از اخذ اصل و تصویر کارت جانبازی، گواهی درصد جانبازی و شناسنامه متقاضی و برابر اصل نمودن آنها (پوست ۱۶ ضمیمه) را تکمیل و به بنیاد شهید و امور ایثارگران استان مربوطه ارسال نمایند و پس از وصول پاسخ با استفاده از گزینه "تغییر پایگاه جانبازان" در سیستم صدور احکام بازنشستگی نسبت به ایجاد یا اصلاح اطلاعات در پایگاه مذکور اقدام و سپس سایر اقدامات لازم را به عمل آورد.

۷-۳-۳- واحدهای اجرائی سازمان تأمین اجتماعی پس از وصول درخواست جانبازان و آزادگان از طریق مبادی ذیربط (حسب مورد دستگاه ها یا شخص بیمه شده جانباز یا آزاده) و اطمینان از کامل بودن مدارک شناسایی آنان وفق شرح پیشگفت نسبت به بررسی شرایط سن و سابقه متقاضی اقدام و در صورت احراز شرایط پس از استعلام تاریخ ترک کار با رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوطه نسبت به صدور حکم برقراری مستمری اقدام نمایند.

۷-۳-۴- در صورت عدم احراز شرایط بازنشستگی وفق قانون مربوطه باید مراتب در اسرع وقت کتباً به متقاضی و دستگاه مربوطه اعلام گردد.

۷-۴- ملاک محاسبه مستمری جانبازان و آزادگان

۷-۴-۱- میزان مستمری بازنشستگی جانبازان و آزادگان مشمول قانون تأمین اجتماعی شاغل در بند های "۱-۱-۷" و "۲-۱-۷" که دارای احکام استخدامی رسمی، ثابت یا دارای عناوین مشابه می باشند، برابر است با آخرین حقوق مبنای

بازنشستگی مندرج در آخرین حکم کارگزینی ضرب در مجموع سابقه قابل احتساب (سابقه اصلی و ارفاقی) تقسیم بر سی.

منظور از آخرین حقوق مبنای بازنشستگی، مجموع مبالغ مشمول کسر حق بیمه مندرج در آخرین حکم کارگزینی متقاضی می باشد. "دادنامه های شماره ۱۵۵۶ مورخ ۸۶/۱۲/۲۶ و ۳۳ مورخ ۹۶/۱/۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و شماره ۱ مورخ ۹۶/۱/۳۰ هیأت تخصصی اداری و استخدامی دیوان عدالت اداری مبنی بر تأیید و تنفیذ ماده ۲ آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور (مصوب ۱۳۸۳ - مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران)

۲-۴-۷- میزان مستمری بازنشستگی مشمولین شاغل در بند "۳-۱-۷"

متوسط مزد یا حقوق مبنای کسر حق بیمه متقاضی مطابق با مفاد تبصره ماده ۷۷ قانون ضرب در مجموع سابقه قابل احتساب (سابقه اصلی و ارفاقی) تقسیم بر سی.

نکته: در هر حالت خدمت مزاد بر ۳۰ سال مشمولین فوق در تعیین حقوق بازنشستگی آنها قابل محاسبه نخواهد بود.

(دادنامه شماره ۹۳ الی ۹۹ مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۳-۴-۷- سنوات ارفاقی جانبازان مقرر در بند "۲-۱-۷" این بخشنامه توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران وفق تبصره ۳ آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون اخیرالذکر مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران طبق جدول ذیل تعیین می گردد.

سنوات ارفاقی	درصد جانبازی
۳ سال	۲۰ درصد
۴ سال	۲۵ درصد
۵ سال	۳۰ درصد
۶ سال	۳۵ درصد
۷ سال	۴۰ و ۴۵ درصد
۸ سال	۵۰ و ۵۵ درصد
۹ سال	۶۰ و ۶۵ درصد
۱۰ سال	۷۰ درصد و بالاتر

۵-۷- شرایط بهره مندی معلولین حوادث ناشی از کار و معلولین عادی از قانون

۱-۵-۷- دارا بودن حداقل ۲۰ درصد معلولیت و ۲۰ سال خدمت قابل قبول از لحاظ بازنشستگی یا بیمه پردازی.

۷-۵-۲- اشتغال فرد متقاضی در زمان درخواست بازنشستگی در کارگاههای مورد اشاره در بند های "۱-۱-۷" و "۲-۱-۷".

۷-۵-۳- معافیت از شرط سنی با توجه به دادنامه شماره ۵ مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۷-۵-۴- معلولین عادی حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار که در بخش دولتی شاغل هستند و متقاضی بازنشستگی می باشند، چنانچه حائز شرایط پیشگفت باشند باید از سوی دستگاه مربوطه جهت تشخیص و تعیین نوع معلولیت و درجات نقص عضو یا اعضا و کاهش تواناییها به کمیسیون پزشکی مستقر در سازمان بهزیستی کشور که متشکل از سه نفر پزشک متخصص بر حسب نوع معلولیت با معرفی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، است معرفی گردند.

۷-۵-۵- همچنین تشخیص و تعیین نوع معلولیت و درجات نقص عضو و یا اعضاء و یا کاهش تواناییها برای انجام کار، حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار که در بخش عمومی غیر دولتی شاغل هستند به عهده کمیسیونهای پزشکی سازمان تامین اجتماعی خواهد بود.

۷-۵-۶- متقاضیانی که معلولیت آنها بر اثر وقوع حادثه ناشی از کار باشد، باید جهت بررسی و تایید حادثه مذکور همزمان با ارائه درخواست بازنشستگی خود نسبت به ارائه کلیه مدارک و مستندات از قبیل گزارش

حادثه، گزارش بررسی حادثه، نظریه مدیر مربوطه، گواهی ایام استراحت و سایر مکاتبات مرتبط با موضوع اقدام نمایند.

۷-۶- مدارک مورد نیاز

۷-۶-۱- تصویر تمام صفحات شناسنامه و کارت ملی متقاضی شاغل در بخش دولتی ممهور به مهر برابر اصل توسط مراجع ذیصلاح

۷-۶-۲- اصل درخواست بازنشستگی متقاضی شاغل در بخش دولتی که در دبیرخانه دستگاه محل خدمت وی ثبت شده است.

۷-۶-۳- اصل درخواست بازنشستگی متقاضی شاغل در بخش غیر دولتی.

۷-۶-۴- اصل نظریه کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی کشور شاغل در بخش دولتی.

۷-۶-۵- اصل نظریه کمیسیون پزشکی سازمان تامین اجتماعی شاغل در بخش غیر دولتی.

۷-۶-۶- اصل نظریه سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در خصوص تعیین میزان سنوات ارفاقی و موافقت با بازنشستگی متقاضی شاغل در بخش دولتی.

۷-۶-۷- تصویر آخرین حکم کارگزینی (ممهور به مهر برابر با اصل توسط دستگاه ذیربط) متقاضی شاغل در بخش دولتی.

۷-۷- نحوه برقراری و تعیین میزان مستمری بازنشستگی

۷-۷-۱- میزان مستمری معلولین حوادث ناشی از کار و معلولین عادی شاغل در دستگاه های مورد اشاره در بند (۷-۵-۲) که پرداخت حقوق به مستخدمین آنها بر اساس احکام استخدامی کارگزینی رسمی، ثابت یا دارای عناوین مشابه صورت می پذیرد عبارت است از:

آخرین حقوق مبنای بازنشستگی مشمول کسر حق بیمه مندرج در آخرین حکم کارگزینی ضرب در مجموع سابقه مبنای بازنشستگی (حداقل ۲۰ سال) بعلاوه مدت سنوات ارفاقی (حداکثر ۸ سال برای معلولین حوادث ناشی از کار و حداکثر ۶ سال برای معلولین عادی) تقسیم برسی.

۷-۷-۲- سنوات ارفاقی معلولین طبق جدول ذیل تعیین می گردد.

درصد معلولیت عادی	سنوات ارفاقی	درصد معلولیت ناشی از کار	سنوات ارفاقی
۲۰ لغایت ۳۰ درصد	۲ سال	۲۰ درصد	۲ سال
۳۱ لغایت ۴۰ درصد	۳ سال	۲۱ لغایت ۳۰ درصد	۳ سال
۴۱ لغایت ۶۰ درصد	۴ سال	۳۱ لغایت ۳۹ درصد	۴ سال
۶۱ لغایت ۸۰ درصد	۵ سال	۴۰ لغایت ۵۵ درصد	۵ سال
۸۱ لغایت ۱۰۰ درصد	۶ سال	۵۶ لغایت ۷۰ درصد	۶ سال
		۷۱ لغایت ۸۵ درصد	۷ سال
		۸۶ لغایت ۱۰۰ درصد	۸ سال

۷-۷-۳- میزان مستمری معلولین حوادث ناشی از کار و معلولین عادی شاغل در بخش غیر دولتی با احتساب سنوات ارفاقی مندرج در بند اخیرالذکر بر اساس تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون تأمین اجتماعی می باشد.

نکته: در هر حالت خدمت مازاد بر ۳۰ سال مشمولین فوق در تعیین حقوق بازنشستگی آنها قابل محاسبه نخواهد بود.

(دادنامه شماره ۹۳ الی ۹۹ مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۷-۸- شرایط بهره مندی شاغلین مشاغل سخت و زیان آور از قانون

۷-۸-۱- دارا بودن حداقل ۲۰ سال سابقه خدمت قابل قبول از لحاظ بازنشستگی یا بیمه پردازی در کلیه وزارتخانه ها و شرکتها و مؤسسات دولتی و شهرداریها، بانک ها و مؤسسات و شرکت ها و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است. (دادنامه شماره ۷۴۵ مورخ ۹۶/۸/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۷-۸-۲- مستخدمین مربوطه در زمان درخواست بازنشستگی باید در مشاغل سخت و زیان آور اشتغال بکار داشته باشند.

۷-۸-۳- معافیت از شرط سنی با توجه به دادنامه شماره ۵ مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۷-۸-۴- مدت سنوات ارفاقی هر یک از متقاضیان موضوع این ماده با توجه به انجام وظایف و درجات مختلف مشروط به اینکه از ۵ سال تجاوز ننماید به شرح زیر تعیین می گردد:

الف) انجام وظایف در مشاغل درجه یک به ازای هر یکسال خدمت یک ماه.

ب) انجام وظایف در مشاغل درجه دو به ازای هر یکسال خدمت دو ماه.

پ) انجام وظایف در مشاغل درجه سه به ازای هر یکسال خدمت سه ماه.

۷-۹- فرآیند بازنشستگی متقاضیان مشاغل سخت و زیان آور

۷-۹-۱- ارسال درخواست بازنشستگی متقاضی توسط دستگاه محل خدمت که قبلاً از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مبنی بر موافقت با بازنشستگی و همچنین مدت سنوات ارفاقی تعیین تکلیف گردیده است.

۷-۹-۲- با عنایت به مفاد تصویب نامه شماره ۱۰/۲۴۶۱۰ ت/۴۴۵۴۷ ک مورخ ۱۳۸۹/۶/۶ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی کلیه کارگران مشمول قانون کار شاغل در دستگاه های اجرایی (وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکت های دولتی، شهرداری ها، بانک ها و سازمان هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است) موضوع قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران ... مشمول این قانون نبوده و مشمول آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور موضوع تصویب نامه شماره ۵۳۶۵ ت/۳۶۰۰ هـ مورخ ۱۳۸۶/۲/۵ هیأت وزیران می باشند.

۷-۱۰- چگونگی دریافت هزینه های ناشی از سنوات ارفاقی وفق قانون مذکور

۷-۱۰-۱- در اجرای تبصره "۶" قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی هزینه های ناشی از اجرای این قانون جهت بازنشستگی جانبازان، آزادگان و معلولین عادی حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار که در بخش دولتی شاغل می باشند به عهده دستگاه مربوطه می باشد و جانبازان، آزادگان و معلولین عادی

حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار که در بخش غیر دولتی شاغل می باشند به عهده دولت خواهد بود.

۲-۱۰-۷- طبق تبصره "۴" آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۸/۵/۲۸ هیأت وزیران کسور بازنشستگی شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، سهم دستگاه و سهم مستخدم بر حسب مدت سنوات ارفاقی با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه محاسبه و توسط دستگاه باید به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شود، همچنین مواد (۴) و (۵) آیین نامه قانون مذکور مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران نحوه محاسبه مربوط به حق بیمه و مستمری قابل پرداخت تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی به شرح زیر می باشد :

منظور از حق بیمه تا زمان احراز شرایط قانونی، ماه های باقیمانده از تاریخ بازنشستگی جانباز یا آزاده تا تاریخ احراز شروط سن و سابقه بازنشستگی قانونی وی (دارا بودن ۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان و نیز ۳۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه) می باشد.

۳-۱۰-۷- نحوه محاسبه حق بیمه تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی :

مدت کسری سابقه یا مدت کسری سن بیمه شده تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضرب در میزان مبلغ آخرین حقوق مبنای بازنشستگی در تاریخ برقراری یا متوسط دستمزد متقاضی (حسب مورد) ضرب در نرخ حق بیمه.

۴-۱۰-۷- جمع ماههای باقیمانده (کسری سابقه) تا زمان احراز شرط سابقه قانونی بازنشستگی مساوی است با جمع ماههای اشتغال بالقوه تا زمان بازنشستگی قانونی منهای جمع ماه های سابقه خدمت یا بیمه پردازی در مقطع بازنشستگی.

۵-۱۰-۷- جمع ماه های باقیمانده (کسری سن) تا زمان احراز شرط سن قانونی بازنشستگی برای مردان یا زنان مساوی است با شرط قانونی سن (۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان و نیز ۳۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه) منهای سن بیمه شده در تاریخ برقراری بازنشستگی بر حسب ماه.

• شروط سن و سابقه براساس مفاد تبصره ۱ ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی تعیین گردیده است.

• نرخ محاسبه حق بیمه ۳۰٪ می باشد.

• در فرمول محاسبه حق بیمه تا زمان احراز شرایط برای جانبازان و آزادگان دستگاه های دولتی غیر مشمول قانون کار آخرین حقوق مبنای بازنشستگی در تاریخ برقراری و برای مشمولین قانون کار متوسط دستمزدی که براساس تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون تعیین میشود، ملاک محاسبه است.

۶-۱۰-۷- نحوه محاسبه مستمری تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی :

جمع ماههای باقیمانده تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی براساس کسری سن یا سابقه هر کدام که بزرگتر باشد ضرب در مجموع مبلغ مستمری قابل پرداخت در تاریخ برقراری بعلاوه کمک های جنبی. با توجه به متغیر بودن میزان کمک های جنبی قابل پرداخت به مستمری بگیران (معیشت ، عیدی ، سنوات و...) ، ضریب ۲۰٪ مبنای محاسبه کمکهای جنبی تعیین شده است.

۱۱-۷- نکات قابل توجه

۱-۱۱-۷- پس از صدور حکم مستمری بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی یا آزادگان واحد امور فنی مستمریهای شعبه موظف است طبق فرم مکانیزه در سیستم هزینه های ناشی از بازنشستگی افراد موصوف را سریعاً محاسبه و به واحد وصول حق بیمه شعبه منعکس نماید.

شایان ذکر است حق بیمه و مستمری پرداختی از تاریخ برقراری تا زمان احراز شرایط بازنشستگی قانونی بصورت هوشمند توسط سیستم مکانیزه مستمریها محاسبه می گردد.

بدهیهای تولید شده مربوط به بخش غیر دولتی توسط سیستم مکانیزه مستمریها بصورت هوشمند در قسمت بدهیهای دولت در گزارش وصولی منظور می گردد و همچنین بدهی های تولید شده مربوط به بخش دولتی پس از تخصیص شماره بدهی مشخص و توسط سیستم مذکور به سیستم پیگیری مطالبات منتقل می شود.

۲-۱۱-۷- واحد وصول حق بیمه باید از طریق گزینه «اعلام بدهی کارگاه های دولتی» در منوی اطلاعات جاری کارگاه ها در سیستم پیگیری مطالبات، فرم مربوطه را از سیستم اخذ و پس از تأیید مراتب توسط مسئول وصول حق بیمه و رئیس شعبه و ثبت آن در دبیرخانه شعبه اقدامات لازم طبق روال جاری را معمول دارد.

خاطر نشان می سازد مهلت پرداخت هزینه های مربوطه وفق فرم مذکور به مدت ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ بوده و پس از آن سیستم به صورت مکانیزه بدهی فوق الذکر را تبدیل به فرم اخطاریه نموده و سایر اقدامات اجرایی وفق مقررات جاری صورت می پذیرد.

۳-۱۱-۷- سیستم مکانیزه مستمریها با استفاده از اطلاعات ثبت شده علاوه بر ایجاد امکانات لازم برای پرداخت مستمری و سایر مزایای جنبی امکان اخذ آمار این قبیل افراد و همچنین مابه التفاوت وصول شده را نیز ارائه خواهد نمود.

۱۲-۷- بازنشستگی کارکنان مشاغل پرستاری ، بهیاری ، کمک بهیار ، تکنسین اتاق عمل و تکنسین آزمایشگاه

طبق تصویب نامه شماره ۷۶۶۵۰/ت ۹۲۹ مورخ ۱۳۶۸/۱۰/۲۷ هیات وزیران ، کلیه پستهای قابل تخصیص در رشته شغلی پرستاری ، بهیاری و کمک بهیار به عنوان مشاغل سخت و زیان آور محسوب گردیده و بر اساس تصمیم متخذ در جلسه مورخ ۶۹/۱۲/۲۱ شورای امور اداری استخدامی کشور درجه بندی و سنوات ارفاقی مشاغل مذکور طبق تبصره

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

شماره: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

شماره: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

"۲" بند (۵) آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۸/۵/۲۸ هیأت وزیران مشخص گردیده است، همچنین با عنایت به تصویب نامه شماره ۵۸۱۲۱۰ ت ۱۵۹۲۰ هـ مورخ ۱۳۷۶/۴/۲۰ هیأت وزیران مشاغل تکنسین اتاق عمل و تکنسین آزمایشگاه نیز به عنوان مشاغل سخت و زیان آور تعیین گردیده، لذا واحد های اجرایی باید نسبت به درخواستهای واصله آندسته از کارکنان مذکور که در دستگاهها، شرکتها، مؤسسات دولتی، شهرداریها، بانکها و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است شاغل و متصدی مشاغل فوق می باشند و بیمه و بازنشستگی آنان مشمول قانون تأمین اجتماعی می باشد، وفق قانون اصلاح قانون مذکور (مصوب ۱۳۶۷) مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه اجرایی مربوطه موضوع تصویب نامه شماره ۲۶۸۶ ت ۳۳۵۷۰ هـ مورخ ۱۳۸۵/۳/۶ هیأت وزیران و با رعایت شرایط مقرر در بند (۸-۷) این بخشنامه رسیدگی نمایند. ضمناً متصدیان پست های سازمانی نظیر رئیس و کارشناس ارشد پرستاری که فاقد مجوز قانونی می باشند.

۱۳-۷- بازنشستگی کارکنان شاغل در بیمارستانها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی وابسته به دستگاههای اجرایی

با عنایت به تصویب نامه شماره ۱۰۱۴۱۴ ت ۵۱۲۳۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۷ هیأت وزیران، مبنی بر اجرای بند (۵) آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور موضوع تصویب نامه شماره ۴۵۶۶۴ ت ۶۵۲ مورخ ۱۳۶۸/۵/۳۰ هیأت وزیران در خصوص تعیین برخی از مشاغل کارکنان شاغل در بیمارستانها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی به عنوان مشاغل سخت و زیان آور مراتب جهت اجرا به شرح زیر اعلام می گردد:

۱-۱۳-۷- مشمولین

کارکنان شاغل در بیمارستانها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی کلیه وزارتخانه ها، شرکتها، مؤسسات دولتی، شهرداری ها، بانک ها، موسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و نهادهای عمومی غیر دولتی.

۲-۱۳-۷- شرایط لازم

چنانچه مشمولین فوق دارای حداقل ۲۰ سال تمام سابقه خدمت و پرداخت حق بیمه بوده و متصدی هر یک از مشاغل مذکور در جدول زیر باشند، می توانند بدون شرط سنی تقاضای بازنشستگی خود را به بالاترین مقام دستگاه ارائه و در صورت موافقت با بازنشستگی آنان، باید درخواست مربوطه همراه با کلیه احکام پرسنلی از بدو استخدام،

تائیدیه اشتغال در پستهای سازمانی و خلاصه پرونده پرسنلی متقاضی پس از مههور نمودن به مهر برابر با اصل، به منظور احراز شرایط به آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه ارسال گردد. لازم بذکر است بهره مندی از مزایای فوق منوط به اشتغال عملی کارکنان مذکور در پست سازمانی مربوطه خواهد بود.

(دادنامه شماره ۷۴۵ مورخ ۹۶/۸/۹ هیات عمومی دیوان عدالت اداری)

درجه بندی مشاغل سخت و زیان آور و میزان سنوات ارفاقی هر یک مطابق جدول زیر می باشد:

متصدیان پست های سازمانی کاردان، کارشناس و کارشناس ارشد اتاق عمل مستقر در واحدهای عملیاتی بیمارستانها و مراکز بهداشتی و درمانی.	مشاغل درجه یک (یک ماه سنوات خدمت ارفاقی به ازاء هر سال)
متصدیان پست های سازمانی کاردان، کارشناس و کارشناس هوشبری مستقر در واحدهای عملیاتی بیمارستانها و مراکز بهداشتی و درمانی.	
متصدیان پست های سازمانی ماما مستقر در واحدهای عملیاتی، بیمارستان ها و زایشگاه ها، مراکز بهداشتی و درمانی شهری و روستایی و تسهیلات زایمانی.	
متصدیان پست های سازمانی رئیس و مسئول فنی آزمایشگاه در آزمایشگاههای مستقر در واحدهای عملیاتی بیمارستانها و مراکز آزمایشگاههای تشخیص پزشکی، آزمایشگاههای مرجع انستیتو پاستور ایران، آزمایشگاه تشخیص پزشکی و روتین سازمان انتقال خون ایران، آزمایشگاههای مرجع حوزه وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی و همچنین متصدیان پست های سازمانی کاردانی، کارشناس، کارشناس ارشد، کارشناس مسئول و رئیس و مسئول فنی آزمایشگاههای مستقر در واحدهای عملیاتی در آزمایشگاههای کنترل کیفیت سازمان انتقال خون ایران، سازمان غذا و دارو وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. متصدیان پست های سازمانی مسئول فوریت های پزشکی مستقر در واحدهای عملیاتی اورژانس بیمارستانها و مراکز فوریت های پزشکی (اورژانس ۱۱۵).	مشاغل درجه دو (دو ماه سنوات خدمت ارفاقی به ازاء هر سال)
متصدیان پست های سازمانی کاردان، کارشناس، کارشناس مسئول، کارشناس ارشد آزمایشگاه و خدمت گزار (لوله شور) در آزمایشگاههای مستقر در واحدهای عملیاتی مراکز بهداشتی و درمانی، بیمارستانها، مراکز روانپزشکی، مراکز بهداشتی و درمانی خیریه دولتی، آزمایشگاههای مرجع انستیتو پاستور ایران، آزمایشگاه تشخیص پزشکی و روتین سازمان انتقال خون ایران، آزمایشگاه مرجع سلامت حوزه وزارت بهداشت و با آزمایشگاههای مرجع دانشگاههای علوم پزشکی و مراکز آزمایشگاههای تشخیص طبی.	

۳-۱۳-۷- حداکثر سنوات ارفاقی قابل احتساب ۵ سال بوده و مجموع سنوات اصلی و ارفاقی نباید از ۳۰ سال تجاوز نماید.

۴-۱۳-۷- پرداخت فوق العاده سختی شرایط محیط کار موضوع بند (خ) ماده ۳۹ قانون استخدام کشوری، ملاک تشخیص مشاغل سخت و زیان آور نخواهد بود.

۵-۱۳-۷- اشتغال به کار مجدد کارکنان مشمول بند "۱-۱۳-۷" این بخشنامه پس از بازنشستگی ممنوع بوده و لازم است تعهد نامه (پیوست ۱۷ ضمیمه) توسط متقاضی تکمیل و اخذ گردد.

۶-۱۳-۷- فرآیند انجام کار

واحدهای اجرایی مکلفند پس از دریافت مدارک موضوع بند "۲-۱۳-۷" وفق مقررات، سوابق پرداخت حق بیمه متقاضیان را بررسی و پس از حصول اطمینان از احراز شرایط قانونی پیشگفت وفق مدارک و مستندات ارسالی توسط بیمارستان و سایر مراکز بهداشتی و درمانی، نسبت به محاسبه هزینه های ناشی از اجرای قانون به تفکیک سهم متقاضی و مراکز مذکور اقدام و مراتب را جهت وصول به دستگاه مربوطه اعلام نمایند.

۷-۱۳-۷- نحوه محاسبه حق بیمه و مستمری سنوات ارفاقی

طبق تبصره ۴ بند ۵ آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ و همچنین ماده (۵) آیین نامه قانون اصلاح قانون مذکور مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران، نحوه محاسبه هزینه های ناشی از اجرای قانون به شرح زیر است:

الف) هزینه های مربوط به حق بیمه تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی برابر است با مدت کسری سن یا سابقه تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضرب در متوسط دستمزد بیمه شده (وفق تبصره ماده ۷۷ قانون تأمین اجتماعی) ضرب در ۳۰ درصد نرخ حق بیمه.

ب) هزینه های مربوط به مستمری قابل پرداخت تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی برابر است با مدت کسری سن یا سابقه تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضرب در مجموع مبلغ مستمری قابل پرداخت در تاریخ برقراری به علاوه مبالغ مربوط به کمک های جنبی.

۸-۱۳-۷- محاسبه و نگهداری حساب هزینه های برقراری مستمری

پس از صدور حکم مستمری بازنشستگی، هزینه های مربوطه شامل حق بیمه و مستمری پرداختی از تاریخ برقراری تا زمان بازنشستگی قانونی به صورت هوشمند توسط سیستم مکانیزه مستمریها محاسبه و در سیستم پیگیری مطالبات واحد وصول حق بیمه منظور خواهد شد.

۱۴-۷- بازنشستگی کارکنان مراکز خاص درمانی بنیاد شهید و امور ایثارگران

با عنایت به تصویب نامه شماره ۱۰۱۴۱۷/ت/۵۱۲۳۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۷ هیأت وزیران، مبنی بر اجرای بند (۵) آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، موضوع تصویب نامه شماره ۴۵۶۶۴/ت/۶۵۲ مورخ ۱۳۶۸/۵/۳۰ هیأت وزیران در خصوص تعیین برخی مشاغل کارکنان مراکز خاص درمانی بنیاد شهید و امور ایثارگران، مراتب جهت اجرا به شرح زیر اعلام می گردد:

۱-۱۴-۷- مشمولین

صرفاً کارکنان شاغل در مراکز خاص درمانی بنیاد شهید و امور ایثارگران می باشند. خاطر نشان می سازد با عنایت به اهمیت موضوع و حسب هماهنگی صورت پذیرفته با بنیاد مذکور فهرست مراکز خاص درمانی مربوطه همراه با کد کارگاهی در سیستم مکانیزه تعبیه گردیده و فقط افراد شاغل در کارگاه های تعیین شده امکان بهره مندی از مزایای بازنشستگی به استناد مصوبه اخیرالذکر را دارا می باشند.

۲-۱۴-۷- شرایط لازم

چنانچه مشمولین فوق دارای حداقل ۲۰ سال سابقه خدمت و پرداخت حق بیمه بوده و متصدی هر یک از مشاغل مذکور در جدول ذیل باشند، می توانند بدون شرط سنی تقاضای بازنشستگی خود را به بالاترین مقام بنیاد یادشده ارائه و بنیاد مذکور در صورت موافقت با بازنشستگی آنان، باید درخواست مربوطه را همراه با کلیه احکام پرسنلی از بدو استخدام، تأییدیه اشتغال عملی در پستهای سازمانی و خلاصه پرونده پرسنلی متقاضیان پس از ممهور نمودن به مهر برابر با اصل، به منظور بررسی احراز شرایط به آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه ارسال نماید. لازم بذکر است بهره مندی از مزایای فوق منوط به اشتغال عملی کارکنان مذکور در پست سازمانی مربوطه خواهد بود.

(دادنامه شماره ۷۴۵ مورخ ۹۶/۸/۹ هیات عمومی دیوان عدالت اداری)

درجه بندی مشاغل سخت و زیان آور و میزان سنوات ارفاقی هر یک مطابق جدول زیر می باشد:

درجه سه	درجه دو	درجه یک
(سه ماه سنوات ارفاقی به ازاء هر سال)	(دو ماه سنوات ارفاقی به ازاء هر سال)	(یک ماه سنوات ارفاقی به ازاء هر سال)

متصدیان پست سازمانی پزشک که به صورت تمام وقت در مراکز خاص درمانی جانبازان اشتغال به کار دارند.	متصدیان پست سازمانی مددکار اجتماعی که به صورت تمام وقت در مراکز خاص درمانی جانبازان اشتغال به کار دارند.	متصدیان پست های سازمانی پرستار، بهیار، کمک بهیار که به صورت تمام وقت در مراکز خاص درمانی جانبازان اشتغال به کار دارند.
---	---	---

۳-۱۴-۷- حداکثر سنوات ارفاقی قابل احتساب ۵ سال بوده و مجموع سنوات اصلی و ارفاقی نباید از ۳۰ سال تجاوز نماید.

۴-۱۴-۷- اشتغال به کار مجدد مشمولین اشاره شده در بند "۱-۱۴-۷" این بخشنامه پس از بازنشستگی ممنوع بوده و لازم است تعهد نامه (پیوست ۱۸) ضمیمه توسط متقاضی تکمیل و اخذ گردد.

۵-۱۴-۷- پرداخت فوق العاده سختی شرایط محیط کار موضوع ماده ۳۹ قانون استخدام کشوری، ملاک تشخیص مشاغل سخت و زیان آور نخواهد بود.

۶-۱۴-۷- فرآیند انجام کار

پس از دریافت مدارک موضوع بند "۲-۱۴-۷"، واحدهای اجرایی باید مطابق رویه جاری سوابق پرداخت حق بیمه متقاضیان را بررسی و پس از حصول اطمینان از احراز شرایط پیشگفت وفق مدارک و مستندات ارسالی توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران نسبت به محاسبه و اعلام هزینه های ناشی از اجرای قانون به تفکیک سهم متقاضی و بنیاد مذکور اقدام نماید.

کارگاه محل اشتغال متقاضی می بایست پس از تعیین تکلیف چگونگی پرداخت هزینه های مربوطه (اعم از سهم خود و مستخدم) نسبت به اعلام ترک کار بیمه شده جهت صدور حکم بازنشستگی اقدام نماید.

۷-۱۴-۷- نحوه محاسبه حق بیمه و مستمری سنوات ارفاقی

طبق تبصره "۴" آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ و همچنین ماده (۵) آیین نامه قانون مذکور مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیات وزیران، نحوه محاسبه هزینه های ناشی از اجرای قانون بدین شرح خواهد بود:

الف) هزینه های مربوط به حق بیمه تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی برابر است با مدت کسری سن یا سابقه تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضربدر متوسط دستمزد بیمه شده (وفق تبصره ماده ۷۷ قانون تأمین اجتماعی) ضربدر ۳۰٪ نرخ حق بیمه.

ب) هزینه های مربوط به مستمری قابل پرداخت تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی برابر است با مدت کسری سن یا سابقه تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضربدر مجموع مبلغ مستمری قابل پرداخت در تاریخ برقراری به علاوه مبالغ مربوط به پرداخت کمک های جنبی.

۸-۱۴-۷- محاسبه و نگهداری حساب هزینه های برقراری مستمری

پس از صدور حکم مستمری بازنشستگی، هزینه های مربوطه شامل حق بیمه و مستمری پرداختی از تاریخ برقراری تا زمان بازنشستگی قانونی به صورت هوشمند توسط سیستم مکانیزه مستمریها محاسبه و در سیستم پیگیری مطالبات واحد وصول حق بیمه منظور خواهد شد.

۸) ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور... در برنامه های سوم تا پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور

۸-۱- نحوه شناسائی واحدهای صنعتی مشمول ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع

۸-۱-۱- کارفرمایان واحدهای صنعتی و تولیدی دارای پروانه بهره برداری از وزارت صنایع و معادن یا سایر مراجع قانونی و کارفرمایان کلیه تاسیسات گردشگری مندرج در ماده «۱» آئین نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه بندی و نرخ گذاری تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی و نظارت بر فعالیت آنها (مصوب ۱۳۶۸/۲/۱۳) که دارای پروانه بهره برداری از سازمان میراث فرهنگی و گردشگری بوده و متقاضی استفاده از این قانون بودند می توانستند نسبت به تکمیل و تحویل فرم شماره «۱» (پیوست ۱۹ ضمیمه) منضم به مدارک لازم به شعبه ذیربط اقدام و شعب نیز پس از استعلام اعتبار پروانه بهره برداری از مراجع قانونی ذیصلاح در صورت فعال بودن کارگاه و ارسال لیست پرداخت حق بیمه مراتب را حسب مورد طی فرم های شماره «۲» (پیوست ۲۰ ضمیمه) یا شماره «۳» (پیوست ۲۱ ضمیمه) به کارفرمای متقاضی ابلاغ می نمود.

نکته: مراحل ابلاغ فرم های شماره «۲» (پیوست ۲۰ ضمیمه) و شماره «۳» (پیوست ۲۱ ضمیمه) همانند اوراق مطالباتی (اعلامیه، اخطاریه و ...) بود.

۸-۱-۲- واحدهای تابعه موظف بودند اعتبار پروانه بهره برداری کلیه واحدهای متقاضی را که طی برنامه سوم و چهارم توسعه در اجرای ماده ۱۰ قانون مذکور مشمول شناخته می شدند و خواستار بهره مندی از این تسهیلات بودند را به منظور اطمینان از ابقای اعتبار آن مجدداً از مراجع ذیصلاح استعلام نمایند.

۸-۱-۳- در رابطه با تاسیسات گردشگری مشمول این قانون صرفاً فعالیت های ذیل با رعایت سایر شرایط و مقررات مربوطه قابل بررسی بودند:

۱- مهمانخانه (هتل) ۲- مهمانسرا ۳- زائرسرا ۴- متل ۵- پانسیون ۶- اقامتگاه جوانان ۷- اردوگاه ایرانگردی و جهانگردی ۸- تأسیسات ساحلی ۹- تأسیسات حمام های آب معدنی ۱۰- رستوران درون واحدهای اقامتی فوق الذکر ۱۱- واحدهای پذیرایی داخل فرودگاه ها و ترمینال های مسافربری کشور ۱۲- واحدهای پذیرایی، اقامتی و مهمان پذیرها ۱۳- مجتمع های سیاحتی و تفریحی (به استثنای موارد مربوط به شهرداریها) ۱۴- سایر واحدهایی که به قصد ارائه خدمات و انتفاع، برای پذیرایی و اقامت مسافران و جهانگردان طبق مقررات و ضوابط مصوب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأسیس شده است ۱۵- هتل آپارتمان

آندسته از کارگاههای دولتی که در راستای اجرای ماده ۱۶ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۸ مجلس شورای اسلامی و ۱۳۸۷/۳/۲۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام مشمول واگذاری به بخش خصوصی شدند، پس از تأیید مراتب، اخذ مجوز از اداره کل امور فنی مستمریها و احراز سایر شرایط مقرر تا پایان سال ۱۳۹۳ از بازنشستگی وفق قانون یاد شده بهره مند گردیدند.

۲-۸- نحوه احراز شرایط بیمه شدگان شاغل در واحدهای صنعتی مشمول ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع

۱-۲-۸- کارفرمایان کارگاه هایی که به استناد بند «۱-۱-۸» این بخشنامه مشمول گردیدند می توانند فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) که صرفاً فرم معرفی بیمه شده متقاضی دارای بیش از ۲۵ سال سابقه پرداخت حق بیمه می باشد را برای هر یک از بیمه شدگان با سابقه مذکور تکمیل و پس از امضاء به همراه تصاویر شناسنامه و کارت ملی بیمه شده ذینفع به شعبه تسلیم و ثبت دفتر شعبه مربوطه نمایند.

۲-۲-۸- شعب تابعه پس از بررسی شکلی فرم، ضمن حصول اطمینان از دریافت مدارک فوق در خصوص موارد تطبیق و تأیید صحت اطلاعات مندرج در فرم با شناسنامه و کارت ملی بیمه شده دقت لازم را بعمل آورده و در صورت مشاهده هر گونه مغایرت مراتب را ضمن اعاده فرم مربوطه به کارفرما اعلام می نمودند.

۳-۲-۸- در صورت تأیید مراتب فوق، بررسی استمرار اشتغال بیمه شده در کارگاه یا کارگاه های مشمول و احراز بیش از ۲۵ سال سابقه در تاریخ ثبت فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) باید توسط کمیته ای متشکل از مسئولین واحدهای ذیربط در شعبه انجام و احراز یا عدم احراز شرایط را طی فرم شماره «۵» (پیوست ۲۳ ضمیمه) منضم به یکبرگ فرم شماره «۶» (پیوست ۲۴ ضمیمه) که همان فرم کمیته مذکور می باشد بصورت مکانیزه از سیستم اخذ و به کارفرما ابلاغ می نمودند.

نکته مهم: چنانچه ارائه درخواست و واریز مبلغ جهت احتساب خدمت و وظیفه سربازی قبل از ثبت فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) صورت پذیرفته باشد، سابقه مذکور در احراز شرایط محاسبه می گردد.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

دارد

پوست: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

۳-۸- چگونگی برقراری مستمری بیمه شدگان مشمول

طبق ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع کارفرمایان واحدهای صنعتی و تولیدی و تأسیسات گردشگری مجاز بودند، به ازاء هر نفر اشتغال جدید، یک نفر از کارکنان با سابقه پرداخت حق بیمه بیش از بیست و پنج سال خود را با پرداخت مابه التفاوت کسورات سنوات باقیمانده تا زمان بازنشستگی قانونی و بار مالی ناشی از مستمری متعلقه تا احراز شرایط بازنشستگی طی اجرای برنامه های سوم تا پنجم به شرح ذیل بازنشسته نمایند:

۴-۸- نحوه محاسبه ۵۰٪ مابه التفاوت کسورات تا زمان بازنشستگی قانونی وفق تصویب نامه شماره ۸۷۹۴/ت

۳۰۳۷۰- مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ هیأت وزیران

۴-۸-۱- تعداد ماه های سنوات باقیمانده مساوی است با:

جمع ماه های سابقه پرداخت حق بیمه منهای جمع ماههای اشتغال بالقوه تا زمان بازنشستگی قانونی.

۴-۸-۲- کسورات سنوات باقیمانده مساوی است با:

تعداد ماه های سنوات باقیمانده ضربدر حقوق و مزایای متوسط آخرین ۱۲ ماه ماخذ پرداخت حق بیمه ضربدر نرخ حق بیمه قانونی دستمزد ملاک عمل جهت محاسبه حقوق و مزایای مذکور، متوسط دستمزد ۱۲ ماه آخر مشمول کسر حق بیمه مربوط به ماه قبل از صدور فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) با رعایت ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی می باشد.

۴-۸-۳- نرخ حق بیمه قانونی جهت محاسبه کسورات سنوات باقیمانده طبق جدول ذیل محاسبه میگردد:

ردیف	مشمولین	نرخ حق بیمه قانونی
۱	بیمه شده خارج از شمول قانون کار	٪۳۰
۲	بیمه شده مشمول قانون کار	٪۳۳

معادل مبلغ محاسبه شده فوق نیز بابت بدهی دولت در اجرای ماده ۱۰ قانون اخیرالذکر با عنوان هزینه های جبرانی سازمان منظور میگردد.

۵-۸- نحوه محاسبه مابه التفاوت کسورات تا زمان بازنشستگی وفق قانون مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۱۸ مجلس شورای

اسلامی

۵-۸-۱- تعداد ماه های سنوات باقیمانده مساوی است با:

جمع ماههای سابقه پرداخت حق بیمه منهای اشتغال بالقوه تا زمان بازنشستگی.

۲-۵-۸- کسورات سنوات باقیمانده مساوی است با:

تعداد ماههای سنوات باقیمانده $\times$ حقوق و مزایای متوسط آخرین ۱۲ ماه ماخذ پرداخت حق بیمه $\times$ نرخ حق بیمه قانونی دستمزد ملاک عمل جهت محاسبه حقوق و مزایای مذکور، متوسط دستمزد ۱۲ ماه آخر مشمول کسر حق بیمه مربوط به ماه قبل از صدور فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) با رعایت ماده ۳۹ قانون تامین اجتماعی می باشد.

نرخ حق بیمه قانونی موثر در محاسبه کسورات مذکور به شرح جدول اخیرالذکر بوده است.

معادل مبلغ محاسبه شده فوق و نیز مستمری متعلقه تا زمان بازنشستگی قانونی بابت بدهی دولت در اجرای ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع بعنوان هزینه جبرانی سازمان تامین اجتماعی منظور می گردید.

۶-۸- نحوه محاسبه مابه التفاوت کسورات تا زمان بازنشستگی قانونی وفق تصویب نامه ۷۰۴۵۹/ت/۴۹۰۲۶ هـ

مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۳ هیأت وزیران

۱-۶-۸- طبق مفاد بند " ز" ماده ۸۰ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به دولت اجازه داده شد، ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه را اجرا نماید. با توجه به اینکه اجرای این ماده از قانون نوسازی صنایع حسب مفاد آئین نامه اجرایی آن و تبصره ماده واحده قانون تمدید قانون فوق الذکر، تکالیفی در زمینه تامین و پرداخت هزینه های مربوطه تحت عناوین « ۵۰٪ هزینه حق بیمه سنوات ارفاقی» و « هزینه مستمری متعلقه تا احراز شرایط قانونی» برای دولت ایجاد می نمود، اعلام نظر موافق دولت از الزامات اجرای بند قانونی یاد شده بود به همین دلیل اجرای آن از ابتدای سال ۱۳۸۹ (پایان برنامه چهارم توسعه اقتصادی، ...) تا تاریخ صدور مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۳ مسکوت ماند.

با صدور این مصوبه، کارفرمایان واحدهای مشمول پس از احراز شرایط بیمه شده در صورت تمایل می توانستند با پرداخت کل بار مالی ناشی از اجرای این قانون (شامل پنجاه درصد حق بیمه سهم کارفرما و پنجاه درصد حق بیمه سهم دولت و نیز هزینه مستمری متعلقه تا احراز شرایط بازنشستگی) از مزایای بازنشستگی مربوطه جهت کارکنان خود بهره مند گردند.

۲-۶-۸- کارفرمای مربوطه موظف بود از تاریخ صدور برگ پرداخت حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز نسبت به واریز نقدی کل مبلغ اعلام شده به حساب سازمان تامین اجتماعی اقدام نماید. بدیهی است در صورت عدم واریز مبلغ فوق ظرف مهلت مقرر موضوع کان لم یکن تلقی گردیده و واحد اجرائی می بایست در صورت درخواست مجدد کارفرما نسبت به محاسبه کسورات براساس آخرین لیست ارسالی کارگاه مورد نظر با رعایت ماده ۳۹ قانون تامین اجتماعی اقدام می نمود.

۷-۸- شرایط استخدام کارگر جدید (جایگزین)

کارفرمایان کارگاه مشمول علاوه بر اقدامات بندهای فوق (حسب مورد) باید نسبت به استخدام و معرفی نیروی جایگزین و ارائه درخواست بازنشستگی بیمه شده مورد نظر به شرح ذیل اقدام می نمودند:

۷-۸-۱- استخدام فرد جدید مطابق با ضوابط و مقررات قانون کار.

۷-۸-۲- رعایت مقررات قانون کار در خصوص نوع قرارداد استخدام افراد جایگزین کارگاه های مشمول ماده ۱۸۸ قانون کار الزامی نیست.

۷-۸-۳- تاریخ استخدام بیمه شده جدید که بعنوان جایگزین در واحد مشمول ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی اشتغال به کار می یابد، می بایست در فاصله زمانی فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) ارائه شده از سوی کارفرما جهت بیمه شده مشمول بازنشستگی تا تاریخ ترک کاروی باشد.

۷-۸-۴- معرفی کارگر جدید (جایگزین) و اعلام ارسال اولین لیست حق بیمه فرد مذکور باید مطابق با فرم شماره «۸» (پیوست ۲۶ ضمیمه) انجام می پذیرفت.

۸-۸- صدور حکم بازنشستگی

۸-۸-۱- پس از انجام مراحل فوق و حصول اطمینان از واریز مبلغ اعلام شده به حساب سازمان تامین اجتماعی و استخدام کارگر جدید طی فرم شماره «۷» (پیوست ۲۵ ضمیمه) واحدهای اجرائی می بایست ضمن اخذ درخواست بازنشستگی بیمه شده مشمول مطابق با مندرجات فرم شماره «۹» (پیوست ۲۷ ضمیمه) و انجام اقدامات قانونی کنترل های لازم را در خصوص صحت امضاء و مهر کارفرما در ارائه درخواست بازنشستگی بعمل می آورند.

۸-۸-۲- مبنای محاسبه سابقه جهت بیمه شدگان مشمول این قانون ۳۰ سال خواهد بود، لیکن چنانچه بیمه شده دارای سابقه پرداخت حق بیمه بیش از ۳۰ سال باشد سابقه وی مطابق با مفاد ماده ۷۷ قانون محاسبه و منظور می گردد.

۸-۸-۳- با عنایت به اینکه منظور از زمان بازنشستگی قانونی احراز شرایط سن و سابقه بیمه شده (۳۰ سال سابقه و ۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان) توأمآ می باشد، لذا مبنای محاسبات در خصوص کسری موارد فوق بیشترین عدد حاصله و در مورد سابقه در صورت احتساب کسری سن بیمه شده تا سقف ۳۵ سال (موضوع تبصره ۳ ماده ۷۶ قانون) می باشد.

۸-۸-۴- برقراری مستمری بازنشستگی بیمه شدگان مشمول تصویب نامه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ هیأت وزیران و قانون مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۱۸ و از تاریخ صدور دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۲/۱۸۵۲ مورخ ۱۳۹۲/۴/۹ می باشد.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶
تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰
پوست: دارد

۹-۸- نگهداری حساب درآمدها و هزینه ها

۹-۸-۱- به منظور اعمال رویه یکسان جهت نگهداری حساب درآمدها و هزینه های مشمولین این قانون کد حساب ها به شرح زیر اعلام گردیده است:

کد	عنوان
3362000029	مستمری متعلقه تا احراز شرایط قانونی ناشی از اجرای ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع (سهم دولت)
3362000019	۵۰٪ مابه التفاوت کسورات سنوات باقیمانده ناشی از اجرای ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع (سهم دولت)
6194	۵۰٪ مابه التفاوت کسورات سنوات باقیمانده ناشی از اجرای ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع (سهم کارفرما)

واحدهای اجرایی می بایست کدهای مذکور را در سیستم های مربوطه ایجاد و سهم دولت از این بابت رادر جدول کمک دولت و تعداد مشمولین را در انتهای جدول منظور می نمود.

۹-۸-۲- نحوه نگهداری حساب درآمدها و هزینه های مشمولین این قانون طی دستورالعمل شماره ۲۰۰۰/۹۳/۴۳۷۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۱ از سوی معاونت اداری و مالی به شرح زیر اعلام گردیده است :

کل	معین	تفصیلی	عنوان
۶۱	۹۴	۰۰۰۰۰۱	۵۰٪ حق بیمه سهم کارفرما ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع
۶۱	۹۴	۰۰۰۰۰۲	۵۰٪ حق بیمه سهم دولت (سهم کارفرما) ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع
۶۱	۵۱	۰۰۰۰۰۲	درآمد مستمری تا احراز برقراری بازنشستگی ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع

۹) بازنشستگی وفق قانون «حفاظت در برابر اشعه» مصوب ۱۳۶۸ مجلس شورای اسلامی
۹-۱- مشمولین

کلیه بیمه شدگانی که بنا به گواهی سازمان انرژی اتمی ایران در محیط کار و فعالیت خود با منبع مولد اشعه، مواد پرتوزا و اشعه ارتباط داشته و شرایط قانونی لازم را احراز نمایند.

۹-۲- شرایط لازم

۹-۲-۱- ارائه درخواست بازنشستگی توسط متقاضی همراه با گواهی سازمان انرژی اتمی ایران مبنی بر سابقه کار با اشعه و اعلام میزان سنوات افزایش خدمت.

۹-۲-۲- احراز ۳۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه (جمع سابقه اصلی و ارفاقی ناشی از قانون حفاظت در برابر اشعه) بدون شرط سنی. (دادنامه شماره ۵۱۳/۱ مورخ ۱۳۹۴/۴/۲۲ و نامه شماره ۷۱۰۰/۹۳/۳۹۴۹ مورخ ۱۳۹۳/۹/۸ دفتر امور حقوقی و دعاوی)

۹-۲-۳- پرتوکاران گروه (الف) به ازاء هر سال خدمت یکسال افزایش خدمت مورد قبول حداکثر بمدت ۱۰ سال و پرتوکاران گروه (ب) به ازاء هر سال خدمت ۶ ماه افزایش خدمت مورد قبول حداکثر بمدت ۵ سال

۹-۲-۴- مجموع سوابق قابل احتساب در برقراری و محاسبه مستمری بازنشستگی با لحاظ سنوات ارفاقی حداکثر سی سال می باشد.

۹-۳- نحوه محاسبه هزینه های ناشی از سنوات ارفاقی

۹-۳-۱- در اجرای مواد (۴) و (۵) آئین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، هزینه های ناشی از تخصیص سنوات ارفاقی وفق بند "۷-۱۰" فصل هفتم این بخشنامه محاسبه خواهد گردید.

۹-۳-۲- مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه به استناد مصوبه شماره ۵۷۳۴۸/ت/۵۰۵۸۱ هـ مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۵ هیأت وزیران از تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون خارج می باشند.

۱۰- قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ مجلس شورای اسلامی

۱۰-۱- مشمولین

وفق تبصره "۳" ماده واحده قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت، شرکت های دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی می توانند صرفاً با استفاده از منابع مالی خود، کارکنان واجد شرایط را حداکثر لغایت ۹۴/۶/۵ به نحو مقرر در این قانون بازنشسته نمایند، لذا در راستای قانون مذکور کلیه کارکنان شاغل رسمی، پیمانی و قراردادی وزارتخانه ها و موسسات دولتی و همچنین کارکنان شرکت های دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی دارای

مقررات استخدامی خاص که مشمول قانون تامین اجتماعی بودند، پس از درخواست بازنشستگی و موافقت بالاترین مقام دستگاه مربوطه و بررسی سوابق پرداخت حق بیمه، در صورت احراز شرایط لازم با اعلام شعب سازمان تامین اجتماعی و با استفاده از حداکثر پنج سال سنوات ارفاقی تا سقف سی سال می توانستند بازنشسته شوند.

۲-۱۰- شرایط لازم

۲-۱۰-۱- دارا بودن سابقه قابل قبول پرداخت حق بیمه به میزان حداقل ۲۵ سال برای مردان و ۲۰ سال برای زنان، بدون لحاظ شرط سنی.

۲-۱۰-۲- موافقت و صدور حکم انشایی بازنشستگی از سوی دستگاه متبوع با درخواست کتبی مشمولین با اشاره به "قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵" در متن حکم و ارائه آن در مهلت قانونی.

۳-۱۰- نکات قابل توجه

۳-۱۰-۱- به موجب بند (۹۴) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور که مقرر داشته «بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت با موافقت بالاترین مقام اجرائی دستگاه یا مقام مجاز موضوع مواد (۵۲) و (۵۳) قانون محاسبات عمومی و بدون سنوات ارفاقی و مشروط به حذف یک پست سازمانی به ازای هر بازنشسته پیش از موعد مجاز است. اجرای این حکم از محل منابع دستگاهها و واگذاری اموال دولتی قابل پرداخت است»، لذا وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی می توانستند ضمن ارسال درخواست متقاضی مبنی بر بازنشستگی بدون سنوات ارفاقی، موافقت خود در خصوص اجرای دقیق موارد مصرح در بند قانونی مذکور و همچنین آمادگی جهت پرداخت هزینه های ناشی از اجرای قانون فوق الذکر مربوطه را جهت بررسی شرایط به شعب سازمان تامین اجتماعی اعلام می نمودند.

در صورت احراز شرایط قانونی، برخورداری این قبیل افراد از مستمری بازنشستگی بر اساس سنوات پرداخت حق بیمه و بدون احتساب سابقه ارفاقی صورت می پذیرفت.

۳-۱۰-۲- بر اساس ماده (۲) تصویب نامه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۲ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ شورای عالی اداری صدور احکام بازنشستگی پیش از موعد در سال ۱۳۹۳ صرفاً با رعایت راهبردهای فصل دوم قانون مدیریت خدمات کشوری، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تأیید شخص رئیس جمهور امکانپذیر بوده است.

۳-۳-۱۰- در راستای اجرای مفاد بند (د) تبصره "۱۹" قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، بازنشستگی مشمولین قانون پیش از موعد کارکنان دولت بدون احتساب سنوات ارفاقی با موافقت بالاترین مقام دستگاه و همچنین اعلام موافقت با پرداخت هزینه های مربوطه به صورت یکجا و رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوط صورت می پذیرفت.

(دادنامه شماره ۱۷۷۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۳-۳-۱۰-۴- سابقه قابل قبول، سنواتی بود، که طبق قوانین و مقررات مربوطه از لحاظ احراز شرایط بازنشستگی جزو سنوات خدمت ملاک محاسبه قرار می گرفت.

۳-۳-۱۰-۵- اجرای قانون از تاریخ تصویب به مدت ۳ سال و تا پایان روز ۱۳۸۹/۶/۵ بود لیکن با عنایت به قانون تمدید قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۱۰ مجلس شورای اسلامی مهلت اجرای قانون مذکور تا پایان روز ۱۳۹۴/۶/۵ تمدید گردید.

۴-۱۰- محاسبات هزینه های ناشی از سنوات ارفاقی وفق قانون مربوطه

با توجه به مفاد تبصره های (۲) و (۳) ماده واحده قانون مذکور و مواد (۵)، (۶) و (۸) آئین نامه اجرائی مربوطه هزینه های ناشی از سنوات ارفاقی به شرح ذیل محاسبه می گردید:

۴-۱۰-۱- محاسبه حق بیمه سنوات ارفاقی

حق بیمه مذکور از حاصل ضرب مدت سنوات ارفاقی در آخرین حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه ماهانه بیمه شده در ضریب (۱/۱) در نرخ حق بیمه (معادل ۲۷ درصد) بدست می آمد.
محاسبه حق بیمه سنوات ارفاقی نیز صرفاً در زمان حاکمیت قانون پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ بوده است.

۴-۱۰-۲- محاسبه مابه التفاوت مستمری

مابه التفاوت مذکور از حاصل ضرب مبلغ مستمری قابل پرداخت (زمان برقراری) در مدت سنوات ارفاقی بدست می آمد.

وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مکلف بودند حق بیمه سنوات ارفاقی را بطور یکجا پرداخت و مابه التفاوت مستمری (همان سال) را به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام نمایند. وزارت مذکور نیز موظف بود اعتبار اعلام شده را از سرجمع فصل اعتبارات دستگاهها کسر و به حساب سازمان تامین اجتماعی پرداخت می نمود. شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی نیز می بایست کلیه هزینه ها اعم از حق بیمه سنوات ارفاقی و مابه التفاوت مستمری را بطور یکجا به سازمان تامین اجتماعی پرداخت می نمودند.

۵-۱۰- اصلاح روش محاسبه مستمری بازنشستگی قانون پیش از موعد کارکنان دولت

نظر به اینکه مبنای وصول هزینه حق بیمه سنوات ارفاقی مشمولین قانون فوق الذکر، آخرین ماه پرداخت حق بیمه آنان بوده و شعب مختلف دیوان عدالت اداری آراء فراوانی مبنی بر برقراری مستمری بازنشستگی بر اساس مبالغ وصولی صادر نمودند، لذا به منظور جلوگیری از ارائه شکایات مشابه و همچنین وحدت رویه در خصوص این قبیل افراد میانگین دستمزد مبنای برقراری مستمری بازنشستگی افراد ذینفع از آخرین ۲۴ ماه پرداخت حق بیمه با مد نظر قراردادادن ایام سنوات ارفاقی (سالهای ۲۹ و ۳۰ و در صورت نرسیدن به حد مذکور، آخرین ۲ سال) استخراج گردید. محاسبات مربوط به هزینه سنوات ارفاقی در این راستا مجدداً انجام و مابه التفاوت آن به دستگاهها، مؤسسات، شرکت ها و نهادهای ذیربط ابلاغ و وصول گردیده است.

۶-۱۰- اصلاح مجدد روش محاسبه مستمری بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت

با توجه به دادنامه شماره ۶۷۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر اینکه «در ایامی که سنوات ارفاقی در اجرای قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ اعطاء شده است حقوق اشتغال پرداخت نمی شود تا مبنای تعیین میزان مستمری قرار گیرد و از طرفی به موجب قانون اخیرالذکر صرفاً به سنوات خدمت انجام شده مستخدم حداکثر ۵ سال اضافه می شود که در میزان مستمری مورد محاسبه قرار می گیرد و تأثیری در تعیین میانگین دستمزد دو سال آخر خدمت ندارد.» لذا:

۱-۶-۱- مبنای انجام محاسبات مربوط به تعیین میزان مستمری در سال برقراری، متوسط دستمزد مشمول کسر حق بیمه دریافتی بیمه شدگان در آخرین دو سال سنوات واقعی خدمت مستخدم تعیین گردید.

۲-۶-۱۰- در مورد افرادی که قبل از صدور دادنامه فوق الذکر از شعب دیوان عدالت اداری بصورت موردی آرایبی مبنی بر لزوم محاسبه مستمری بر اساس سالهای ۲۹ و ۳۰ دریافت کرده بودند، نسبت به اجرای رأی مذکور بر اساس سنوات ارفاقی از تاریخ برقراری تا تاریخ صدور دادنامه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اقدام شد.

۳-۶-۱۰- در مورد افرادی که فاقد دادنامه بر علیه سازمان تامین اجتماعی بوده و مستمری آنان بر حسب رویه جاری صورت پذیرفته بود، و محاسبات مجدداً وفق بند (۲-۶-۱۰) این بخشنامه تغییر نموده است.

(دادنامه شماره ۶۷۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۴-۶-۱۰- طبق بند (ت) ماده ۲۸ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی مقرر گردید برقراری مستمری بازنشستگان مشمول بر اساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی از تاریخ بازنشستگی آنان صورت پذیرد که نحوه اقدام در بند "۹-۳" فصل سوم این بخشنامه به تفصیل بیان گردیده است.

۱۱) بازنشستگی کارکنان دستگاههای اجرایی به استناد ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری

۱۱-۱- مضمون

کلیه مستخدمین رسمی و پیمانی مشمول قانون تأمین اجتماعی دستگاه های اجرایی از جمله وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، شرکت های دولتی و کلیه دستگاه هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام و یا تصریح نام است مشمول این قانون می باشند.

نکته: طبق تبصره ماده ۱۱۷ قانون مذکور نهادها، مؤسسات، تشکیلات و سازمانهایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری اداره می شوند، وزارت اطلاعات، نهادهای عمومی غیر دولتی که با تعریف مذکور در ماده (۳) قانون مدیریت خدمات کشوری تطبیق دارند، اعضاء هیأت علمی و قضات، هیأت های مستشاری دیوان محاسبات، شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس خبرگان رهبری و همچنین کارمندانی که مشمول قانون کار بوده و در دستگاه های اجرائی اشتغال دارند از شمول این قانون مستثنی می باشند.

۱۱-۲- شرایط لازم

به استناد بند های الف و ب ماده ۱۰۳ قانون فوق الذکر دستگاههای اجرایی می توانند با معرفی مستخدمین مشمول قانون و پس از اعلام احراز یکی از شرایط ذیل از سوی شعب سازمان تأمین اجتماعی کارکنان خود را بازنشسته کنند:

۱-۱-۲-۱- مردان و زنان با داشتن حداقل ۳۰ سال سابقه خدمت قابل قبول، دارای مشاغل غیر تخصصی و بدون شرط سنی.

۱-۱-۲-۲- مردان و زنان با داشتن حداقل ۳۵ سال سابقه خدمت قابل قبول، دارای مشاغل تخصصی با تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر و بدون شرط سنی.

۱-۱-۲-۳- مردان و زنان با ارائه درخواست کتبی، داشتن حداقل ۳۰ سال سابقه خدمت قابل قبول، دارای مشاغل تخصصی با تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر و بدون شرط سنی.

۱-۱-۲-۴- مردان دارای ۲۵ سال سابقه خدمت قابل قبول و ۶۰ سال سن.

۱-۱-۲-۵- زنان با ارائه درخواست کتبی و دارا بودن حداقل ۲۵ سال سابقه خدمت قابل قبول و بدون شرط سنی.

۱۱-۳- نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی

محاسبه حقوق بازنشستگی مشمولین این قانون با استناد به ماده ۷۷ قانون تأمین اجتماعی و تبصره ذیل آن و نیز با لحاظ مفاد ماده ۱۰۴ قانون مدیریت خدمات کشوری بر مبنای ۳۰/۳۰ بوده لیکن در هنگام تعیین حقوق بازنشستگی به بیمه شدگانی که بیش از ۳۰ سال سابقه خدمت دارند تا سقف ۳۵ سال به ازای هر سال بیمه پردازی مازاد بر سی سال، دو و نیم درصد (۲/۵ درصد) رقم تعیین شده حقوق بازنشستگی علاوه بر حقوق تعیین شده محاسبه و پرداخت خواهد شد.

۴-۱۱- نکات قابل توجه

۴-۱۱-۱- سابقه قابل قبول عبارت است از سنواتی که طبق قوانین و مقررات مربوطه از لحاظ احراز شرایط بازنشستگی جزو سنوات خدمت ملاک محاسبه قرار گیرد. شایان ذکر است تشخیص و انطباق سوابق فرد متقاضی بازنشستگی با تعریف «سوابق خدمت قابل قبول» مندرج در مواد ۱۰۳ و ۱۰۵ قانون مدیریت خدمات کشوری بر عهده دستگاه محل استخدام فرد است. لذا اعلام دستگاه مربوطه مبنی بر اینکه مستخدم دارای شرایط قانونی مقرر و سوابق خدمت قابل قبول مطابق مواد (۱۰۳) و (۱۰۵) قانون مذکور می باشد، در صورت پرداخت حق بیمه مربوطه برای سازمان تأمین اجتماعی مناط اعتبار خواهد بود.

۴-۱۱-۲- مفاد بخشنامه شماره ۷ مستمریها به استناد ماده ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مورد اشاره قابلیت اجرا ندارد.

۴-۱۱-۳- به منظور جلوگیری از بروز هر گونه اشتباه از سوی کارفرمایان، می بایستی راهنمایی لازم به مسئولین دستگاهها، شرکت و موسسات مشمول، ارائه و قبل از صدور حکم انشایی، شعب سازمان تأمین اجتماعی با دریافت تقاضای کارفرما جهت بازنشسته نمودن کارکنان خود منضم به آخرین حکم حقوقی کارگزینی آنان، احراز شرایط و شمول قانون بر بیمه شدگان را مورد بررسی قرار داده و نتیجه را به دستگاه اجرایی محل خدمت و بیمه شده جهت ترک کار اعلام نمایند.

۴-۱۱-۴- وفق صراحت ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور دانشگاه ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان هایی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی ربط می باشند بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه های دولتی به ویژه قانون مدیریت خدمات کشوری ... فقط در چارچوب مصوبات و آیین نامه های مالی، معاملاتی و اداری- استخدامی- تشکیلاتی مصوب هیأت امنا که حسب مورد به تأیید وزراء علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی و در مورد فرهنگستان ها به تأیید رئیس جمهور می رسد، عمل می نمایند. با توجه به تصریح مقرر مزبور در قانون مذکور، می بایست حسب منطوق صریح ماده صدرالذکر کلیه امور اداری- استخدامی کارکنان مراکز یاد شده صرفاً در چارچوب مصوبات و آیین نامه های مربوطه انجام پذیرد. نظر به

اینکه حسب منطوق صریح ماده ۹۹ آیین نامه اداری استخدامی و تشکیلاتی کارمندان غیر هیأت علمی دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی کشور مصوب ۹۱، کارمندان از لحاظ برخورداری از مزایای نظیر بازنشستگی، از کارافتادگی، فوت، بیکاری و بیمه درمانی با رعایت این آیین نامه تابع یکی از صندوق های بازنشستگی کشوری یا صندوق تامین اجتماعی می باشند و در صورتی که بیمه پردازی کارکنان به عنوان یکی از مشترکین صندوق نزد سازمان تامین اجتماعی صورت پذیرفته باشد، تابع قوانین و مقررات حاکم بر سازمان تامین اجتماعی می باشند.

۱۲) بازنشستگی بر اساس قوانین بودجه کل کشور بندهای (ل) و (و) تبصره (۱۴)، بند (۴۷)، بند (۱۷)، بند (۹۱) بند (۶۶) سالهای ۱۳۸۶، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱

۱۲-۱-۱- مشمولین

طبق مفاد بندهای صدرالاشاره مربوط به قوانین بودجه کل کشور بیمه شدگان مشمول قانون تامین اجتماعی که در سال تصویب قانون مربوطه حائز شرایط لازم باشند، می توانند درخواست بازنشستگی خود را به واحدهای اجرائی سازمان تامین اجتماعی ارائه نمایند.

۱-۱-۱-۱۲- دارا بودن حداقل ۶۰ سال تمام سن برای بیمه شدگان مرد و ۵۵ سال تمام سن برای بیمه شدگان زن.

۱-۱-۲-۱۲- دارا بودن حداقل ۱۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه.

۱-۱-۳-۱۲- احراز توأمان شروط سن و سابقه متقاضی در تاریخ درخواست بازنشستگی.

۱-۱-۴-۱۲- طبق بند (۹۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور بیمه شدگانی که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه بوده و در اجرای مقررات جاری، طبق آرای کمیسیون های پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تامین اجتماعی از کارافتاده کلی شناخته شده لیکن حائز شرایط دریافت مستمری نگردیده و سن متقاضیان مرد کمتر از ۶۰ سال و زن کمتر از ۵۵ سال باشد. چنانچه میزان سابقه پرداخت حق بیمه افراد فوق کمتر از ۱۰ سال باشد، متقاضیان برقراری مستمری می توانند با پرداخت حق بیمه سنوات کمتر از ۱۰ سال سهم بیمه شده و کارفرما از مزایای بازنشستگی بهره مند می گردند.

۱۲-۲- نحوه محاسبه و تعیین میزان مستمری

۱-۲-۱-۱۲- میزان مستمری بازنشستگی براساس مفاد ماده ۷۷ قانون تامین اجتماعی و تبصره ذیل آن و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه (حداقل ۱۰ سال) محاسبه می گردید.

۱-۲-۲-۱۲- حداقل مستمری قابل پرداخت به مشمولین قوانین بودجه سنواتی مربوطه بر مبنای مفاد ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی، حداقل دستمزد سال مربوطه و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه به شرح زیر می باشد:

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پیوست: دارد

حداقل دستمزه سال تقاضا $\times$ سنوات پرداخت حق بیمه
 $\frac{\text{حداقل مستمری قابل پرداخت}}{۳۰} =$

۳-۲-۱۲- در اجرای مفاد ماده ۱۱۱ قانون تأمین اجتماعی، مستمری مربوطه متناسب با سنوات بیمه پردازی پرداخت می گردید. (دادنامه های شماره ۵۸۸ مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۹ و ۹۹۳ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۴-۲-۱۲- در صورت فوت مستمری بگیر بازنشسته مشمول قوانین بودجه سنواتی مربوطه، بازماندگان واجد شرایط وی عیناً از مستمری حین فوت و سایر مزایای متعلقه به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه متوفی برخوردار خواهند شد.

۱۳) قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند

اجرای "قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند." مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۷ مجلس شورای اسلامی، در خصوص رسیدگی به درخواست بازنشستگی بیمه شدگانی می باشد که شرایط لازم طبق مقررات عام قانون تأمین اجتماعی را احراز نمی کنند و با ارائه درخواست بازنشستگی مطابق پیوست ۲۸ ضمیمه) متقاضی بهره مندی از مزایای بازنشستگی وفق مقررات مربوطه می باشند.

۱-۱۳- مشمولین

۱-۱-۱۳- آندسته از بیمه شدگان متقاضی که دارای حداقل ۶۰ سال تمام سن برای مردان و ۵۵ سال سن برای زنان و حداقل ۱۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه بوده و طبق (پیوست ۲۷ ضمیمه) نسبت به ارائه درخواست بازنشستگی بر اساس این قانون اقدام نمایند.

۲-۱-۱۳- بیمه شدگانی که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه بوده و در اجرای مقررات جاری، طبق آرای کمیسیون های پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون مزبور از کارافتاده کلی شناخته شده لیکن حائز شرایط دریافت مستمری نگردیده و سن متقاضیان مرد کمتر از ۶۰ سال و زن کمتر از ۵۵ سال باشد.

۳-۱-۱۳- چنانچه میزان سابقه پرداخت حق بیمه افراد فوق کمتر از ۱۰ سال باشد، برقراری مستمری منوط به پرداخت حق بیمه سنوات کمتر از ۱۰ سال سهم بیمه شده و کارفرما می باشد.

۱-۴-۱۳- سنوات ارفاقی ناشی از اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور وفق قانون اصلاح تبصره (۲) ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام در احراز شرایط بازنشستگی تاثیر نداشته و صرفاً در محاسبه میزان مستمری تأثیر خواهد داشت.

۱۳-۲- محاسبه حق بیمه

حق بیمه موضوع بند (۳-۱-۱۳) این بخشنامه بر مبنای حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار در سال تقاضای بازنشستگی از طریق سیستم مکانیزه مستمریها محاسبه و جهت صدور برگ پرداخت به سیستم وصول حق بیمه ارسال و پس از وصول به صورت یکجا، امکان صدور حکم برقراری مستمری بازنشستگی از تاریخ وصول حق بیمه مربوطه و یا قطع بیمه پردازی مطابق با مقررات جاری وجود خواهد داشت.
چنانچه متقاضی ظرف مهلت تعیین شده نسبت به پرداخت حق بیمه اقدام ننماید، صدور فیش پرداخت بعدی پس از محاسبه مجدد بلامانع است.

۱۳-۳- تعیین میزان مستمری

۱-۳-۳-۱- میزان مستمری با رعایت مفاد ماده ۷۷ قانون و تبصره ذیل آن تعیین می گردد.
۱-۳-۳-۲- حداقل مستمری قابل پرداخت به متقاضیان بازنشستگی و مشمولین قانون تعیین تکلیف بر مبنای مفاد ماده ۱۱۱ قانون تأمین اجتماعی، حداقل دستمزد سال تقاضای بازنشستگی و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه بشرح ذیل می باشد:

$$\text{حداقل دستمزد سال تقاضا} \times \text{سنوات پرداخت حق بیمه} = \text{حداقل مستمری قابل پرداخت} \div ۳۰$$

۱-۳-۳-۳- مبنای تعیین متوسط دستمزد در مواردی که کسری سابقه موجب اخذ حق بیمه گردیده، حداقل دستمزد سال تقاضا و در صورت کسری مدت آن تا ۲۴ ماه باقیمانده از آخرین سابقه پرداخت حق بیمه قبلی متقاضی جبران خواهد شد.

۱-۳-۳-۴- مزایای جانبی قابل پرداخت به مستمری بگیران در مورد مشمولین این قانون به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه محاسبه و پرداخت می گردد.

۱۳-۴- نکات قابل توجه

۱-۴-۱۳- در صورت فوت مستمری بگیر بازنشسته مشمول قانون تعیین تکلیف، بازماندگان حائز شرایط وی عیناً از مستمری حین الفوت و سایر مزایای متعلقه به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه متوفی برخوردار خواهند بود.

۲-۴-۱۳- واحدهای اجرائی مکلفند در زمان درخواست بیمه شدگان، ابتدا در مورد عدم شمول قوانین حاکم در سایر صندوق ها بر متقاضی اطمینان حاصل نموده و سپس درخواست بهره مندی از بازنشستگی موضوع قانون تعیین تکلیف را طبق (پیوست ۲۸ ضمیمه) از وی اخذ و بر مبنای آن اقدام نمایند.

۳-۴-۱۳- چنانچه در طی مراحل درخواست بازنشستگی و یا پس از صدور حکم و برقراری مستمری، بیمه شده انصراف خود را از بازنشستگی اعلام نماید پذیرش انصراف و لغو حکم برقراری مستمری وی در صورت عدم پرداخت مستمری بلامانع می باشد.

۴-۳-۱۳- در صورت اشتغال به کار مجدد مستمری بگیر، پرداخت مستمری متوقف و با اعلام ترک کار ثانویه توسط کارفرمای مربوطه مطابق بند (۳-۶) فصل سوم این بخشنامه میزان مستمری متعلقه مجدداً محاسبه و پرداخت ادامه می یابد.

۱۴) بازنشستگی بر اساس قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ مجلس شورای اسلامی

۱۴-۱- مشمولین

۱-۱-۱۴- در صورت داشتن بیش از ۲۰ سال سابقه خدمت دولتی برای مستخدمین زن و بیش از ۲۵ سال سابقه خدمت دولتی برای مستخدمین مرد بدون شرط سنی براساس سنوات خدمات دولتی با تقلیل یک یا دو گروه

۲-۱-۱۴- چنانچه مستخدمین مورد نظر بنا به دلایل مختلف دارای سوابق پرداخت حق بیمه ای کمتر از سابقه معنونه نزد سازمان تأمین اجتماعی باشند، این امر موجب عدم اجرای به موقع احکام نخواهد گردید و تأکید می گردد در صورتی که مستخدمی بموجب آراء قطعی هیأت‌های یاد شده بر اساس بند «ط» ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری محکوم به بازنشستگی با تقلیل یک یا دو گروه شده باشد واحدهای اجرائی مکلفند نسبت به اجرای احکام اقدام نمایند.

۱۴-۲- محاسبه مستمری

۱-۲-۱۴- مطابق مفاد تبصره "۱" ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری " در احتساب معدل خالص حقوق، تفاوت تطبیق و فوق العاده شغل مستخدمان موضوع بند (ط) در سه سال آخر خدمت در هنگام بازنشستگی، حقوق گروه جدید (پس از تنزل یک تا دو گروه) ملاک محاسبه قرار می گیرد.

۲-۲-۱۴- وفق مفاد تبصره "۱" ماده (۴) قانون فوق " هر گاه رأی هیأت بدوی قابل تجدیدنظر باشد و متهم ظرف مهلت مقرر درخواست تجدیدنظر نماید، رأی صادرشده قطعیت می یابد و از تاریخ انقضای مهلت یاد شده لازم الاجراست.

۱۵) بازنشستگی کارگران ساختمانی

۱۵-۱- مشمولین

در اجرای قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب ۱۳۸۶/۸/۹ و ماده (۵) اصلاحی قانون یاد شده مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی؛ آئین‌نامه اجرایی شماره ۴۳۰۴۰/۴۲۰۵۳ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۶ قانون مذکور، مشمولان این قانون در صورت دارا بودن یکی از شروط زیر می‌توانند درخواست بازنشستگی نمایند:

الف) داشتن حداقل سابقه مقرر در قانون تأمین اجتماعی قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی و شصت سال تمام سن.

ب) داشتن سی و پنج سال کامل سابقه پرداخت حق بیمه بدون در نظر گرفتن شرط سنی مقرر در قانون.

۱۵-۲- نحوه محاسبه

نحوه محاسبه میزان مستمری بازنشستگی مشمولین فوق مطابق فصل سوم این بخشنامه می‌باشد.

۱۵-۳- نکات قابل توجه

۱-۳-۱- سوابق بیمه شدگان بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی به منظور بهره‌مندی از مزایای "قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده‌اند" در احراز شرایط و میزان مستمری مؤثر می‌باشد. (نظریه مورخ ۱۳۹۳/۶/۱۵ شورای حقوقی و نامه شماره ۷۱۰۰/۹۳/۳۳۳۲ مورخ ۱۳۹۷/۷/۲۷ معاون حقوقی و امور مجلس)

۱-۳-۲- زمانی که شخص به دلیل تغییر نوع بیمه پردازی مشمول قانون دیگری می‌گردد، بازنشستگی او نیز مشمول مقررات عام و تابع قانون نظام بیمه‌ای زمان تقاضا است و سبق سابقه بیمه پردازی در قالب سایر قوانین از جمله قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی به معنای صرف امکان بازنشستگی این دسته بر اساس ماده (۱۰) قانون اخیرالذکر و عدم امکان بازنشستگی بر اساس مقررات عام قانون تأمین اجتماعی نمی‌باشد. لذا در صورتیکه بیمه شدگان کلیه شروط مقرر در تبصره (۱) ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی را احراز نمایند بازنشستگی آنان وفق قانون پیشگفت با رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوطه بلامانع می‌باشد.

فصل هشتم- موارد مرتبط با بازنشستگی

۱۶) بیمه بیکاری منجر به بازنشستگی

بیمه شدگان مشمول این قانون که دارای ۵۵ سال سن و بیشتر باشند مادامی که مشغول بکار نشده‌اند می‌توانند تا رسیدن به سن بازنشستگی در صورت احراز شرایط قانونی مربوطه تحت پوشش بیمه بیکاری باقی بمانند. چنانچه

دریافت کننده مقرری بیمه بیکاری حائز شرایط استفاده از مستمری بازنشستگی و یا از کارافتاده کلی گردد مقرری بیمه بیکاری وی قطع و مستمری های مذکور طبق قانون تامین اجتماعی برقرار می گردد. لازم بذکر است در صورت احراز شرایط بازنشستگی نیازی به درخواست بازنشستگی از بیمه شده مورد نظر نمی باشد.

۱۷) نحوه تأثیر سوابق منتقله بر سازمان تامین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۲/۹

۱-۱۷- کسانی که قبل از تاریخ ۱۳۸۰/۲/۹ بازخرید و یا متعاقب قطع رابطه استخدامی به هر نحو قبل از تاریخ اخیرالذکر طبق ضوابط مقرر قانونی بیمه پرداز سازمان تامین اجتماعی شده اند، صرفنظر از تاریخ ارائه درخواست انتقال کسور و پرداخت مابه التفاوت متعلقه (قبل یا بعد از تاریخ ۱۳۸۰/۲/۹) مجموع سوابق منتقله از سایر صندوقها و سوابق پرداخت حق بیمه آنان نزد صندوق تامین اجتماعی برای احراز شرایط مستمری بازنشستگی ملاک محاسبه قرار خواهد گرفت.

۲-۱۷- سوابق متقاضیانی که از بدو خدمت در دستگاههای دولتی مشمول قانون تامین اجتماعی، دارای سابقه پرداخت حق بیمه نزد صندوق تامین اجتماعی می باشند و سپس به علت تغییر وضع استخدامی و یا به نحوی از انحاء از شمول مقررات قانون تامین اجتماعی خارج شده و مجدداً مشمول قانون تامین اجتماعی قرار گرفته اند، در صورت انتقال مجدد حق بیمه ایام مشمول قانون تامین اجتماعی و همچنین انتقال کسور بازنشستگی سوابق غیر مشمول قانون تامین اجتماعی به حساب سازمان تامین اجتماعی، سوابق ایامی که مشمول قانون تامین اجتماعی بوده اند به عنوان سابقه پرداخت حق بیمه موضوع قانون تامین اجتماعی منجمله در اجرای قانون نحوه تأثیر سوابق منتقله ... مصوب ۱۳۸۰/۲/۹ مجلس شورای اسلامی در احتساب ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه جهت احراز شرایط بازنشستگی تلقی و مبنای اقدام واحدهای اجرایی قرار می گیرد.

۳-۱۷- چنانچه قطع رابطه استخدامی فرد (به استثناء باز خریدی) به استناد انفصال، اخراج، استعفاء ... قبل از ۱۳۸۰/۲/۹ صورت گرفته باشد ولی بعد از تاریخ فوق بیمه پرداز سازمان تامین اجتماعی شده باشد مشمول احراز حداقل سابقه مقرر در این قانون خواهد بود.

۴-۱۷- چنانچه قطع رابطه استخدامی فرد (به استثناء باز خریدی) به استناد انفصال، اخراج، استعفاء ... قبل از ۱۳۸۰/۲/۹ صورت گرفته باشد و قبل از تاریخ فوق نیز متقاضی بیمه پرداز سازمان تامین اجتماعی شده باشد مشمول احراز حداقل سابقه مقرر در قانون تامین اجتماعی نخواهد بود.

۵-۱۷- سوابق منتقله برای افرادی که از تاریخ تصویب قانون نحوه تأثیر سوابق منتقله ... (۱۳۸۰/۲/۹) به بعد از عضویت صندوق قبلی خارج و متعاقباً در ردیف بیمه شدگان سازمان تامین اجتماعی قرار گرفته اند، در صورتی در احراز شرایط مستمری بازنشستگی قابل احتساب است که بیمه شده در زمان درخواست بازنشستگی دارای حداقل ده سال سابقه پرداخت حق بیمه مقرر در قانون تامین اجتماعی باشد.

۱۸) قانون حالت اشتغال

بر اساس قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید، جانبازان از کار افتاده و مفقود الاثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی مصوب ۱۳۷۲/۶/۳۰ مجلس شورای اسلامی و اصلاح آیین نامه اجرایی قانون فوق مصوب ۱۳۷۹/۸/۱۵ هیأت وزیران، علیرغم عدم اشتغال بکار مشمولین قانون مذکور و پرداخت حق بیمه آنان توسط کارفرما (دستگاه دولتی توسط دستگاه ذیربط و در بخش غیر دولتی توسط بنیاد شهید انقلاب اسلامی)، پس از احراز شرایط عام برقراری مستمری بازنشستگی مطابق مفاد ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی (به جز تبصره های "۲" و "۴" ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی) مستمری بازنشستگی برقرار می شود و متعاقباً نسبت به صدور حکم تبدیلی به مستمری بازمندان اقدام می گردد.

۱۹) مشمولین همزمان در دو صندوق بیمه ای مجزا (ماده ۴ قانون تأمین اجتماعی)

۱-۱۹- نحوه اقدام در رابطه با افرادی که به اعتبار اشتغال همزمان در دو صندوق بیمه ای مجزا متقاضی بهره مندی از دو مستمری بازنشستگی می باشند:

طبق مفاد ماده (۴) قانون تأمین اجتماعی و تبصره های "۱" و "۲" ماده یاد شده افرادی که دارای صندوق حمایتی خاص (از لحاظ بیمه و بازنشستگی) هستند در زمره مشمولین تأمین اجتماعی محسوب نمیگردند و نیز بموجب ماده واحده قانون نقل و انتقال حق بیمه یا بازنشستگی مصوب ۱۳۶۵/۳/۲۷ مجلس شورای اسلامی و قانون نحوه تاثیر سوابق خدمت غیر دولتی در احتساب حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری کارکنان دولتی، سوابق پرداخت حق بیمه

تأمین اجتماعی بیمه شده، در صورت درخواست صندوق حمایتی خاص صرفاً قابل انتقال بوده و برقراری مستمری از سوی سازمان تأمین اجتماعی میسر نمی باشد.

۲-۱۹- زنان مستمری بگیر بازنشسته یا از کار افتاده کلی مشمول مقررات تأمین اجتماعی در صورت احراز شرایط مقرر در بند (۱) ماده ۸۱ قانون تأمین اجتماعی و تبصره الحاقی به آن می توانند با رعایت سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون، به عنوان همسر بیمه شده متوفی، مستمری بازمندان شوهر متوفای خود را نیز دریافت نمایند.

فصل نهم - فهرست بخشنامه ها و دستورهای اداری بازنگاری شده

۱. بخشنامه شماره ۳۸ مستمریها (چگونگی جمع آوری و بررسی سوابق جهت اخذ درخواست بازنشستگی)

۲. بخشنامه شماره ۳۸/۱ مستمریها (رسیدگی به درخواست بازنشستگی)
۳. بخشنامه شماره ۳۸/۲ مستمریها (اشتغال بکار مجدد بازنشستگان)
۴. بخشنامه شماره ۴۵ مستمریها (نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ، جنگ تحمیلی و آزادگان)
۵. بخشنامه شماره ۴۵/۱ مستمریها (نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ، جنگ تحمیلی و آزادگان)
۶. بخشنامه شماره ۴۵/۲ مستمریها (نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی جانبازان و آزادگان)
۷. بخشنامه شماره ۴۶ مستمریها (نحوه بازنشستگی معلولین حوادث ناشی از کار ، معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور وزارتخانه ها ، شرکتهای ، موسسات دولتی ، شهرداری ها ، بانک ها ، موسسات و شرکت ها و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است)
۸. بخشنامه شماره ۴۷ مستمریها (بازنشستگی بر اساس بندهای (ل) و (و) تبصره (۱۴) قانون بودجه سال ۸۶ کل کشور)
۹. بخشنامه شماره ۴۷/۱ مستمریها (مشمولین بندهای (ل) و (و) تبصره (۱۴) قانون بودجه سال ۸۶ کل کشور)
۱۰. بخشنامه شماره ۴۹ مستمریها (آئین نامه اجرائی قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ ... قانون تامین اجتماعی مصوب جلسه مورخ ۸۵/۱۲/۲۶ هیأت وزیران)
۱۱. بخشنامه شماره ۴۹/۱ مستمریها (تسهیل شرایط بازنشستگی آزادگان سرفراز در مشاغل سخت و زیان آور)
۱۲. بخشنامه شماره ۴۹/۲ مستمریها (بازنشستگی کارگران دستگاههای اجرایی در مشاغل سخت و زیان آور)
۱۳. بخشنامه شماره ۴۹/۳ مستمریها (استفساریه جزء (۱) بند (ب) تبصره (۲) ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی)
۱۴. بخشنامه شماره ۴۹/۴ مستمریها (مرجع تشخیص سنوات ارفاقی مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه)
۱۵. بخشنامه شماره ۴۹/۵ مستمریها (اصلاح آئین نامه اجرائی قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ ... قانون تامین اجتماعی مصوب جلسه مورخ ۸۵/۱۲/۲۶ هیأت وزیران)

۱۶. بخشنامه شماره ۴۹/۶ مستمریها (نحوه وصول ۰.۴٪ حق بیمه جزء (۶) بند (ب) قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ ... قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴)

۱۷. بخشنامه شماره ۴۹/۷ مستمریها (اصلاح قسمت آخر بند (ب) بخشنامه ۴۹/۵ مستمریها)

۱۸. بخشنامه شماره ۱ قانون نوسازی صنایع کشور (نحوه شناسائی واحدهای صنعتی مشمول ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع)

۱۹. بخشنامه شماره ۲ قانون نوسازی صنایع کشور (نحوه احراز شرایط بیمه شدگان شاغل در واحدهای صنعتی مشمول ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع)

۲۰. بخشنامه شماره ۳ قانون نوسازی صنایع کشور (چگونگی برقراری مستمری بیمه شدگان مشمول ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع)

۲۱. بخشنامه شماره ۴ قانون نوسازی صنایع کشور (چگونگی اجرای ماده ۱۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع)

۲۲. بخشنامه شماره ۵ قانون نوسازی صنایع کشور (تمدید مهلت اجرای ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور .... در برنامه چهارم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور)

۲۳. بخشنامه شماره ۶ قانون نوسازی صنایع کشور (بهره مندی تأسیسات گردشگری از مزایای ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع تا پایان برنامه چهارم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور)

۲۴. بخشنامه شماره ۷ قانون نوسازی صنایع کشور (اجرای ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور در طول برنامه پنجم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور)

۲۵. بخشنامه شماره ۵۳ مستمریها (بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت)

۲۶. بخشنامه شماره ۵۳/۱ مستمریها (اصلاح روش محاسبه مستمری بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت)

۲۷. بخشنامه شماره ۵۳/۲ مستمریها (تمدید قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت و بند ۹۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور)

۲۸. بخشنامه شماره ۵۳/۳ مستمریها (مشمولین قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت دادنامه شماره ۶۷۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۲۹. بخشنامه شماره ۵۳/۴ مستمریها (تعیین مشمولین قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت در سال ۹۳)

۳۰. بخشنامه شماره ۵۳/۵ مستمریها (اجرای قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت در سال ۹۴)

۳۱. بخشنامه شماره ۵۳/۶ مستمریها شماره ۱۷۵۴/۹۶/۱۰۰۰ مورخ ۹۶/۲/۲۴ (تجدید محاسبه مستمری مشمولین قانون

۳۲. بخشنامه شماره ۵۳/۶ مستمریها شماره ۱۷۵۴/۹۶/۱۰۰۰ مورخ ۹۶/۲/۲۴ (تجدید محاسبه مستمری مشمولین قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت)

۳۳. بخشنامه شماره ۵۶ مستمریها (بازنشستگی بیمه شدگان بر اساس بند ۴۷ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور)

۳۴. بخشنامه شماره ۵۶/۱ مستمریها (بازنشستگی بیمه شدگان بر اساس بند ۱۷ قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور)

۳۵. بخشنامه شماره ۵۶/۲ مستمریها (بازنشستگی بیمه شدگان بر اساس بند ۹۱ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور)

۳۶. بخشنامه شماره ۵۶/۳ مستمریها (مشمولین بند ۹۱ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور)

۳۷. بخشنامه شماره ۵۶/۴ مستمریها (بازنشستگی بیمه شدگان بر اساس ماده ۶۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور)

۳۸. بخشنامه شماره ۶۰ مستمریها (نحوه اجرای ماده ۳۱ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران)

۳۹. بخشنامه شماره ۵۲ مستمریها (بازنشستگی مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه)

۴۰. بخشنامه شماره ۶۵ مستمریها (بازنشستگی متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه)

۴۱. دستور اداری شماره ۶/۸۹۳۱ مورخ ۱۳۷۳/۵/۳۱ (احتساب مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی به عنوان قسمتی از دستمزد بیمه شده)

۴۲. دستور العمل شماره ۵۰۳۰/۳۳۸۹۹ مورخ ۱۳۷۹/۴/۵ (دستور العمل شماره ۲ مکانیزه مستمریها)

۴۳. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۸۳۷۰۹ مورخ ۱۳۸۴/۹/۲۷ (نحوه صدور حکم بازنشستگی به استناد آراء قطعی صادر از سوی هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری کلیه وزارتخانه ها و سازمانهای مستقل دولتی مشمول قانون مصوب ۱۳۷۲)

۴۴. دستور اداری شماره ۵۰۲۰/۲۳۵۵ مورخ ۸۷/۷/۳ (اصلاح بخشنامه شماره ۶) کارهای سخت و زیان آور در اجرای دادنامه شماره ۳۷۱ - ۳۷۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۴۵. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۱۶۴۴ مورخ ۱۳۸۷/۷/۳۰ (تسری قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به بنیاد شهید و امور ایثارگران)

۴۶. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۰/۵۰۷۹۸ مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ (اصلاح نحوه محاسبه مستمری بیمه شدگان شاغل در دو کارگاه یا بیشتر به صورت همزمان)

۴۷. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۱/۱۵۷۳ مورخ ۱۳۹۱/۴/۳ (نحوه رسیدگی به اعتراض مشمولین ماده ۳۱ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران)

۴۸. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۳/۲۶۸۳ مورخ ۹۳/۵/۲۷ (تأیید و تنفیذ بخشنامه شماره ۶۰ مستمریها دادنامه شماره ۴۶۵ مورخ ۹۳/۳/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۴۹. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۴/۳۱۴۹ مورخ ۹۴/۲/۳۰ (نحوه پرداخت ۴٪ هزینه مشاغل سخت و زیان آور کارکنان ماده ۲۰)

۵۰. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۴/۱۷۰۸ مورخ ۱۳۹۴/۵/۶ (تأیید عملکرد سازمان در خصوص نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی شاغلین در دو یا چند کارگاه دادنامه شماره ۱۴۰ الی ۱۶۲ مورخ ۹۴/۲/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۵۱. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۵/۱۹۹۴ مورخ ۱۳۹۵/۳/۱ (نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی در صورت اشتغال بکار مجدد دادنامه شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۹ هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری)

۵۲. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۵/۸۶۶ مورخ ۱۳۹۵/۲/۵ (احصاء مشاغل گروه "ب")

۵۳. دستور اداری مشترک شماره ۱۰۰۰/۹۵/۳۵۱۷ مورخ ۹۵/۴/۱۰ (نحوه بازنشستگی کارگران شرکت های تابعه نیروهای مسلح شاغل در مشاغل سخت و زیان آور)

۵۴. بخشنامه ۴۶/۱ مستمریها شماره ۱۰۰۰/۹۵/۱۳۶۵۸ مورخ ۹۵/۱۲/۲۴ (بازنشستگی کارکنان مراکز خاص درمانی بنیاد شهید و امور ایثارگران)

۵۵. بخشنامه ۴۶/۲ مستمریها شماره ۱۰۰۰/۹۶/۵۶۵۸ مورخ ۹۶/۵/۳۰ (بازنشستگی کارکنان شاغل در بیمارستانها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی وابسته به دستگاههای اجرایی)

۵۶. بخشنامه ۴۶/۳ مستمریها شماره ۱۰۰۰/۹۶/۱۳۴۳۶ مورخ ۹۶/۱۲/۶ (ابطال تبصره (۱) بند (۵) آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور موضوع تصویب نامه شماره ۴۵۶۶۴/ت/۶۵۲ مورخ ۱۳۶۸/۵/۳۰)

۵۷. بخشنامه ۵۸ مستمریها (بازنشستگی کارکنان دستگاههای اجرایی به استناد ماده ۱۰۳ قانون خدمات کشوری)

۵۸. نظریه شورای حقوقی شماره ۷۱۰۰/۹۶/۸۴۰۲ مورخ ۹۶/۱۲/۱۴ (موضوع: نحوه پذیرش سوابق گذشته اتباع خارجی)

مسئول حسن اجرای این بخشنامه معاونت های بیمه ای، امور استان ها و اداری و مالی در ستاد مرکزی، شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تأمین، مدیران، معاونین، روسا و کارشناسان ارشد امور فنی مستمریها در ادارات کل استانها و روسا و معاونین و مسئولین ذیربط در واحدهای اجرائی خواهند بود.

و من... التوفیق

محمد حسن زودا

سرپرست سازمان تأمین اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶
تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰
پیوست: دارد

Blank area for document content.

موضوع: **تجمیع و تلخیص بخشنامه ها،
دستورالعمل ها و دستورالعمل های اداری
حوزه بازنشستگی**

بخشنامه تنقیح
و تلخیص بازنشستگی

حوزه معاونت
بیمه ای

معاونین محترم .....
ادارات و دفاتر مستقل ستادی .....
اداره کل تأمین اجتماعی استان.....

با سلام

در راستای تسهیل مقررات سازمانی، ایجاد وحدت رویه و بهبود مستمر و روزآمد در اصلاح، روان سازی و تلخیص کلیه بخشنامه ها و دستورالعمل های مربوط به بازنشستگی، با لحاظ چشم انداز سازمان تأمین اجتماعی در افق برنامه ۱۴۰۴ به عنوان سازمانی پایدار، پویا، با فرآیندهای هوشمند ارائه خدمات کیفی و بهنگام و رضایتمندی ذینفعان، توجه ادارات کل استانها و واحدهای تابعه را به رعایت و اجرای دقیق مفاد این بخشنامه که شامل فصل های ذیل می باشد، جلب می نماید.

- فصل اول: تعاریف
- فصل دوم: قوانین عام بازنشستگی
- فصل سوم: نحوه محاسبه مستمری
- فصل چهارم: مدارک و مستندات لازم
- فصل پنجم: فرآیند برقراری مستمری بازنشستگی
- فصل ششم: بازنشستگی متقاضیان مشاغل سخت و زیان آور
- فصل هفتم: قوانین خاص بازنشستگی
- فصل هشتم: موارد مرتبط با بازنشستگی
- فصل نهم: فهرست بخشنامه ها و دستورالعمل های اداری بازنگاری شده

فصل اول: تعاریف

۲) تعاریف مرتبط در حوزه بازنشستگی به شرح زیر می باشد:

- ۱-۱- قانون: قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ با آخرین اصلاحات و الحاقات می باشد.
- ۱-۲- بازنشستگی: عبارت است از عدم اشتغال بیمه شده به کار به سبب رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در قانون (بند ۱۵ ماده ۲ قانون)
- ۱-۳- بیمه شده: شخصی است که رسماً مشمول مقررات تأمین اجتماعی بوده و با پرداخت مبالغی به عنوان حق بیمه حق استفاده از مزایای مقرر در این قانون را دارد. (بند ۱ ماده ۲ قانون)
- ۱-۴- کارگاه: محلی است که بیمه شده به دستور کارفرما یا نماینده او در آنجا کار می کند. (بند ۳ ماده ۲ قانون)
- ۱-۵- کارفرما: شخص حقیقی یا حقوقی است که بیمه شده به دستور یا به حساب او کار می کند. کلیه کسانی که به عنوان مدیر یا مسئول عهده دار اداره کارگاه هستند، نماینده کارفرما محسوب می شوند و کارفرما مسئول انجام کلیه تعهداتی است که نمایندگان مزبور در قبال بیمه شده به عهده می گیرند. (بند ۴ ماده ۲ قانون)
- ۱-۶- مزد یا حقوق: شامل هر گونه وجوه و مزایای نقدی یا غیرنقدی مستمر است که در مقابل کار به بیمه شده داده می شود. (بند ۵ ماده ۲ قانون)
- ۱-۷- حق بیمه: عبارت از وجوهی است که به حکم این قانون و برای استفاده از مزایای موضوع آن به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت می گردد. (بند ۶ ماده ۲ قانون)
- ۱-۸- مستمری: عبارت از وجهی است که طبق شرایط مقرر در این قانون به منظور جبران قطع تمام یا قسمتی از درآمد به بیمه شده و در صورت فوت او برای تأمین معیشت بازماندگان وی به آنان پرداخت می شود. (بند ۱۶ ماده ۲ قانون)

فصل دوم: قوانین عام بازنشستگی

۲) مشمولین قانون در صورت احراز شرایط زیر حق استفاده از مستمری بازنشستگی را خواهند داشت:

- ۲-۱- بیمه شدگانی که حداقل ۲۰ سال حق بیمه مقرر را قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی پرداخته و سن مرد به ۶۰ سال تمام و سن زن به ۵۵ سال تمام رسیده باشد. (اصلاحیه ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴)
- توضیح اینکه به موجب جزء ۳ بند (ب) قانون اصلاح تبصره «۲» الحاقی به ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام، حداقل سابقه پرداخت حق بیمه مقرر در ماده ۷۶ قانون (۱۰ سال) بصورت پلکانی افزایش و به ازاء هر سال از تاریخ تصویب یکسال اضافه گردیده، به نحوی که در یک فرآیند ده ساله، حداقل مزبور به ۲۰ سال ارتقاء یافته است. در طول این ایام هر زمان که بیمه شده حداقل شرایط مقرر در ماده ۷۶ قانون

(۱۰ سال سابقه و ۶۰ سال سن برای مردان و ۵۵ سال برای زنان) را احراز نماید، سابقه مقرر در جزء «۳» بند «ب» ماده واحده مذکور در آن زمان جایگزین ۱۰ سال سابقه مورد نظر در ماده ۷۶ قانون شده و از تاریخ مزبور به بعد زمانی که بیمه شده درخواست بازنشستگی نماید، علاوه بر داشتن شرط سنی مقرر در قانون فوق حداقل سابقه مندرج در جدول زیر را نیز باید داشته باشد.

از تاریخ	نهایت	حداقل سابقه
۸۱/۷/۱۴	۸۲/۷/۱۳	۱۱ سال
۸۲/۷/۱۴	۸۳/۷/۱۳	۱۲ سال
۸۳/۷/۱۴	۸۴/۷/۱۳	۱۳ سال
۸۴/۷/۱۴	۸۵/۷/۱۳	۱۴ سال
۸۵/۷/۱۴	۸۶/۷/۱۳	۱۵ سال
۸۶/۷/۱۴	۸۷/۷/۱۳	۱۶ سال
۸۷/۷/۱۴	۸۸/۷/۱۳	۱۷ سال
۸۸/۷/۱۴	۸۹/۷/۱۳	۱۸ سال
۸۹/۷/۱۴	۹۰/۷/۱۳	۱۹ سال
۹۰/۷/۱۴ به بعد		۲۰ سال

۲-۲- افرادی که ۳۰ سال تمام کار کرده و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان تامین اجتماعی پرداخته باشند در صورتی که سن مردان ۵۰ سال و سن زنان ۴۵ سال تمام باشد می توانند تقاضای بازنشستگی نمایند. (تبصره ۱ ماده ۷۶ قانون)

۲-۳- بیمه شدگانی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور (مخل سلامت) اشتغال داشته و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان تامین اجتماعی پرداخته باشند، می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه اشتغال و پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد. (قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ قانون مصوب ۱۳۷۱ - مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴)

افرادی که فاقد شرط سابقه مقرر در این بند بوده لیکن متقاضی استفاده از سایر ضوابط بازنشستگی مقرر در ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و تبصره‌های (۱)، (۳) و (۴) آن هستند، هر سال سابقه اشتغال و بیمه پردازی آنان در کارهای سخت و زیان آور، یک و نیم سال محاسبه خواهد شد. (قانون تفسیر جز (۱) بند "ب" تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون ... مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۹ مجلس شورای اسلامی) در صورتی که بیمه شدگان مذکور قبل از رسیدن به سابقه مقرر در این قانون دچار فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور گردند، با تایید کمیسیون های پزشکی (موضوع ماده ۹۱ قانون تامین اجتماعی) با هر میزان سابقه خدمت از مزایای مندرج در این قانون برخوردار خواهند شد. (قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ قانون اصلاح مواد ۷۲ و ۷۷ و تبصره ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴ و الحاق دو تبصره به ماده ۷۶ قانون مصوب ۱۳۷۱ - مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴)

با توجه به گستردگی مطالب در بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور، این مبحث بصورت جداگانه و با توضیحات کامل در فصل ششم همین بخشنامه به تفصیل بیان خواهد شد.

۲-۴- بیمه شدگانی که دارای ۳۵ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه باشند می توانند بدون در نظر گرفتن شرط سنی مقرر در قانون تقاضای بازنشستگی نمایند. (تبصره ۳ ماده ۷۶ قانون)

۲-۵- زنان کارگر با داشتن ۲۰ سال سابقه کار و ۴۲ سال سن به شرط پرداخت حق بیمه با ۲۰ روز حقوق می توانند بازنشسته شوند. (تبصره ۴ ماده ۷۶ قانون)

۲-۶- کارفرما می تواند بازنشستگی بیمه شدگانی را که حداقل پنج سال پس از رسیدن به سن بازنشستگی مقرر در این قانون به کار خود ادامه داده اند از سازمان تامین اجتماعی تقاضا نماید. (ماده ۷۸ قانون) منظور از سن بازنشستگی مقرر برای مردان ۶۰ سال تمام و برای زنان ۵۵ سال تمام می باشد که **دادنامه شماره ۳۱۰ مورخ ۱۳۷۸/۸/۲۳ هیات عمومی دیوان عدالت اداری نیز مؤید همین امر است.**

۲-۷- سازمان تامین اجتماعی موظف است با درخواست کارفرمایان واحدهای صنعتی دارای پروانه بهره برداری بیمه شدگانی را که حائز شرایط مقرر در ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۵۴/۴/۳ باشند، بازنشسته نماید. چگونگی تامین منابع مربوط به هزینه های احتمالی ناشی از اجرای این تبصره به تصویب دولت خواهد رسید. (ماده ۱۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور مصوب ۱۳۸۲/۲/۲۶)

فصل سوم: نحوه محاسبه مستمری

۳) نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی و نکات قابل توجه آن به شرح ذیل می باشد:

۳-۱- میزان مستمری بازنشستگی عبارت است از یک سی ام متوسط مزد یا حقوق بیمه شده ضرب در سنوات پرداخت حق بیمه مشروط بر آنکه از (۳۵ / ۳۰) سی و پنج، سی ام متوسط مزد یا حقوق تجاوز نماید. (ماده ۷۷ قانون)

۳-۲ - متوسط مزد یا حقوق برای محاسبه مستمری بازنشستگی عبارت است از مجموع مزد یا حقوق بیمه شده که بر اساس آن حق بیمه پرداخت گردیده ظرف آخرین دو سال پرداخت حق بیمه تقسیم بر بیست و چهار (تبصره ماده ۷۷ قانون)

۳-۳ - طبق بند (ب) ماده ۳۹ قانون برنامه پنج ساله سوم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ «در صورتی که نرخ رشد دستمزد اعلام شده کارگران در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی دستمزد کارگران بوده و با سالهای قبل سازگار نباشد، مشروط بر آن که این افزایش دستمزد به دلیل ارتقای شغل نباشد، سازمان تأمین اجتماعی علاوه بر دریافت مابه‌التفاوت میزان کسور سهم کارگر و کارفرما به نسبت دستمزد واقعی و دستمزد اعلام شده سالهای قبل از کارفرمای ذی ربط، خسارات وارده بر سازمان تأمین اجتماعی را براساس آیین‌نامه‌ای که توسط وزارتخانه‌های کار و امور اجتماعی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد از کارفرمایان اخذ خواهد کرد.»

۳-۴ - طبق بند (ح) ماده ۹۶ قانون برنامه پنج ساله چهارم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۳/۶/۱۱: «در صورتی که نرخ رشد دستمزد اعلام شده کارگران در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی حقوق و دستمزد کارگران بوده و با سالهای قبل سازگار نباشد، مشروط بر آنکه این افزایش دستمزد به دلیل ارتقاء شغلی نباشد، سازمان تأمین اجتماعی علاوه بر دریافت مابه‌التفاوت میزان کسور سهم کارگران و کارفرما به نسبت دستمزد واقعی و دستمزد اعلام شده سالهای قبل از کارفرمای ذی ربط، خسارت وارده بر اساس لایحه‌ای خواهد بود که توسط هیأت وزیران تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می‌شود.»

۳-۵ - طبق ماده ۳۱ قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۹/۱۰/۱۵: «در صورتی که نرخ رشد حقوق و دستمزد اعلام شده بیمه‌شدگان در دو سال آخر خدمت آنها بیش از نرخ رشد طبیعی حقوق و دستمزد بیمه‌شدگان باشد و با سالهای قبل سازگار نباشد، مشروط بر آن که این افزایش دستمزد به دلیل ارتقاء شغلی نباشد صندوق بیمه‌ای مکلف است برقراری حقوق بازنشستگی بیمه‌شده را بر مبنای میانگین حقوق و دستمزد پنج سال آخر خدمت محاسبه و پرداخت نماید.»

۳-۶ - تأثیر مستمری از کارافتادگی جزئی در محاسبات تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون:

بر اساس مصوبات مورخ ۱۳۷۲/۸/۱ و ۱۳۷۳/۲/۲۶ شورای عالی سازمان تأمین اجتماعی، مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار به عنوان قسمتی از دستمزد محسوب شده و در تعیین میزان مستمری بازنشستگی مؤثر خواهد بود.

سازمان تامین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

بنابراین هر گاه بیمه شده مشمول دریافت مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار، حائز شرایط بازنشستگی گردد میزان مستمری متعلقه باید همانند یکی از عناوین حقوق و مزایای بیمه شده در محاسبات تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون عیناً حسب مورد به دستمزد ماهها و روزهای کارکرد بیمه شده افزوده شود. بدین معنا که مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار به تنهایی قابل احتساب نبوده و در ایامی که بیمه شده فاقد کارکرد می باشد مؤثر نخواهد بود. همچنین از آنجا که مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی ناشی از کار مشمول کسر حق بیمه نمی باشد، لذا به هنگام احتساب آن به عنوان بخشی از دستمزد بیمه شده رعایت حداکثر حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه الزامی نیست، بنابراین مبلغ مذکور می تواند مازاد بر حداکثر حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه شده در زمان محاسبه متوسط دستمزد منظور گردد.

۷-۳- ماده ۳۴ قانون تامین اجتماعی :

«در صورتی که بیمه شده برای دو یا چند کارفرما کار کند، هر یک از کارفرمایان مکلف اند به نسبت مزد یا حقوقی که می پردازند حق بیمه سهم بیمه شده را از مزد یا حقوق او کسر و به انضمام سهم خود به سازمان تامین اجتماعی پرداخت نمایند.» و بیمه شده در حالات مختلفی می تواند به صورت پاره وقت، خارج از ساعات انجام کار موظف و یا ایامی در طول هر ماه را برای کارفرمایان مختلف کار کرده و بیمه پردازی داشته باشد، لذا به منظور یکسان سازی رویه در مورد تمامی بیمه شدگان و در راستای جلوگیری از تضییع حقوق افرادی که در پرداخت حق بیمه مشارکت بیشتری داشته اند و همچنین مشکلات و ابهامات قانونی موجود جهت احتساب دستمزد در زمان برقراری مستمری برای برخی از افرادی که شاغل در حوزه های دولتی و غیردولتی (اعم از دستگاههای دولتی، نهادهای عمومی غیر دولتی و یا بخش خصوصی) می باشند، با استناد به ماده ۷۷ قانون و تبصره ذیل آن نحوه محاسبه مستمری بیمه شدگانی که در زمان احراز شرایط و در طول مدت محاسبه متوسط مزد یا حقوق در دو یا بیش از دو کارگاه بطور همزمان بیمه پرداز می باشند به شرح زیر تعیین می گردد:

۱-۷-۳ - ابتدا دستمزد هر یک از کارگاه های مشمول کسر حق بیمه در طول ایام مربوط به محاسبه متوسط دستمزد به صورت ماه به ماه باهم و با رعایت سقف پرداخت حق بیمه جمع گردد.

۲-۷-۳ - میانگین دستمزد مشمول کسر حق بیمه هر کارگاه جداگانه و با رعایت بند فوق محاسبه شود.

۳-۷-۳ - میانگین های بدست آمده در خصوص هر کارگاه در میزان سابقه اشتغال در همان کارگاه ضرب گردیده و بر عدد ۳۰ تقسیم شده و مجموع اعداد بدست آمده به عنوان مستمری استحقاقی بیمه شده خواهد بود. تأیید مراتب حسب دادنامه شماره ۱۴۰ الی ۱۶۲ مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۸-۳- محاسبه مستمری اشتغال بکار مجدد:

به منظور تعیین مستمری در صورت اشتغال بکار مجدد بازنشسته، مبلغ مستمری را از تاریخ برقراری اولیه لغایت ترک کار ثانویه با رعایت کلیه مقررات و اعمال ماده ۹۶ قانون ترمیم نموده و سپس نسبت به پرداخت مستمری با احتساب مدت اشتغال جدید اقدام میگردد. در اشتغال بکار مجدد تقاضای بازنشستگی جدید ملاک نمی باشد و فقط

ترک کاری بایست از کارفرما استعلام گردد. (دادنامه شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۹ هیأت تخصصی بیمه، کار و تامین اجتماعی دیوان عدالت اداری)

مستمری قابل پرداخت اولیه = افزایشهای موضوع ماده ۹۶ (تا تاریخ ترک کار ثانویه) + مستمری قبل از اشتغال مجدد

$$\text{مستمری استحقاقی ثانویه} = \frac{\text{مدت زمان اشتغال مجدد} \times \text{متوسط دستمزد دوران اشتغال به کار مجدد حداکثر در آخرین ۲ سال پرداخت حق بیمه}}{۳۰}$$

مستمری استحقاقی ثانویه + مستمری قابل پرداخت اولیه = مستمری قابل پرداخت جدید

۹-۳- تجدید محاسبه مستمری مشمولین قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت:

بند (ت) ماده ۲۸ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی مقرر نموده «دولت مکلف است سنوات ارفاقی را به عنوان سنوات خدمت قابل قبول تلقی و مطابق تبصره (۲) قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ توسط سازمان تامین اجتماعی به برقراری مستمری بازنشستگان مشمول و بر اساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی از تاریخ بازنشستگی آنان اقدام کند. شرکتهای دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موضوع تبصره (۳) قانون مذکور نیز با استفاده از منابع خود مشمول این حکم می باشند».

۱-۹-۳- طبق تبصره ماده قانونی فوق الذکر که مقرر می دارد «سهم صندوقهای بازنشستگی بابت پرداخت حقوق بازنشستگی و نیز کسور بازنشستگی و یا حق بیمه سهم مستخدم و کارفرما نسبت به سنوات ارفاقی از محل اعتبارات سالانه دستگاههای اجرائی مشمول تأمین و به صندوقهای مذکور پرداخت می شود». لذا لازم است شعب سازمان تامین اجتماعی به نکات زیر توجه نموده و اقداماتی به شرح ذیل انجام دهند:

۲-۹-۳- طبق قانون دولت مکلف شده است توسط سازمان تامین اجتماعی مستمری بازنشستگان را بر اساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی پرداخت نماید، لذا دستگاههای اجرایی ذیربط باید ضمن احتساب سنوات مذکور به عنوان سنوات خدمت قابل قبول، افراد مشمول را به شعبه محل پرداخت حق بیمه معرفی نمایند.

۳-۹-۳- شعب برقرار کننده مستمری مطابق اسامی دریافت شده نسبت به تجدید محاسبه مستمری بر مبنای میانگین دستمزد آخرین ۲۴ ماه پرداخت حق بیمه ایام سنوات ارفاقی اقدام و هزینه سنوات ارفاقی و مابه التفاوت آن را تعیین و به صورت سیستمی به واحد وصول حق بیمه اعلام و جهت پرداخت به دستگاه متقاضی ابلاغ نمایند.

۳-۹-۴- پس از وصول هزینه ها امکان صدور حکم تغییرات مستمری و پرداخت مابه التفاوت متعلقه از تاریخ برقراری مستمری مهیا خواهد بود.

۳-۱۰- نحوه احتساب اضافه کار در تعیین مستمری بازنشستگی کارکنان دستگاههای اجرایی:

در اجرای تصویب نامه شماره ۱۲۲۲۹۰/ت/۵۱۱۲۸ هـ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۵ هیأت وزیران موضوع آئین نامه اجرایی ماده ۵۹ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مراتب را به شرح ذیل اعلام می دارد:

۳-۱۰-۱- مشمولین

آن دسته از کارکنان دستگاههای اجرایی که از تاریخ ۱۳۸۸/۱/۱ تا زمان لازم الاجراء بودن قانون مدیریت خدمات کشوری بازنشسته شده و یا می شوند و حق بیمه مربوطه از اضافه کار آنان کسر نشده باشد، باید براساس تصویب نامه فوق اشاره از تأثیر حق بیمه های مکسوره بابت اضافه کار در طول دوره خدمت بهره مند گردند.

شایان ذکر است براساس ماده ۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، مؤسسات یا نهادهای عمومی غیردولتی، شرکتهای دولتی و کلیه دستگاههایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر و یا تصریح نام است از قبیل شرکت ملی نفت ایران، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران، بانک مرکزی، بانکها و بیمه های دولتی، دستگاه اجرایی نامیده می شوند.

۳-۱۰-۲- افراد زیر از شمول این مصوبه خارج می باشند:

الف) کارکنان مشمول قانون کار دستگاههای اجرایی و شرکتهایی که بعد از ۱۳۸۸/۱/۱ در اجرای سیاستهای کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به بخش غیر دولتی واگذار گردیده و در زمان بازنشستگی مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری نبوده اند.

ب) آن دسته از بیمه شدگانی که مبالغ حقوق و دستمزد مبنای کسر حق بیمه آنان در تمامی ایام دو سال آخر پرداخت حق بیمه منتهی به بازنشستگی همراه با اضافه کار بوده و یا سقف دستمزد حق بیمه را پرداخت نموده باشند.

پ) بیمه شدگانی که با ارائه دادخواست و اخذ دادنامه از دیوان عدالت اداری به طرفیت دستگاه مربوطه و یا سازمان تامین اجتماعی و به خواسته اعمال مبلغ اضافه کار در میزان مستمری از مزایای مربوطه برخوردار شده اند.

۳-۱۰-۳- فرآیند اجرایی

الف) واحد امور فنی مستمریهای شعب برقرارکننده مستمری براساس اطلاعات موجود در پایگاه اطلاعات مستمری بگیران، فهرست اولیه بازنشستگان و دستگاههای مشمول را جهت برآورد حجم کار استخراج نموده و اطلاعات مربوط به چگونگی پرداخت اضافه کار به کارکنان و پرداخت حق بیمه به سازمان تامین اجتماعی را مطابق فرم شماره «۱» (پیوست ۱ ضمیمه) و اطلاعات تکمیلی کارکنان مشمول را طبق فرم شماره «۲» (پیوست ۲ ضمیمه) باید به همراه فایل اطلاعاتی مربوط به کسورات مالیات از دستگاههای اجرایی اخذ نمایند. فرمهایی قابل دریافت و رسیدگی هستند که کاملاً تکمیل شده و دارای تائیدیه و امضاء ذیحساب، مدیر امور مالی، بالاترین مقام دستگاه و مأمور به مهر شرکت یا سازمان مربوطه باشند. اطلاعات دریافتی از دستگاهها حتی المقدور بصورت گروهی اخذ و لازم است در آن حقوق و مزایای پرداختی، مبلغ اضافه کار و تمامی اطلاعات مورد نیاز مندرج در آن به تفکیک هر ماه قید شده باشد.

ب) فهرست دریافت شده به منظور رسیدگی و مطابقت با لیستهای پرداخت حق بیمه و مقررات جاری به واحد وصول حق بیمه ارسال و پس از بررسی و مقایسه هر یک از اقلام مشمول کسر حق بیمه با لیستهای ارسال شده از سوی کارفرما (دستگاه) در صورت وجود هرگونه ایراد، مغایرت و یا ابهام در مورد اطلاعات ارائه شده باید مراتب از سوی واحد امور فنی مستمریها به دستگاه مربوطه جهت بررسی مجدد و رفع مغایرت اعاده گردد.

پ) پس از تأیید موضوع از سوی واحد وصول حق بیمه، واحد امور فنی مستمری ها ضمن ورود اطلاعات لازم و انجام محاسبه مجدد مستمری افراد ذینفع، باید فرم شماره «۳» (پیوست ۳ ضمیمه) را از سیستم مکانیزه اخذ نماید.

ت) نتایج بررسی موضوع همراه با مستندات و فرمهای شماره «۲» و «۳» (پیوست های ۲ و ۳ ضمیمه) باید در کارگروهی مشتمل بر مسئول امور فنی مستمریها، مسئول نامنویسی و حسابهای انفرادی و مسئول وصول حق بیمه مطرح و نتیجه ذیل فرم شماره «۳» (پیوست ۳) ضمیمه صورتجلسه شده و سپس بر اساس سطوح دسترسی تعیین شده برای افراد کارگروه، مراتب در سیستم مکانیزه ثبت و پس از تائید مسئولین یاد شده امکان صدور حکم تغییرات و اصلاح مبلغ مستمری ایجاد می گردد.

ث) به منظور جلوگیری از بروز هر گونه وقفه در پرداخت مستمری ماهانه، لازم است واحدهای اجرایی ذیربط ضمن تعامل و هماهنگی، اقدامات فوق را به انجام رسانند.

ج) کلیه واحدهای اجرایی مکلفند نسبت به محاسبه، صدور حکم تغییرات و اصلاح میزان مستمری در خصوص پرونده های بازنشستگی فعال و یا تبدیل شده به بازماندگان و پرداخت مابه التفاوت آن از تاریخ برقراری با رعایت ماده ۹۶ قانون تأمین اجتماعی اقدام نمایند.

۴-۱۰-۳ نحوه محاسبه

الف) مجموع مبلغ اضافه کار ماهانه اعلام شده توسط دستگاه اجرائی طی آخرین دو سالی که حق بیمه از اضافه کار کسر گردیده بر جمع سایر مبالغ حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه همان دوره (بدون احتساب اضافه کار) تقسیم می گردد.

ب) نسبت به دست آمده در مبلغ میانگین حقوق و مزایای آخرین دو سال پرداخت حق بیمه منتهی به بازنشستگی فرد (بدون احتساب اضافه کار) ضرب می گردد.

پ) عدد حاصله در مجموع سنواتی که از اضافه کار بیمه شده کسر شده است ضرب و بر عدد ۳۰ تقسیم می گردد تا مبلغ افزایش بدست آید.

ت) مبلغ مستمری استحقاقی زمان برقراری بدون احتساب اضافه کار مجدداً محاسبه و با عدد بدست آمده از بند "پ" فوق الذکر جمع می گردد تا مبلغ مستمری زمان برقراری پس از افزایش به دست آید.

فصل چهارم: مدارک و مستندات لازم

۴) مدارک لازم جهت رسیدگی به تقاضای بازنشستگی افراد متقاضی به شرح ذیل می باشد:

- ارائه اصل و تصویر شناسنامه (در صورت داشتن توضیحات، اخذ تصویر کلیه صفحات شناسنامه ضروری است)
- ارائه اصل و تصویر کارت ملی
- ارائه دفترچه بیمه
- اصل مدارک پس از رویت مسئولین ذیربط و مههور نمودن تصاویر اخذ شده به مهر برابر با اصل باید به متقاضی اعاده گردد.

نکته ۱: در صورت ارائه تقاضای بازنشستگی از سوی کارفرمای مربوطه و عدم دسترسی به مدارک پیشگفت، مراتب می بایست از سازمان ثبت احوال استعلام و سپس نسبت به رسیدگی به تقاضای مطروحه اقدام گردد.

نکته ۲: وفق مفاد قانون الحاق یک تبصره به عنوان تبصره ۲ به ماده ۳ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۷۹/۸/۸ و رأی وحدت رویه شماره ۸۱ مورخ ۱۳۸۱/۳/۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری ملاک برخورداری از مزایای تعهدات

بلند مدت سازمان تأمین اجتماعی، تاریخ تولد مندرج در شناسنامه بدو بیمه شدن می باشد، لیکن در مواردیکه به موجب آراء صادره از سوی مراجع ذیصلاح قضایی شناسنامه افراد ابطال می گردد از آنجا که اصل سند اولیه به لحاظ ماهوی ضمانت اجرایی و اعتبار قانونی خود را از دست خواهد داد لذا شناسنامه ثانویه که پس از ابطال شناسنامه اولیه اصدار می یابد و بعنوان تنها سند سجلی افراد قابلیت اجرایی خواهد داشت معتبر بوده و صرف نظر از تاریخ ابطال شناسنامه در مقایسه با تاریخ تصویب قانون فوق و یا تاریخ اولین بیمه پردازی به منظور ارائه حمایت ها و مزایای قانونی مقرر در قانون تأمین اجتماعی قابل استناد و بهره برداری می باشد.

نکته ۳: طبق نظریه شورای حقوقی بشماره ۷۱۰۰/۹۶/۸۴۰۲ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۴: « در خصوص تعدادی از اتباع خارجی که در گذشته بدون رعایت شرایط مواد ۱۲۱ الی ۱۲۹ قانون کار از جمله فقدان روادید ورود با حق کار مشخص و یا پروانه کار در کشور مشغول به کار گردیده اند لیکن برای ایشان حق بیمه مربوط به ایام اشتغال پرداخت گردیده است، در حال حاضر پذیرش سوابق بیمه ای گذشته این دسته از افراد باتوجه به پرداخت سالها حق بیمه و ایجاد حقوق مکتسبه در برخورداری از حمایت های قانون تأمین اجتماعی در صورت تأیید اشتغال از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی بلامانع خواهد بود.»

فصل پنجم: فرآیند برقراری مستمری بازنشستگی

۵) به منظور تسهیل و تسریع در رسیدگی به درخواست برقراری مستمری بازنشستگی بیمه شدگان (وفق ماده ۷۶، تبصره های یک، سه، چهار و ماده ۷۸ قانون) واحدهای اجرایی باید به شرح ذیل اقدام نمایند:

۵-۱- پس از مراجعه متقاضی و اخذ مدارک مربوطه نسبت به بررسی شرایط سنی بر اساس شناسنامه اقدام و در صورت احراز شرایط سنی نسبت به ارائه فرم تقاضای بازنشستگی مطابق (پیوست ۴ ضمیمه) حسب مورد به متقاضی اقدام نمایند.
۵-۲- پس از تکمیل فرم مربوطه و درج اظهارات از سوی متقاضی و ثبت فرم مذکور در دفتر شعبه و ضبط آن در پرونده فنی، واحد امور فنی مستمریها باید نسبت به درخواست اعلام سابقه به واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی اقدام نماید، ضمناً موارد مطروحه در فرم تقاضای بازنشستگی از قبیل مشخصات هویتی و کارگاههای محل اشتغال بیمه شده در دوران بیمه پردازی با ثبت بازه زمانی هر کارگاه باید توسط شخص متقاضی به صورت کامل در جدول مربوطه تکمیل و ثبت گردد.

۵-۳- واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی مکلف است در اسرع وقت نسبت به بررسی و اعلام سوابق و عنداللزوم مکاتبه جهت جمع آوری سوابق پرداخت حق بیمه اقدام نماید. برای اطلاع سایر شعب و تسریع آنان در پاسخگویی عنوان «جهت بررسی شرایط بازنشستگی» در مکاتبات قید شود.

۵-۴- سایر شعب سازمان تأمین اجتماعی نیز باید رسیدگی به اینگونه مکاتبات را با اولویت انجام دهند.

۵-۵- واحد امور فنی مستمریها بلافاصله پس از وصول سوابق پرداخت حق بیمه، شرایط بیمه شده را دقیقاً با قوانین و مقررات موجود تطبیق داده و در صورت احراز شرایط (سن و سابقه در تاریخ درخواست)، مراتب مطابق با فرم تعبیه شده در سیستم مکانیزه مستمریها اعلام و تاریخ ترک کار بیمه شده استعلام گردد. واحدهای اجرایی مکلفند نتیجه احراز یا عدم احراز شرایط بازنشستگی را مطابق با فرم مکانیزه در سیستم به متقاضی اعلام نمایند.

۵-۶- واحد امور فنی مستمریها به محض وصول نامه ترک کار بیمه شده باید نسبت به اخذ ریزدستمزد و مزایای مشمول کسرحق بیمه از سیستم مکانیزه اقدام نماید.

۵-۷- به منظور اطمینان از عدم اشتغال بکار متقاضیان بازنشستگی که آخرین بیمه پردازی آنان در اجرای قانون بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد، بیمه اختیاری و بیمه های خاص می باشد، باید فرم مربوطه (پیوست ۵ ضمیمه) توسط بیمه شده طبق مندرجات تکمیل و ثبت دبیرخانه شعبه مربوطه گردد.

۵-۸- واحد امور فنی مستمریها پس از دریافت ریزدستمزد و مجموع سوابق پرداخت حق بیمه از واحدهای ذیربط در کوتاهترین زمان ممکن باید نسبت به صدور حکم برقراری مستمری بازنشستگی بیمه شده مربوطه اقدام نماید.

فصل ششم: بازنشستگی متقاضیان مشاغل سخت و زیان آور

۶) تعریف مشاغل سخت و زیان آور:

وفق قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون تامین اجتماعی «کارهای سخت و زیان آور کارهایی است که در آنها عوامل فیزیکی، شیمیایی، مکانیکی و بیولوژیکی محیط کار، غیر استاندارد بوده و در اثر اشتغال کارگر تنشی به مراتب بالاتر از ظرفیت های طبیعی (جسمی و روانی) در وی ایجاد می شود که نتیجه آن بیماری شغلی و عوارض ناشی از آن بوده و بتوان با بکارگیری تمهیدات فنی، مهندسی، بهداشتی و ایمنی و غیره صفت سخت و زیان آور بودن را از آن مشاغل کاهش یا حذف نمود.»

۶-۱) دسته بندی مشاغل سخت و زیان آور:

مشاغل سخت و زیان آور حسب مفاد ماده (۱) آیین نامه اجرایی مربوطه به دو گروه تقسیم می شوند:
گروه الف) مشاغلی که صفت سخت و زیان آور با ماهیت شغلی وابستگی دارد اما می توان با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی مناسب توسط کارفرما سختی و زیان آوری آنها را حذف نمود.
گروه ب) مشاغلی که ماهیتاً سخت و زیان آور بوده و با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی توسط کارفرما، صفت سخت و زیان آوری آنها کاهش یافته ولی کماکان سخت و زیان آوری آنها حفظ می گردد.

«در راستای سیاستگذاری ماده (۷) آئین نامه اجرایی موضوع تصویب نامه شماره ۱۵۳۶۵/ت ۳۶۰۰۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۲/۵ هیأت وزیران و به استناد ماده ۱۱ آئین نامه مذکور، مشاغل گروه (ب) موضوع بند (ب) ماده (۱) آئین نامه فوق الذکر حسب مصوبه جلسه مورخ ۹۴/۱۲/۱۷ توسط شورایی عالی حفاظت فنی به شرح ذیل تصویب و ابلاغ گردید:

۱- کار در معادن اعم از تحت الارضی یا سطح الارضی که ایجاب می نماید کارگر در تونل ها و راهرو های سرپوشیده به استخراج پردازد.

کار استخراج شامل جدا کردن یا منفجر ساختن مواد از سطح کار، حمل مواد عملیات مربوط به انفجار، اداره تأسیسات آب و برق در داخل معدن و به طور کلی هر گونه مباشرت و نظارتی که ایجاب نماید کارگر در تونل ها، راهروها یا میله های معدن انجام وظیفه نماید، می باشد.

۲- کار در حفر قنات، چاه ها، فاضلاب ها، تونل های زیر زمینی و مخازن سرپشته.

۳- تخلیه و حمل مواد مذاب از کوره های مشغول به کار و کار مستمر در مجاورت کوره های ذوب به نحوی که کارگر در معرض مستقیم حرارت یا بخارات زیان آور متصاعد از کوره باشد.

۴- کارگری که مستقیماً و مستمراً در امر تولید در کارگاه های دباغی، سالامبورسازی و روده پاک کنی اشتغال دارد و کار مستمر در گند آبروها، جمع آوری، حمل و دفن و بازیافت زباله به صورت غیر مکانیزه.

۵- کارگری که مستمراً به امر جمع آوری و انتقال و انبار کردن کود (نظافت مستمر طویله، اصطبل، سالن های پرورش طیور) در واحدهای دامداری و طیور اشتغال دارد.

۶- کار مستمر و مداوم در فضای باز و در ارتفاع بیش از پنج متر از سطح مبنا بر روی دکلها، اتاقک های متحرک، داربست ها و اسکلت ها.

۷- کار مداوم بر روی خطوط و پست های انتقال برق با فشار شصت و سه کیلوولت و بالاتر.

۸- مشاغل شن پاشی، پخت آسفالت دستی، قیر پاشی و مالچ پاشی.

۹- کار در محل های با فشار محیط غیر معمول از قبیل غواصی.

۱۰- کار مستمر در محیط هایی با فشار صوتی بسیار بالا که امکان کنترل یا حذف آن در محیط یا حفاظت از دستگاه شنوایی با وسایل حفاظت فردی امکان پذیر نمی باشد.

۱۱- کار در امور سمپاشی باغات و اشجار و مزارع و ضد عفونی اماکن و طویله ها و آشیانه های مرغداری در زمان سمپاشی.

۱۲- کارگری که مستقیماً در امر تولید و ترکیب سموم و حشره کش ها در زمان انجام کار اشتغال دارد.

۱۳- کار با وسایل دارای ارتعاش که با وجود رعایت مقررات حفاظت فنی و ایمنی در حد غیر معمول باشد و برای سلامتی کارگر زیان آور باشد.

الف- فعالیت های فوق الذکر ماهیتاً سخت و زیان آور بوده و با بکارگیری تمهیدات بهداشتی، ایمنی و تدابیر فنی توسط کارفرما، اگر چه صفت سخت و زیان آوری آنها کاهش می یابد ولی قابل حذف نمی باشد.

ب- در تطبیق و تشخیص مشاغل گروه (ب) توسط کمیته های استانی ماهیت شغل و عدم امکان رفع صفت سخت و زیان آوری مطابق بند (الف) ملاک عمل می باشد و خارج از موارد ذیل پس از رعایت ماده ۲ آئین نامه اجرایی و تبصره آن و با تأیید کمیته های استانی برابر مقررات می تواند جزو گروه (الف) محسوب گردد.

ج- مشاغل مدیریتی، سرپرستی، پشتیبانی، خدماتی، اداری، کارشناسی، نظارتی و نظایر آنها که استمرار فعالیت فرد در خارج از محل فعالیت و شرح شغل مشمولین گروه (ب) مشاغل سخت و زیان آور می باشد، از شمول گروه مذکور خارج است.

د- به جز کارهای در معرض پرتوهای یونساز و مواد رادیواکتیو به تشخیص سازمان انرژی اتمی که مشمول قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب مورخ بیستم فروردین ماه ۱۳۶۸ مجلس شورای اسلامی و اصلاحات بعدی آن و سایر قوانین و مقررات مربوطه قرار می گیرند.

ه- با توجه به ظرفیت مذکور در بند (الف) در صورت ضرورت و پیشنهاد کمیته های استانی هر شش ماه یکبار فعالیت های مصوب فوق قابل طرح در شورای عالی حفاظت فنی خواهد بود.

۲-۶) مشمولین قانون مشاغل سخت و زیان آور:

کلیه بیمه شدگان مشمول قانون کار در صورت احراز یکی از شرایط ذیل می توانند درخواست بازنشستگی خود را به منظور بهره مندی از مزایای مستمری بازنشستگی وفق قانون یاد شده به سازمان تامین اجتماعی تسلیم نمایند:

۱-۲-۶- بیمه شدگانی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان پرداخته باشند، می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند. هر سال سابقه اشتغال و پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور یک و نیم سال محاسبه خواهد شد.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

۲-۲-۶- در صورتی که بیمه شدگان مذکور قبل از رسیدن به سابقه مقرر در این قانون دچار فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور گردند با تایید کمیسیون های پزشکی (موضوع ماده ۹۱ قانون تأمین اجتماعی) به هر میزان سابقه خدمت از مزایای مندرج در این قانون برخوردار خواهند شد. در این راستا چنانچه شغل بیمه شده توسط کمیته استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور، بعنوان سخت و زیان آور شناخته شده باشد، بیمه شده مکلف است نظر قطعی پزشک معالج در مورد فرسایش جسمی و روحی ناشی از اشتغال در کارهای سخت و زیان آور (از کارافتادگی کلی ناشی از کار) را به شعبه ارائه و شعبه پس از بررسی صحت و سقم ادعای بیمه شده اقدامات بعدی را همانند سایر بیمه شدگان متقاضی از کارافتاده کلی انجام و موضوع را به کمیسیون های پزشکی احاله و کمیسیون های مذکور با توجه به شغل یا مشاغل بیمه شده و همچنین بیماری های وی اظهار نظر نمایند. شایان ذکر است نحوه اعتراض این قبیل بیمه شدگان به نظر کمیسیون پزشکی بدوی ، طبق آئین نامه کمیسیون های پزشکی خواهد بود.

۳-۲-۶- کسانی که متقاضی استفاده از سایر ضوابط بازنشستگی مقرر در ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی و تبصره های (۱) ، (۳) و (۴) آن هستند به موجب قانون تفسیر جز (۱) بند "ب" تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون ... مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۹ مجلس شورای اسلامی ، هر سال سابقه اشتغال و بیمه پردازی آنان در کارهای سخت و زیان آور ، یک و نیم سال محاسبه خواهد شد.

۴-۲-۶- با عنایت به مفاد بند (۱) تصویب نامه شماره ۱۲۴۶۱۰/ت/۴۴۵۴۷ مورخ ۱۳۸۹/۶/۶ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی، موضوع اصلاح تبصره ماده (۱) آیین نامه اجرایی، مشاغل مورد ادعای کلیه کارگران شاغل در دستگاه های اجرایی (وزارتخانه ها، موسسات و شرکتهای دولتی، شهرداری ها، بانک ها و سازمان هایی که شمول حکم بر آنها مستلزم ذکر نام است) قابل طرح در کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی بوده و در مورد بازنشستگی پیش از موعد در مشاغل سخت و زیان آور مشمول همین مقررات می باشند . اجرای این تبصره در مورد کارگران شاغل در نیروهای مسلح منوط به اذن مقام معظم فرماندهی کل قوا میباشد.

۵-۲-۶- در اجرای بند (۱) تصویب نامه شماره ۱۲۴۶۱۰/ت/۴۴۵۴۷ ک مورخ ۱۳۸۹/۶/۶ هیات وزیران مبنی بر اصلاح تبصره ماده (۱) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور ، در خصوص بهره مندی بیمه شدگان مشمول شاغل در مشاغل سخت و زیان آور شرکت های تابعه نیروهای مسلح ، حسب مصوبه یکصد و هشتاد و هفتمین جلسه شورای حقوقی مورخ ۱۳۹۴/۱۲/۱۵ ، توجه واحدهای اجرایی را به نکات ذیل جلب می نماید :

الف- رعایت دقیق مفاد ماده (۲) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور و تبصره ذیل آن ، مبنی بر لزوم بازدید و تهیه گزارشات آلاینده گی محیط کار توسط کارشناسان بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و بازرسان کار وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی در خصوص مشمولین موصوف مورد تاکید می باشد .

ب- آرائی که در سنوات گذشته از سوی کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی در خصوص سخت و زیان آوری مشاغل کارگران شرکت های تابعه نیروی مسلح صادر گردیده و فاقد گزارش کارشناسان مربوطه می باشد، باید به مرجع صادر کننده رای اعاده و درخواست ارائه گزارشات مذکور به کمیته های استانی گردد.

۶-۲-۶- حسب مفاد بند (۲) تصویب نامه مذکور، موضوع " اضافه نمودن یک تبصره با عنوان تبصره (۱) ماده (۳) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور"، طرح مشاغل کارگاه هایی که پس از تصویب قانون تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی ایجاد گردیده اند در کمیته های استانی موضوعیت ندارد.

۶-۲-۷- درخواست بازنشستگی کارمندان و سایر کارکنان دستگاههای اجرایی که دارای آئین نامه استخدامی خاص می باشند بر مبنای تبصره (۲) ماده (۱) آئین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و حوادث ناشی از کار و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۸۵ هیات وزیران مورد رسیدگی قرار خواهد گرفت. مفاد دادنامه های شماره ۵۱۵ مورخ ۱۳۸۷/۸/۵ و ۹۴۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری، موید این موضوع می باشد.

۶-۲-۸- مطابق ماده ۱۸۸ قانون کار، کارگاه های خانوادگی از شمول قانون کار مستثنی می باشند، لذا بهره مندی آنان از مزایای بازنشستگی مشاغل سخت و زیان آور میسر نخواهد بود. این مهم طی دادنامه های شماره ۵۱۵ مورخ ۱۳۸۷/۸/۵ و شماره ۹۴۵ مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری مورد تأیید قرار گرفته است.

۶-۲-۹- با توجه به تصویب نامه شماره ۵۷۳۴۸/ت/۵۰۵۸۱-هـ مورخ ۱۳۹۳/۵/۲۵ هیات وزیران، مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه از شمول تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون خارج بوده و کمیته های استانی صلاحیت رسیدگی به این دسته از مشاغل را ندارند.

۶-۳- فرآیند اجرائی:

۶-۳-۱- بیمه شدگان شاغل در کارهای سخت و زیان آور باید تقاضای خود را طبق فرم شماره (۱) و کارفرمایان کارگاه ها یا سایر مراجع مدعی سخت و زیان آور بودن شغل یا مشاغل کارگاه، تقاضای خود را طبق فرم شماره (۲) به اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان یا شهرستان محل اشتغال خود تحویل و یا با مراجعه به سایت اداره مزبور نسبت به ثبت نام اینترنتی اقدام و رسید دریافت نمایند.

۶-۳-۲- کمیته استانی موظف است با توجه به شغل یا مشاغل مندرج در فرمهای شماره «۱» (پیوست ۶ ضمیمه) و شماره «۲» (پیوست ۷ ضمیمه) و گزارش کارشناسان موضوع ماده (۲) آیین نامه اجرایی، در مورد سخت و زیان آور بودن یا نبودن هر یک از مشاغل ذکر شده در فرم تقاضا و همچنین نوع آن (گروه "الف" یا گروه "ب") اظهار نظر نموده و نظر اعضای کمیته را در ذیل فرم مذکور و در محل تعیین شده درج و پس از امضاء کلیه اعضای حاضر در جلسه، جهت

بررسی سایر شرایط و اقدامات بعدی طی نامه به اداره کل تامین اجتماعی استان مربوطه ارسال و رونوشت نامه نیز جهت اطلاع بیمه شده یا سایر افراد متقاضی فرستاده شود.

۳-۳-۶- به موجب تبصره «۵» بند «الف» و تبصره «۱» بند «ب» ماده (۸) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور، آرای کمیته های بدوی در صورت عدم اعتراض در مهلت قانونی (۱۵ روز) و آرای کمیته های تجدیدنظر از تاریخ ابلاغ قطعی و لازم الاجرا می باشند. با توجه به لزوم درج عبارت زیر در ذیل فرمها و آراء کمیته های استانی لازم است نماینده و یا نمایندگان سازمان تامین اجتماعی در کمیته های بررسی مشاغل سخت و زیان آور، در رابطه با حسن اجرای آن دقت کافی مبذول نموده و در صورت عدم رعایت موضوع مراتب را به کمیته مربوطه یادآوری و در صورت نیاز به هر گونه هماهنگی با مرجع یادشده نسبت به ارسال تصویر آرای صادره، به اداره کل مستمری ها اقدام نمایند.

توجه ۱: رأی کمیته بدوی حداکثر ظرف مدت پانزده روز اداری پس از ابلاغ در قالب فرم شماره «۴» (پیوست ۸ ضمیمه) قابل تجدیدنظرخواهی در کمیته تجدیدنظر همان استان می باشد و در غیر این صورت رای صادره برای اشخاص داخل کشور سه ماه و برای افراد مقیم خارج از کشور، شش ماه از تاریخ ابلاغ رای، مطابق قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی، در دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

توجه ۲: رأی صادره در کمیته تجدیدنظر برای اشخاص داخل کشور سه ماه و برای افراد مقیم خارج از کشور، شش ماه از تاریخ ابلاغ رای، مطابق قانون آیین دادرسی دادگاه های عمومی و انقلاب در امور مدنی، در دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

توجه ۳: با عنایت به مفاد بند (۶) صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ شورای عالی حفاظت فنی، آراء بدوی و تجدیدنظر که تا قبل از تاریخ مذکور توسط کمیته های استانی به سازمان تامین اجتماعی ارسال شده اند، قطعی و لازم الاجراء تلقی می گردند.

۴-۳-۶- در آرای صادره از سوی کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی که جهت اقدام به ادارات کل استان ها ابلاغ می گردد، قید نوع سخت و زیان آوری مشاغل (گروه "الف" یا گروه "ب") الزامی بوده و در صورتی که آرای صادره فاقد ذکر نوع سخت و زیان آوری شغل باشد، ادارات کل استان ها مکلف می باشند قبل از ارجاع آرای صادره به شعب تابعه، آرای مذکور را جهت تعیین نوع سخت و زیان آوری و نیز سایر نواقص احتمالی (عدم ارسال اصل رأی کمیته استانی، مخدوش بودن آراء، نقص امضاء، عدم اعلام نظر در خصوص برخی مشاغل مطروحه و...) به کمیته های مذکور اعاده نمایند. بدیهی است آرای که از هر حیث مورد تایید ادارات کل استانها می باشد باید جهت اجرا به شعب تابعه ارسال گردد.

۴-۶) تکالیف نمایندگان سازمان تامین اجتماعی در کمیته های استانی:

۱-۴-۶- مطابق مفاد تبصره ماده (۲) آئین نامه مشاغل سخت و زیان آور ، در موارد مشمول بند "الف" ماده (۱) آیین نامه مذکور که حدود تماس مجاز مواجهه شغلی عوامل بیماری زا و سخت و زیان آور وجود دارد، اتخاذ تصمیم قطعی در کمیته ها مستلزم اندازه گیری و اظهار نظر کارشناسان بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سایر مراکز دارای مجوز از وزارتخانه یاد شده خواهد بود. بنابراین گزارش مذکور با ذکر میزان و مستند قانونی می بایست در زمان صدور رأی در اختیار اعضای کمیته قرار گیرد. در مواقعی که حدود تماس شغلی عوامل بیماری زا در خصوص مشاغل مطرح شده حسب اعلام کارشناسان مذکور وجود نداشته باشد، ارائه گزارش کارشناسان موضوع ماده (۲) آیین نامه فوق الذکر کافی خواهد بود. **دادنامه شماره ۴۲/ب/۹۲۲۳۱ مورخ ۱۳۹۴/۷/۸ هیات تخصصی بیمه و کار و کارگری موید این امر است.** بنابراین چنانچه در موردی کمیته های استانی بدون ارائه گزارش آلاینده سنجی و خارج از ضوابط و مقررات قانونی نسبت به صدور رأی جهت تعیین سخت و زیان آور بودن مشاغل گروه "الف" و "ب" اظهار نظر نمایند، امضاء باید ضمن اعلام نظر مخالف، موارد عدم انطباق را در ذیل امضاء خود ذکر نمایند و اداره کل استان بصورت ماهانه، آمار مربوطه را به اداره کل امور فنی مستمریها ارسال تا تصمیمات لازم در زمینه رفع اشکال از طریق شورای عالی حفاظت فنی مهیا گردد.

۲-۴-۶- وفق تبصره (۵) بند "الف" ماده (۸) آئین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور، رأی کمیته های بدوی حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز اداری پس از ابلاغ ، طبق فرم شماره «۴» (پیوست ۸ ضمیمه) قابل اعتراض در کمیته تجدید نظر همان استان می باشد. امضاء حاضر در کمیته تجدید نظر ضمن توجه به تاریخ ابلاغ رأی و مهلت تعیین شده جهت اعتراض، در صورت عدم رعایت مهلت مقرر ، ضمن اعلام نظر مخالف، علت عدم انطباق را در ذیل امضاء خود ذکر نموده و نماینده سازمان تامین اجتماعی موضوع را از طریق اداره کل تامین اجتماعی استان به همراه رأی صادره به اداره کل امور فنی مستمریها ارسال نماید.

۳-۴-۶- امضاء کمیته های رسیدگی به مشاغل سخت و زیان آور توجه داشته باشند که امکان تغییر مشاغل گروه "الف" به "ب" وجود نداشته و موارد استثناء با ذکر دلایل و مستندات باید بدواً در کمیته های تجدید نظر استانی و عنداللزوم در شورای عالی حفاظت فنی مورد رسیدگی قرار گیرد.

۴-۴-۶- به منظور اعمال وحدت رویه و جلوگیری از تفاسیر مختلف و بروز اشتباهات احتمالی توسط کمیته شعب، امضاء کمیته های استانی بررسی مشاغل سخت و زیان آور ، تمهیداتی اتخاذ نمایند تا از ذکر عناوین کلی و عام مشاغل در فرم های مربوطه خودداری شود .

۵-۴-۶- با عنایت به اینکه مطابق بند (۸) دستورالعمل اداری مشاغل سخت و زیان آور موضوع نامه شماره ۱۸۲۱۱۴ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱ وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی مقرر گردیده تا قبل از برگزاری جلسات ، دستور کار جلسه مورد نظر با جزئیات آن شامل مشخصات متقاضی، کارگاه ، مشاغل و ... به همراه دعوتنامه مربوطه به امضاء اعلام

گردد، بنابراین نمایندگان سازمان تامین اجتماعی به منظور جلوگیری از خطاهای احتمالی باید وضعیت بیمه‌پردازی متقاضی، تطبیق مشاغل مورد ادعای فرد با مشاغل ثبت شده در لیست ها و... را بررسی و با اطلاعات کامل در جلسه حضور یابند.

۴-۶- نماینده سازمان تامین اجتماعی در کمیته‌های بدوی، معاونت امور بیمه‌ای استان و در غیاب وی رئیس و کارشناس ارشد امور فنی مستمریها بعنوان نماینده وی و در کمیته‌های تجدیدنظر مدیرکل استان خواهد بود.

۵-۶) تکالیف واحدهای اجرایی :

۱-۵-۶- واحد امور فنی مستمری ها بعنوان مسئول هماهنگی اقدامات واحدهای ذیربط مکلف است پس از دریافت رأی قطعی کمیته های استانی نسبت به ثبت فرم کمیته مذکور در پایگاه اطلاعات مستمری بگیران از طریق منوی تعهدات بلند مدت ، صدور احکام مستمری ، فرم کمیته استانی اقدام و سپس نسبت به اخذ درخواست بازنشستگی طی (پوست ۴ ضمیمه) از متقاضی و تکمیل قسمت "الف" و بندهای (۱) و (۹) قسمت (ج) فرم شماره «۵» (پوست ۹ ضمیمه) و ارسال آن به واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی اقدام نماید.

تذکره: در صورت وجود نواقص احتمالی در متن و محتوای رأی (ذکر شده در بند ۱-۴-۶) واحد امور فنی مستمریها مکلف است طبق فرم مربوطه (پوست ۱۰) رأی مذکور را به اداره کل استان اعاده نماید.

۲-۵-۶- واحد نامنویسی و حسابهای انفرادی مکلف است نسبت به تکمیل قسمت "ب" و بند (۶) قسمت "ج" فرم شماره «۵» (پوست ۹ ضمیمه) ، (ثبت سوابق قطعی و استخراج عناوین شغلی بیمه شده طبق لیستهای ارسالی کارفرما در طول دوره اشتغال به صورت ماه به ماه) اقدام نماید.

۳-۵-۶- واحد امور فنی بیمه‌شدگان موظف است نسبت به بررسی ، کنترل و تکمیل قسمت "ب" و بندهای (۲) الی (۵) فرم شماره «۵» (پوست ۹ ضمیمه) ، (از حیث سوابق مربوط به غرامت دستمزد ایام بیماری، مدت دریافت مقرری بیکاری، حرف و مشاغل آزاد، اختیاری، سوابق منتقله، سربازی، ایام حضور داوطلبانه در جبهه و ...) اقدام نماید .

۴-۵-۶- واحد وصول حق بیمه ضمن اخذ تصویر فرمهای شماره (۱) ، (۲) و یا (۴) (پوست های شماره ۶ ، ۷ و ۸ ضمیمه) بررسی مشاغل کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی ، حسب مورد به همراه فرم شماره «۵» (پوست ۹ ضمیمه) می‌بایست بشرح ذیل عمل نماید : الف) تکمیل قسمت "ب" فرم شماره «۵» (پوست ۹ ضمیمه) ، استخراج عناوین شغلی بیمه‌شده منحصراً در ماههایی که طبق لیست فاقد عنوان شغلی و نامنویسی بوده ، براساس گزارشات بازرسی کارگاهی و بازرسی از دفاتر قانونی به عمل آمده از کارگاه وفق محتویات پرونده مطالباتی).
ب) بررسی و کنترل پرداخت حق بیمه سوابق اشتغال بیمه شده در کارهای سخت و زیان آور و درج نتیجه آن به طور مشروح در بندهای (۷) و (۸) قسمت "ج" فرم شماره «۵» (پوست ۹ ضمیمه).

ج) در صورتی که در کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی مشاغل از نوع گروه "الف" تشخیص داده شود، واحدهای وصول حق بیمه مکلفند بلافاصله کارفرمایان مربوطه را از آخرین مهلت تعیین شده در قانون و آئین نامه اجرایی (دو سال از تاریخ ابلاغ تصمیم قطعی کمیته) جهت ایمن سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در ماده (۳) آیین نامه و همچنین تبصره (۳) ماده (۴) آئین نامه اجرایی، مطلع و حداقل هر شش ماه یکبار مراتب اتمام مهلت قانونی را طبق (پیوست ۱۱ ضمیمه) به کارفرمایان مذکور یادآوری و رونوشت نامه مزبور را به اداره کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی، معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان و امور فنی مستمری های شعبه جهت ضبط در پرونده ارسال نمایند.

۵-۵-۶- مطابق تبصره (۲) ماده (۳) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور، واحد امور فنی مستمری ها باید بلافاصله پس از اتمام مهلت مقرر در ماده مذکور، نام و مشخصات کارگاه هایی که کمیته های استانی بخشی از مشاغل آنها را به عنوان سخت و زیان آور از نوع "الف" تعیین نموده اند را جهت درخواست بررسی مجدد در خصوص حذف و یا کاهش صفت سخت و زیان آوری مشاغل توسط کمیته بدوی استانی، به ادارات کل استانها منعکس نمایند. ادارات کل مذکور نیز به منظور بازدید نمایندگان وزارتخانه های تعاون، کار و رفاه اجتماعی و بهداشت و درمان و آموزش پزشکی فهرست کارگاه ها را به کمیته های بدوی ارسال و تا حصول نتیجه موضوع را پیگیری نمایند. ضمناً باید نسخه ای از فهرست کارگاه های مذکور در پایان هر ماه توسط ادارات کل استانها به اداره کل امور فنی مستمریها ارسال گردد.

۶-۵-۶- پس از تکمیل و انجام اقدامات فوق توسط واحدهای ذیربط، فرم شماره «۵» (پیوست ۹ ضمیمه) به واحد امور فنی مستمریها ارسال و واحد مذکور باید نسبت به کنترل و تطبیق عناوین شغلی بیمه شده با مشاغل سخت و زیان آور مورد تأیید کمیته های استانی در کل دوره اشتغال به صورت ماه به ماه و نیز احتساب سابقه اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور و دوره آن و انطباق با مفاد قانون و آئین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور خصوصاً احراز شرایط (توالی و تناوب اشتغال و پرداخت حق بیمه) و تکمیل قسمت «د» فرم مذکور اقدام نماید و سپس نسبت به اخذ امضاء مسئولین واحدهای ذیربط در گروه بررسی کننده مشاغل که اعضای آن عبارت است از:

رئیس شعبه یا معاون بیمه ای به عنوان رئیس گروه، مسئول امور فنی مستمریها، مسئول وصول حق بیمه، مسئول امور فنی بیمه شدگان و مسئول نامنویسی و حسابهای انفرادی طی (پیوست ۱۲ ضمیمه) اقدام نموده و فرم مذکور را در پرونده مستمری بایگانی و یا حسب مورد اسکن نمایند.

۷-۵-۶- اعضاء گروه بررسی کننده مشاغل و احراز شرایط بیمه شدگان شعب، مسئولیت مشترک داشته و مکلف می باشند قبل از تشکیل هر جلسه با تقسیم کار بین اعضاء، شغل و یا مشاغل مورد ادعای بیمه شده را که توسط کمیته استانی سخت و زیان آور شناخته شده باشند و یا مشاغل مندرج در لیست ها، بازرسی ها، حسابرسی ها و پرونده فنی

سازمان تامین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

تطبیق داده و از انطباق آن با شغل سخت و زیان آور تأیید شده در کمیته های استانی اطمینان حاصل نمایند. چنانچه استثنائاً در ماهها و دوره هایی مستندات فوق فاقد عناوین شغلی بوده و یا در لیست های ارسالی، کارفرما از عناوین عام و کلی (کارگر و کارمند) استفاده نموده باشد واحد اجرایی می تواند پس از اخذ مجوز از سوی اداره کل استان، از مدارک و مستندات موجود در پرونده های پرسنلی و احکام کارگزینی که در همان دوره صادر شده باشند، استفاده نماید.

۸-۵-۶- پس از بررسی و تطبیق مشاغل مورد تأیید کمیته های استانی با مشاغل مورد تصدی متقاضی و اعلام نظر توسط گروه بررسی کننده مشاغل شعبه، مسئول امور فنی مستمریهای شعبه بعنوان دبیر کمیته مسئول تغییر ماهیت سابقه از عادی به سخت و زیان آور در سیستم مکانیزه می باشد.

۹-۵-۶- با توجه به برنامه ریزیهای به عمل آمده در خصوص رسیدگی به تقاضای بازنشستگی مشمولین این قانون، واحدهای اجرایی مکلفند در صورت وجود هر گونه ابهام در نحوه اقدام، موضوع را جهت بررسی و اعلام نظر قطعی به اداره کل استان منعکس نمایند.

۱۰-۵-۶- در صورت سپری شدن مهلت مقرر در بند (۱) جزء "الف" ماده واحده قانون و ماده (۳) آیین نامه اجرائی مربوطه و عدم ایمن سازی عوامل و شرایط محیط کار مطابق حد مجاز و استانداردهای مشخص شده در قانون کار و آیین نامه های مربوطه (مصوب شورای عالی حفاظت فنی) و سایر قوانین موضوعه در این زمینه و همچنین عدم حذف یا کاهش صفت سخت و زیان آوری مشاغل و عدم تأیید آن توسط کمیته بدوی استان توسط کارفرمای کارگاه و احراز شرایط بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان آور توسط بیمه شده پس از تاریخ مذکور، واحد اجرائی مکلف است ضمن انجام تعهدات قانونی در قبال بیمه شده، نسبت به وصول خسارات وارده به سازمان تامین اجتماعی برابر ماده (۹۰) قانون تامین اجتماعی از کارفرمای مربوطه اقدام نماید. دادنامه شماره ۲۱۹ مورخ ۱۳۹۴/۶/۲۸ هیأت تخصصی بیمه، کار و تامین اجتماعی مبنی بر تأیید و تنفیذ تبصره (۳) ماده (۴) تصویب نامه شماره ۱۵۳۶۵/ت/۳۶۰۰۵ هـ مورخ ۱۳۸۶/۲/۵ هیأت وزیران با موضوع "لزوم اجرای حکم ماده ۹۰ قانون تامین اجتماعی توسط کارفرما و در صورت عدم رعایت آن توسط کارفرما هزینه های مربوطه طبق ماده ۵۰ این قانون قابل مطالبه و وصول خواهد بود" موید این موضوع می باشد.

۱۱-۵-۶- به منظور تسریع در امور و تکریم ارباب رجوع و جلوگیری از سرگردانی و بلا تکلیفی متقاضیان بازنشستگی در مشاغل سخت و زیان آور و نیز ایجاد وحدت رویه، با توجه به اینکه گزارش کارشناسان موضوع ماده (۲) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور در زمان صدور رأی توسط اعضای کمیته مورد بررسی قرار خواهد گرفت لذا لزومی به اخذ گزارش کارشناسان ذیربط و سایر مدارک غیر ضروری توسط واحدهای اجرایی نخواهد بود.

۶-۶) نحوه بررسی و احراز شرایط :

۱-۶-۶- ایام زیرچنانچه در فواصل اشتغال بیمه شده به کارهای سخت و زیان آور واقع شود بعنوان سابقه اشتغال در کارهای سخت و زیان آور محسوب می گردد :

الف) تعطیلات هفتگی.

ب) تعطیلات رسمی.

ج) ایام استفاده از مرخصی استحقاقی.

د) ایام استفاده از مرخصی بابت ازدواج یا فوت همسر، پدر، مادر و فرزندان به مدت (۳) روز بادریافت دستمزد در مورد مشمولان قانون کار.

ه) ایام استفاده از مرخصی استعلاجی یا استراحت پزشکی اعم از اینکه حقوق ایام مزبور توسط کارفرما پرداخت شود و یا اینکه بیمه شده از غرامت دستمزد ایام بیماری استفاده کرده باشد.

و) تمام یا قسمتی از خدمت نظام وظیفه در جبهه های نبرد حق علیه باطل یا حضور داوطلبانه در جبهه.

ز) دوران اسارت یا محکومیت سیاسی که بیمه شده بر اساس آن بعنوان آزاده شناخته شده باشد حسب تقاضای وی.

توجه: ایام استراحت پزشکی اسرای آزاد شده تا مدت یک دهم زمان اسارت (حداقل دو ماه و حداکثر شش ماه) که به تأیید کمیسیون پزشکی سازمان تأمین اجتماعی و یا کمیسیون پزشکی بنیاد شهید رسیده باشد نیز موجب زایل شدن توالی اشتغال در کارهای سخت و زیان آور نگردیده و ایام اسارت متصل به اشتغال در نظر گرفته می شود. (وفق ماده "۸" قانون حمایت از آزادگان «اسرای آزاد شده» بعد از ورود به کشور مصوب ۱۳۶۸/۹/۱۳ مجلس شورای اسلامی).

۲-۶-۶- ایام و موارد زیر چنانچه در فواصل اشتغال بیمه شده به کارهای سخت و زیان آور واقع شود موجب زایل شدن توالی اشتغال وی در کارهای سخت و زیان آور نمی گردد:

الف) ایام خدمت وظیفه سربازی (دوران ضرورت و احتیاط) مشروط بر اینکه بیمه شده حداکثر تا دو ماه پس از پایان خدمت به کار سابق خود برگشته و یا اینکه در کار دیگری که سخت و زیان آور شناخته شده مشغول به کار شده باشد.

ب) دوران توقیف بیمه شده در صورتی که منتهی به محکومیت وی نگردد و یا اینکه کارفرما بر اساس تکلیف قانونی حقوق دوران مزبور را به بیمه شده پرداخت نماید.

ج) ایام حالت تعلیق که به واسطه عوامل قهریه طبیعی و یا حوادث و مخاطرات اجتماعی (مانند سیل، زلزله، جنگ و آتش سوزی) که خارج از اراده کارفرما و بیمه شده بوده و در نتیجه آن کارگاه به طور موقت تعطیل می گردد.

د) ایام استفاده از مقرری بیمه بیکاری مشروط بر اینکه بیمه شده قبل از برقراری بیمه بیکاری در مشاغل سخت و زیان آور اشتغال به کار داشته و در حین مقرری بگیری و یا حداکثر تا دو ماه پس از اتمام دوره مزبور در مشاغل که

سخت و زیان آور شناخته شده مشغول به کار شده یا طبق آئین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور بتواند بازنشسته شود.

ه) ایام خدمت در جبهه که به تأیید مراجع ذیصلاح رسیده باشد.

و) دوران اسارت یا محکومیت سیاسی که بیمه شده براساس آن به موجب قانون آزاده شناخته شده باشد.

ز) ایام بلا تکلیفی بیمه شده که مستند به آرای صادره از سوی مراجع حل اختلاف و یا سایر مراجع قانونی در همان دوره گردیده و منجر به صدور رأی بازگشت به کار یا پرداخت حقوق ایام مزبور شده باشد.

ح) ایام استفاده از غرامت دستمزد ایام بیماری که در فاصله زمانی ۱۳۵۴/۵/۱۰ تا ۱۳۵۹/۴/۱ واقع شده باشد.

ط) مدت یک ماه استفاده از مرخصی بدون حقوق جهت ادای فریضه حج واجب مطابق ماده (۶۷) قانون کار و فقط برای یک بار در طول دوره اشتغال.

توجه: ایام استفاده از غرامت دستمزد دوران بارداری بعنوان سابقه اشتغال در کارهای سخت و زیان آور محسوب نشده لیکن موجب زایل شدن توالی اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور نخواهد گردید.

۳-۶-۳- به موجب مفاد جزء (۳) بند "ب" تصویب نامه شماره ۷۹۱۰۲/ت/۵۰۵۲۵-هـ مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۴ هیأت وزیران، علاوه بر موارد مذکور در بند (۲-۶-۶) عدم اشتغال به کارسخت و زیان آور در طول دوره اشتغال به مشاغل مزبور تحت هر عنوان برای مدت یک سال و کمتر از آن موجب برهم خوردن توالی نمی شود. موارد و مدت های موضوع بند (۱-۶-۶) تابع حکم همان بند خواهد بود.

۴-۶-۴- به موجب مفاد جزء (۴) بند "ب" تصویب نامه فوق الذکر، عدم اشتغال به کار سخت و زیان آور در طول دوره اشتغال به مشاغل مزبور تحت هر عنوان (به جزء موارد مذکور در بندهای "۱-۶-۶" و "۲-۶-۶") برای مدت بیشتر از یک سال (۳۶۵ روز)، موجب برهم خوردن توالی می شود و بیمه شده برای استفاده از مزایای این قانون باید حداقل (۲۵) سال تمام در مشاغل یاد شده اشتغال به کار داشته باشد.

۵-۶-۶- علاوه بر کارهای سخت و زیان آور مشخص شده طبق مصوبات شورای عالی حفاظت فنی و موارد تأیید شده توسط کمیته های استانی، موارد زیر نیز سخت و زیان آور شناخته می شوند:

الف) مشاغلی که در ندامتگاه ها و زندان ها مستقیماً با زندانی ارتباط دارند.

ب) مشاغلی که مستقیماً در مراکز روان درمانی با بیماران روانی مرتبط هستند.

ج) خبرنگاری.

د) مشاغل مرتبط با انرژی اتمی به شرط تأیید سازمان انرژی اتمی ایران و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور. (تصویب نامه شماره ۹۰۸۶۳/ت/۴۹۳۱۶-هـ مورخ ۱۳۹۲/۴/۱۸ هیأت وزیران).

تبصره: مصادیق خبرنگاری با تایید کمیته بدوی موضوع ماده (۸) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور تعیین می شود.

۶-۶-۶- پس از انجام بررسی های لازم، واحد امور فنی مستمریها مکلف است چنانچه متقاضی شرایط مقرر در قانون را به منظور بهره مندی از مزایای مستمری بازنشستگی مربوطه احراز ننماید موضوع را کتباً به نامبرده ابلاغ و در صورت احراز شرایط نسبت به محاسبه بدهی حق بیمه و مستمری وفق مفاد ماده ۱۴ آیین نامه (جزء "۴" و "۶" بند "ب" قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون ...) و اعلام آن به واحد وصول حق بیمه جهت ابلاغ به کارفرمای مربوطه اقدام نماید.

۷-۶) نحوه محاسبه و وصول حق بیمه و مستمری:

در اجرای مفاد تصویب نامه شماره ۷۹۱۰۲/ت/۵۰۵۲۵ هـ مورخ ۱۳۹۳/۷/۱۴ هیأت وزیران مبنی بر اصلاح آیین نامه اجرائی جزء (۵) بند "ب" ماده واحده قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده (۷۶) قانون ... که مقرر داشته «کارفرما مکلف است پس از تقاضای بیمه شده و با احراز شرایط بازنشستگی وی، حسب مورد مبالغ مقرر در جزء های (۴) و (۶) بند "ب" ماده واحده قانون یاد شده را با شرایط ذیل به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید.» لذا در صورت احراز صحت ادعای بیمه شده به لحاظ سابقه پرداخت حق بیمه و شغل، چنانچه مجموع سوابق وی در مشاغل سخت و زیان آور (۲۰) سال متوالی یا (۲۵) سال متناوب باشد و یا وفق قانون تفسیر جزء (۱) بند "ب" تبصره (۲) ماده (۷۶) قانون شرایط بازنشستگی را احراز نماید، واحد اجرائی موظف است هزینه های برقراری مستمری مربوطه را به ترتیب ذیل محاسبه (دادنامه شماره ۲۹۸ الی ۳۰۷ مورخ ۱۳۹۵/۵/۵ هیات عمومی دیوان عدالت اداری نیز مؤید این امر می باشد) و از کارفرما ذیربط حسب مورد وصول نماید.

۱-۷-۶- محاسبه چهاردرصد میزان حق بیمه بر مبنای آخرین حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه به نسبت سنوات اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور مربوط به ایام قبل از تصویب قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام (موضوع جزء ۶ بند "ب" قانون) و بعد از آن (موضوع جزء ۴ بند "ب" قانون) که به طور یکجایا اقساط (حداکثر تا ۹ قسط) با اخذ تضامین کافی از سوی واحد وصول حق بیمه قابل دریافت می باشد. کارفرمایانی که متقاضی تقسیط بدهی خود می باشند باید تقاضای کتبی خود را تنظیم و به شعبه ارائه نمایند.

۲-۷-۶- چهاردرصد میزان مستمری برقراری به نسبت سنوات اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور مربوط به ایام قبل از تصویب قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام محاسبه و حسب بند «یک» مصوبه یک هزار و پانصد و هفتاد و سومین جلسه هیئت مدیره مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۲۷ در صورت ارائه

تضامین معتبر از سوی کارفرما تا مرحله وصول مبلغ مذکور به صورت یکجا و با فرصت حداکثر (۹) ماهه امکان پذیر خواهد بود.

۳-۷-۶- واحدهای اجرایی تابعه باید ترتیبی اتخاذ نمایند تا در صورت عدم توانایی کارفرما در پرداخت مبلغ مزبور، با اخذ تضامین کافی اقدامات لازم جهت صدور حکم بازنشستگی و برقراری مستمری را انجام و نسبت به پیگیری و وصول ضمانت ارائه شده در سررسید مربوطه اقدام نمایند.

۴-۷-۶- تضامین کارفرما بابت تقسیط بدهی ۴٪ حق بیمه به ترتیب ذیل است:

الف) کارگاه های زیر ۵ نفر پرسنل تا یکصد میلیون ریال با اخذ سفته.

ب) کارگاه های بیش از ۵ تا ۲۰ نفر پرسنل تا دویست میلیون ریال با اخذ سفته.

ج) کارگاه های دارای بیش از ۲۰ نفر پرسنل تا چهارصد میلیون ریال با اخذ سفته.

توضیح اینکه مبالغ بیش از حد نصاب هر یک از گروه های فوق صرفاً با اخذ ضمانت نامه بانکی یا وثیقه ملکی بلامعارض قابل تقسیط خواهد بود. بدیهی است اخذ سفته در مواردی امکان پذیر است که منجر به صدور اجرائیه نشده باشد. دادنامه شماره ۹۳۲۴۲/ب/۳۹ مورخ ۱۳۹۴/۷/۸ هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری اقدامات سازمان

تأمین اجتماعی در این راستا را مورد تأیید قرار داده است.

۵-۷-۶- وصول بدهی فوق باید از طریق سیستم مکانیزه واحد امور فنی مستمریهای شعبه رسیدگی کننده به تقاضای بازنشستگی محاسبه و جهت وصول به واحد وصول حق بیمه شعبه ارسال و واحد مزبور نیز پس از وصول یا تعیین تکلیف مبالغ یاد شده مراتب را به واحد امور فنی مستمری اعلام نماید. صدور برگ اعلام ترک کار بیمه شده پس از تأیید وصول و یا تعیین تکلیف مبلغ بدهی حق بیمه و مستمری توسط واحد وصول حق بیمه امکان پذیر می باشد.

۶-۷-۶- نظر به اینکه تأخیر در ترک کار بیمه شده و یا سایر عوامل می تواند تاریخ برقراری مستمری را تحت تأثیر قرار دهد، لذا سیستم به گونه ای عمل می نماید که قبل از تخصیص شماره مستمری، ابتدا نسبت به محاسبه مجدد هزینه ها در سیستم اقدام و پس از تعیین مبلغ نهائی اجازه تخصیص شماره مستمری داده شود. بدیهی است پس از انجام محاسبه مجدد، مابه التفاوت حاصله حسب مورد قابل استرداد به کارفرما و یا وصول از وی خواهد بود.

۸-۶ نکات مهم و قابل توجه:

۱-۸-۶- مطابق مفاد ماده (۲) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور، تعیین سخت و زیان آور بودن مشاغل در کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی با بررسی سوابق، انجام بازدید و بررسی شرایط کار توسط کارشناسان بهداشت حرفه ای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بازرسان کار وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی انجام میگردد و مطابق ماده (۱۵) همان آیین نامه آثار محدودیتها و مزایای مندرج در قانون منحصر به همان شغل در همان کارگاه خاص بوده و قابل تسری و تعمیم به دیگر شغل های مشابه در سایر کارگاه ها نمی باشد.

در اجرای مفاد دادنامه شماره ۹۲۲۳۱/ب/۴۲ مورخ ۱۳۹۴/۷/۸ هیأت تخصصی بیمه، کار و کارگری دیوان عدالت اداری، مصوبه یکصد و بیست و هشتمین جلسه شورای عالی حفاظت فنی مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۵ تصویب و مقرر نمود: «آن دسته از مشاغل کارگاه های تعطیل که با توجه به مصوبات شورای عالی حفاظت فنی در زمره مشاغل گروه "ب" قرار دارند و همچنین مشاغلی که در زمان دایر بودن کارگاه توسط کارشناسان موضوع ماده "۲" آیین نامه اجرایی قانون اصلاح ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و تبصره آن، بررسی کارشناسی انجام شده است کماکان در کمیته های استانی مورد رسیدگی قرار گیرند» به عبارت دیگر از آنجایی که وفق ماده ۲ آیین نامه اجرایی کارهای سخت و زیان آور، بررسی محیط کار و حدود آلاینده ها به منظور انطباق با استانداردهای آن از ضروریات طرح موضوع در کمیته های استانی است، لذا آن دسته از مشاغل گروه «الف» کارگاه های تعطیل و فاقد فعالیت که تاکنون جهت بررسی سخت و زیان آوری آنها اقدامی صورت پذیرفته و غیر استاندارد بودن عوامل محیطی کارگاه نیز مورد رسیدگی قرار نگرفته، قابل طرح در کمیته های استانی نمی باشند. لازم بذکر می باشد تبصره (۴) ماده (۳) بند "ب" «دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور و نظارت بر آنها» که به تائید وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و سازمان تامین اجتماعی رسیده نیز دلالت بر این موضوع دارد.

۲-۸-۶- مطابق مفاد تبصره (۱) بند "الف" ماده (۸) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور، تصمیمات کمیته های بدوی استانی با اکثریت آراء حاضرین و پس از طی مراحل قانونی از جمله ابلاغ به کارفرمای مربوطه معتبر و لازم الاجرا بوده و وفق تبصره (۱) بند "ب" ماده مذکور، رأی کمیته های تجدید نظر استان نیز از تاریخ ابلاغ قطعی و لازم الاجراء می باشد (بند ۶ مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ شورای عالی حفاظت فنی نیز مؤید همین موضوع می باشد) بنابراین طرح مجدد مشاغلی که در سنوات قبل پس از بررسی های لازم، سخت و زیان آور شناخته نشده اند در صورت ارائه طی فرم شماره «۱» (پیوست ۶) در کمیته بدوی طرح و در صورت تائید از تاریخ طرح مجدد قابل پذیرش به عنوان شغل سخت و زیان آور خواهد بود. (دادنامه شماره ۸۰۰-۷۸۰-۷۸۷ مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۳ هیأت عمومی دیوان عدالت

اداری

۳-۸-۶- با توجه به بند (۲) مصوبه مورخ ۱۳۹۰/۶/۱۴ شورایی عالی حفاظت فنی که مقرر می دارد «در خصوص بررسی مشاغل افرادی که قبلا مشاغل آنان طی فرم های شماره «۲» (پیوست ۷) ضمیمه از طرف کارفرما درخواست شده و در کمیته های استانی تائید نشده اند، در صورت ارائه مدارک و مستندات مبنی بر سخت و زیان آور بودن شغل مورد تقاضا، ارائه درخواست های فردی به کمیته های استانی بلامانع و قابل بررسی مجدد می باشد» چنانچه تمام و یا برخی از مشاغل مطروحه از سوی کارفرمای مربوطه برای بیمه شدگان متقاضی بهره مندی از مزایای بازنشستگی وفق قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام در کمیته های استانی و یا شورایی عالی حفاظت فنی مطرح و مورد تأیید قرار نگرفته باشد، طرح موضوع از سوی بیمه شده متقاضی با درخواست و

سازمان تامین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

ارائه مدارک جدید، جهت بررسی مجدد محیط کار از سوی کارشناسان ذیربط بلامانع خواهد بود، در این راستا در صورت تأیید مشاغل از سوی اعضای کمیته، احتساب سوابق بیمه شده به عنوان سخت و زیان آور و محاسبه سنوات ارفاقی از تاریخ صدور رای جدید کمیته استانی در آن کارگاه ملاک عمل خواهد بود. (دادنامه شماره ۸۰۰ - ۷۸۰ - ۷۸۷

مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۴-۸-۶- تکالیف قانونی سازمان تامین اجتماعی جهت بررسی احراز شرایط بیمه شدگان متقاضی از مزایای این بازنشستگی پس از دریافت رأی قطعی کمیته های استانی امکان پذیر می باشد. این مهم در یکصد و نوزدهمین جلسه شورای عالی حفاظت فنی مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ مطرح و حسب مفاد بند (۵) آن مقرر گردید « کمیته های استانی در اجرای بند (۱) قسمت (الف) ماده (۹) آئین نامه اجرایی و قسمت (ب) همین ماده و تبصره (۵) ماده (۳) دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته های بدوی و تجدید نظر استانی، آراء و نظر کمیته های استانی را طی فرم های عملکردی جهت اطلاع بیمه شده، کارفرمای مربوطه و یا سایر افراد متقاضی ابلاغ و در صورت عدم اعتراض ظرف مدت مقرر در خصوص آراء بدوی پس از تاریخ ابلاغ و آراء تجدید نظر، آرای مذکور جهت اجراء به تامین اجتماعی ارسال شود...» و مطابق بند (۶) آن نیز «آراء بدوی و تجدید نظر که در گذشته توسط کمیته های استانی به سازمان تامین اجتماعی ارسال شده همچنین آرائی که منبعا ارسال شود بمنزله قطعی و لازم الاجرا بودن این آراء تلقی گردد.» بنابراین نظر به ضرورت امر، این مهم باید همواره مد نظر باشد.

۵-۸-۶- با توجه به تبصره (۵) بند "الف" ماده (۸) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور حق اعتراض به آراء صادره از سوی کمیته های استانی جهت سازمان تامین اجتماعی پیش بینی نشده لیکن به موجب تبصره (۲) ماده (۱) دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته های بدوی و تجدید نظر که مقرر نموده "در صورت وجود هرگونه ابهام یا اختلاف و یا لزوم استفسار در موضوع تشخیص و تطبیق مشاغل سخت و زیان آور، کمیته های استانی موظف به کسب تکلیف از شورای عالی حفاظت فنی خواهند بود." بنابراین سازمان تامین اجتماعی می تواند عنداللزوم و در صورت وجود هرگونه ابهام، ضمن ارائه دلایل و مستندات از کمیته استانی درخواست نموده تا مراتب از شورای عالی حفاظت فنی استعلام شود.

۶-۸-۶- مطابق تبصره (۵) ماده (۳) بند "ب" «دستورالعمل اجرایی نحوه فعالیت کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی تطبیق و تشخیص مشاغل سخت و زیان آور و نظارت بر آنها» امکان ارسال مستقیم آراء کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی از دبیر خانه کمیته به شعب سازمان تامین اجتماعی وجود نداشته و می بایست به ادارات کل تامین اجتماعی استان مربوطه ارسال گردد.

۷-۸-۶- در صورت تساوی آراء در کمیته های استانی، باید موضوع در جلسه دیگری با حضور کلیه اعضاء مطرح و مجدداً رای گیری شود.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

۸-۸-۶- با عنایت به بند (۱) صورتجلسه مورخ ۱۳۹۰/۶/۱۴ شورای عالی حفاظت فنی، در صورت نقض آراء کمیته های استانی در دیوان عدالت اداری و حکم به طرح مجدد مشاغل متقاضی در کمیته های مطروحه، طرح مجدد مشاغل باید در کمیته تجدیدنظر استان همجوار (با تشخیص رئیس کمیته تجدیدنظر) صورت پذیرد. مفاد آرای کمیته همعرض عیناً جایگزین رای کمیته تجدیدنظر اولیه خواهد شد.

۹-۸-۶- درخصوص ایام خدمت نظام وظیفه موضوع بند (و) جزء (۱) ماده (۱۲) آیین نامه اجرایی قانون سخت و زیان آور، چنانچه بیمه شده در دستگاه اجرایی شاغل باشد، وفق تبصره ماده (۶) قانون تسهیلات استخدامی و اجتماعی جانبازان انقلاب اسلامی مصوب ۱۳۷۴/۳/۳۱ که مقرر می دارد: دستگاه اجرایی مکلف به پرداخت کسور بازنشستگی سهم مستخدم و کارفرما بابت ایام مذکور خواهد بود، پرداخت (۴٪) حق بیمه و مستمری مربوطه، به عهده دستگاه اجرایی است. در سایر موارد به موجب تبصره (۲) ماده (۳) آیین نامه اجرایی قانون اصلاح تبصره ماده (۱۴) قانون کار و الحاق یک تبصره به آن، تامین بار مالی ناشی از اجرای آیین نامه مذکور از جمله احتساب خدمت نظام وظیفه شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به عنوان سوابق اشتغال در کارهای سخت و زیان آور (موضوع ماده «۴» آیین نامه) بر عهده دولت است که باید هر ساله توسط سازمان تامین اجتماعی، محاسبه و در لایحه بودجه سال بعد منظور گردد. ضمناً دولت مکلف به پرداخت چهار درصد حق بیمه و مستمری دوران ایام حضور داوطلبانه در جبهه بیمه شدگان مشمول نسبت به سنوات مربوطه می باشد.

۱۰-۸-۶- به موجب نامه شماره ۱۴/۵۰/۲۰۱/م/۴/ن مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۲ معاونت نیروی انسانی معاون ارکان و امور مشترک ستاد کل نیروهای مسلح که طی نامه شماره ۲۲۵/۹۳/۱۲۶۳۹ مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۹ معاون نوسازی اداری، معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور ابلاغ گردیده، جهت یکسان سازی گواهی های جبهه رزمندگان از تاریخ ۱۳۹۳/۷/۱، مقامات و افراد مجاز صادرکننده گواهی های مذکور به مراکز دولتی و غیردولتی به شرح ذیل تعیین شده است:

الف) در ارتش جمهوری اسلامی ایران گواهی جبهه در سطح ستاد آجا و نیروهای چهارگانه (نزا-پدا-نجا-نها-ندا) صرفاً با امضای معاون نیروی انسانی نیروها.

تبصره: به موجب نامه شماره ۲۲۱۳/۱/۱۲/۹۶/۸۲ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۷ معاون نیروی انسانی ستاد کل نیروهای مسلح سازمان های مجاز صادرکننده گواهی جبهه به مراکز دولتی و غیر دولتی در نزا-پدا-نجا معاون هماهنگ کننده و معاون نیروی انسانی و جانشین معاونت و فرماندهان قرارگاه منطقه ای نزا-پدا و ارشد نظامی منطقه مجاز به امضاء گواهی های جبهه می باشند.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

ب) در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی گواهی جبهه در سطح ستاد سپاه، نیروهای ۵ گانه (نرسا-ندسا-هوافضا-نیروی قدس - سازمان بسیج) با امضای معاون نیروی انسانی نیروها و در سطح سپاه های استانی صرفاً با امضای فرمانده سپاه استان.

پ) در وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح گواهی جبهه به صورت متمرکز صرفاً با امضای معاون نیروی انسانی وزارت مذکور.

ت) در ناجا گواهی جبهه به صورت متمرکز صرفاً با امضای معاون نیروی انسانی ناجا.

توجه ۱: گواهی های حضور در جبهه صادره از سوی مراجع یاد شده منحصرأ در ارتباط با نیروهای مسلح بوده، بنابراین گواهی های حضور در جبهه های نبرد حق علیه باطل صادره از سوی وزارت جهاد کشاورزی برای جهادگران وزارت جهاد سازندگی سابق و همچنین گواهی های حضور در جبهه صادره از سوی تیپ مستقل ۸۳ امام جعفر صادق(ع) برای طلاب و روحانیون کماکان معتبر خواهد بود.

لازم به ذکر است مراجع صادر کننده مجاز گواهی جبهه در وزارت جهاد کشاورزی برای جهادگران سابق "مدیر کل امور ایثارگران وزارت" و در استان ها "مدیر امور سازمان جهاد کشاورزی استان" می باشند.

توجه ۲: مراجع مجاز در خصوص صدور گواهی حضور در جبهه های نبرد حق علیه باطل در راستای مفاد دادنامه شماره ۴۱۲ مورخ ۱۳۸۸/۵/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری تبیین گردیده است.

توجه ۳: گواهی حضور داوطلبانه در جبهه های نبرد حق علیه باطل در فاصله زمانی ۱۳۵۹/۶/۳۱ تا ۱۳۶۷/۵/۲۷ (تاریخ شروع و خاتمه جنگ تحمیلی) قابل قبول خواهد بود که لازم است دوره فوق مبنای بررسی و اقدام واحدهای اجرایی قرار گیرد. ضمناً، با توجه به اینکه در حقوق اداری اصل عدم صلاحیت و اصل عدم توکیل و تفویض اختیار به دیگری حاکم می باشد مگر اینکه خلاف آن اثبات گردد، لذا هرگونه امضاء غیر از امضاء این مقامات مادام که به ایشان تفویض اختیار نشده باشد قابل پذیرش نیست.

۱۱-۸-۶- پذیرش سوابق اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور آن دسته از بیمه شدگان که در سنوات گذشته مشمول دیگر صندوق ها بوده و سپس بیمه پرداز سازمان تأمین اجتماعی و مشمول قانون کار قرار گرفته اند منحصرأ در دوران بیمه پردازی نزد این سازمان تأمین اجتماعی و پس از طرح و تایید مشاغل در کمیته های استانی با رعایت ضوابط و مقررات جاری میسر خواهد بود.

۱۲-۸-۶- از آنجایی که وفق مفاد جزء (۱) بند "ب" قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون مشاغل سخت و زیان آور که مقرر داشته "افرادی که حداقل بیست سال متوالی و بیست و پنج سال متناوب در کارهای سخت و زیان آور (مخل سلامت) اشتغال داشته باشند و در هر مورد حق بیمه مدت مزبور را به سازمان تأمین اجتماعی پرداخته باشند می توانند تقاضای مستمری بازنشستگی نمایند... " و همچنین وفق مفاد بند (۱) ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور که مقرر داشته "بیمه شدگانی که حداقل (۲۰) سال سابقه کار متوالی یا بیست و پنج سال سابقه کار

متناوب و پرداخت حق بیمه در کارهای سخت و زیان آور را داشته باشند بدون شرط سنی می توانند درخواست بازنشستگی از سازمان تامین اجتماعی نمایند. " لذا احراز دو شرط اشتغال و بیمه پردازی در کارهای سخت و زیان آور بطور همزمان از الزامات بهره مندی از مزایای سنوات ارفاقی قانون فوق الذکر می باشد. این مهم طی دادنامه شماره ۹۱ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورد تأیید قرار گرفته است.

۱۳-۸-۶- مطابق مفاد بند (۳) ماده (۱۳) آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور، احراز شرایط و استحقاق بیمه شدگان متقاضی بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان آور به عهده سازمان تامین اجتماعی می باشد. دادنامه شماره ۹۰ مورخ ۸۹/۳/۱۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نیز موید همین امر است.

۱۴-۸-۶- چنانچه بیمه شده قبل از فوت جهت برقراری مستمری بازنشستگی وفق قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی به ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام و یا قانون استفساریه مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۹ حسب مورد اقدام به طرح مشاغل خود نموده و مشاغل وی نیز مورد تأیید کمیته مربوطه قرار گرفته و کلیه شرایط لازم جهت بازنشستگی را احراز نموده باشد، واحد اجرائی باید با رعایت دقیق مقررات مربوطه ابتدا نسبت به برقراری مستمری بازنشستگی و سپس تبدیل به مستمری بازماندگان اقدام نماید.

۱۵-۸-۶- سابقه ارفاقی ناشی از اجرای قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ در حداقل سابقه پرداخت حق بیمه بصورت پلکانی جهت احراز شرایط حد نصاب بیست (۲۰) سال وفق جزء (۳) بند (ب) قانون مذکور قابل احتساب می باشد.

۱۶-۸-۶- سابقه ارفاقی ناشی از اجرای قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون ... مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ در احراز شرایط متقاضیان بهره مندی از مزایای «قانون تعیین تکلیف تامین اجتماعی اشخاصی که ۱۰ سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند» (مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۷) قابل احتساب نبوده و صرفاً در تعیین میزان مستمری بازنشستگی تأثیر گذار می باشد.

۱۷-۸-۶- چنانچه دریافت کننده مقرری بیکاری، متقاضی بهره مندی از سنوات ارفاقی ناشی از اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور وفق قانون اصلاح تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون و یا قانون استفساریه باشد، در صورت احراز شرایط، برقراری مستمری از تاریخ ثبت درخواست بازنشستگی وفق قوانین و مقررات جاری بلامانع خواهد بود.

۱۸-۸-۶- بیمه شدگانی که بر اساس این قانون بازنشسته گردیده و مجدداً نسبت به اشتغال در کارهای عادی یا سخت و زیان آور اقدام می نمایند (اشتغال مجدد) صدور حکم تغییرات مستمری آنان پس از ترک کار، بر مبنای اساس برقراری قبلی و احتساب سوابق نیز تا سقف (۳۵) سال امکان پذیر خواهد بود.

سازمان تامین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پوست: وارو

۱۹-۸-۶- چنانچه یک یا چند شغل از مشاغل تأیید شده در فرم کمیته استانی، در کارگاه های محدوده شعب دیگر باشند، آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه باید جهت بررسی مشاغل بیمه شده، تصویر رای کمیته استانی را به شعب ذیربط ارسال و شعب نیز پس از بررسی مشاغل نسبت به اعلام تأیید و یا عدم تأیید مشاغل به شعبه مبدا اقدام نمایند.

توجه: بدهی مورد نظر باید از طریق سیستم مکانیزه واحد امور فنی مستمریهای شعبه رسیدگی کننده به تقاضای بازنشستگی شعبه مبدأ محاسبه و به واحد وصول حق بیمه همان شعبه اعلام، واحد مزبور نیز نسبت به ارسال برگ اعلام بدهی به دیگر شعب (شعبه مقصد) اقدام و پس از وصول یا تعیین تکلیف مبالغ یاد شده مراتب را جهت ادامه مراحل به واحد امور فنی مستمریها اعلام نماید.

۲۰-۸-۶- در صورتی که بیمه شده در دوره اشتغال خود در مشاغل سخت و زیان آور، در بیش از یک کارگاه کار کرده باشد باید مبلغ بدهی های مورد نظر به نسبت سنوات اشتغال متقاضی برای هر کارفرما جداگانه محاسبه و جهت وصول به کارفرمای مربوطه ابلاغ گردد.

۲۱-۸-۶- با عنایت به مفاد دستور اداری شماره ۵۰۲۰/۹۵/۶۸۴ مورخ ۱۳۹۵/۲/۴ در خصوص آرای صادره مراجع قضائی مبنی بر ایجاد سابقه و یا تغییر نوع شغل، واحد وصول حق بیمه شعبه ذیربط باید در صورت قطعیت سابقه، نسبت به اصلاح سابقه یا عنوان شغلی و سپس واحد امور فنی مستمریها در خصوص تغییر ماهیت آن اقدام نماید. در این راستا چنانچه رأی مرجع قضائی مبنی بر صدور حکم بازنشستگی باشد، با عنایت به قطعی و لازم الاجراء بودن دادنامه های صادره از شعب دیوان عدالت اداری و حسب مفاد بند (۳) ماده (۱۳) آیین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور که مقرر داشته «این قبیل بیمه شدگان به صرف ارائه درخواست بازنشستگی مجاز به ترک کار نبوده و می باید احراز شرایط و استحقاق آنها جهت بازنشستگی پیش از موعد در کارهای سخت و زیان آور رسماً از سوی سازمان تامین اجتماعی به آنها ابلاغ و سپس ترک کار نماید» واحد اجرائی مکلف است با رعایت دقیق مقررات مربوطه و پس از تطبیق کامل مشاغل مورد تأیید کمیته استانی با مشاغل ثبت شده در لیست های پرداخت حق بیمه، بازرسی ها و حسابرسی های انجام شده از کارگاه، در صورتی که متقاضی در سنوات قبل بازنشسته سازمان تامین اجتماعی بوده باشد وفق نگارش پائیزه سال ۱۳۹۲ با اختصاص کد رمز از سوی اداره کل استان و در غیر اینصورت (بیمه پرداز بودن متقاضی) نسبت به تغییر ماهیت سوابق و بررسی احراز شرایط بازنشستگی و در صورت احراز شرایط نسبت به صدور حکم بازنشستگی اقدام و در غیر اینصورت (عدم احراز شرایط بازنشستگی) پس از صدور رمز توسط اداره کل استان و اختصاص کد اساس برقراری ۱۰۸۵۰ (آرای مراجع قضائی) و تعیین تکلیف (۴٪) بدهی حق بیمه و مستمری نسبت به صدور حکم بازنشستگی و اعلام نتیجه به مرجع قضائی اقدام نماید.

۲۲-۸-۶- در راستای توافقات انجام شده با دیوان عدالت اداری به منظور ارتقاء رضایتمندی مخاطبین و کاهش طرح شکایات در زمینه اجرای آرای کمیته های تشخیص مشاغل سخت و زیان آور مقرر گردیده دادخواست های ارائه شده

به مرجع مذکور ابتدا به اداره کل تامین اجتماعی استان مربوطه منعکس و براساس مفاد بند (۳) ماده (۱۳) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور و مفاد دادنامه های شماره ۹۰ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۰ و شماره ۹۵ مورخ ۱۳۸۹/۳/۱۷ هیات عمومی دیوان عدالت اداری، موضوع دادخواست با قید فوریت بررسی و در صورت عدم احراز شرایط قانونی (از جمله عدم تطبیق مشاغل مورد تأیید کمیته استانی با مشاغل مورد تصدی، عدم درج عناوین شغلی در لیست های پرداخت حق بیمه، عدم احراز سابقه مورد نیاز و ...) مراتب سریعاً با ذکر مستند قانونی و علت عدم احراز شرایط به مرجع قضائی اعلام گردد.

۲۳-۸-۶- بهره مندی از سنوات ارفاقی ناشی از اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور وفق تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و یا استفساریه جزء (۱) بند (ب) تبصره مذکور صرفاً در دوران شمولیت قانون کار و بیمه پردازی افراد نزد سازمان تامین اجتماعی امکان پذیر خواهد بود، لذا به منظور جلوگیری از هر گونه خطاهای احتمالی مجدداً تأکید می گردد، آندسته از کارگران متقاضی بازنشستگی مشمول قانون کار که در سنوات گذشته تابع قوانین استخدامی خاص بوده و یا بیمه پرداز سایر صندوقهای بازنشستگی بوده اند، بهره مندی آنان از مزایای قانون پیشگفت و سنوات ارفاقی ناشی از آن، صرفاً در دوران شمولیت قانون کار و بیمه پردازی آنان نزد سازمان امکانپذیر خواهد بود.

۲۴-۸-۶- با عنایت به تبصره (۱) بند "الف" ماده (۸) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور، تصمیمات کمیته های بدوی استانی با اکثریت آراء حاضرین و پس از طی مراحل قانونی از جمله ابلاغ به کارفرمای مربوطه معتبر و لازم الاجرا بوده و مطابق تبصره (۱) بند "ب" ماده مذکور، رأی کمیته های تجدید نظر استان نیز از تاریخ ابلاغ قطعی و لازم الاجرا می باشد. (وفق بند ۵ و ۶ صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۸/۵ شورای عالی حفاظت فنی) از طرفی بند (۱) ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی و همچنین بند (۵) ماده (۱۳) آئین نامه اجرائی مشاغل سخت و زیان آور موید این موضوع است که بازنشستگی بیمه شده در مشاغل سخت و زیان آور منوط به ارائه درخواست از سوی بیمه شده می باشد. لیکن اعلام رسمی و کتبی بیمه شده نزد یکی از دفاتر اسناد رسمی در قالب سندی از جمله اقرارنامه مبنی بر انصراف از بازنشستگی در این مشاغل، حاکی از آن خواهد بود که وی نه تنها درخواست و ادعایی در این مورد ندارد، بلکه این حق را نیز از خود سلب می نماید، لذا واحد امور فنی مستمریهای شعبه مکلف است در صورت ارائه درخواست انصراف فرد پیشگفت، نسبت به اخذ تعهد طبق (پیوست ۱۳ ضمیمه) و ثبت آن در دبیرخانه شعبه و پس از هماهنگی با شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تامین، نسبت به اصلاح ماهیت سوابق از سخت و زیان آور به عادی و عنداللزوم اعلام به واحد وصول حق بیمه طبق (پیوست ۱۴ ضمیمه) جهت حذف بدهی محاسبه شده برای کارفرمای محل اشتغال بیمه شده اقدام نمایند.

۲۵-۸-۶- جهت دسترسی بهنگام به آمار عملکرد کمیته های استانی بررسی مشاغل سخت و زیان آور، ادارات کل استانها مکلفند نسبت به ارسال آمار در هر دوره سه ماهه به اداره کل امور فنی مستمریها اقدام نمایند.

۲۶-۸-۶- چنانچه کمیته های استانی افراد مشمول بندهای (۶-۲-۶)، (۶-۲-۷)، (۶-۲-۸) و (۶-۲-۹) این بخشنامه را در ردیف مشمولین آیین نامه قید نموده و در خصوص مشاغل مطروحه آنها اظهار نظر نمایند، واحدهای اجرائی مکلفند نسبت به اعاده رأی مذکور به کمیته های بدوی و تجدیدنظر استانی طی (پیوست ۱۵ ضمیمه) اقدام و طی رونوشت همان نامه، اداره کل استان را مطلع نماید.

(دادنامه شماره ۹۲۲۳۱/ب/۴۲ مورخ ۱۳۹۴/۷/۸ هیات تخصصی بیمه و کار و کارگری)

۲۷-۸-۶- چنانچه پس از رعایت کلیه مقررات، بخشنامه ها و دستورالعمل های مربوطه، بررسی درخواست متقاضیان بازنشستگی وفق تبصره (۲) الحاقی ماده ۷۶ قانون و یا قانون استفساریه جزء (۱) بند (ب) تبصره (۲) ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۹۰/۶/۲۹ مجلس شورای اسلامی انجام و در نهایت منجر به احراز شرایط آنان گردید واحد اجرائی موظف می باشد پس از محاسبه و تعیین تکلیف (۴٪) حق بیمه و مستمری (حسب مورد) نسبت به صدور حکم بازنشستگی وفق مقررات مربوطه اقدام نماید.

فصل هفتم: قوانین خاص بازنشستگی

۷) بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی، آزادگان، معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷ و اصلاحات بعدی آن

۷-۱-۷- مشمولین

۷-۱-۱- جانبازان، آزادگان، معلولین عادی و حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از شرایط خاص و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور که مشمول قانون تامین اجتماعی بوده و در کلیه وزارتخانه ها، شرکت ها، موسسات دولتی، شهرداریها، بانک ها، موسسات و شرکت ها و سازمان هایی که مشمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است شاغل می باشند

۷-۱-۲- جانبازان، آزادگان، معلولین عادی و حوادث ناشی از کار، بیماران ناشی از شرایط خاص و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور که مشمول قانون تامین اجتماعی بوده و در بخش غیر دولتی یا موسسات مشمول قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی - مصوب ۱۳۷۳ و اصلاحات بعدی آن از جمله کارکنان بنیاد شهید و امور ایثارگران وفق قانون تسری مصوب ۱۳۸۷/۲/۱۵ مجلس شورای اسلامی یا دستگاههای دارای استخدامی خاص شاغل می باشند.

۷-۱-۳- کارگران جانباز و آزاده شاغل در بخش خصوصی.

۷-۲- شرایط بهره مندی جانبازان و آزادگان از قانون

۱-۲-۷- دارا بودن حداقل ۲۰ درصد جانبازی و ۲۰ سال سابقه خدمت قابل قبول از لحاظ بازنشستگی یا بیمه پردازی با افزودن سنوات خدمت ارفاقی.

۲-۲-۷- اشتغال فرد متقاضی در زمان تقاضای بازنشستگی.

۳-۲-۷- دارا بودن حداقل شرط سنی (۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان).

۴-۲-۷- ارائه درخواست کتبی متقاضی جهت بهره مندی از مزایای بازنشستگی (پیوست ۴ ضمیمه).

• درخواست کتبی توسط شخص جانباز یا آزاده شاغل در کارگاه های غیر دولتی و خصوصی.

• اعلام درخواست بازنشستگی جانبازان یا آزادگان متقاضی شاغل در دستگاههای دولتی و یا وابسته به دولت از طرف دستگاههای ذیربط به شعب سازمان تامین اجتماعی .

۵-۲-۷- مدارک مورد نیاز مشمولین بند "۱-۱-۷"

الف) موافقت نامه سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور با بازنشستگی متقاضیان شاغل در دستگاههای دولتی و یا وابسته به دولت و نیز تعیین مدت سنوات ارفاقی آنان.

ب) گواهی مربوط به میزان سنوات ارفاقی جانبازان و آزادگان شاغل در کلیه دستگاه های دولتی یا وابسته به دولت توسط دستگاه مربوطه از سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اخذ و سپس به همراه مدارک زیر باید به سازمان تامین اجتماعی ارائه گردد:

- تصویر تمام صفحات شناسنامه متقاضیان ممهور به مهر برابر اصل توسط مراجع ذیصلاح

- تصویر آخرین حکم کارگزینی جانبازان یا آزادگان شاغل در دستگاه های دولتی یا وابسته به دولت و دستگاه های دارای مقررات استخدامی خاص که دارای احکام استخدام رسمی هستند، ممهور به مهر برابر با اصل توسط دستگاه ذیربط.

- ارائه حکم انشائی بازنشستگی پس از اعلام احراز شرایط بازنشستگی از سوی سازمان تامین اجتماعی در خصوص جانبازان و آزادگان شاغل در دستگاه های دولتی و یا وابسته به دولت و دستگاه های دارای مقررات استخدامی خاص که دارای احکام استخدام رسمی ، ثابت یا دارای عناوین مشابه هستند.

۶-۲-۷- مدارک مورد نیاز مشمولین بند "۲-۱-۷" و "۳-۱-۷"

در خصوص جانبازان و آزادگان شاغل در بندهای مذکور با عنایت به مفاد تبصره ۴ ماده ۱ آئین نامه اجرائی قانون اصلاح قانون مذکور مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران و نیز به موجب هماهنگی های به عمل آمده با بنیاد شهید و امور ایثارگران، کلیه واحدهای اجرایی موظفند در صورت مراجعه بیمه شدگان جانباز یا آزاده متقاضی، نسبت به اخذ درخواست بازنشستگی از آنها طبق ضوابط و مقررات عام سازمان تامین اجتماعی در زمینه بازنشستگی اقدام نمایند.

نکته: جانبازان و آزادگان مشمول در صورتی که مدت سابقه مبنای بازنشستگی آنها با احتساب مجموع سابقه خدمت یا بیمه پردازی (حداقل ۲۰ سال) و سنوات ارفاقی (حداکثر ۱۰ سال)، ۳۰ سال تمام باشد از احراز حداقل شرط سنی بازنشستگی معاف خواهند بود.

۷-۳- فرآیند شناسایی جانبازان و آزادگان

۷-۳-۱- با توجه به توافقات بعمل آمده با بنیاد شهید و امور ایثارگران و به منظور تسریع در فرآیند رسیدگی به درخواست بازنشستگی جانبازان شاغل و جلوگیری از مکاتبات فیمابین واحدهای اجرائی سازمان تأمین اجتماعی و بنیاد شهید و امور ایثارگران و نیز تسهیل در امر شناسائی جانبازان و تعیین درصد جانبازی ایشان، پایگاهی تحت عنوان پایگاه هویتی جانبازان که حاوی آخرین اطلاعات هویتی جانبازان تحت پوشش بنیاد شهید و امور ایثارگران می باشد در سیستم مکانیزه مستمریها تعبیه گردیده است، بنابراین پس از اخذ تصویر کارت جانبازی متقاضی در صورت وجود مشخصات بیمه شدگان جانباز شاغل در پایگاه مذکور، سیستم مکانیزه مستمریها ضمن تأیید جانباز بودن، میزان و درصد جانبازی متقاضی را به صورت هوشمند مشخص و اعلام می دارد.

۷-۳-۲- در صورت عدم وجود مشخصات بیمه شده متقاضی و یا مغایرت هر یک از اطلاعات وی با پایگاه هویتی جانبازان، لازم است واحد اجرایی ذیربط پس از اخذ اصل و تصویر کارت جانبازی، گواهی درصد جانبازی و شناسنامه متقاضی و برابر اصل نمودن آنها (پوست ۱۶ ضمیمه) را تکمیل و به بنیاد شهید و امور ایثارگران استان مربوطه ارسال نمایند و پس از وصول پاسخ با استفاده از گزینه "تغییر پایگاه جانبازان" در سیستم صدور احکام بازنشستگی نسبت به ایجاد یا اصلاح اطلاعات در پایگاه مذکور اقدام و سپس سایر اقدامات لازم را به عمل آورد.

۷-۳-۳- واحدهای اجرائی سازمان تأمین اجتماعی پس از وصول درخواست جانبازان و آزادگان از طریق مبادی ذیربط (حسب مورد دستگاه ها یا شخص بیمه شده جانباز یا آزاده) و اطمینان از کامل بودن مدارک شناسایی آنان وفق شرح پیشگفت نسبت به بررسی شرایط سن و سابقه متقاضی اقدام و در صورت احراز شرایط پس از استعلام تاریخ ترک کار با رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوطه نسبت به صدور حکم برقراری مستمری اقدام نمایند.

۷-۳-۴- در صورت عدم احراز شرایط بازنشستگی وفق قانون مربوطه باید مراتب در اسرع وقت کتباً به متقاضی و دستگاه مربوطه اعلام گردد.

۷-۴- ملاک محاسبه مستمری جانبازان و آزادگان

۷-۴-۱- میزان مستمری بازنشستگی جانبازان و آزادگان مشمول قانون تأمین اجتماعی شاغل در بند های "۱-۱-۷" و "۲-۱-۷" که دارای احکام استخدامی رسمی، ثابت یا دارای عناوین مشابه می باشند، برابر است با آخرین حقوق مبنای

بازنشستگی مندرج در آخرین حکم کارگزینی ضرب در مجموع سابقه قابل احتساب (سابقه اصلی و ارفاقی) تقسیم بر سی.

منظور از آخرین حقوق مبنای بازنشستگی، مجموع مبالغ مشمول کسر حق بیمه مندرج در آخرین حکم کارگزینی متقاضی می باشد. "دادنامه های شماره ۱۵۵۶ مورخ ۸۶/۱۲/۲۶ و ۳۳ مورخ ۹۶/۱/۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری و شماره ۱ مورخ ۹۶/۱/۳۰ هیأت تخصصی اداری و استخدامی دیوان عدالت اداری مبنی بر تأیید و تنفیذ ماده ۲ آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور (مصوب ۱۳۸۳ - مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران)

۷-۴-۲- میزان مستمری بازنشستگی مشمولین شاغل در بند "۳-۱-۷"

متوسط مزد یا حقوق مبنای کسر حق بیمه متقاضی مطابق با مفاد تبصره ماده ۷۷ قانون ضرب در مجموع سابقه قابل احتساب (سابقه اصلی و ارفاقی) تقسیم بر سی.

نکته: در هر حالت خدمت مزاد بر ۳۰ سال مشمولین فوق در تعیین حقوق بازنشستگی آنها قابل محاسبه نخواهد بود.

(دادنامه شماره ۹۳ الی ۹۹ مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۷-۴-۳- سنوات ارفاقی جانبازان مقرر در بند "۲-۱-۷" این بخشنامه توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران وفق تبصره ۳ آیین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون اخیرالذکر مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران طبق جدول ذیل تعیین می گردد.

سنوات ارفاقی	درصد جانبازی
۳ سال	۲۰ درصد
۴ سال	۲۵ درصد
۵ سال	۳۰ درصد
۶ سال	۳۵ درصد
۷ سال	۴۰ و ۴۵ درصد
۸ سال	۵۰ و ۵۵ درصد
۹ سال	۶۰ و ۶۵ درصد
۱۰ سال	۷۱ درصد و بالاتر

۷-۵- شرایط بهره مندی معلولین حوادث ناشی از کار و معلولین عادی از قانون

۷-۵-۱- دارا بودن حداقل ۲۰ درصد معلولیت و ۲۰ سال خدمت قابل قبول از لحاظ بازنشستگی یا بیمه پردازی.

۷-۵-۲- اشتغال فرد متقاضی در زمان درخواست بازنشستگی در کارگاههای مورد اشاره در بند های "۱-۱-۷" و "۲-۱-۷".

۷-۵-۳- معافیت از شرط سنی با توجه به دادنامه شماره ۵ مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۷-۵-۴- معلولین عادی حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار که در بخش دولتی شاغل هستند و متقاضی بازنشستگی می باشند، چنانچه حائز شرایط پیشگفت باشند باید از سوی دستگاه مربوطه جهت تشخیص و تعیین نوع معلولیت و درجات نقص عضو یا اعضا و کاهش تواناییها به کمیسیون پزشکی مستقر در سازمان بهزیستی کشور که متشکل از سه نفر پزشک متخصص بر حسب نوع معلولیت با معرفی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، است معرفی گردند.

۷-۵-۵- همچنین تشخیص و تعیین نوع معلولیت و درجات نقص عضو و یا اعضاء و یا کاهش تواناییها برای انجام کار، حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار که در بخش عمومی غیر دولتی شاغل هستند به عهده کمیسیونهای پزشکی سازمان تامین اجتماعی خواهد بود.

۷-۵-۶- متقاضیانی که معلولیت آنها بر اثر وقوع حادثه ناشی از کار باشد، باید جهت بررسی و تایید حادثه مذکور همزمان با ارائه درخواست بازنشستگی خود نسبت به ارائه کلیه مدارک و مستندات از قبیل گزارش

حادثه، گزارش بررسی حادثه، نظریه مدیر مربوطه، گواهی ایام استراحت و سایر مکاتبات مرتبط با موضوع اقدام نمایند.

۷-۶- مدارک مورد نیاز

۷-۶-۱- تصویر تمام صفحات شناسنامه و کارت ملی متقاضی شاغل در بخش دولتی ممهور به مهر برابر اصل توسط مراجع ذیصلاح

۷-۶-۲- اصل درخواست بازنشستگی متقاضی شاغل در بخش دولتی که در دبیرخانه دستگاه محل خدمت وی ثبت شده است.

۷-۶-۳- اصل درخواست بازنشستگی متقاضی شاغل در بخش غیر دولتی.

۷-۶-۴- اصل نظریه کمیسیون پزشکی سازمان بهزیستی کشور شاغل در بخش دولتی.

۷-۶-۵- اصل نظریه کمیسیون پزشکی سازمان تامین اجتماعی شاغل در بخش غیر دولتی.

۷-۶-۶- اصل نظریه سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور در خصوص تعیین میزان سنوات ارفاقی و موافقت با بازنشستگی متقاضی شاغل در بخش دولتی.

۷-۶-۷- تصویر آخرین حکم کارگزینی (ممهور به مهر برابر با اصل توسط دستگاه ذیربط) متقاضی شاغل در بخش دولتی.

۷-۷- نحوه برقراری و تعیین میزان مستمری بازنشستگی

۷-۷-۱- میزان مستمری معلولین حوادث ناشی از کار و معلولین عادی شاغل در دستگاه های مورد اشاره در بند (۷-۵-۲) که پرداخت حقوق به مستخدمین آنها بر اساس احکام استخدامی کارگزینی رسمی، ثابت یا دارای عناوین مشابه صورت می پذیرد عبارت است از:
آخرین حقوق مبنای بازنشستگی مشمول کسر حق بیمه مندرج در آخرین حکم کارگزینی ضرب در مجموع سابقه مبنای بازنشستگی (حداقل ۲۰ سال) بعلاوه مدت سنوات ارفاقی (حداکثر ۸ سال برای معلولین حوادث ناشی از کار و حداکثر ۶ سال برای معلولین عادی) تقسیم برسی.

۷-۷-۲- سنوات ارفاقی معلولین طبق جدول ذیل تعیین می گردد.

درصد معلولیت عادی	سنوات ارفاقی	درصد معلولیت ناشی از کار	سنوات ارفاقی
۲۰ لغایت ۳۰ درصد	۲ سال	۲۰ درصد	۲ سال
۳۱ لغایت ۴۰ درصد	۳ سال	۲۱ لغایت ۳۰ درصد	۳ سال
۴۱ لغایت ۶۰ درصد	۴ سال	۳۱ لغایت ۳۹ درصد	۴ سال
۶۱ لغایت ۸۰ درصد	۵ سال	۴۰ لغایت ۵۵ درصد	۵ سال
۸۱ لغایت ۱۰۰ درصد	۶ سال	۵۶ لغایت ۷۰ درصد	۶ سال
		۷۱ لغایت ۸۵ درصد	۷ سال
		۸۶ لغایت ۱۰۰ درصد	۸ سال

۷-۷-۳- میزان مستمری معلولین حوادث ناشی از کار و معلولین عادی شاغل در بخش غیر دولتی با احتساب سنوات ارفاقی مندرج در بند اخیرالذکر بر اساس تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون تامین اجتماعی می باشد.

نکته: در هر حالت خدمت مازاد بر ۳۰ سال مشمولین فوق در تعیین حقوق بازنشستگی آنها قابل محاسبه نخواهد بود.

(دادنامه شماره ۹۳ الی ۹۹ مورخ ۱۳۸۸/۲/۱۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۷-۸- شریط بهره مندی شاغلین مشاغل سخت و زیان آور از قانون

۷-۸-۱- دارا بودن حداقل ۲۰ سال سابقه خدمت قابل قبول از لحاظ بازنشستگی یا بیمه پردازی در کلیه وزارتخانه ها و شرکتها و مؤسسات دولتی و شهرداریها، بانک ها و مؤسسات و شرکت ها و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است. (دادنامه شماره ۷۴۵ مورخ ۹۶/۸/۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۷-۸-۲- مستخدمین مربوطه در زمان درخواست بازنشستگی باید در مشاغل سخت و زیان آور اشتغال بکار داشته باشند.

۷-۸-۳- معافیت از شرط سنی با توجه به دادنامه شماره ۵ مورخ ۱۳۸۷/۱/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری.

۷-۸-۴- مدت سنوات ارفاقی هر یک از متقاضیان موضوع این ماده با توجه به انجام وظایف و درجات مختلف مشروط به اینکه از ۵ سال تجاوز ننماید به شرح زیر تعیین می گردد:

الف) انجام وظایف در مشاغل درجه یک به ازای هر یکسال خدمت یک ماه.

ب) انجام وظایف در مشاغل درجه دو به ازای هر یکسال خدمت دو ماه.

پ) انجام وظایف در مشاغل درجه سه به ازای هر یکسال خدمت سه ماه.

۷-۹- فرآیند بازنشستگی متقاضیان مشاغل سخت و زیان آور

۷-۹-۱- ارسال درخواست بازنشستگی متقاضی توسط دستگاه محل خدمت که قبلاً از سوی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور مبنی بر موافقت با بازنشستگی و همچنین مدت سنوات ارفاقی تعیین تکلیف گردیده است.

۷-۹-۲- با عنایت به مفاد تصویب نامه شماره ۱۰/۲۴۶۱۰ ت/۴۴۵۴۷ ک مورخ ۱۳۸۹/۶/۶ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی کلیه کارگران مشمول قانون کار شاغل در دستگاه های اجرایی (وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکت های دولتی، شهرداری ها، بانک ها و سازمان هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است) موضوع قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران ... مشمول این قانون نبوده و مشمول آیین نامه اجرایی مشاغل سخت و زیان آور موضوع تصویب نامه شماره ۵۳۶۵ ت/۳۶۰۰ هـ مورخ ۱۳۸۶/۲/۵ هیأت وزیران می باشند.

۷-۱۰- چگونگی دریافت هزینه های ناشی از سنوات ارفاقی وفق قانون مذکور

۷-۱۰-۱- در اجرای تبصره "۶" قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی هزینه های ناشی از اجرای این قانون جهت بازنشستگی جانبازان، آزادگان و معلولین عادی حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار که در بخش دولتی شاغل می باشند به عهده دستگاه مربوطه می باشد و جانبازان، آزادگان و معلولین عادی

حوادث ناشی از کار و بیماران ناشی از شرایط خاص کار که در بخش غیر دولتی شاغل می باشند به عهده دولت خواهد بود.

۲-۱۰-۷- طبق تبصره "۴" آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۸/۵/۲۸ هیأت وزیران کسور بازنشستگی شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، سهم دستگاه و سهم مستخدم بر حسب مدت سنوات ارفاقی با رعایت سایر قوانین و مقررات مربوطه محاسبه و توسط دستگاه باید به سازمان تامین اجتماعی پرداخت شود، همچنین مواد (۴) و (۵) آیین نامه قانون مذکور مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران نحوه محاسبه مربوط به حق بیمه و مستمری قابل پرداخت تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی به شرح زیر می باشد :

منظور از حق بیمه تا زمان احراز شرایط قانونی، ماه های باقیمانده از تاریخ بازنشستگی جانباز یا آزاده تا تاریخ احراز شروط سن و سابقه بازنشستگی قانونی وی (دارا بودن ۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان و نیز ۳۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه) می باشد.

۳-۱۰-۷- نحوه محاسبه حق بیمه تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی :

مدت کسری سابقه یا مدت کسری سن بیمه شده تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضرب در میزان مبلغ آخرین حقوق مبنای بازنشستگی در تاریخ برقراری یا متوسط دستمزد متقاضی (حسب مورد) ضرب در نرخ حق بیمه.

۴-۱۰-۷- جمع ماههای باقیمانده (کسری سابقه) تا زمان احراز شرط سابقه قانونی بازنشستگی مساوی است با جمع ماههای اشتغال بالقوه تا زمان بازنشستگی قانونی منهای جمع ماه های سابقه خدمت یا بیمه پردازی در مقطع بازنشستگی.

۵-۱۰-۷- جمع ماه های باقیمانده (کسری سن) تا زمان احراز شرط سن قانونی بازنشستگی برای مردان یا زنان مساوی است با شرط قانونی سن (۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان و نیز ۳۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه) منهای سن بیمه شده در تاریخ برقراری بازنشستگی بر حسب ماه.

• شروط سن و سابقه براساس مفاد تبصره ۱ ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی تعیین گردیده است.

• نرخ محاسبه حق بیمه ۳۰٪ می باشد.

• در فرمول محاسبه حق بیمه تا زمان احراز شرایط برای جانبازان و آزادگان دستگاه های دولتی غیر مشمول قانون کار آخرین حقوق مبنای بازنشستگی در تاریخ برقراری و برای مشمولین قانون کار متوسط دستمزدی که براساس تبصره ذیل ماده ۷۷ قانون تعیین میشود، ملاک محاسبه است.

۶-۱۰-۷- نحوه محاسبه مستمری تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی :

جمع ماههای باقیمانده تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی براساس کسری سن یا سابقه هر کدام که بزرگتر باشد ضرب در مجموع مبلغ مستمری قابل پرداخت در تاریخ برقراری بعلاوه کمک های جنبی. با توجه به متغیر بودن میزان کمک های جنبی قابل پرداخت به مستمری بگیران (معیشت ، عیدی ، سنوات و...) ، ضریب ۲۰٪ مبنای محاسبه کمکهای جنبی تعیین شده است.

۱۱-۷- نکات قابل توجه

۱۱-۷-۱- پس از صدور حکم مستمری بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی یا آزادگان واحد امور فنی مستمریهای شعبه موظف است طبق فرم مکانیزه در سیستم هزینه های ناشی از بازنشستگی افراد موصوف را سریعاً محاسبه و به واحد وصول حق بیمه شعبه منعکس نماید.

شایان ذکر است حق بیمه و مستمری پرداختی از تاریخ برقراری تا زمان احراز شرایط بازنشستگی قانونی بصورت هوشمند توسط سیستم مکانیزه مستمریها محاسبه می گردد.

بدهیهای تولید شده مربوط به بخش غیر دولتی توسط سیستم مکانیزه مستمریها بصورت هوشمند در قسمت بدهیهای دولت در گزارش وصولی منظور می گردد و همچنین بدهی های تولید شده مربوط به بخش دولتی پس از تخصیص شماره بدهی مشخص و توسط سیستم مذکور به سیستم پیگیری مطالبات منتقل می شود.

۱۱-۷-۲- واحد وصول حق بیمه باید از طریق گزینه «اعلام بدهی کارگاه های دولتی» در منوی اطلاعات جاری کارگاه ها در سیستم پیگیری مطالبات، فرم مربوطه را از سیستم اخذ و پس از تأیید مراتب توسط مسئول وصول حق بیمه و رئیس شعبه و ثبت آن در دبیرخانه شعبه اقدامات لازم طبق روال جاری را معمول دارد.

خاطر نشان می سازد مهلت پرداخت هزینه های مربوطه وفق فرم مذکور به مدت ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ بوده و پس از آن سیستم به صورت مکانیزه بدهی فوق الذکر را تبدیل به فرم اخطاریه نموده و سایر اقدامات اجرایی وفق مقررات جاری صورت می پذیرد.

۱۱-۷-۳- سیستم مکانیزه مستمریها با استفاده از اطلاعات ثبت شده علاوه بر ایجاد امکانات لازم برای پرداخت مستمری و سایر مزایای جنبی امکان اخذ آمار این قبیل افراد و همچنین مابه التفاوت وصول شده را نیز ارائه خواهد نمود.

۱۲-۷- بازنشستگی کارکنان مشاغل پرستاری ، بهیاری ، کمک بهیار ، تکنسین اتاق عمل و تکنسین آزمایشگاه

طبق تصویب نامه شماره ۷۶۶۵۰/ت ۹۲۹ مورخ ۱۳۶۸/۱۰/۲۷ هیات وزیران ، کلیه پستهای قابل تخصیص در رشته شغلی پرستاری ، بهیاری و کمک بهیار به عنوان مشاغل سخت و زیان آور محسوب گردیده و بر اساس تصمیم متخذ در جلسه مورخ ۶۹/۱۲/۲۱ شورای امور اداری استخدامی کشور درجه بندی و سنوات ارفاقی مشاغل مذکور طبق تبصره

"۲" بند (۵) آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۸/۵/۲۸ هیأت وزیران مشخص گردیده است، همچنین با عنایت به تصویب نامه شماره ۵۸۱۲۱۰ ت ۱۵۹۲۰ هـ مورخ ۱۳۷۶/۴/۲۰ هیأت وزیران مشاغل تکنسین اتاق عمل و تکنسین آزمایشگاه نیز به عنوان مشاغل سخت و زیان آور تعیین گردیده، لذا واحد های اجرایی باید نسبت به درخواستهای واصله آندسته از کارکنان مذکور که در دستگاهها، شرکتهای، مؤسسات دولتی، شهرداریها، بانکها و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است شاغل و متصدی مشاغل فوق می باشند و بیمه و بازنشستگی آنان مشمول قانون تأمین اجتماعی می باشد، وفق قانون اصلاح قانون مذکور (مصوب ۱۳۶۷) مصوب ۱۳۸۳/۲/۲۱ مجلس شورای اسلامی و آیین نامه اجرایی مربوطه موضوع تصویب نامه شماره ۲۶۸۶ ت ۳۳۵۷۰ هـ مورخ ۱۳۸۵/۳/۶ هیأت وزیران و با رعایت شرایط مقرر در بند (۷-۸) این بخشنامه رسیدگی نمایند. ضمناً متصدیان پست های سازمانی نظیر رئیس و کارشناس ارشد پرستاری که فاقد مجوز قانونی می باشند.

۷-۱۳-۱- بازنشستگی کارکنان شاغل در بیمارستانها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی وابسته به دستگاههای اجرایی

با عنایت به تصویب نامه شماره ۱۰۱۴۱۴ ت ۵۱۲۳۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۷ هیأت وزیران، مبنی بر اجرای بند (۵) آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور موضوع تصویب نامه شماره ۴۵۶۶۴ ت ۶۵۲ مورخ ۱۳۶۸/۵/۳۰ هیأت وزیران در خصوص تعیین برخی از مشاغل کارکنان شاغل در بیمارستانها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی به عنوان مشاغل سخت و زیان آور مراتب جهت اجرا به شرح زیر اعلام می گردد:

۷-۱۳-۱- مشمولین

کارکنان شاغل در بیمارستانها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی کلیه وزارتخانه ها، شرکتهای، مؤسسات دولتی، شهرداری ها، بانک ها، موسسات و شرکتهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و نهادهای عمومی غیر دولتی.

۷-۱۳-۲- شرایط لازم

چنانچه مشمولین فوق دارای حداقل ۲۰ سال تمام سابقه خدمت و پرداخت حق بیمه بوده و متصدی هر یک از مشاغل مذکور در جدول زیر باشند، می توانند بدون شرط سنی تقاضای بازنشستگی خود را به بالاترین مقام دستگاه ارائه و در صورت موافقت با بازنشستگی آنان، باید درخواست مربوطه همراه با کلیه احکام پرسنلی از بدو استخدام،

تائیدیه اشتغال در پستهای سازمانی و خلاصه پرونده پرسنلی متقاضی پس از مههور نمودن به مهر برابر با اصل، به منظور احراز شرایط به آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه ارسال گردد. لازم بذکر است بهره مندی از مزایای فوق منوط به اشتغال عملی کارکنان مذکور در پست سازمانی مربوطه خواهد بود.

(دادنامه شماره ۷۴۵ مورخ ۹۶/۸/۹ هیات عمومی دیوان عدالت اداری)

درجه بندی مشاغل سخت و زیان آور و میزان سنوات ارفاقی هر یک مطابق جدول زیر می باشد:

<p>متصدیان پست های سازمانی کاردان، کارشناس و کارشناس ارشد اتاق عمل مستقر در واحدهای عملیاتی بیمارستانها و مراکز بهداشتی و درمانی.</p>	<p>مشاغل درجه یک (یک ماه سنوات خدمت ارفاقی به ازاء هر سال)</p>
<p>متصدیان پست های سازمانی کاردان، کارشناس و کارشناس هوشبری مستقر در واحدهای عملیاتی بیمارستانها و مراکز بهداشتی و درمانی.</p>	
<p>متصدیان پست های سازمانی ماما مستقر در واحدهای عملیاتی، بیمارستان ها و زایشگاه ها، مراکز بهداشتی و درمانی شهری و روستایی و تسهیلات زایمانی.</p>	
<p>متصدیان پست های سازمانی رئیس و مسئول فنی آزمایشگاه در آزمایشگاههای مستقر در واحدهای عملیاتی بیمارستانها و مراکز آزمایشگاههای تشخیص پزشکی، آزمایشگاههای مرجع انستیتو پاستور ایران، آزمایشگاه تشخیص پزشکی و روتین سازمان انتقال خون ایران، آزمایشگاههای مرجع حوزه وزارت بهداشت و دانشگاههای علوم پزشکی و همچنین متصدیان پست های سازمانی کاردانی، کارشناس، کارشناس ارشد، کارشناس مسئول و رئیس و مسئول فنی آزمایشگاههای مستقر در واحدهای عملیاتی در آزمایشگاههای کنترل کیفیت سازمان انتقال خون ایران، سازمان غذا و دارو وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. متصدیان پست های سازمانی مسئول فوریت های پزشکی مستقر در واحدهای عملیاتی اورژانس بیمارستانها و مراکز فوریت های پزشکی (اورژانس ۱۱۵).</p>	<p>مشاغل درجه دو (دو ماه سنوات خدمت ارفاقی به ازاء هر سال)</p>
<p>متصدیان پست های سازمانی کاردان، کارشناس، کارشناس مسئول، کارشناس ارشد آزمایشگاه و خدمت گزار (لوله شور) در آزمایشگاههای مستقر در واحدهای عملیاتی مراکز بهداشتی و درمانی، بیمارستانها، مراکز روانپزشکی، مراکز بهداشتی و درمانی خیریه دولتی، آزمایشگاههای مرجع انستیتو پاستور ایران، آزمایشگاه تشخیص پزشکی و روتین سازمان انتقال خون ایران، آزمایشگاه مرجع سلامت حوزه وزارت بهداشت و با آزمایشگاههای مرجع دانشگاههای علوم پزشکی و مراکز آزمایشگاههای تشخیص طبی.</p>	

۳-۱۳-۷- حداکثر سنوات ارفاقی قابل احتساب ۵ سال بوده و مجموع سنوات اصلی و ارفاقی نباید از ۳۰ سال تجاوز نماید.

۴-۱۳-۷- پرداخت فوق العاده سختی شرایط محیط کار موضوع بند (خ) ماده ۳۹ قانون استخدام کشوری، ملاک تشخیص مشاغل سخت و زیان آور نخواهد بود.

۵-۱۳-۷- اشتغال به کار مجدد کارکنان مشمول بند "۱-۱۳-۷" این بخشنامه پس از بازنشستگی ممنوع بوده و لازم است تعهد نامه (پیوست ۱۷ ضمیمه) توسط متقاضی تکمیل و اخذ گردد.

۶-۱۳-۷- فرآیند انجام کار

واحدهای اجرایی مکلفند پس از دریافت مدارک موضوع بند "۲-۱۳-۷" وفق مقررات، سوابق پرداخت حق بیمه متقاضیان را بررسی و پس از حصول اطمینان از احراز شرایط قانونی پیشگفت وفق مدارک و مستندات ارسالی توسط بیمارستان و سایر مراکز بهداشتی و درمانی، نسبت به محاسبه هزینه های ناشی از اجرای قانون به تفکیک سهم متقاضی و مراکز مذکور اقدام و مراتب را جهت وصول به دستگاه مربوطه اعلام نمایند.

۷-۱۳-۷- نحوه محاسبه حق بیمه و مستمری سنوات ارفاقی

طبق تبصره ۴ بند ۵ آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ و همچنین ماده (۵) آیین نامه قانون اصلاح قانون مذکور مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیأت وزیران، نحوه محاسبه هزینه های ناشی از اجرای قانون به شرح زیر است:

الف) هزینه های مربوط به حق بیمه تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی برابر است با مدت کسری سن یا سابقه تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضرب در متوسط دستمزد بیمه شده (وفق تبصره ماده ۷۷ قانون تأمین اجتماعی) ضرب در ۳۰ درصد نرخ حق بیمه.

ب) هزینه های مربوط به مستمری قابل پرداخت تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی برابر است با مدت کسری سن یا سابقه تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضرب در مجموع مبلغ مستمری قابل پرداخت در تاریخ برقراری به علاوه مبالغ مربوط به کمک های جنبی.

۸-۱۳-۷- محاسبه و نگهداری حساب هزینه های برقراری مستمری

پس از صدور حکم مستمری بازنشستگی، هزینه های مربوطه شامل حق بیمه و مستمری پرداختی از تاریخ برقراری تا زمان بازنشستگی قانونی به صورت هوشمند توسط سیستم مکانیزه مستمریها محاسبه و در سیستم پیگیری مطالبات واحد وصول حق بیمه منظور خواهد شد.

۱۴-۷- بازنشستگی کارکنان مراکز خاص درمانی بنیاد شهید و امور ایثارگران

با عنایت به تصویب نامه شماره ۱۰۱۴۱۷/ت/۵۱۲۳۱ هـ مورخ ۱۳۹۵/۸/۱۷ هیأت وزیران، مبنی بر اجرای بند (۵) آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، موضوع تصویب نامه شماره ۴۵۶۶۴/ت/۶۵۲ مورخ ۱۳۶۸/۵/۳۰ هیأت وزیران در خصوص تعیین برخی مشاغل کارکنان مراکز خاص درمانی بنیاد شهید و امور ایثارگران، مراتب جهت اجرا به شرح زیر اعلام می گردد:

۱-۱۴-۷- مشمولین

صرفاً کارکنان شاغل در مراکز خاص درمانی بنیاد شهید و امور ایثارگران می باشند. خاطر نشان می سازد با عنایت به اهمیت موضوع و حسب هماهنگی صورت پذیرفته با بنیاد مذکور فهرست مراکز خاص درمانی مربوطه همراه با کد کارگاهی در سیستم مکانیزه تعبیه گردیده و فقط افراد شاغل در کارگاه های تعیین شده امکان بهره مندی از مزایای بازنشستگی به استناد مصوبه اخیرالذکر را دارا می باشند.

۲-۱۴-۷- شرایط لازم

چنانچه مشمولین فوق دارای حداقل ۲۰ سال سابقه خدمت و پرداخت حق بیمه بوده و متصدی هر یک از مشاغل مذکور در جدول ذیل باشند، می توانند بدون شرط سنی تقاضای بازنشستگی خود را به بالاترین مقام بنیاد یادشده ارائه و بنیاد مذکور در صورت موافقت با بازنشستگی آنان، باید درخواست مربوطه را همراه با کلیه احکام پرسنلی از بدو استخدام، تأییدیه اشتغال عملی در پستهای سازمانی و خلاصه پرونده پرسنلی متقاضیان پس از ممهور نمودن به مهر برابر با اصل، به منظور بررسی احراز شرایط به آخرین شعبه دریافت کننده حق بیمه ارسال نماید. لازم بذکر است بهره مندی از مزایای فوق منوط به اشتغال عملی کارکنان مذکور در پست سازمانی مربوطه خواهد بود.

(دادنامه شماره ۷۴۵ مورخ ۹۶/۸/۹ هیات عمومی دیوان عدالت اداری)

درجه بندی مشاغل سخت و زیان آور و میزان سنوات ارفاقی هر یک مطابق جدول زیر می باشد:

درجه سه	درجه دو	درجه یک
(سه ماه سنوات ارفاقی به ازاء هر سال)	(دو ماه سنوات ارفاقی به ازاء هر سال)	(یک ماه سنوات ارفاقی به ازاء هر سال)

متصدیان پست سازمانی پزشک که به صورت تمام وقت در مراکز خاص درمانی جانبازان اشتغال به کار دارند.	متصدیان پست سازمانی مددکار اجتماعی که به صورت تمام وقت در مراکز خاص درمانی جانبازان اشتغال به کار دارند.	متصدیان پست های سازمانی پرستار، بهیار، کمک بهیار که به صورت تمام وقت در مراکز خاص درمانی جانبازان اشتغال به کار دارند.
--	---	---

۳-۱۴-۷- حداکثر سنوات ارفاقی قابل احتساب ۵ سال بوده و مجموع سنوات اصلی و ارفاقی نباید از ۳۰ سال تجاوز نماید.

۴-۱۴-۷- اشتغال به کار مجدد مشمولین اشاره شده در بند "۱-۱۴-۷" این بخشنامه پس از بازنشستگی ممنوع بوده و لازم است تعهد نامه (پیوست ۱۸) ضمیمه توسط متقاضی تکمیل و اخذ گردد.

۵-۱۴-۷- پرداخت فوق العاده سختی شرایط محیط کار موضوع ماده ۳۹ قانون استخدام کشوری، ملاک تشخیص مشاغل سخت و زیان آور نخواهد بود.

۶-۱۴-۷- فرآیند انجام کار

پس از دریافت مدارک موضوع بند "۲-۱۴-۷"، واحدهای اجرایی باید مطابق رویه جاری سوابق پرداخت حق بیمه متقاضیان را بررسی و پس از حصول اطمینان از احراز شرایط پیشگفت وفق مدارک و مستندات ارسالی توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران نسبت به محاسبه و اعلام هزینه های ناشی از اجرای قانون به تفکیک سهم متقاضی و بنیاد مذکور اقدام نماید.

کارگاه محل اشتغال متقاضی می بایست پس از تعیین تکلیف چگونگی پرداخت هزینه های مربوطه (اعم از سهم خود و مستخدم) نسبت به اعلام ترک کار بیمه شده جهت صدور حکم بازنشستگی اقدام نماید.

۷-۱۴-۷- نحوه محاسبه حق بیمه و مستمری سنوات ارفاقی

طبق تبصره "۴" آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور مصوب ۱۳۶۷/۹/۱ و همچنین ماده (۵) آیین نامه قانون مذکور مصوب ۱۳۸۵/۲/۱۰ هیات وزیران، نحوه محاسبه هزینه های ناشی از اجرای قانون بدین شرح خواهد بود:

الف) هزینه های مربوط به حق بیمه تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی برابر است با مدت کسری سن یا سابقه تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضربدر متوسط دستمزد بیمه شده (وفق تبصره ماده ۷۷ قانون تأمین اجتماعی) ضربدر ۳۰٪ نرخ حق بیمه.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

شماره:

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

تاریخ:

دارد

پیوست:

ب) هزینه های مربوط به مستمری قابل پرداخت تا زمان احراز شرایط قانونی بازنشستگی برابر است با مدت کسری سن یا سابقه تا زمان احراز شرایط قانونی هر کدام که بزرگتر باشد ضربدر مجموع مبلغ مستمری قابل پرداخت در تاریخ برقراری به علاوه مبالغ مربوط به پرداخت کمک های جنبی.

۸-۱۴-۷- محاسبه و نگهداری حساب هزینه های برقراری مستمری

پس از صدور حکم مستمری بازنشستگی، هزینه های مربوطه شامل حق بیمه و مستمری پرداختی از تاریخ برقراری تا زمان بازنشستگی قانونی به صورت هوشمند توسط سیستم مکانیزه مستمریها محاسبه و در سیستم پیگیری مطالبات واحد وصول حق بیمه منظور خواهد شد.

۸) ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور... در برنامه های سوم تا پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور

۸-۱- نحوه شناسائی واحدهای صنعتی مشمول ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع

۸-۱-۱- کارفرمایان واحدهای صنعتی و تولیدی دارای پروانه بهره برداری از وزارت صنایع و معادن یا سایر مراجع قانونی و کارفرمایان کلیه تاسیسات گردشگری مندرج در ماده «۱» آئین نامه ایجاد، اصلاح، تکمیل، درجه بندی و نرخ گذاری تاسیسات ایرانگردی و جهانگردی و نظارت بر فعالیت آنها (مصوب ۱۳۶۸/۲/۱۳) که دارای پروانه بهره برداری از سازمان میراث فرهنگی و گردشگری بوده و متقاضی استفاده از این قانون بودند می توانستند نسبت به تکمیل و تحویل فرم شماره «۱» (پیوست ۱۹ ضمیمه) منضم به مدارک لازم به شعبه ذیربط اقدام و شعب نیز پس از استعلام اعتبار پروانه بهره برداری از مراجع قانونی ذیصلاح در صورت فعال بودن کارگاه و ارسال لیست پرداخت حق بیمه مراتب را حسب مورد طی فرم های شماره «۲» (پیوست ۲۰ ضمیمه) یا شماره «۳» (پیوست ۲۱ ضمیمه) به کارفرمای متقاضی ابلاغ می نمود.

نکته: مراحل ابلاغ فرم های شماره «۲» (پیوست ۲۰ ضمیمه) و شماره «۳» (پیوست ۲۱ ضمیمه) همانند اوراق مطالباتی (اعلامیه، اخطاریه و ...) بود.

۸-۱-۲- واحدهای تابعه موظف بودند اعتبار پروانه بهره برداری کلیه واحدهای متقاضی را که طی برنامه سوم و چهارم توسعه در اجرای ماده ۱۰ قانون مذکور مشمول شناخته می شدند و خواستار بهره مندی از این تسهیلات بودند را به منظور اطمینان از ابقای اعتبار آن مجدداً از مراجع ذیصلاح استعلام نمایند.

۸-۱-۳- در رابطه با تاسیسات گردشگری مشمول این قانون صرفاً فعالیت های ذیل با رعایت سایر شرایط و مقررات مربوطه قابل بررسی بودند:

۱- مهمانخانه (هتل) ۲- مهمانسرا ۳- زائرسرا ۴- متل ۵- پانسیون ۶- اقامتگاه جوانان ۷- اردوگاه ایرانگردی و جهانگردی ۸- تأسیسات ساحلی ۹- تأسیسات حمام های آب معدنی ۱۰- رستوران درون واحدهای اقامتی فوق الذکر ۱۱- واحدهای پذیرایی داخل فرودگاه ها و ترمینال های مسافربری کشور ۱۲- واحدهای پذیرایی، اقامتی و مهمان پذیرها ۱۳- مجتمع های سیاحتی و تفریحی (به استثنای موارد مربوط به شهرداریها) ۱۴- سایر واحدهایی که به قصد ارائه خدمات و انتفاع، برای پذیرایی و اقامت مسافران و جهانگردان طبق مقررات و ضوابط مصوب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تأسیس شده است ۱۵- هتل آپارتمان

آندسته از کارگاههای دولتی که در راستای اجرای ماده ۱۶ قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجراء سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۸ مجلس شورای اسلامی و ۱۳۸۷/۳/۲۵ مجمع تشخیص مصلحت نظام مشمول واگذاری به بخش خصوصی شدند، پس از تأیید مراتب، اخذ مجوز از اداره کل امور فنی مستمریها و احراز سایر شرایط مقرر تا پایان سال ۱۳۹۳ از بازنشستگی وفق قانون یاد شده بهره مند گردیدند.

۲-۸- نحوه احراز شرایط بیمه شدگان شاغل در واحدهای صنعتی مشمول ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع

۱-۲-۸- کارفرمایان کارگاه هایی که به استناد بند «۱-۱-۸» این بخشنامه مشمول گردیدند می توانند فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) که صرفاً فرم معرفی بیمه شده متقاضی دارای بیش از ۲۵ سال سابقه پرداخت حق بیمه می باشد را برای هر یک از بیمه شدگان با سابقه مذکور تکمیل و پس از امضاء به همراه تصاویر شناسنامه و کارت ملی بیمه شده ذینفع به شعبه تسلیم و ثبت دفتر شعبه مربوطه نمایند.

۲-۲-۸- شعب تابعه پس از بررسی شکلی فرم، ضمن حصول اطمینان از دریافت مدارک فوق در خصوص موارد تطبیق و تأیید صحت اطلاعات مندرج در فرم با شناسنامه و کارت ملی بیمه شده دقت لازم را بعمل آورده و در صورت مشاهده هر گونه مغایرت مراتب را ضمن اعاده فرم مربوطه به کارفرما اعلام می نمودند.

۳-۲-۸- در صورت تأیید مراتب فوق، بررسی استمرار اشتغال بیمه شده در کارگاه یا کارگاه های مشمول و احراز بیش از ۲۵ سال سابقه در تاریخ ثبت فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) باید توسط کمیته ای متشکل از مسئولین واحدهای ذیربط در شعبه انجام و احراز یا عدم احراز شرایط را طی فرم شماره «۵» (پیوست ۲۳ ضمیمه) منضم به یکبرگ فرم شماره «۶» (پیوست ۲۴ ضمیمه) که همان فرم کمیته مذکور می باشد بصورت مکانیزه از سیستم اخذ و به کارفرما ابلاغ می نمودند.

نکته مهم: چنانچه ارائه درخواست و واریز مبلغ جهت احتساب خدمت و وظیفه سربازی قبل از ثبت فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) صورت پذیرفته باشد، سابقه مذکور در احراز شرایط محاسبه می گردد.

۳-۸- چگونه برقراری مستمری بیمه شدگان مشمول

طبق ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع کارفرمایان واحدهای صنعتی و تولیدی و تأسیسات گردشگری مجاز بودند، به ازاء هر نفر اشتغال جدید، یک نفر از کارکنان با سابقه پرداخت حق بیمه بیش از بیست و پنج سال خود را با پرداخت مابه التفاوت کسورات سنوات باقیمانده تا زمان بازنشستگی قانونی و بار مالی ناشی از مستمری متعلقه تا احراز شرایط بازنشستگی طی اجرای برنامه های سوم تا پنجم به شرح ذیل بازنشسته نمایند:

۴-۸- نحوه محاسبه ۵۰٪ مابه التفاوت کسورات تا زمان بازنشستگی قانونی وفق تصویب نامه شماره ۸۷۹۴/ت ۳۰۳۷۰- مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ هیأت وزیران

۴-۸-۱- تعداد ماه های سنوات باقیمانده مساوی است با:

جمع ماه های سابقه پرداخت حق بیمه منهای جمع ماههای اشتغال بالقوه تا زمان بازنشستگی قانونی.

۴-۸-۲- کسورات سنوات باقیمانده مساوی است با:

تعداد ماه های سنوات باقیمانده ضربدر حقوق و مزایای متوسط آخرین ۱۲ ماه ماخذ پرداخت حق بیمه ضربدر نرخ حق بیمه قانونی دستمزد ملاک عمل جهت محاسبه حقوق و مزایای مذکور، متوسط دستمزد ۱۲ ماه آخر مشمول کسر حق بیمه مربوط به ماه قبل از صدور فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) با رعایت ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی می باشد.

۴-۸-۳- نرخ حق بیمه قانونی جهت محاسبه کسورات سنوات باقیمانده طبق جدول ذیل محاسبه میگردد:

ردیف	مشمولین	نرخ حق بیمه قانونی
۱	بیمه شده خارج از شمول قانون کار	٪۳۰
۲	بیمه شده مشمول قانون کار	٪۳۳

معادل مبلغ محاسبه شده فوق نیز بابت بدهی دولت در اجرای ماده ۱۰ قانون اخیرالذکر با عنوان هزینه های جبرانی سازمان منظور میگردد.

۵-۸- نحوه محاسبه مابه التفاوت کسورات تا زمان بازنشستگی وفق قانون مورخ ۱۳۸۵/۱۱/۱۸ مجلس شورای اسلامی

۵-۸-۱- تعداد ماه های سنوات باقیمانده مساوی است با:

جمع ماههای سابقه پرداخت حق بیمه منهای اشتغال بالقوه تا زمان بازنشستگی.

۲-۵-۸- کسورات سنوات باقیمانده مساوی است با:

تعداد ماههای سنوات باقیمانده $\times$ حقوق و مزایای متوسط آخرین ۱۲ ماه ماخذ پرداخت حق بیمه $\times$ نرخ حق بیمه قانونی دستمزد ملاک عمل جهت محاسبه حقوق و مزایای مذکور، متوسط دستمزد ۱۲ ماه آخر مشمول کسر حق بیمه مربوط به ماه قبل از صدور فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) با رعایت ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی می باشد.

نرخ حق بیمه قانونی موثر در محاسبه کسورات مذکور به شرح جدول اخیرالذکر بوده است. معادل مبلغ محاسبه شده فوق و نیز مستمری متعلقه تا زمان بازنشستگی قانونی بابت بدهی دولت در اجرای ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع بعنوان هزینه جبرانی سازمان تأمین اجتماعی منظور می گردید.

۶-۸- نحوه محاسبه مابه التفاوت کسورات تا زمان بازنشستگی قانونی وفق تصویب نامه ۷۰۴۵۹/ت/۴۹۰۲۶ هـ مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۳ هیأت وزیران

۱-۶-۸- طبق مفاد بند " ز" ماده ۸۰ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران به دولت اجازه داده شد، ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه را اجرا نماید. با توجه به اینکه اجرای این ماده از قانون نوسازی صنایع حسب مفاد آئین نامه اجرایی آن و تبصره ماده واحده قانون تمدید قانون فوق الذکر، تکالیفی در زمینه تأمین و پرداخت هزینه های مربوطه تحت عناوین « ۵۰٪ هزینه حق بیمه سنوات ارفاقی» و « هزینه مستمری متعلقه تا احراز شرایط قانونی» برای دولت ایجاد می نمود، اعلام نظر موافق دولت از الزامات اجرای بند قانونی یاد شده بود به همین دلیل اجرای آن از ابتدای سال ۱۳۸۹ (پایان برنامه چهارم توسعه اقتصادی، ...) تا تاریخ صدور مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۶/۲۳ مسکوت ماند.

با صدور این مصوبه، کارفرمایان واحدهای مشمول پس از احراز شرایط بیمه شده در صورت تمایل می توانستند با پرداخت کل بار مالی ناشی از اجرای این قانون (شامل پنجاه درصد حق بیمه سهم کارفرما و پنجاه درصد حق بیمه سهم دولت و نیز هزینه مستمری متعلقه تا احراز شرایط بازنشستگی) از مزایای بازنشستگی مربوطه جهت کارکنان خود بهره مند گردند.

۲-۶-۸- کارفرمای مربوطه موظف بود از تاریخ صدور برگ پرداخت حداکثر ظرف مدت ۱۰ روز نسبت به واریز نقدی کل مبلغ اعلام شده به حساب سازمان تأمین اجتماعی اقدام نماید. بدیهی است در صورت عدم واریز مبلغ فوق ظرف مهلت مقرر موضوع کان لم یکن تلقی گردیده و واحد اجرائی می بایست در صورت درخواست مجدد کارفرما نسبت به محاسبه کسورات براساس آخرین لیست ارسالی کارگاه مورد نظر با رعایت ماده ۳۹ قانون تأمین اجتماعی اقدام می نمود.

۷-۸- شرایط استخدام کارگر جدید (جایگزین)

کارفرمایان کارگاه مشمول علاوه بر اقدامات بندهای فوق (حسب مورد) باید نسبت به استخدام و معرفی نیروی جایگزین و ارائه درخواست بازنشستگی بیمه شده مورد نظر به شرح ذیل اقدام می نمودند:

۱-۷-۹- استخدام فرد جدید مطابق با ضوابط و مقررات قانون کار.

۲-۷-۸- رعایت مقررات قانون کار در خصوص نوع قرارداد استخدام افراد جایگزین کارگاه های مشمول ماده ۱۸۸ قانون کار الزامی نیست.

۳-۷-۸- تاریخ استخدام بیمه شده جدید که بعنوان جایگزین در واحد مشمول ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی اشتغال به کار می یابد، می بایست در فاصله زمانی فرم شماره «۴» (پیوست ۲۲ ضمیمه) ارائه شده از سوی کارفرما جهت بیمه شده مشمول بازنشستگی تا تاریخ ترک کاروی باشد.

۴-۷-۹- معرفی کارگر جدید الاستخدام (جایگزین) و اعلام ارسال اولین لیست حق بیمه فرد مذکور باید مطابق با فرم شماره «۸» (پیوست ۲۶ ضمیمه) انجام می پذیرفت.

۸-۸- صدور حکم بازنشستگی

۱-۸-۸- پس از انجام مراحل فوق و حصول اطمینان از واریز مبلغ اعلام شده به حساب سازمان تامین اجتماعی و استخدام کارگر جدید طی فرم شماره «۷» (پیوست ۲۵ ضمیمه) واحدهای اجرائی می بایست ضمن اخذ درخواست بازنشستگی بیمه شده مشمول مطابق با مندرجات فرم شماره «۹» (پیوست ۲۷ ضمیمه) و انجام اقدامات قانونی کنترل های لازم را درخصوص صحت امضاء و مهر کارفرما در ارائه درخواست بازنشستگی بعمل می آورند.

۲-۸-۸- مبنای محاسبه سابقه جهت بیمه شدگان مشمول این قانون ۳۰ سال خواهد بود، لیکن چنانچه بیمه شده دارای سابقه پرداخت حق بیمه بیش از ۳۰ سال باشد سابقه وی مطابق با مفاد ماده ۷۷ قانون محاسبه و منظور می گردد.

۳-۸-۸- با عنایت به اینکه منظور از زمان بازنشستگی قانونی احراز شرایط سن و سابقه بیمه شده (۳۰ سال سابقه و ۵۰ سال سن برای مردان و ۴۵ سال سن برای زنان) توأمأ می باشد، لذا مبنای محاسبات درخصوص کسری موارد فوق بیشترین عدد حاصله و در مورد سابقه در صورت احتساب کسری سن بیمه شده تا سقف ۳۵ سال (موضوع تبصره ۳ ماده ۷۶ قانون) می باشد.

۴-۸-۸- برقراری مستمری بازنشستگی بیمه شدگان مشمول تصویب نامه مورخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ هیأت وزیران و قانون مصوب ۱۳۸۵/۱۱/۱۸ و از تاریخ صدور دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۲/۱۸۵۲ مورخ ۱۳۹۲/۴/۹ می باشد.

سازمان تأمین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶
تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰
پوست: وارو

۹-۸- نگهداری حساب درآمدها و هزینه ها

۹-۸-۱- به منظور اعمال رویه یکسان جهت نگهداری حساب درآمدها و هزینه های مشمولین این قانون کد حساب ها به شرح زیر اعلام گردیده است:

کد	عنوان
3362000029	مستمری متعلقه تا احراز شرایط قانونی ناشی از اجرای ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع (سهم دولت)
3362000019	۵۰٪ مابه التفاوت کسورات سنوات باقیمانده ناشی از اجرای ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع (سهم دولت)
6194	۵۰٪ مابه التفاوت کسورات سنوات باقیمانده ناشی از اجرای ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع (سهم کارفرما)

واحدهای اجرایی می بایست کدهای مذکور را در سیستم های مربوطه ایجاد و سهم دولت از این بابت رادر جدول کمک دولت و تعداد مشمولین را در انتهای جدول منظور می نمود.

۹-۸-۲- نحوه نگهداری حساب درآمدها و هزینه های مشمولین این قانون طی دستورالعمل شماره ۲۰۰۰/۹۳/۴۳۷۶ مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۱ از سوی معاونت اداری و مالی به شرح زیر اعلام گردیده است :

کل	معین	تفصیلی	عنوان
۶۱	۹۴	۰۰۰۰۰۱	۵۰٪ حق بیمه سهم کارفرما ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع
۶۱	۹۴	۰۰۰۰۰۲	۵۰٪ حق بیمه سهم دولت (سهم کارفرما) ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع
۶۱	۵۱	۰۰۰۰۰۲	درآمد مستمری تا احراز برقراری بازنشستگی ماده ۱۰ قانون نوسازی صنایع

۹) بازنشستگی وفق قانون «حفاظت در برابر اشعه» مصوب ۱۳۶۸ مجلس شورای اسلامی ۹-۱- مشمولین

کلیه بیمه شدگانی که بنا به گواهی سازمان انرژی اتمی ایران در محیط کار و فعالیت خود با منبع مولد اشعه ، مواد پرتوزا و اشعه ارتباط داشته و شرایط قانونی لازم را احراز نمایند.

۹-۲- شرایط لازم

۹-۲-۱- ارائه درخواست بازنشستگی توسط متقاضی همراه با گواهی سازمان انرژی اتمی ایران مبنی بر سابقه کار با اشعه و اعلام میزان سنوات افزایش خدمت.

۹-۲-۲- احراز ۳۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه (جمع سابقه اصلی و ارفاقی ناشی از قانون حفاظت در برابر اشعه) بدون شرط سنی. (دادنامه شماره ۵۱۳/۱ مورخ ۱۳۹۴/۴/۲۲ و نامه شماره ۷۱۰۰/۹۳/۳۹۴۹ مورخ ۱۳۹۳/۹/۸ دفتر امور حقوقی و دعاوی)

۹-۲-۳- پرتوکاران گروه (الف) به ازاء هر سال خدمت یکسال افزایش خدمت مورد قبول حداکثر بمدت ۱۰ سال و پرتوکاران گروه (ب) به ازاء هر سال خدمت ۶ ماه افزایش خدمت مورد قبول حداکثر بمدت ۵ سال

۹-۲-۴- مجموع سوابق قابل احتساب در برقراری و محاسبه مستمری بازنشستگی با لحاظ سنوات ارفاقی حداکثر سی سال می باشد.

۹-۳- نحوه محاسبه هزینه های ناشی از سنوات ارفاقی

۹-۳-۱- در اجرای مواد (۴) و (۵) آئین نامه اجرایی قانون اصلاح قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور، هزینه های ناشی از تخصیص سنوات ارفاقی وفق بند "۷-۱۰" فصل هفتم این بخشنامه محاسبه خواهد گردید.

۹-۳-۲- مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه به استناد مصوبه شماره ۵۷۳۴۸/ت/۵۰۵۸۱ هـ مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۵ هیأت وزیران از تبصره ۲ ماده ۷۶ قانون خارج می باشند.

۱۰- قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ مجلس شورای اسلامی

۱۰-۱- مشمولین

وفق تبصره "۳" ماده واحده قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت، شرکت های دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی می توانند صرفاً با استفاده از منابع مالی خود، کارکنان واجد شرایط را حداکثر لغایت ۹۴/۶/۵ به نحو مقرر در این قانون بازنشسته نمایند، لذا در راستای قانون مذکور کلیه کارکنان شاغل رسمی، پیمانی و قراردادی وزارتخانه ها و موسسات دولتی و همچنین کارکنان شرکت های دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی دارای مقررات استخدامی خاص که مشمول قانون تامین اجتماعی بودند، پس از درخواست بازنشستگی و موافقت بالاترین

سازمان تامین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶

تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰

پیوست: وارو

مقام دستگاه مربوطه و بررسی سوابق پرداخت حق بیمه، در صورت احراز شرایط لازم با اعلام شعب سازمان تامین اجتماعی و با استفاده از حداکثر پنج سال سنوات ارفاقی تا سقف سی سال می توانستند بازنشسته شوند.

۲-۱۰- شرایط لازم

۲-۱۰-۱- دارا بودن سابقه قابل قبول پرداخت حق بیمه به میزان حداقل ۲۵ سال برای مردان و ۲۰ سال برای زنان، بدون لحاظ شرط سنی.

۲-۱۰-۲- موافقت و صدور حکم انشایی بازنشستگی از سوی دستگاه متبوع با درخواست کتبی مشمولین با اشاره به "قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵" در متن حکم و ارائه آن در مهلت قانونی.

۳-۱۰- نکات قابل توجه

۳-۱۰-۱- به موجب بند (۹۴) قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور که مقرر داشته «بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت با موافقت بالاترین مقام اجرائی دستگاه یا مقام مجاز موضوع مواد (۵۲) و (۵۳) قانون محاسبات عمومی و بدون سنوات ارفاقی و مشروط به حذف یک پست سازمانی به ازای هر بازنشسته پیش از موعد مجاز است. اجرای این حکم از محل منابع دستگاهها و واگذاری اموال دولتی قابل پرداخت است»، لذا وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی می توانستند ضمن ارسال درخواست متقاضی مبنی بر بازنشستگی بدون سنوات ارفاقی، موافقت خود در خصوص اجرای دقیق موارد مصرح در بند قانونی مذکور و همچنین آمادگی جهت پرداخت هزینه های ناشی از اجرای قانون فوق الذکر مربوطه را جهت بررسی شرایط به شعب سازمان تامین اجتماعی اعلام می نمودند.

در صورت احراز شرایط قانونی، برخورداری این قبیل افراد از مستمری بازنشستگی بر اساس سنوات پرداخت حق بیمه و بدون احتساب سابقه ارفاقی صورت می پذیرفت.

۳-۱۰-۲- بر اساس ماده (۲) تصویب نامه شماره ۲۰۶/۹۳/۵۶۲ مورخ ۱۳۹۳/۱/۲۰ شورای عالی اداری صدور احکام بازنشستگی پیش از موعد در سال ۱۳۹۳ صرفاً با رعایت راهبردهای فصل دوم قانون مدیریت خدمات کشوری، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و تأیید شخص رئیس جمهور امکانپذیر بوده است.

۳-۱۰-۳- در راستای اجرای مفاد بند (د) تبصره "۱۹" قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور، بازنشستگی مشمولین قانون پیش از موعد کارکنان دولت بدون احتساب سنوات ارفاقی با موافقت بالاترین مقام دستگاه و همچنین اعلام موافقت با پرداخت هزینه های مربوطه به صورت یکجا و رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوط صورت می پذیرفت.

سازمان تامین اجتماعی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

شماره: ۱۰۰۰/۹۷/۱۳۱۹۶
تاریخ: ۱۳۹۷/۱۱/۳۰
پوست: وارو

(دادنامه شماره ۱۷۷۹ مورخ ۱۳۹۳/۱۰/۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۳-۴-۱۰- سابقه قابل قبول، سنواتی بود، که طبق قوانین و مقررات مربوطه از لحاظ احراز شرایط بازنشستگی جزو سنوات خدمت ملاک محاسبه قرار می گرفت.

۳-۴-۱۰-۵- اجرای قانون از تاریخ تصویب به مدت ۳ سال و تا پایان روز ۱۳۸۹/۶/۵ بود لیکن با عنایت به قانون و تمدید قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۹/۱۲/۱۰ مجلس شورای اسلامی مهلت اجرای قانون مذکور تا پایان روز ۱۳۹۴/۶/۵ تمدید گردید.

۳-۴-۱۰- محاسبات هزینه های ناشی از سنوات ارفاقی وفق قانون مربوطه

با توجه به مفاد تبصره های (۲) و (۳) ماده واحده قانون مذکور و مواد (۵)، (۶) و (۸) آئین نامه اجرائی مربوطه هزینه های ناشی از سنوات ارفاقی به شرح ذیل محاسبه می گردید:

۳-۴-۱۰-۱- محاسبه حق بیمه سنوات ارفاقی

حق بیمه مذکور از حاصل ضرب مدت سنوات ارفاقی در آخرین حقوق و مزایای مشمول کسر حق بیمه ماهانه بیمه شده در ضریب (۱/۱) در نرخ حق بیمه (معادل ۲۷ درصد) بدست می آمد.
محاسبه حق بیمه سنوات ارفاقی نیز صرفاً در زمان حاکمیت قانون پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ بوده است.

۳-۴-۱۰-۲- محاسبه مابه التفاوت مستمری

مابه التفاوت مذکور از حاصل ضرب مبلغ مستمری قابل پرداخت (زمان برقراری) در مدت سنوات ارفاقی بدست می آمد.
وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی مکلف بودند حق بیمه سنوات ارفاقی را بطور یکجا پرداخت و مابه التفاوت مستمری (همان سال) را به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام نمایند. وزارت مذکور نیز موظف بود اعتبار اعلام شده را از سرجمع فصل اعتبارات دستگاهها کسر و به حساب سازمان تامین اجتماعی پرداخت می نمود. شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی نیز می بایست کلیه هزینه ها اعم از حق بیمه سنوات ارفاقی و مابه التفاوت مستمری را بطور یکجا به سازمان تامین اجتماعی پرداخت می نمودند.

۳-۴-۱۰-۵- اصلاح روش محاسبه مستمری بازنشستگی قانون پیش از موعد کارکنان دولت

نظر به اینکه مبنای وصول هزینه حق بیمه سنوات ارفاقی مشمولین قانون فوق الذکر، آخرین ماه پرداخت حق بیمه آنان بوده و شعب مختلف دیوان عدالت اداری آراء فراوانی مبنی بر برقراری مستمری بازنشستگی بر اساس مبالغ وصولی صادر نمودند، لذا به منظور جلوگیری از ارائه شکایات مشابه و همچنین وحدت رویه در خصوص این قبیل افراد میانگین دستمزد مبنای برقراری مستمری بازنشستگی افراد ذینفع از آخرین ۲۴ ماه پرداخت حق بیمه با مد نظر قراردادادن ایام سنوات ارفاقی (سالهای ۲۹ و ۳۰ و در صورت نرسیدن به حد مذکور، آخرین ۲ سال) استخراج گردید. محاسبات مربوط به هزینه سنوات ارفاقی در این راستا مجدداً انجام و مابه التفاوت آن به دستگاهها، مؤسسات، شرکت ها و نهادهای ذیربط ابلاغ و وصول گردیده است.

۶-۱۰- اصلاح مجدد روش محاسبه مستمری بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت

با توجه به دادنامه شماره ۶۷۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر اینکه «در ایامی که سنوات ارفاقی در اجرای قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت مصوب ۱۳۸۶/۶/۵ اعطاء شده است حقوق اشتغال پرداخت نمی شود تا مبنای تعیین میزان مستمری قرار گیرد و از طرفی به موجب قانون اخیرالذکر صرفاً به سنوات خدمت انجام شده مستخدم حداکثر ۵ سال اضافه می شود که در میزان مستمری مورد محاسبه قرار می گیرد و تأثیری در تعیین میانگین دستمزد دو سال آخر خدمت ندارد.» لذا:

۱-۶-۱- مبنای انجام محاسبات مربوط به تعیین میزان مستمری در سال برقراری، متوسط دستمزد مشمول کسر حق بیمه دریافتی بیمه شدگان در آخرین دو سال سنوات واقعی خدمت مستخدم تعیین گردید.

۲-۶-۱- در مورد افرادی که قبل از صدور دادنامه فوق الذکر از شعب دیوان عدالت اداری بصورت موردی آرای مبنی بر لزوم محاسبه مستمری بر اساس سالهای ۲۹ و ۳۰ دریافت کرده بودند، نسبت به اجرای رأی مذکور بر اساس سنوات ارفاقی از تاریخ برقراری تا تاریخ صدور دادنامه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اقدام شد.

۳-۶-۱- در مورد افرادی که فاقد دادنامه بر علیه سازمان تامین اجتماعی بوده و مستمری آنان بر حسب رویه جاری صورت پذیرفته بود، و محاسبات مجدداً وفق بند (۲-۶-۱۰) این بخشنامه تغییر نموده است.

(دادنامه شماره ۶۷۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۴-۶-۱- طبق بند (ت) ماده ۲۸ قانون برنامه پنجساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی مقرر گردید برقراری مستمری بازنشستگان مشمول بر اساس میانگین دو سال آخر پرداخت حق بیمه سنوات ارفاقی از تاریخ بازنشستگی آنان صورت پذیرد که نحوه اقدام در بند "۹-۳" فصل سوم این بخشنامه به تفصیل بیان گردیده است.

۱۱) بازنشستگی کارکنان دستگاههای اجرایی به استناد ماده ۱۰۳ قانون مدیریت خدمات کشوری

۱۱-۱- مضمولین

کلیه مستخدمین رسمی و پیمانی مشمول قانون تأمین اجتماعی دستگاه های اجرایی از جمله وزارتخانه ها، مؤسسات دولتی، شرکت های دولتی و کلیه دستگاه هایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام و یا تصریح نام است مشمول این قانون می باشند.

نکته: طبق تبصره ماده ۱۱۷ قانون مذکور نهادها، مؤسسات، تشکیلات و سازمانهایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری اداره می شوند، وزارت اطلاعات، نهادهای عمومی غیر دولتی که با تعریف مذکور در ماده (۳) قانون مدیریت خدمات کشوری تطبیق دارند، اعضاء هیأت علمی و قضات، هیأتهای مستشاری دیوان محاسبات، شورای نگهبان، مجمع تشخیص مصلحت نظام، مجلس خبرگان رهبری و همچنین کارمندانی که مشمول قانون کار بوده و در دستگاه های اجرائی اشتغال دارند از شمول این قانون مستثنی می باشند.

۱۱-۲- شرایط لازم

به استناد بند های الف و ب ماده ۱۰۳ قانون فوق الذکر دستگاههای اجرایی می توانند با معرفی مستخدمین مشمول قانون و پس از اعلام احراز یکی از شرایط ذیل از سوی شعب سازمان تأمین اجتماعی کارکنان خود را بازنشسته کنند:

۱-۱۱-۲-۱- مردان و زنان با داشتن حداقل ۳۰ سال سابقه خدمت قابل قبول، دارای مشاغل غیر تخصصی و بدون شرط سنی.

۲-۱۱-۲-۲- مردان و زنان با داشتن حداقل ۳۵ سال سابقه خدمت قابل قبول، دارای مشاغل تخصصی با تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر و بدون شرط سنی.

۳-۱۱-۲-۳- مردان و زنان با ارائه درخواست کتبی، داشتن حداقل ۳۰ سال سابقه خدمت قابل قبول، دارای مشاغل تخصصی با تحصیلات دانشگاهی کارشناسی ارشد و بالاتر و بدون شرط سنی.

۴-۱۱-۲-۴- مردان دارای ۲۵ سال سابقه خدمت قابل قبول و ۶۰ سال سن.

۵-۱۱-۲-۵- زنان با ارائه درخواست کتبی و دارا بودن حداقل ۲۵ سال سابقه خدمت قابل قبول و بدون شرط سنی.

۱۱-۳- نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی

محاسبه حقوق بازنشستگی مشمولین این قانون با استناد به ماده ۷۷ قانون تأمین اجتماعی و تبصره ذیل آن و نیز با لحاظ مفاد ماده ۱۰۴ قانون مدیریت خدمات کشوری بر مبنای ۳۰/۳۰ بوده لیکن در هنگام تعیین حقوق بازنشستگی به بیمه

شدگانی که بیش از ۳۰ سال سابقه خدمت دارند تا سقف ۳۵ سال به ازای هر سال بیمه پردازی مازاد بر سی سال، دو و نیم درصد (۲/۵ درصد) رقم تعیین شده حقوق بازنشستگی علاوه بر حقوق تعیین شده محاسبه و پرداخت خواهد شد.

۴-۱۱- نکات قابل توجه

۴-۱۱-۱- سابقه قابل قبول عبارت است از سنواتی که طبق قوانین و مقررات مربوطه از لحاظ احراز شرایط بازنشستگی جزو سنوات خدمت ملاک محاسبه قرار گیرد. شایان ذکر است تشخیص و انطباق سوابق فرد متقاضی بازنشستگی با تعریف «سوابق خدمت قابل قبول» مندرج در مواد ۱۰۳ و ۱۰۵ قانون مدیریت خدمات کشوری بر عهده دستگاه محل استخدام فرد است. لذا اعلام دستگاه مربوطه مبنی بر اینکه مستخدم دارای شرایط قانونی مقرر و سوابق خدمت قابل قبول مطابق مواد (۱۰۳) و (۱۰۵) قانون مذکور می باشد، در صورت پرداخت حق بیمه مربوطه برای سازمان تأمین اجتماعی مناط اعتبار خواهد بود.

۴-۱۱-۲- مفاد بخشنامه شماره ۷ مستمریها به استناد ماده ۱۲۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مورد اشاره قابلیت اجرا ندارد.

۴-۱۱-۳- به منظور جلوگیری از بروز هر گونه اشتباه از سوی کارفرمایان، می بایستی راهنمایی لازم به مسئولین دستگاهها، شرکت و موسسات مشمول، ارائه و قبل از صدور حکم انشایی، شعب سازمان تأمین اجتماعی با دریافت تقاضای کارفرما جهت بازنشسته نمودن کارکنان خود منضم به آخرین حکم حقوقی کارگزینی آنان، احراز شرایط و شمول قانون بر بیمه شدگان را مورد بررسی قرار داده و نتیجه را به دستگاه اجرایی محل خدمت و بیمه شده جهت ترک کار اعلام نمایند.

۴-۱۱-۴- وفق صراحت ماده (۱) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور دانشگاه ها، مراکز و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان هایی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی وزارتخانه های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذی ربط می باشند بدون الزام به رعایت قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه های دولتی به ویژه قانون مدیریت خدمات کشوری ... فقط در چارچوب مصوبات و آیین نامه های مالی، معاملاتی و اداری- استخدامی- تشکیلاتی مصوب هیأت اماناء که حسب مورد به تأیید وزراء علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت درمان و آموزش پزشکی و در مورد فرهنگستان ها به تأیید رئیس جمهور می رسد، عمل می نمایند. با توجه به تصریح مقرر مزبور در قانون مذکور، می بایست حسب منطوق صریح ماده صدرالذکر کلیه امور اداری- استخدامی کارکنان مراکز یاد شده صرفاً در چارچوب مصوبات و آیین نامه های مربوطه انجام پذیرد. نظر به اینکه حسب منطوق صریح ماده ۹۹ آیین نامه اداری استخدامی و تشکیلاتی کارمندان غیر هیأت علمی دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی کشور مصوب ۹۱، کارمندان از لحاظ برخوردار از مزایای نظیر

بازنشستگی، از کارافتادگی، فوت، بیکاری و بیمه درمانی با رعایت این آیین نامه تابع یکی از صندوق های بازنشستگی کشوری یا صندوق تامین اجتماعی می باشند و در صورتی که بیمه پردازی کارکنان به عنوان یکی از مشترکین صندوق نزد سازمان تامین اجتماعی صورت پذیرفته باشد، تابع قوانین و مقررات حاکم بر سازمان تامین اجتماعی می باشند.

۱۲) بازنشستگی بر اساس قوانین بودجه کل کشور بندهای (ل) و (و) تبصره (۱۴)، بند (۴۷)، بند (۱۷)، بند (۹۱) بند (۶۶) سالهای ۱۳۸۶، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱
۱-۱۲-۱- مشمولین

طبق مفاد بندهای صدرالاشاره مربوط به قوانین بودجه کل کشور بیمه شدگان مشمول قانون تامین اجتماعی که در سال تصویب قانون مربوطه حائز شرایط لازم باشند، می توانند درخواست بازنشستگی خود را به واحدهای اجرائی سازمان تامین اجتماعی ارائه نمایند.

۱-۱-۱۲-۱- دارا بودن حداقل ۶۰ سال تمام سن برای بیمه شدگان مرد و ۵۵ سال تمام سن برای بیمه شدگان زن.

۱-۱-۱۲-۱-۲- دارا بودن حداقل ۱۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه.

۱-۱-۱۲-۱-۳- احراز توأمان شروط سن و سابقه متقاضی در تاریخ درخواست بازنشستگی.

۱-۱-۱۲-۱-۴- طبق بند (۹۱) قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور بیمه شدگانی که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه بوده و در اجرای مقررات جاری، طبق آرای کمیسیون های پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون تامین اجتماعی از کارافتاده کلی شناخته شده لیکن حائز شرایط دریافت مستمری نگردیده و سن متقاضیان مرد کمتر از ۶۰ سال و زن کمتر از ۵۵ سال باشد. چنانچه میزان سابقه پرداخت حق بیمه افراد فوق کمتر از ۱۰ سال باشد، متقاضیان برقراری مستمری می توانند با پرداخت حق بیمه سنوات کمتر از ۱۰ سال سهم بیمه شده و کارفرما از مزایای بازنشستگی بهره مند می گردند.

۱۲-۲- نحوه محاسبه و تعیین میزان مستمری

۱-۱۲-۲-۱- میزان مستمری بازنشستگی براساس مفاد ماده ۷۷ قانون تامین اجتماعی و تبصره ذیل آن و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه (حداقل ۱۰ سال) محاسبه می گردید.

۱-۱۲-۲-۲- حداقل مستمری قابل پرداخت به مشمولین قوانین بودجه سنواتی مربوطه بر مبنای مفاد ماده ۱۱۱ قانون تامین اجتماعی، حداقل دستمزد سال مربوطه و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه به شرح زیر می باشد:

$$\text{حداقل دستمزد سال تقاضا} \times \text{سنوات پرداخت حق بیمه} = \frac{\text{حداقل مستمری قابل پرداخت}}{۳۰}$$

۳-۲-۱۲- در اجرای مفاد ماده ۱۱۱ قانون تأمین اجتماعی، مستمری مربوطه متناسب با سنوات بیمه پردازی پرداخت می گردید. (دادنامه های شماره ۵۸۸ مورخ ۱۳۸۷/۸/۲۹ و ۹۹۳ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۴-۲-۱۲- در صورت فوت مستمری بگیر بازنشسته مشمول قوانین بودجه سنواتی مربوطه، بازماندگان واجد شرایط وی عیناً از مستمری حین الفوت و سایر مزایای متعلقه به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه متوفی برخوردار خواهند شد.

۱۳) قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند

اجرای "قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده اند." مصوب ۱۳۹۲/۷/۱۷ مجلس شورای اسلامی، در خصوص رسیدگی به درخواست بازنشستگی بیمه شدگانی می باشد که شرایط لازم طبق مقررات عام قانون تأمین اجتماعی را احراز نمی کنند و با ارائه درخواست بازنشستگی مطابق (پیوست ۲۸ ضمیمه) متقاضی بهره مندی از مزایای بازنشستگی وفق مقررات مربوطه می باشند.

۱۳-۱- مضمونین

۱-۱-۱۳- آندسته از بیمه شدگان متقاضی که دارای حداقل ۶۰ سال تمام سن برای مردان و ۵۵ سال سن برای زنان و حداقل ۱۰ سال تمام سابقه پرداخت حق بیمه بوده و طبق (پیوست ۲۷ ضمیمه) نسبت به ارائه درخواست بازنشستگی بر اساس این قانون اقدام نمایند.

۲-۱-۱۳- بیمه شدگانی که دارای حداقل ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه بوده و در اجرای مقررات جاری، طبق آرای کمیسیون های پزشکی موضوع ماده ۹۱ قانون مزبور از کارافتاده کلی شناخته شده لیکن حائز شرایط دریافت مستمری نگردیده و سن متقاضیان مرد کمتر از ۶۰ سال و زن کمتر از ۵۵ سال باشد.

۳-۱-۱۳- چنانچه میزان سابقه پرداخت حق بیمه افراد فوق کمتر از ۱۰ سال باشد، برقراری مستمری منوط به پرداخت حق بیمه سنوات کمتر از ۱۰ سال سهم بیمه شده و کارفرما می باشد.

۴-۱-۱۳- سنوات ارفاقی ناشی از اشتغال در مشاغل سخت و زیان آور وفق قانون اصلاح تبصره (۲) ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴ مجمع تشخیص مصلحت نظام در احراز شرایط بازنشستگی تاثیر نداشته و صرفاً در محاسبه میزان مستمری تأثیر خواهد داشت.

۲-۱۳- محاسبه حق بیمه

حق بیمه موضوع بند (۳-۱-۱۳) این بخشنامه بر مبنای حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار در سال تقاضای بازنشستگی از طریق سیستم مکانیزه مستمریها محاسبه و جهت صدور برگ پرداخت به سیستم وصول حق بیمه ارسال و پس از وصول به صورت یکجا، امکان صدور حکم برقراری مستمری بازنشستگی از تاریخ وصول حق بیمه مربوطه و یا قطع بیمه پردازی مطابق با مقررات جاری وجود خواهد داشت.

چنانچه متقاضی ظرف مهلت تعیین شده نسبت به پرداخت حق بیمه اقدام ننماید، صدور فیش پرداخت بعدی پس از محاسبه مجدد بلامانع است.

۳-۱۳- تعیین میزان مستمری

۳-۱۳-۱- میزان مستمری با رعایت مفاد ماده ۷۷ قانون و تبصره ذیل آن تعیین می گردد.

۳-۱۳-۲- حداقل مستمری قابل پرداخت به متقاضیان بازنشستگی و مشمولین قانون تعیین تکلیف بر مبنای مفاد ماده ۱۱۱ قانون تأمین اجتماعی، حداقل دستمزد سال تقاضای بازنشستگی و متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه بشرح ذیل می باشد:

$$\text{حداقل دستمزد سال تقاضا} \times \text{سنوات پرداخت حق بیمه} = \text{حداقل مستمری قابل پرداخت} \div 30$$

۳-۱۳-۳- مبنای تعیین متوسط دستمزد در مواردی که کسری سابقه موجب اخذ حق بیمه گردیده، حداقل دستمزد سال تقاضا و در صورت کسری مدت آن تا ۲۴ ماه باقیمانده از آخرین سابقه پرداخت حق بیمه قبلی متقاضی جبران خواهد شد.

۳-۱۳-۴- مزایای جانبی قابل پرداخت به مستمری بگیران در مورد مشمولین این قانون به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه محاسبه و پرداخت می گردد.

۴-۱۳- نکات قابل توجه

۴-۱۳-۱- در صورت فوت مستمری بگیر بازنشسته مشمول قانون تعیین تکلیف، بازماندگان حائز شرایط وی عیناً از مستمری حین الفوت و سایر مزایای متعلقه به نسبت سنوات پرداخت حق بیمه متوفی برخوردار خواهند بود.

۴-۱۳-۲- واحدهای اجرائی مکلفند در زمان درخواست بیمه شدگان، ابتدا در مورد عدم شمول قوانین حاکم در سایر صندوقها بر متقاضی اطمینان حاصل نموده و سپس درخواست بهره مندی از بازنشستگی موضوع قانون تعیین تکلیف را طبق (پیوست ۲۸ ضمیمه) از وی اخذ و بر مبنای آن اقدام نمایند.

۳-۴-۱۳- چنانچه در طی مراحل درخواست بازنشستگی و یا پس از صدور حکم و برقراری مستمری، بیمه شده انصراف خود را از بازنشستگی اعلام نماید پذیرش انصراف و لغو حکم برقراری مستمری وی در صورت عدم پرداخت مستمری بلامانع می باشد.

۳-۴-۱۳- در صورت اشتغال به کار مجدد مستمری بگیر، پرداخت مستمری متوقف و با اعلام ترک کار ثانویه توسط کارفرمای مربوطه مطابق بند (۳-۶) فصل سوم این بخشنامه میزان مستمری متعلقه مجدداً محاسبه و پرداخت ادامه می یابد.

۱۴) بازنشستگی بر اساس قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷ مجلس شورای اسلامی

۱۴-۱- مشمولین

۱-۴-۱- در صورت داشتن بیش از ۲۰ سال سابقه خدمت دولتی برای مستخدمین زن و بیش از ۲۵ سال سابقه خدمت دولتی برای مستخدمین مرد بدون شرط سنی براساس سنوات خدمات دولتی با تقلیل یک یا دو گروه
 ۲-۴-۱- چنانچه مستخدمین مورد نظر بنا به دلایل مختلف دارای سوابق پرداخت حق بیمه ای کمتر از سابقه معنونه نزد سازمان تأمین اجتماعی باشند، این امر موجب عدم اجرای به موقع احکام نخواهد گردید و تأکید می گردد در صورتی که مستخدمی بموجب آراء قطعی هیأت‌های یاد شده بر اساس بند «ط» ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری محکوم به بازنشستگی با تقلیل یک یا دو گروه شده باشد واحدهای اجرائی مکلفند نسبت به اجرای احکام اقدام نمایند.

۱۴-۲- محاسبه مستمری

۱-۴-۲-۱- مطابق مفاد تبصره "۱" ماده (۹) قانون رسیدگی به تخلفات اداری " در احتساب معدل خالص حقوق ، تفاوت تطبیق و فوق العاده شغل مستخدمان موضوع بند (ط) در سه سال آخر خدمت در هنگام بازنشستگی ، حقوق گروه جدید (پس از تنزل یک تا دو گروه) ملاک محاسبه قرار می گیرد."
 ۲-۴-۲-۱- وفق مفاد تبصره "۱" ماده (۴) قانون فوق " هر گاه رأی هیأت بدوی قابل تجدیدنظر باشد و متهم ظرف مهلت مقرر درخواست تجدیدنظر نماید ، رأی صادرشده قطعی می یابد و از تاریخ انقضای مهلت یاد شده لازم الاجراست."

۱۵) بازنشستگی کارگران ساختمانی

۱۵-۱- مشمولین

در اجرای قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی مصوب ۱۳۸۶/۸/۹ و ماده (۵) اصلاحی قانون یاد شده مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی؛ آئین‌نامه اجرایی شماره ۴۳۰۴۰/۴۲۰۵۳ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۶ قانون مذکور، مشمولان این قانون در صورت دارا بودن یکی از شروط زیر می‌توانند درخواست بازنشستگی نمایند:

الف) داشتن حداقل سابقه مقرر در قانون تأمین اجتماعی قبل از تاریخ تقاضای بازنشستگی و شصت سال تمام سن.

ب) داشتن سی و پنج سال کامل سابقه پرداخت حق بیمه بدون در نظر گرفتن شرط سنی مقرر در قانون.

۲-۱۵- نحوه محاسبه

نحوه محاسبه میزان مستمری بازنشستگی مشمولین فوق مطابق فصل سوم این بخشنامه می‌باشد.

۳-۱۵- نکات قابل توجه

۱-۳-۱۵- سوابق بیمه شدگان بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی به منظور بهره‌مندی از مزایای "قانون تعیین تکلیف تأمین اجتماعی اشخاصی که ده سال و کمتر حق بیمه پرداخت کرده‌اند" در احراز شرایط و میزان مستمری مؤثر می‌باشد. (نظریه مورخ ۱۳۹۳/۶/۱۵ شورای حقوقی و نامه شماره ۷۱۰۰/۹۳/۳۳۳۲ مورخ ۱۳۹۷/۷/۲۷ معاون حقوقی و امور مجلس)

۲-۳-۱۵- زمانی که شخص به دلیل تغییر نوع بیمه پردازی مشمول قانون دیگری می‌گردد، بازنشستگی او نیز مشمول مقررات عام و تابع قانون نظام بیمه‌ای زمان تقاضا است و سبق سابقه بیمه پردازی در قالب سایر قوانین از جمله قانون بیمه‌های اجتماعی کارگران ساختمانی به معنای صرف امکان بازنشستگی این دسته بر اساس ماده (۱۰) قانون اخیرالذکر و عدم امکان بازنشستگی بر اساس مقررات عام قانون تأمین اجتماعی نمی‌باشد. لذا در صورتیکه بیمه شدگان کلیه شروط مقرر در تبصره (۱) ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی را احراز نمایند بازنشستگی آنان وفق قانون پیشگفت با رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوطه بلامانع می‌باشد.

فصل هشتم- موارد مرتبط با بازنشستگی

۱۶) بیمه بیکاری منجر به بازنشستگی

بیمه شدگان مشمول این قانون که دارای ۵۵ سال سن و بیشتر باشند مادامی که مشغول بکار نشده‌اند می‌توانند تا رسیدن به سن بازنشستگی در صورت احراز شرایط قانونی مربوطه تحت پوشش بیمه بیکاری باقی بمانند. چنانچه دریافت‌کننده مقرری بیمه بیکاری حائز شرایط استفاده از مستمری بازنشستگی و یا از کارافتاده کلی گردد مقرری بیمه بیکاری وی قطع و مستمری‌های مذکور طبق قانون تأمین اجتماعی برقرار می‌گردد. لازم بذکر است در صورت احراز شرایط بازنشستگی نیازی به درخواست بازنشستگی از بیمه شده مورد نظر نمی‌باشد.

۱۷) نحوه تأثیر سوابق منتقله بر سازمان تأمین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۲/۹

۱-۱۷- کسانی که قبل از تاریخ ۱۳۸۰/۲/۹ بازخرید و یا متعاقب قطع رابطه استخدامی به هر نحو قبل از تاریخ اخیرالذکر طبق ضوابط مقرر قانونی بیمه پرداز سازمان تأمین اجتماعی شده اند، صرفنظر از تاریخ ارائه درخواست انتقال کسور و پرداخت مابه‌التفاوت متعلقه (قبل یا بعد از تاریخ ۱۳۸۰/۲/۹) مجموع سوابق منتقله از سایر صندوقها و سوابق پرداخت حق بیمه آنان نزد صندوق تأمین اجتماعی برای احراز شرایط مستمری بازنشستگی ملاک محاسبه قرار خواهد گرفت.

۲-۱۷- سوابق متقاضیانی که از بدو خدمت در دستگاههای دولتی مشمول قانون تأمین اجتماعی، دارای سابقه پرداخت حق بیمه نزد صندوق تأمین اجتماعی می باشند و سپس به علت تغییر وضع استخدامی و یا به نحوی از انحاء از شمول مقررات قانون تأمین اجتماعی خارج شده و مجدداً مشمول قانون تأمین اجتماعی قرار گرفته‌اند، در صورت انتقال مجدد حق بیمه ایام مشمول قانون تأمین اجتماعی و همچنین انتقال کسور بازنشستگی سوابق غیرمشمول قانون تأمین اجتماعی به حساب سازمان تأمین اجتماعی، سوابق ایامی که مشمول قانون تأمین اجتماعی بوده اند به عنوان سابقه پرداخت حق بیمه موضوع قانون تأمین اجتماعی منجمله در اجرای قانون نحوه تأثیر سوابق منتقله ... مصوب ۱۳۸۰/۲/۹ مجلس شورای اسلامی در احتساب ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه جهت احراز شرایط بازنشستگی تلقی و مبنای اقدام واحدهای اجرایی قرار می گیرد.

۳-۱۷- چنانچه قطع رابطه استخدامی فرد (به استثناء باز خریدی) به استناد انفصال ، اخراج ، استعفاء ... قبل از ۱۳۸۰/۲/۹ صورت گرفته باشد ولی بعد از تاریخ فوق بیمه پرداز سازمان تأمین اجتماعی شده باشد مشمول احراز حداقل سابقه مقرر در این قانون خواهد بود .

۴-۱۷- چنانچه قطع رابطه استخدامی فرد (به استثناء باز خریدی) به استناد انفصال ، اخراج ، استعفاء ... قبل از ۱۳۸۰/۲/۹ صورت گرفته باشد و قبل از تاریخ فوق نیز متقاضی بیمه پرداز سازمان تأمین اجتماعی شده باشد مشمول احراز حداقل سابقه مقرر در قانون تأمین اجتماعی نخواهد بود .

۵-۱۷- سوابق منتقله برای افرادی که از تاریخ تصویب قانون نحوه تأثیر سوابق منتقله ... (۱۳۸۰/۲/۹) به بعد از عضویت صندوق قبلی خارج و متعاقباً در ردیف بیمه شدگان سازمان تأمین اجتماعی قرار گرفته‌اند، در صورتی در احراز شرایط مستمری بازنشستگی قابل احتساب است که بیمه شده در زمان درخواست بازنشستگی دارای حداقل ده سال سابقه پرداخت حق بیمه مقرر در قانون تأمین اجتماعی باشد.

۱۸) قانون حالت اشتغال

بر اساس قانون حالت اشتغال مستخدمین شهید ، جانباز از کار افتاده و مفقود الاثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی مصوب ۱۳۷۲/۶/۳۰ مجلس شورای اسلامی و اصلاح آیین نامه اجرایی قانون فوق مصوب ۱۳۷۹/۸/۱۵ هیأت وزیران ، علیرغم

عدم اشتغال بکار مشمولین قانون مذکور و پرداخت حق بیمه آنان توسط کارفرما (دستگاه دولتی توسط دستگاه ذیربط و در بخش غیر دولتی توسط بنیاد شهید انقلاب اسلامی)، پس از احراز شرایط عام برقراری مستمری بازنشستگی مطابق مفاد ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی (به جز تبصره‌های "۲" و "۴" ماده ۷۶ قانون تأمین اجتماعی) مستمری بازنشستگی برقرار می‌شود و متعاقباً نسبت به صدور حکم تبدیلی به مستمری بازماندگان اقدام می‌گردد.

۱۹) مشمولین همزمان در دو صندوق بیمه ای مجزا (ماده ۴ قانون تأمین اجتماعی)

۱-۱۹- نحوه اقدام در رابطه با افرادی که به اعتبار اشتغال همزمان در دو صندوق بیمه ای مجزا متقاضی بهره مندی از دو مستمری بازنشستگی می‌باشند:

طبق مفاد ماده (۴) قانون تأمین اجتماعی و تبصره‌های "۱" و "۲" ماده یاد شده افرادی که دارای صندوق حمایتی خاص (از لحاظ بیمه و بازنشستگی) هستند در زمره مشمولین تأمین اجتماعی محسوب نمیگردند و نیز بموجب ماده واحده قانون نقل و انتقال حق بیمه یا بازنشستگی مصوب ۱۳۶۵/۳/۲۷ مجلس شورای اسلامی و قانون نحوه تأثیر سوابق خدمت غیر دولتی در احتساب حقوق بازنشستگی و وظیفه و مستمری کارکنان دولتی، سوابق پرداخت حق بیمه تأمین اجتماعی بیمه شده، در صورت درخواست صندوق حمایتی خاص صرفاً قابل انتقال بوده و برقراری مستمری از سوی سازمان تأمین اجتماعی میسر نمی‌باشد.

۲-۱۹- زنان مستمری بگیر بازنشسته یا از کارافتاده کلی مشمول مقررات تأمین اجتماعی در صورت احراز شرایط مقرر در بند (۱) ماده ۸۱ قانون تأمین اجتماعی و تبصره الحاقی به آن می‌توانند با رعایت سهام مقرر در ماده ۸۳ قانون، به عنوان همسر بیمه شده متوفی، مستمری بازماندگان شوهر متوفای خود را نیز دریافت نمایند.

فصل نهم- فهرست بخشنامه ها و دستورهای اداری بازنگری شده

۱. بخشنامه شماره ۳۸ مستمریها (چگونگی جمع آوری و بررسی سوابق جهت اخذ درخواست بازنشستگی)
۲. بخشنامه شماره ۳۸/۱ مستمریها (رسیدگی به درخواست بازنشستگی)
۳. بخشنامه شماره ۳۸/۲ مستمریها (اشتغال بکار مجدد بازنشستگان)
۴. بخشنامه شماره ۴۵ مستمریها (نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی و آزادگان)
۵. بخشنامه شماره ۴۵/۱ مستمریها (نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی، جنگ تحمیلی و آزادگان)

۶. بخشنامه شماره ۴۵/۲ مستمریها (نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی جانبازان و آزادگان)

۷. بخشنامه شماره ۴۶ مستمریها (نحوه بازنشستگی معلولین حوادث ناشی از کار ، معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور وزارتخانه ها ، شرکتهای ، موسسات دولتی ، شهرداری ها ، بانک ها ، موسسات و شرکت ها و سازمانهایی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است)

۸. بخشنامه شماره ۴۷ مستمریها (بازنشستگی بر اساس بندهای (ل) و (و) تبصره (۱۴) قانون بودجه سال ۸۶ کل کشور)

۹. بخشنامه شماره ۴۷/۱ مستمریها (مشمولین بندهای (ل) و (و) تبصره (۱۴) قانون بودجه سال ۸۶ کل کشور)

۱۰. بخشنامه شماره ۴۹ مستمریها (آئین نامه اجرائی قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ ... قانون تامین اجتماعی مصوب جلسه مورخ ۸۵/۱۲/۲۶ هیأت وزیران)

۱۱. بخشنامه شماره ۴۹/۱ مستمریها (تسهیل شرایط بازنشستگی آزادگان سرافراز در مشاغل سخت و زیان آور)

۱۲. بخشنامه شماره ۴۹/۲ مستمریها (بازنشستگی کارگران دستگاههای اجرایی در مشاغل سخت و زیان آور)

۱۳. بخشنامه شماره ۴۹/۳ مستمریها (استفساریه جزء (۱) بند (ب) تبصره (۲) ماده ۷۶ قانون تامین اجتماعی)

۱۴. بخشنامه شماره ۴۹/۴ مستمریها (مرجع تشخیص سنوات ارفاقی مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه)

۱۵. بخشنامه شماره ۴۹/۵ مستمریها (اصلاح آئین نامه اجرائی قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ ... قانون تامین اجتماعی مصوب جلسه مورخ ۸۵/۱۲/۲۶ هیأت وزیران)

۱۶. بخشنامه شماره ۴۹/۶ مستمریها (نحوه وصول ۴٪ حق بیمه جزء (۶) بند (ب) قانون اصلاح تبصره ۲ الحاقی ماده ۷۶ ... قانون تامین اجتماعی مصوب ۱۳۸۰/۷/۱۴)

۱۷. بخشنامه شماره ۴۹/۷ مستمریها (اصلاح قسمت آخر بند (ب) بخشنامه ۴۹/۵ مستمریها)

۱۸. بخشنامه شماره ۱ قانون نوسازی صنایع کشور (نحوه شناسائی واحدهای صنعتی مشمول ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع)

۱۹. بخشنامه شماره ۲ قانون نوسازی صنایع کشور (نحوه احراز شرایط بیمه شدگان شاغل در واحدهای صنعتی مشمول

ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع (

۲۰. بخشنامه شماره ۳ قانون نوسازی صنایع کشور (چگونگی برقراری مستمری بیمه شدگان مشمول ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع)

۲۱. بخشنامه شماره ۴ قانون نوسازی صنایع کشور (چگونگی اجرای ماده ۱۳ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع)

۲۲. بخشنامه شماره ۵ قانون نوسازی صنایع کشور (تمدید مهلت اجرای ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور .... در برنامه چهارم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور)

۲۳. بخشنامه شماره ۶ قانون نوسازی صنایع کشور (بهره مندی تأسیسات گردشگری از مزایای ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع تا پایان برنامه چهارم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور)

۲۴. بخشنامه شماره ۷ قانون نوسازی صنایع کشور (اجرای ماده ۱۰ قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی صنایع کشور در طول برنامه پنجم توسعه اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی کشور)

۲۵. بخشنامه شماره ۵۳ مستمریها (بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت)

۲۶. بخشنامه شماره ۵۳/۱ مستمریها (اصلاح روش محاسبه مستمری بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت)

۲۷. بخشنامه شماره ۵۳/۲ مستمریها (تمدید قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت و بند ۹۴ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور)

۲۸. بخشنامه شماره ۵۳/۳ مستمریها (مشمولین قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت دادنامه شماره ۶۷۴ مورخ ۱۳۹۱/۱۰/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۲۹. بخشنامه شماره ۵۳/۴ مستمریها (تعیین مشمولین قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت در سال ۹۳)

۳۰. بخشنامه شماره ۵۳/۵ مستمریها (اجرای قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت در سال ۹۴)

۳۱. بخشنامه شماره ۵۳/۶ مستمریها شماره ۱۰۰۰/۹۶/۱۷۵۴ مورخ ۹۶/۲/۲۴ (تجدید محاسبه مستمری مشمولین قانون

۳۲. بخشنامه شماره ۵۳/۶ مستمریها شماره ۱۰۰۰/۹۶/۱۷۵۴ مورخ ۹۶/۲/۲۴ (تجدید محاسبه مستمری مشمولین قانون بازنشستگی پیش از موعد کارکنان دولت)
۳۳. بخشنامه شماره ۵۶ مستمریها (بازنشستگی بیمه شدگان بر اساس بند ۴۷ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور)
۳۴. بخشنامه شماره ۵۶/۱ مستمریها (بازنشستگی بیمه شدگان بر اساس بند ۱۷ قانون بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور)
۳۵. بخشنامه شماره ۵۶/۲ مستمریها (بازنشستگی بیمه شدگان بر اساس بند ۹۱ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور)
۳۶. بخشنامه شماره ۵۶/۳ مستمریها (مشمولین بند ۹۱ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ کل کشور)
۳۷. بخشنامه شماره ۵۶/۴ مستمریها (بازنشستگی بیمه شدگان بر اساس ماده ۶۶ قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور)
۳۸. بخشنامه شماره ۶۰ مستمریها (نحوه اجرای ماده ۳۱ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران)
۳۹. بخشنامه شماره ۵۲ مستمریها (بازنشستگی مشمولین قانون حفاظت در برابر اشعه)
۴۰. بخشنامه شماره ۶۵ مستمریها (بازنشستگی متناسب با سنوات پرداخت حق بیمه)
۴۱. دستور اداری شماره ۶/۸۹۳۱ مورخ ۱۳۷۳/۵/۳۱ (احتساب مبلغ مستمری از کارافتادگی جزئی به عنوان قسمتی از دستمزد بیمه شده)
۴۲. دستور العمل شماره ۵۰۳۰/۳۳۸۹۹ مورخ ۱۳۷۹/۴/۵ (دستور العمل شماره ۲ مکانیزه مستمریها)
۴۳. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۸۳۷۰۹ مورخ ۱۳۸۴/۹/۲۷ (نحوه صدور حکم بازنشستگی به استناد آراء قطعی صادر از سوی هیأت‌های رسیدگی به تخلفات اداری کلیه وزارتخانه ها و سازمانهای مستقل دولتی مشمول قانون مصوب (۱۳۷۲)
۴۴. دستور اداری شماره ۵۰۲۰/۲۳۵۵ مورخ ۸۷/۷/۳ (اصلاح بخشنامه شماره (۶) کارهای سخت و زیان آور در اجرای دادنامه شماره ۳۷۱ - ۳۷۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)
۴۵. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۱۶۴۴ مورخ ۱۳۸۷/۷/۳۰ (تسری قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی ایران و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور به بنیاد شهید و امور ایثارگران)

۴۶. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۰/۵۰۷۹۸ مورخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ (اصلاح نحوه محاسبه مستمری بیمه شدگان شاغل در دو کارگاه یا بیشتر به صورت همزمان)

۴۷. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۱/۱۵۷۳ مورخ ۱۳۹۱/۴/۳ (نحوه رسیدگی به اعتراض مشمولین ماده ۳۱ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران)

۴۸. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۳/۲۶۸۳ مورخ ۹۳/۵/۲۷ (تأیید و تنفیذ بخشنامه شماره ۶۰ مستمریها دادنامه شماره ۴۶۵ مورخ ۹۳/۳/۲۰ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۴۹. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۴/۳۱۴۹ مورخ ۹۴/۲/۳۰ (نحوه پرداخت ۴٪ هزینه مشاغل سخت و زیان آور کارکنان ماده ۲۰)

۵۰. دستور اداری شماره ۵۰۳۰/۹۴/۱۷۰۸ مورخ ۱۳۹۴/۵/۶ (تأیید عملکرد سازمان در خصوص نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی شاغلین در دو یا چند کارگاه دادنامه شماره ۱۴۰ الی ۱۶۲ مورخ ۹۴/۲/۲۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)

۵۱. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۵/۱۹۹۴ مورخ ۱۳۹۵/۳/۱ (نحوه محاسبه مستمری بازنشستگی در صورت اشتغال بکار مجدد دادنامه شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۱۹ هیأت تخصصی بیمه، کار و تأمین اجتماعی دیوان عدالت اداری)

۵۲. دستور اداری شماره ۱۰۰۰/۹۵/۸۶۶ مورخ ۱۳۹۵/۲/۵ (احصاء مشاغل گروه "ب")

۵۳. دستور اداری مشترک شماره ۱۰۰۰/۹۵/۳۵۱۷ مورخ ۹۵/۴/۱۰ (نحوه بازنشستگی کارگران شرکت های تابعه نیروهای مسلح شاغل در مشاغل سخت و زیان آور)

۵۴. بخشنامه ۴۶/۱ مستمریها شماره ۱۰۰۰/۹۵/۱۳۶۵۸ مورخ ۹۵/۱۲/۲۴ (بازنشستگی کارکنان مراکز خاص درمانی بنیاد شهید و امور ایثارگران)

۵۵. بخشنامه ۴۶/۲ مستمریها شماره ۱۰۰۰/۹۶/۵۶۵۸ مورخ ۹۶/۵/۳۰ (بازنشستگی کارکنان شاغل در بیمارستانها و سایر مراکز بهداشتی و درمانی وابسته به دستگاههای اجرایی)

۵۶. بخشنامه ۴۶/۳ مستمریها شماره ۱۰۰۰/۹۶/۱۳۴۳۶ مورخ ۹۶/۱۲/۶ (ابطال تبصره (۱) بند (۵) آیین نامه اجرایی قانون نحوه بازنشستگی جانبازان انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی و معلولین عادی و شاغلین مشاغل سخت و زیان آور موضوع تصویب نامه شماره ۴۵۶۶۴/ت/۶۵۲ مورخ ۱۳۶۸/۵/۳۰

۵۷. بخشنامه ۵۸ مستمریها (بازنشستگی کارکنان دستگاههای اجرایی به استناد ماده ۱۰۳ قانون خدمات کشوری)

۵۸. نظریه شورای حقوقی شماره ۷۱۰۰/۹۶/۸۴۰۲ مورخ ۹۶/۱۲/۱۴ (موضوع: نحوه پذیرش سوابق گذشته اتباع خارجی)

مسئول حسن اجرای این بخشنامه معاونت های بیمه ای، امور استان ها و اداری و مالی در ستاد مرکزی، شرکت مشاور مدیریت و خدمات ماشینی تأمین، مدیران، معاونین، روسا و کارشناسان ارشد امور فنی مستمریها در ادارات کل استانها و روسا و معاونین و مسئولین ذیربط در واحدهای اجرائی خواهند بود.

ومن...التوفیق

محمد حسن زودا

سرپرست سازمان تأمین اجتماعی

نام و نام خانوادگی ابراف	نام و نام خانوادگی ابراف	نام و نام خانوادگی ابراف	نام و نام خانوادگی ابراف	نام و نام خانوادگی ابراف
مسئولت ذیربط	میرگل	معاون میرگل	رئیس گروه اداره	کارشناس تهیه کننده

نام و نام خانوادگی ارباب مساوات حقوقی	نام و نام خانوادگی ارباب باینده حقوقی شورای فنی مساوات پیرای	نام و نام خانوادگی ارباب رئیس شورای فنی مساوات پیرای	نام و نام خانوادگی ارباب دیر شورای فنی مساوات پیرای